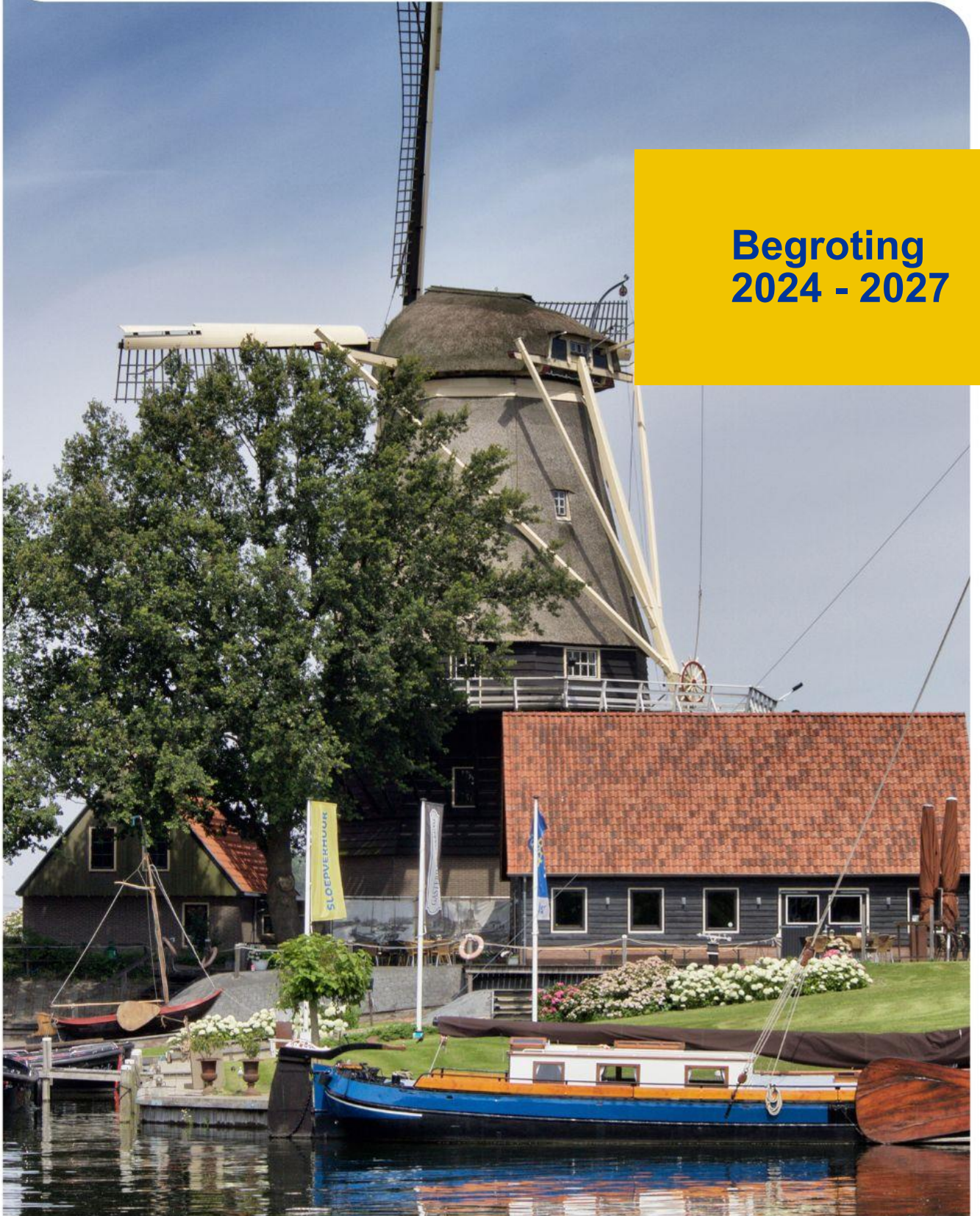

gemeente harderwijk

Begroting 2024 - 2027

Inhoudsopgave

1.	Algemeen	- 3 -
1.1.	Voorwoord.....	- 4 -
1.2.	Financiële positie	- 5 -
1.3.	Leeswijzer	- 8 -
2.	Programmaplan.....	- 9 -
2.0	Programma 0 Bestuur en Ondersteuning	- 10 -
2.1	Programma 1 Veiligheid.....	- 26 -
2.2	Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	- 34 -
2.3	Programma 3 Economie	- 42 -
2.4	Programma 4 Onderwijs	- 49 -
2.5	Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	- 57 -
2.6	Programma 6 Sociaal domein.....	- 66 -
1.7	Programma 7 Volksgezondheid en milieu	- 84 -
1.8	Programma 8 Ruimte en wonen	- 91 -
3	Paragrafen.....	- 97 -
3.1	Paragraaf Lokale heffingen.....	- 98 -
3.2	Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	- 105 -
3.3	Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	- 111 -
3.4	Paragraaf Financiering.....	- 114 -
3.5	Paragraaf Bedrijfsvoering	- 119 -
3.6	Paragraaf Wet Open Overheid (WOO)	- 121 -
3.7	Paragraaf Verbonden partijen.....	- 123 -
3.8	Paragraaf Grondbeleid.....	- 136 -
4	Financiële begroting	- 140 -
4.1	Resultaatbepaling en –bestemming.....	- 141 -
4.2	Totaaloverzicht baten, lasten en resultaatbestemming.....	- 142 -
4.3	Toelichting baten en lasten	- 145 -
4.4	Toelichting op reserves en voorzieningen	- 146 -
5	Bijlagen.....	- 148 -
5.1	Meerjareninvesteringsplan.....	- 149 -
5.2	Overzicht baten en lasten per taakveld naar indeling Iv3	- 153 -
5.3	Kerngegevens.....	- 155 -
5.4	Totaaloverzicht voorgesteld nieuw beleid	- 156 -
5.5	Afkortingenlijst.....	- 157 -

1. Algemeen

1.1. Voorwoord

Vandaag bouwen aan morgen

Dat is het credo van het college van Harderwijk. We hebben te maken met grote opgaven rondom wonen, duurzaamheid, mobiliteit, onderwijs en zorg voor elkaar. Dit vraagt om actie. We zijn trots op de actie die we dagelijks zien bij veel inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. En ook de gemeente zit niet stil. Ook volgend jaar bouwen we woningen en vergroenen we onze gemeente. We brengen zorg en welzijn dicht bij onze inwoners en geven dit vorm in samenredzame wijken en buurten. We werken aan betere bereikbaarheid en goede onderwijshuisvesting.

Dit doen we door het fietsgebruik verder te stimuleren en te faciliteren, door ondernemers meer en beter ondersteunen en doordat we betere en beter betaalbare jeugdzorg willen aanbieden. Ook onderzoeken we, of we met een extra regeling armoede kunnen bestrijden. Dit doen we in een financieel zeer uitdagende tijd.

Sluitende begroting

Voor 2024 en 2025 hebben we een sluitende begroting. Bij de Kadernota hebben we al een aantal ingrepen gedaan om dit te realiseren. Bijvoorbeeld door onze kosten voor onderhoud niet te indexeren en door het tweejaarlijks verhogen van de parkeertarieven. Daarnaast hebben we bij het opstellen van de begroting meerdere tariefberekeningen uitgebreid tegen het licht gehouden en zoveel mogelijk kostendekkend gemaakt. Dat levert ons een structureel voordeel op. Door deze ingrepen hebben we voor de komende twee jaar rust in onze begroting. Incidentele voordelen zijn er ook. Bijvoorbeeld doordat enkele grote projecten later worden opgeleverd. Denk daarbij aan de derde sporthal bij De Sypel en de parkeergarage(s) in het Waterfront.

Forse uitdaging vanaf 2026

Voor de jaren 2026 en 2027 houden we, net als veel andere gemeenten in Nederland, rekening met een forse teruggang in inkomsten. Dit komt vooral doordat de Rijksoverheid gemeenten vanaf 2026 fors gaat korten. In gemeenteland staat 2026 inmiddels bekend als het 'Ravijnjaar'. Om het huishoudboekje van de gemeente Harderwijk op langere termijn op orde te houden, kijken we nu al kritisch naar onze toekomstige inkomsten en uitgaven. Dit doen we doordacht. We maken geen overhaaste keuzes. Bij de Kadernota 2025-2028 komen we met een pakket aan keuzes, die ervoor moeten zorgen dat we onze financiën langdurig op orde hebben en houden.

Harderwijk moet door

Het Ravijnjaar komt op ons af, maar inwoners, ondernemers en organisaties kunnen niet wachten en stilstaan tot wij als gemeente keuzes hebben gemaakt. De maatschappij moet door en gaat door, of wij keuzes maken of niet. Onze oproep aan Den Haag is dan ook: laat Harderwijk niet stilvallen.

Gefundeerde keuzes

Om Harderwijk door te laten gaan, is het tijd voor gefundeerde keuzes. Niet alleen binnen de gemeente, maar ook bij de Rijksoverheid. Op dit moment kunnen we niet anders dan uitgaan van de huidige plannen van het Rijk. We zullen onze partners, inwoners, ondernemers en organisaties met wie we samenwerken, dan ook laten weten dat we een pas op de plaats moeten maken. We werken aan een zienswijze bij onze gemeenschappelijke regelingen. We gaan in gesprek met organisaties die subsidie van ons krijgen, over de stijging van kosten en salarissen die ook hen treft. En met alle andere gemeenten blijven we -via de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)- druk uitoefenen op de Rijksoverheid om de geplande bezuinigingen op de gemeenten terug te draaien.

Namens het college van
burgemeester en wethouders,

Wilco Mazier,
Wethouder Financiën

1.2. Financiële positie

Actualisatie

Het vertrekpunt in de actualisatie van ons meerjarenperspectief wordt bepaald door de lopende begroting 2023-2026, aangevuld met de uitkomsten van de meicirculaire 2023 en de Kadernota 2024-2027.

Ontwikkeling begrotingssaldo

(bedragen x € 1.000,-)

Jaarschijf	2024	2025	2026	2027
Saldo jaar schijf 2024 Begroting 2023-2026 (incl. besluitvorming)	2.534	4.720	-1.353	-4.370
Collegeprogramma en overige aanmeldingen KN 2023-2026 (1e begrotingswijziging)	-2635	-2428	-552	-626
a. Meerjarige effecten overige begrotingswijzigingen 2023	-174	-682	240	334
b. Effecten meicirculaire Gemeentefonds 2023	183	625	270	2.776
Startpunt Subtotaal Begrotingssaldo	-92	2.235	-1.395	-1.886
c. Kadernota 2024-2027:				
- Structurele en incidentele aanmeldingen	-3.161	-2.545	-3.615	-2.900
- Dekking vanuit algemene reserve en overige dekkingsmiddelen	3.968	1.894	283	283
d. Zorgkosten sociaal domein/rijksbijdrage BUIG/taakstelling sociaal domein	-982	-828	-1.126	-894
e. Verbonden partijen	-2.021	-2.126	-2.441	-2.569
f. OZB opbrengsten, overige belastingen en heffingen	2.113	2.117	2.124	2.131
g. Indexatie budgetten (incl. verwacht effect niet-indexeren materiële budgetten)	-371	-365	-351	-346
h. Salarisbegroting Gemeente Harderwijk en stelpost cao ontwikkelingen	-2.598	-2.419	-2.302	-2.314
i. Inzet stelpost loon- en prijsontwikkeling vanuit meicirculaire 2023	3.690	3.675	3.300	3.166
j. Kapitaallasten	1.301	279	-17	-26
k. Diverse	94	35	-78	-130
Begrotingssaldo Begroting 2024-2027	1.941	1.952	-5.618	-5.485
	Voordeel	Voordeel	Nadeel	Nadeel

Begrotingsresultaat 2024-2027

De opbouw van het begrotingsresultaat 2024-2027 is als volgt te verklaren:

Nr.	Toelichting
a.	<i>Meerjarige effecten begrotingswijzigingen</i> Het effect vanuit begrotingswijzigingen bestaat voornamelijk uit het effect van de septembercirculaire 2022, de tweede bestuursrapportage 2022 en de bestuursrapportage Meerinzicht 2022 en de eerste tussentijdse rapportage 2023.
b.	<i>Effecten meicirculaire Gemeentefonds 2023</i> Conform advisering is het effect van de meicirculaire Gemeentefonds 2023 verwerkt in de begroting. In de uitkomst van de meicirculaire was rekening gehouden met een stelpost voor loon- en prijsontwikkeling. Deze stelpost wordt nu ingezet onder i.
c.	<i>Kadernota 2024-2027</i> De structurele en incidentele aanmeldingen van de vastgestelde Kadernota zijn verwerkt in de begroting. De dekking vanuit reserves en overige dekkingsmiddelen (anders dan het begrotingssaldo) zijn hierbij separaat weergegeven. Een totaaloverzicht van nieuw beleid wordt gepresenteerd in hoofdstuk 5.4.
d.	<i>Zorgkosten sociaal domein/rijksbijdrage BUIG/taakstelling sociaal domein</i> De hogere lasten voor de programmagelden zijn o.a. het gevolg van loon-, prijs- en volumeontwikkelingen. In programma 6 wordt een uitgebreide toelichting gegeven, ook op het gedeeltelijk invullen van de taakstelling.
e.	<i>Verbonden partijen</i> De hogere kosten van de begrotingen van de diverse verbonden partijen zijn voornamelijk het gevolg van de cao ontwikkelingen. De individuele begrotingen van de verbonden partijen en de ontwikkelingen daarin zijn separaat in advisering gebracht aan de raad waarna de raad een zienswijze heeft in kunnen dienen.
f.	<i>OZB opbrengsten</i> De gemiddelde woningwaarde in Gemeente Harderwijk stijgt harder dan het landelijk gemiddelde en waar in de begroting 2023 rekening mee is gehouden. Dit leidt tot hogere OZB opbrengsten. Voor een nadere duiding van deze post wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen onderdeel OZB.
g.	<i>Indexatie budgetten</i> De budgetten worden geïndexeerd met het in de kadernota bepaalde indexpercentage. In de kadernota is ook besloten de eigen materiële kostenbudgetten niet te indexeren. Er wordt gesproken over een 'verwacht' effect omdat het na besluitvorming pas technisch wordt uitgevoerd.
h.	<i>Salarisbegroting en cao ontwikkeling</i>

Nr.	Toelichting
	De salarisbegroting Gemeente Harderwijk is geactualiseerd incl. de effecten van de CAO 2023. Tevens is er een stelpost CAO 2024 opgenomen conform het indexpercentage zoals bepaald in de Kadernota.
i.	<i>Inzet stelpost loon- en prijsontwikkeling</i> Voor het opvangen van indexeringen en CAO 2023 effecten wordt de stelpost loon en prijsindexatie ingezet.
j.	<i>Kapitaallasten</i> Het voordeel op de kapitaallasten in 2024 wordt veroorzaakt door het doorschuiven van investeringen. Het gaat met name om het doorschuiven in tijd van de parkeergarages in het Waterfront en de investeringen van De Sypel en de bijbehorende derde sporthal. Door het na 31-12-2023 opleveren van de derde sporthal wordt de afschrijvingslast een jaar vertraagd. Dit levert een voordeel op in 2024.
k.	<i>Diverse</i> Diverse kleinere posten

Ontwikkelingen begrotingsresultaat 2024-2027

Het begrotingssaldo na bestemming bedraagt in 2024 € 1,9 miljoen positief.

Het meerjarenperspectief laat vanaf 2026 een negatief beeld zien. Door de VNG ook wel Ravijnjaar genoemd. Dit komt doordat het accres voor 2026 vastgezet is op de stand uit de Miljoenennota 2021, in afwachting van een nadere uitwerking van gemeentefinanciering vanuit het Rijk.

De ontwikkelingen vanuit de Septembercirculaire 2023 zijn niet in deze begroting verwerkt. Hierover volgt afzonderlijke advisering.

Weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel is de geprognosticeerde weerstandscapaciteit weergegeven. In deze stand is rekening gehouden met de besluitvorming over de Jaarrekening 2022, de inzet bij de kadernota 2024-2027 en de claims op de algemene reserve.

(bedragen x €1.000)

Berekening weerstandsvermogen	Prognose stand na verwerking resultaat/KN2024/claims	Geïdentificeerde risico's n.a.v. actualisatie eind 2022	Overschot / tekort	Ratio weerstandsvermogen
Incidenteel				
Algemene reserve	21.028	20.841	187	1,0
Subtotaal incidenteel	21.028	20.841		
Structureel				
Onvoorzien	161	n.v.t.	161	
Subtotaal structureel	161	n.v.t.	161	
Totaal incidenteel en structureel	21.189	-/- 20.841	348	1,0

Het vrij besteedbare bedrag binnen de algemene reserve was bij de jaarrekening 2022 € 3,4 miljoen. Bij de kadernota 2024-2027 is de algemene reserve voor een bedrag van € 3,2 ingezet als dekking.

Lokale lastendruk

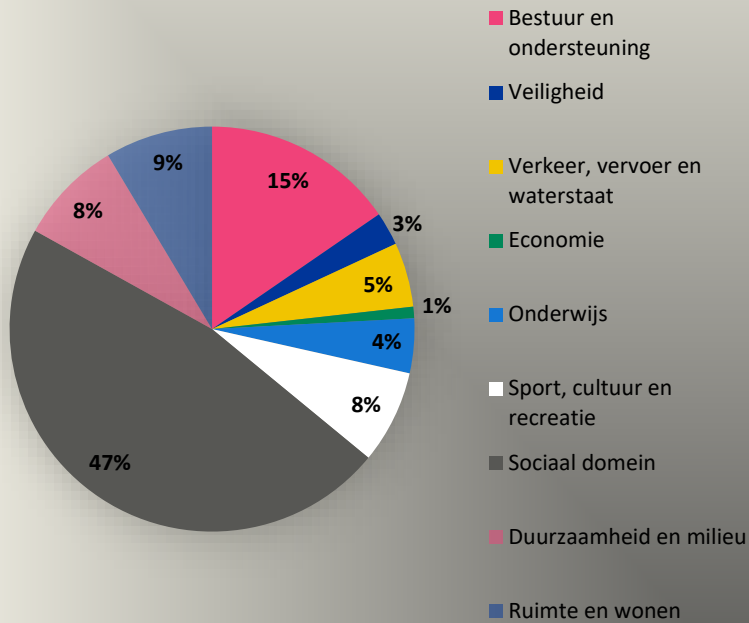
De gemeentelijke woonlasten worden gevormd door het gemiddelde bedrag, dat een huishouden betaalt aan onroerende zaakbelasting, reinigingsheffing en rioolrechten. In de volgende tabel geven wij de ontwikkeling weer van de belangrijkste heffingen voor een huishouding met een gemiddelde woningwaarde van € 366.500.

Woonlasten woning met gemiddelde WOZ-waarde	Begroting 2023	Werkelijk 2023*	Begroting 2024	Stijging 2024 o.b.v. begroting 2023	Stijging 2024 o.b.v. werkelijk 2023
WOZ – waarde	331.000	355.500	366.500		
Rekentarief OZB	0,09181		0,09173		
OZB	303,89	326,38	336,19	10,63%	3,00%
Afvalstoffenheffing (bruto)	277	277	281	1,44%	1,44%
Riool- en waterzorgheffing	147,25	147,25	155,5	5,60%	5,60%
Totaal	728,14	750,63	772,69	6,12%	2,94%
-/- korting tarief door dekking uit Algemene Reserve	-12	-12			
Totaal OZB - Afval – Riool- en waterzorgheffingen	716,14	738,63	772,69	7,90%	4,61%

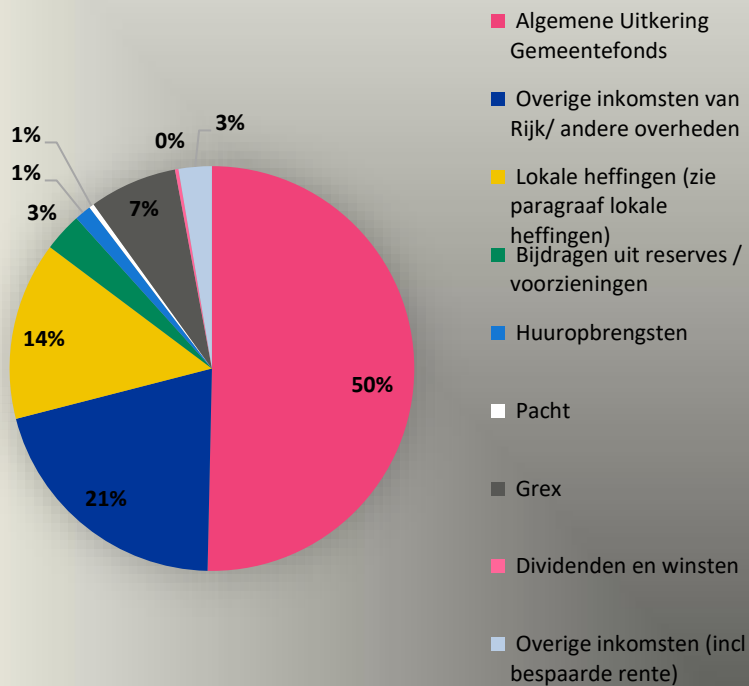
*vanwege de extreme WOZ waarde ontwikkeling zijn de kolommen m.b.t. de werkelijke OZB lasten in 2023 toegevoegd. Voor werkelijk 2023 geldt wel dat dit voor de OZB nog niet definitief is vastgesteld en om een inschatting gaat. Voor afval zijn tevens de cijfers nog niet bekend en is de begroting overgenomen.

**In de paragraaf lokale heffingen is een uitgebreidere toelichting op de tabel opgenomen.

Begrote lasten 2024

Begrote baten 2024

1.3. Leeswijzer

De begroting is conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Algemeen

Een algemeen deel waarin het voorwoord is opgenomen en de financiële positie van de gemeente.

Programmaplan

Een programma plan met daarin de negen begrotingsprogramma's.

We hanteren de volgende uitgangspunten voor vorm en inhoud van het programmaplan:

- Al ons werk brengen we in beeld, dus zowel de 'going concern' als de projectmatige activiteiten.
- We gaan pragmatisch om met indicatoren. In nieuwe, en te actualiseren beleidsnota's, zullen indicatoren en streefwaarden worden opgenomen. In deze begroting zijn, naast de verplichte indicatoren, bij een aantal programma's een aantal facultatieve indicatoren opgenomen, dit laatste in overleg met de auditcommissie.
- We geven inzicht in alles waar de gemeente geld aan uitgeeft door budgetten aan prestaties te koppelen.
- Per begrotingsprogramma verwijzen we duidelijk naar financiële informatie in de bijlagen en geven we een samenvatting van die informatie in het programma.

De opbouw per programma is als volgt:

- A Algemeen deel
 - Inhoud programma
 - Ontwikkelingen
 - Verbonden Partijen: aangegeven wordt per programma welke verbonden partij bijdraagt aan het behalen van de doelstellingen van de gemeente. Uitgebreide informatie over de verbonden partijen is opgenomen in de afzonderlijke paragraaf hierover.
 - Beleidskaders.
- B Taakvelden
 - Bij de programma's geven we antwoord op de twee W-vragen, dit doen we per taakveld,:
Wat willen we bereiken?
Wat gaan we daarvoor doen?
 - Regulier (jaarlijks terugkerend)
 - Specifiek (speciale aandacht eerste begrotingsjaar)
 - Nieuw beleid (hoofdzakelijk onderwerpen uit kadernota)
 - Indicatoren per taakveld: per indicator worden realisatiewaarden vermeld over de laatste vier jaar (wanneer voorhanden). In de toekomst willen we hier ook realistische streefwaarden aan koppelen. Ook is de bron vermeld. Naast de verplichte indicatoren worden hier de door de gemeenteraad gekozen (facultatieve) indicatoren opgenomen.
- C Totaaloverzicht
 - Financieel overzicht per programma
 - Analyse huidige begroting ten opzichte van vorige begroting

Paragrafen

Programma overstijgende informatie over bijvoorbeeld verbonden partijen, lokale heffingen en het weerstandsvermogen zijn in separate paragrafen samengebracht.

Financiële begroting

In de financiële begroting is voornamelijk, zoals de naam al doet vermoeden, het cijfermatige onderdeel van de begroting opgenomen. U kunt hier o.a. de balans vinden met de toelichtingen.

Bijlagen

Diverse bijlagen, waaronder een overzicht van het meerjarig investeringsplan, een taakveldenoverzicht IV3, een overzicht van de kerngegevens een totaal overzicht van het voorgestelde nieuwe beleid.

Vergelijkende cijfers

Als vergelijkende cijfers zijn de rekening 2022 en de begroting 2023 (de primitieve begroting, aangevuld met de begrotingswijzigingen tot en met juli 2023) opgenomen. Ook zijn de uitkomsten van de 1^e Berap, meicirculaire 2023 verwerkt in de voorliggende begroting om een zo actueel mogelijk overzicht van de begroting saldi te krijgen. Formele besluitvorming over de meicirculaire vindt in het najaar van 2023 plaats. De cijfers in de tabellen in de begroting zijn in duizendtallen (tenzij anders vermeld). Door afronding kunnen in de financiële tabellen geringe verschillen ontstaan.

2. **Programmplan**

2.0 Programma 0 Bestuur en Ondersteuning

A ALGEMEEN

Doelstelling

De gemeente Harderwijk heeft een open cultuur. Het kwaliteitsniveau van onze dienstverlening aan klanten is excellent. De klant staat centraal in alles wat wij doen. De ambtelijke ondersteuning is professioneel en werkt op basis van de uitgangspunten: "Open, Ontspannen en Ondernemend".

Om doelen te bereiken werken wij vaak samen in (tijdelijke) netwerken op basis van het principe: 'coalition of the willing'. Oftewel partners die dezelfde resultaten willen bereiken. Deze partners zijn inwoners, het maatschappelijk middenveld, ondernemers, onderwijs en overheden. Er wordt samengewerkt in wisselende samenstellingen, passend bij de opgave.

Doelstelling Bestuurskracht en Samenwerking

- Het versterken van onze positie, het partnerschap en de samenwerking.
- Het verbeteren van de samenwerking met onze partners.
- Het verbeteren van de samenwerking met het maatschappelijk middenveld.

Doelstelling Dienstverlening

Een professionalisering van de dienstverlening aan inwoners en bedrijven. Dit doen we door, in gezamenlijkheid met Ermelo, Zeewolde en Meerinzicht, de ingang voor inwoners en bedrijven te professionaliseren. En door een nadrukkelijker samenwerking met de vakspecialisten te organiseren.

Doelstelling Samenwerking in Meerinzicht

- Meerinzicht voert voor Gemeente Harderwijk de Bedrijfsvoeringstaken en het Sociaal Domein uit.

Doelstelling Bestuur & organisatie

- De gemeenteraad stelt kaders en controleert.
- Het college van burgemeester en wethouders geeft dagelijks sturing aan de gemeente.

Inhoud

Het programma omvat alle taken van raad en college op het terrein van het openbaar bestuur en de ondersteuning en dienstverlening hierbij door de gemeentelijke organisatie. Tot dit programma behoren ook de algemene dekkingsmiddelen (inkomsten die de gemeente min of meer vrij kan besteden), de gemeentelijke basisadministratie en de interne en externe dienstverlening.

Ontwikkelingen

Bestuurskracht en Samenwerking

- Perspectief op EHZ-samenwerking: Dit betreft een nog te starten proces over mogelijkheden van intensivering van de (ambtelijke) samenwerking.
- Gebiedsagenda Veluwe: de Veluweagenda 2030 is de basis voor de samenwerking op de Veluwe. De komende jaren werken we gezamenlijk verder aan de ambitie "Beleef de Beste Veluwe". Vanuit onze netwerksamenwerking in de VeluweAlliantie versterken we de Veluwe en bereiken we een betere balans tussen natuur en recreatie. De thema's zijn:
 - Behoud en herstel van ecologische diversiteit;
 - Een bredere benadering van het begrip recreatie en toerisme, waarbij het niet meer in de eerste plaats gaat om het aantrekken van meer bezoekers, maar om meer kwaliteit. Toerisme is een middel om de Veluwse natuur, economie en samenleving te versterken;
 - Meer aandacht voor de wensen, belangen en betrokkenheid van bewoners bij ontwikkelingen op de Veluwe.

De ontwikkelingen rondom de Veluweagenda 2030 zijn in programma 3 Economie beschreven.

- Samenwerking Gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde: Deze samenwerking speelt langs twee sporen:
 - De gemeenschappelijke regeling Meerinzicht. Meerinzicht voert de bedrijfsvoeringstaken en de sociaal domein-taken uit.
 - De strategische en beleidsmatige samenwerking. Dit vindt in 2024 onder andere plaats aan de hand van de volgende inhoudelijke thema's:
 - Dienstverlening: Er is een programma Dienstverlening opgestart voor de drie gemeenten en Meerinzicht. Dit programma heeft tot doel om de dienstverlening te verbeteren in de vier organisaties, waarbij harmonisatie en standaardisatie uitgangspunten zijn;
 - Gebiedsagenda EHZ/Regioarrangement EHZ:

- In de gebiedsagenda zijn drie actielijnen opgenomen: Ruimte, Wonen, Werklocaties en een lobbyagenda (bereikbaarheid, recreatie en toerisme).
- Regioarrangement EHPZ: Er is een regioarrangement Gemeenten Ermelo, Harderwijk, Putten en Zeewolde in voorbereiding. De drie perspectieven van het regioarrangement zijn:
 - Leefbare steden en regio's
 - Landschap, natuur en landbouw (stikstofvraagstuk)
 - Energie en (circulaire) economie.

Inhoudelijk zijn er overeenkomsten tussen de gebiedsagenda en het regioarrangement, zoals bijvoorbeeld de ruimtelijke puzzel. Wij onderzoeken de mogelijkheid van integratie van beide processen, inclusief de inrichting van de bestuurlijke governance.

- RS4: In 2023 hebben de samenwerkende gemeenten Doetinchem, Harderwijk, Tiel en Zutphen besloten waar RS4 zich de komende jaren op focust. Er zijn drie projecten genoemd waaruit die focus blijkt: een aantrekkelijke en toekomstbestendige binnenstad, vernieuwende culturele voorzieningen en 'erfgoed als visitekaartje'. Op deze projecten kunnen we van elkaar leren en samen optrekken naar de provincie.

Dienstverlening

Binnen Gemeente Harderwijk worden veel activiteiten ontplooid om de dienstverlening te verbeteren. Mede ingegeven door de coronacrisis zijn er bijvoorbeeld meerdere processen gedigitaliseerd (o.a. doorgeven verhuizing). Dit inrichten van e-diensten maakt onderdeel uit van het programma Dienstverlening, wat met Ermelo, Zeewolde en Meerinzicht gezamenlijk wordt opgepakt. Doelstelling overall van het programma Dienstverlening is te komen tot één functioneel Klant Expertise Centrum (KEC) voor de primaire dienstverlening aan de inwoners van EHZ, waarbij op elke locatie een fysieke ingang blijft. Hiermee beogen we de volgende doelstellingen na te streven:

- dienstverlening die begrijpelijk en toegankelijk is (verder) te ontwikkelen;
- de online dienstverlening verder te verbeteren;
- onze dienstverlening kwalitatief te verbeteren;
- onze dienstverlening efficiënter in te richten, met gebruikmaking van landelijke standaarden en oplossingen.

We streven ernaar om de inwoner vaker te consulteren bij het inrichten van de dienstverleningsprocessen, zodat we vaker voldoen aan de verwachtingen van de inwoners van Harderwijk en Hierden.

De verwachting is dat de start van 2024 hectisch zal worden. Er staan meerdere wetswijzigingen gepland, waar we mee te maken krijgen. Per 1 januari 2024 gaat de Omgevingswet in, verder wordt het mogelijk om bij geboorte kinderen een dubbele achternaam te geven én in het eerste kwartaal krijgen we te maken met de zogenaamde paspoortpiek. Al deze ontwikkelingen zullen druk(te) op gaan leveren. We zijn ons daar nu op aan het voorbereiden, ook hierin zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met de andere gemeenten.

Verkiezingen 2024

In juni 2024 worden de verkiezingen voor het Europees Parlement gehouden.

Verbonden partijen

- Meerinzicht

Beleidskaders

- Harderwijk zijn wij samen; visie op burgerschap.

B TAAKVELDEN

0.1	Taakveld Bestuur
------------	-------------------------

Portefeuillehouder(s):	J. Joon
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	M. van Ittersum

Wat willen we bereiken?
Op basis van artikel 6 van de gemeentewet is het voor een gemeente verplicht om een gemeenteraad, een college en een burgemeester te hebben. Daarnaast verplicht de gemeentewet iedere gemeente om een rekenkamer of een

rekenkamerfunctie vorm te geven (artikel 81a t/m 81k en artikel 182 t/m 185). Verder is het in de gemeentewet de verplichting een griffie te hebben (artikel 107 t/m 107e gemeentewet).

In dit taakveld zijn de lasten opgenomen die direct verband houden met de gemeentelijke bestuursorganen en de directe ondersteuning daarvan:

- Het college van burgemeester en wethouders;
- De gemeenteraad en de raadscommissies;
- De ondersteuning en advisering van de raad in de vorm van een griffie;
- De lokale rekenkamer;
- Landelijke- en regionale bestuurlijke samenwerkingsverbanden

Gestreefd naar een open en constructieve bestuurscultuur, waarbij er ruimte is om elkaar aan te spreken op houding en gedrag. Bestuurders en gekozen volksvertegenwoordigers van een gemeente dienen het algemeen belang en zijn er voor alle inwoners van de stad. Bestuurlijke integriteit houdt in dat de verantwoordelijkheid die met de functie samenhangt wordt aanvaard en dat de bereidheid er is daarvoor verantwoording af te leggen.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

RS4

In 2023 hebben de samenwerkende gemeenten Doetinchem, Harderwijk, Tiel en Zutphen een whitepaper opgesteld. Hierin staat beschreven waar de RS4 zich de komende jaren op focust en waar hulp van de provincie gewenst is. Het whitepaper is kort na de provinciale verkiezingen aangeboden de Provinciale Staten van Gelderland. Ook heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden met de volledige colleges van B&W van de vier gemeenten, om elkaar (beter) te leren kennen en door te praten over de focusgebieden.

Gebiedsagenda Veluwe

De Veluweagenda 2030 is de basis voor de samenwerking op de Veluwe. De komende jaren werken we gezamenlijk verder aan de ambitie "Beleef de Beste Veluwe". Vanuit onze netwerksamenwerking in de VeluweAlliantie versterken we de Veluwe en bereiken we een betere balans tussen natuur en recreatie. De thema's zijn:

- Behoud en herstel van ecologische diversiteit;
- Een bredere benadering van het begrip recreatie en toerisme, waarbij het niet meer in de eerste plaats gaat om het aantrekken van meer bezoekers, maar om meer kwaliteit. Toerisme is een middel om de Veluwse natuur, economie en samenleving te versterken;
- Meer aandacht voor de wensen, belangen en betrokkenheid van bewoners bij ontwikkelingen op de Veluwe.

De ontwikkelingen rondom de Veluweagenda 2030 zijn in programma 3 Economie beschreven.

Samenwerking Gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde

Gemeenschappelijke regeling Meerinzicht – Domein Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoeringstaken zijn in Meerinzicht ondergebracht. Binnen domein bedrijfsvoering wordt een groot deel van de middelen ingezet voor reguliere taken ter ondersteuning van de bedrijfsvoering van de vier organisaties. Bijvoorbeeld op het terrein van personeel, juridische dienstverlening, inkoop en communicatie. De dienstverlening blijft zich wel ontwikkelen. In de paragraaf verbonden partijen zijn een aantal voorbeelden toegelicht:

- Transformatie-, standaardisatie- en harmonisatieopgave
- Investeren in versterking ICT architectuur en trend naar SaaS-diensten
- Realisatie van de strategische HRM kalender

Gemeenschappelijke regeling Meerinzicht – Domein Sociaal

In najaar 2023 stellen de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde de nota sociaal domein vast. Het sociaal domein wordt vormgegeven langs vier maatschappelijke opgaven: Kansrijk opgroeien, Samenredzaamheid, Bestaanszekerheid en Perspectief op (on)betaald werken en Zelfstandig thuis. In deze visie worden strategische doelen vastgesteld die richting geven aan de uitvoering door Meerinzicht en andere partners in het sociaal domein zo als het Centrum voor Jeugd en Gezin, lokale welzijnsorganisaties en aanbieders van individuele voorzieningen. Monitoring, sturing en verantwoording vormen onderdeel van deze nota. Voor Meerinzicht geeft de visie een basis waar vanuit ze kan handelen en gemeenten zullen de opdracht aan Meerinzicht Domein Sociaal, aan de hand van de nota, herijken.

Ook landelijk zijn er beleidsontwikkelingen, die impact hebben op de dienstverlening en bedrijfsvoering van domein sociaal. De onderwerpen die in de paragraaf verbonden partijen kort worden toegelicht zijn:

- Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams)
- Afschaffing abonnementstarief Wmo
- Hervormingsagenda Jeugd

Sturingsinformatie en gestructureerde informatievoorziening Meerinzicht

Op 21 april 2022 heeft de gemeenteraad de aanbevelingen uit het "Rekenkameronderzoek naar Meerinzicht" overgenomen. De kernboodschap is om tot meer sturingsinformatie en gestructureerde informatievoorziening te komen. Via een twee sporen aanpak (beleid sociaal domein en bedrijfsvoering Meerinzicht) krijgt de inrichting van dashboards, het opstellen van informatieprotocollen en het formuleren van kritische prestatie indicatoren vorm. Voor

de begeleiding van het gezamenlijke traject met de raden van Ermelo en Zeewolde is een externe adviseur aangetrokken. In 2023 wordt dit traject afgerond.

Gebiedsagenda EHZ en Regioarrangement EHPZ

Het vervolgproces van de vastgestelde Gebiedsagenda EHZ geven we samen met de gemeenten Ermelo, Zeewolde en de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Flevoland en Gelderland vorm. Het vormgeven van het vervolgproces geldt ook voor het Regioarrangement EHPZ aangevuld met de gemeente Putten en de waterschappen Vallei en Veluwe en Zuiderzeeland.

Speerpunten voor 2024 zijn het opleveren van de definitieve versie van het Regioarrangement EHPZ 2023, inclusief de inrichting van de governance (bestuurlijk en ambtelijk) en het definiëren en opstellen van de uitvoeringsagenda's.

Nieuw beleid

Enquête bestuur van de stad

We meten de tevredenheid van inwoners over het gemeentebestuur via een enquête. En we vragen inwoners naar hun ervaringen met de gemeente. We vragen een onafhankelijk en gespecialiseerd onderzoeksbureau om deze enquête op te stellen en uit te voeren. De uitkomsten nemen we onder andere mee in de midterm review van het collegeprogramma en strategische raadsagenda.

Midterm Review Collegeprogramma en Strategische Raadsagenda 2022-2026

In het collegeprogramma 2022-2026 hebben we afgesproken om in 2024 een midterm review op te stellen. Met de midterm review laten we zien wat we hebben gedaan aan de uitvoering van het collegeprogramma en de strategische raadsagenda. En communiceren we dit actief naar inwoners en raadsleden. We maken in de midterm review inzichtelijk wat er in 2022 tot 2024 is gedaan om de afspraken uit het collegeprogramma en de strategische raadsagenda 2022-2026 te realiseren. Hierover communiceren we actief naar inwoners en raadsleden.

Perspectief op EHZ-samenwerking

Samen met Ermelo en Zeewolde werken we aan de gebiedsagenda EHZ en het regioarrangement EHPZ. We starten een proces over de mogelijkheden van versterking van de (ambtelijke) samenwerking.

0.2

Taakveld Burgerzaken

Portefeuillehouder(s):	J. Joon
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	I. Noordijk

Wat willen we bereiken?

De inwoners van gemeente Harderwijk ervaren de gemeente als een klantgerichte en professionele organisatie, waarmee je veilig en betrouwbaar zaken kunt doen en die van toegevoegde waarde is voor de Harderwijker samenleving.

Het Klant Contact Centrum (KCC) is de poortwachter voor de publieke dienstverlening: het eerste aanspreekpunt voor inwoners, bezoekers en ondernemers. Zowel telefonisch, online en aan de balie. Een waardevolle en gastvrije rol in de gemeentelijke dienstverlening wordt vervuld door op een klantgerichte en vriendelijke manier de taken uit te voeren.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Verstrekken van diverse documenten (zoals reisdocumenten en rijbewijzen) en uittreksels en het innen van leges hiervan;
- Het registreren en muteren van persoonsgegevens in de basisregistratie personen (BRP);
- Persoonsinformatiemanagement: vaststellen identiteit en registratie van persoonsgegevens;
- Tegengaan identiteits- en adres gerelateerde fraude;
- Het opmaken van akten op gebied van geboorte, overlijden en huwelijk;
- Voltrekken van huwelijken en partnerschapsregistraties en het innen van leges hiervoor;
- Uitvoeren Naturalisatie ceremonie bij verkrijging van het Nederlanderschap en het innen van naturalisatieleges;
- Het organiseren van verkiezingen en referenda;
- Het op grond van specifieke privacywetgeving verstrekken van informatie uit de BRP en de registers van de Burgerlijke Stand;
- Het gastvrij en correct doorverwijzen (zowel fysiek als telefonisch) van burgers naar de juiste plek binnen de organisatie;
- Werken op afspraak waardoor er minder wachttijden aan de balies ontstaan;
- Het uitreiken van reisdocumenten en rijbewijzen;

- Het opnemen en doorzenden van binnengekomen meldingen/klachten op diverse terreinen (Snel Herstel);
- Beheren van gevonden en verloren voorwerpen;

Basistaken

De gemeente (team KCC en team Vergunningverlening, Informatievoorziening en Beheer (VIB) taakveld Burgerzaken) is verantwoordelijk voor het verlenen van diensten, zoals de aanvraag en uitgifte van rijbewijzen en reisdocumenten, aanvragen Nederlandschap, voltrekken van huwelijken en partnerschapsregistraties. Op basis van artikel 229 van de Gemeentewet heeft de gemeente de bevoegdheid om kosten hiervoor in rekening te brengen als tegenprestatie voor deze door de gemeente geleverde diensten, de zogeheten leges. De beïnvloedbaarheid van de lasten en baten binnen dit taakveld is vrij beperkt, aangezien het de uitvoering van wettelijke taken betreft en een aantal legesopbrengsten worden gemaximeerd door wettelijke bepalingen.

Burgerlijke stand

Op basis van de regelgeving omtrent de Burgerlijke Stand (voornamelijk het Burgerlijk Wetboek) en de 'Wet op de lijkbezorging' houden aangewezen ambtenaren van de burgerlijke stand namens de gemeente diverse registers bij en worden daarnaast werkzaamheden verricht op het gebied van huwelijken, geboortes, overlijden, erkenningen en dergelijke.

Basisregistraties

De Basisregistraties Personen (BRP) is de verplicht te voeren basisregistratie op het gebied van persoonsgegevens. Overheidsinstanties en –instellingen zijn verplicht de gegevens in de BRP te gebruiken voor het uitvoeren van hun taak. Team VIB- taakveld Burgerzaken beheert de BRP en is verantwoordelijk voor het op orde zijn van deze basisregistratie.

Verkiezingen

Op basis van de Kieswet zijn gemeenten verantwoordelijk voor het organiseren van verkiezingen voor de gemeenteraad, de provinciale staten en het waterschap, de Tweede Kamer en het Europees Parlement.

Specifiek

Op 6 juni 2024 worden de verkiezingen van de leden van het Europese Parlement gehouden.

Nieuw beleid

Het gaat hier voornamelijk om continuering van bestaand beleid:

Representatiekosten Naturalisatieceremonie zijn reëler geraamd en daarmee in overeenstemming met de wijze waarop de verplichte naturalisatieceremonie in onze gemeente wordt georganiseerd.

Organisatie verkiezingen

Door de uitvoering van verplichte en praktische werkzaamheden van de jaarlijkse terugkerende verkiezingen ontstaan achterstanden (en overuren) in het reguliere werk, omdat aan de verkiezingen meer prioriteit wordt gegeven. Er is incidenteel geld beschikbaar gesteld voor formatie ter ondersteuning van het reguliere werk en verkiezingen waardoor achterstanden en overuren in mindere mate gaan oplopen.

Voortzetting StembureauApp verkiezingen

Sinds een aantal verkiezingen wordt gebruik gemaakt van de StembureauApp op een iPad. Hiervoor is opnieuw incidenteel geld beschikbaar gesteld.

Applicatiebeheer Burgerzaken

Incidentele toekenning van formatie-uitbreiding applicatiebeheer. Door het uitvoering geven aan het programma Dienstverlening worden veel zaken digitaal aangevraagd en afgehandeld. Het gevolg hiervan is dat de druk zich in deze processen verplaatst van de mondelinge aanvragen aan de balie naar de digitale aanvragen via de e-diensten. Dit vraagt proces- en technische ondersteuning en structureel beheer van de applicatiebeheerder, waardoor formatie-uitbreiding noodzakelijk is.

0.3

Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	A. Koopmans

Wat willen we bereiken?

Het in bezit hebben van (bouw)gronden is ingegeven vanuit strategisch oogpunt of omdat ontwikkeling pas op de langere termijn is voorzien.

- Bouwgrond: teneinde zorg te dragen voor voldoende bouwlocaties t.b.v. woningen en gebouwen voor openbare en maatschappelijke doelen afgestemd op behoeften en verkoopbaarheid;
- Industrie- en bedrijventerrein: waardoor bedrijven met een lokale en regionale binding kunnen uitbreiden en/of er nieuwe bedrijven gevestigd kunnen worden ter handhaving en uitbreiding van de werkgelegenheid;

Het gemeentelijk vastgoed van de gemeente Harderwijk beheren voor de functie waar het voor bedoeld is, waarbij wordt gestreefd naar een evenwicht tussen de opbrengsten uit verhuur en verpachting enerzijds en de daaraan gekoppelde beheerlasten anderzijds. We willen kaders stellen voor onze vastgoedportefeuille zodat we strategischer en doelmatig met ons vastgoed omgaan.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Adviseren en ondersteunen van diverse afdelingen bij de aan- en verkoop van gronden en het begeleiden van nieuwbouw, verbouw en onderhoud van gebouwen;
- Opstellen en uitvoering geven aan meerjarenonderhoudsplannen en jaarlijkse werkplannen, waaronder ook de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed (DMJOP);
- Opstellen vastgoed en accommodatiebeleid;
- Beheren dagelijks en contractonderhoud.

0.4

Taakveld Overhead

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	M. van Ittersum

Wat willen we bereiken?

Inzichtelijk maken van de niet rechtstreeks toe te rekenen overheadlasten.

De kosten voor overhead of ook wel Bedrijfsvoeringskosten van de gemeente zijn die kosten die niet direct zijn toe te rekenen aan de overige taakvelden binnen de gemeentebegroting. Het gaat hierbij om alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en medewerkers.

De sturing van het primaire proces vindt plaats binnen de gemeente zelf (directie en teamleiders). De ondersteuning hiervan wordt geleverd vanuit Meerinzicht. Het doel is om deze ondersteuning te kunnen bieden tegen een zo hoog mogelijke kwaliteit en tegen zo laag mogelijke kosten waarbij voortdurend wordt gestreefd naar verbetering van de werkprocessen en routines, met daarin het belang van de inwoners als uitgangspunt.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

Taken op het gebied van:

- managementondersteuning binnen het primair proces (directie, teamleiders).
- financiën, administratie, beheer, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- juridische zaken
- bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- informatievoorziening en automatisering (I&A);
- facilitaire zaken en huisvesting;
- documentaire informatievoorziening (DIV);

Nieuw beleid

Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen

De duurzaamheidsambities van de gemeente Harderwijk worden vertaald in concrete acties door het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI). Op deze manier kunnen we jaarlijks acties monitoren en nieuwe initiatieven ondersteunen. Het voorstel hiervoor inclusief een addendum op het inkoopbeleid wordt begin 2024 aan de raad aangeboden.

Strategische advisering communicatie

De complexiteit van de (uitvoerende) taken van gemeenten neemt toe. Burgers zijn mondig en steeds vaker is gemeentelijk beleid in (sociale) media onderwerp van een publiek debat. De vraag naar meer hoogwaardige professionele ondersteuning door communicatieprofessionals vanuit de EHZM organisaties neemt daarom toe. De inzet van de professionals van team Communicatie wordt de komende jaren minder uitvoerend. In plaats daarvan wordt (strategische) advisering van colleges en directies geïntensiveerd en worden strategische projecten beter ondersteund. Als extra investering en ter versnelling van deze ontwikkeling wordt de formatie tijdelijk uitgebreid.

Coördinator Social Return on Investment

Het doel van Social Return on Investment (SROI) is om zoveel mogelijk mensen (met een afstand tot de arbeidsmarkt) die zonder reïntegratiesteun niet of moeilijk aan het werk komen, aan het werk of werkervaring te helpen. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om arbeids-, stage-, proef-, of leerwerkplaatsen.

Onderdeel van het regionale inkoopbeleid van de deelnemende gemeenten van de ISNV is om SROI bij inkoop een aanbestedingen toe te passen. Hierbij stelt de gemeente als aanbestedende dienst als eis dat de gegunde partij een bepaald percentage (meestal 5%) van de opdrachtsom besteedt aan SROI. De colleges van Ermelo, Harderwijk en Zeewolde hebben op basis van het college-advies Social Return (maart 2022) besloten in te stemmen met het aanstellen van een coördinator SROI. Deze functionaris fungeert als eerste aanspreekpunt en trekker voor SROI projecten in de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde. Daarnaast draagt diegene bij aan de inbedding van SROI bij deze gemeenten. Tot slot heeft de SROI coördinator een verbindende rol bij inkooptrajecten en heeft verbinding met het expertisepunt SROI in de arbeidsmarktregio.

Human Resource Management (HRM)

De toenemende dynamiek in organisaties in het algemeen, en de ontwikkeling van EHZM in het bijzonder, leidt tot een toenemende vraag uit de EHZM organisaties voor een meer strategische inzet vanuit HRM. We investeren in deze ontwikkeling. HRM levert een strategisch business partner voor directie en management bij het inrichten en ontwikkelen van EHZM. Daarnaast levert HRM een meer strategische inzet waarbij wordt ingespeeld op de toenemende dynamiek in de organisaties.

ICT dienstverlening in een digitale samenleving

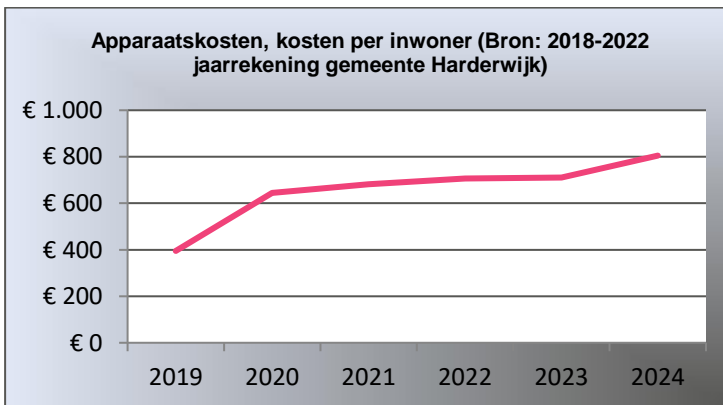
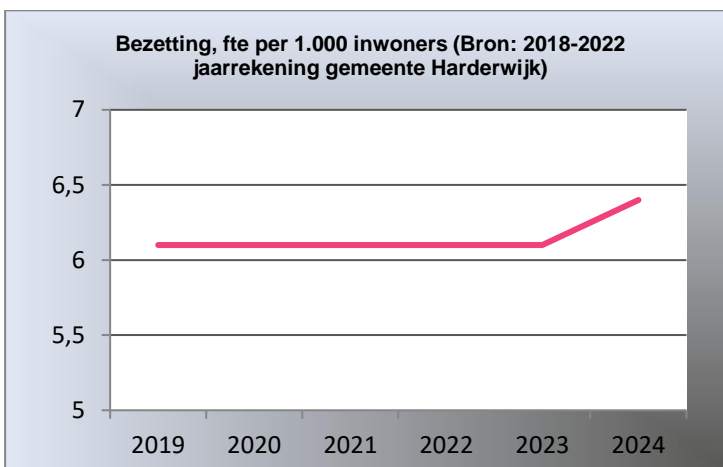
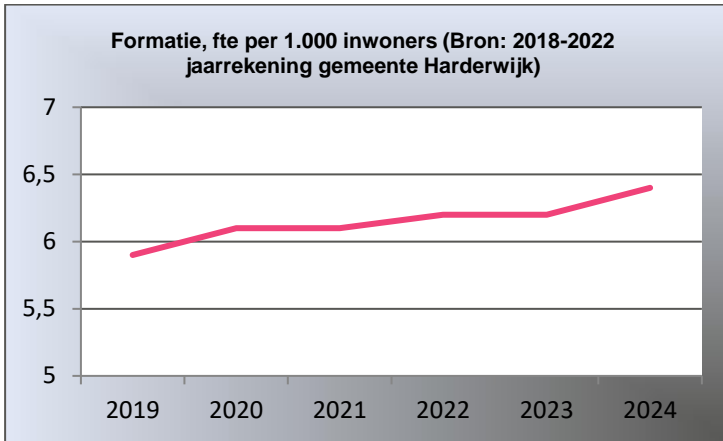
De invloed van digitalisering op de publieke sector gaat allang niet meer over het werken met computers binnen kantooromgevingen. Het gaat steeds meer over dienstverlening aan onze inwoners, bezoekers en bedrijven. Denk hierbij aan toegang/betaling bij parkeerterreinen; het signaleren van vuilnisbakken die geleegd moeten worden; over kassasystemen van bijvoorbeeld zwembaden, maar ook ondersteuning bij raadsvergaderingen. Digitalisering (en automatisering) van gemeentelijke organisaties beperkt zich daarmee niet meer tot kantoor tijden: het maakt een steeds groter onderdeel uit van onze dienstverlening. Daarnaast speelt de reactietijd van ICT op security issues. In het kader van GGI-veilig kan worden geparticipeerd in monitoring van onze ICT-omgeving gedurende 24 uur per dag.

Toenemende inkoop van ICT als beheerde dienst (verSaaSing)

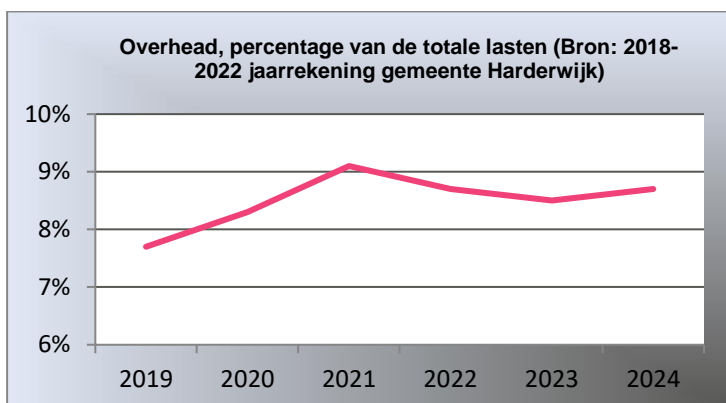
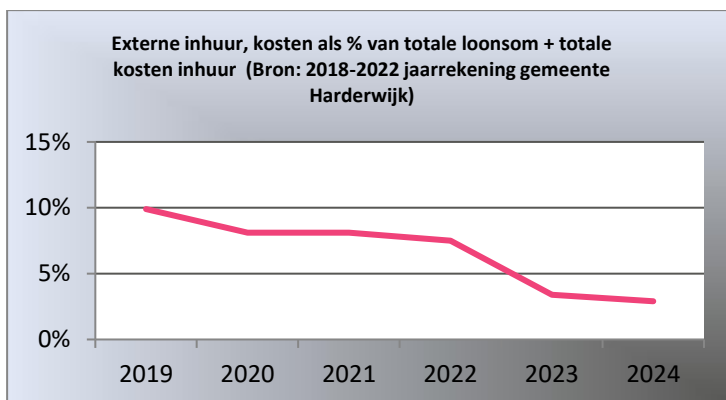
ICT-leveranciers bieden hun softwareoplossingen steeds meer als beheerde dienst (Software as a Service) aan. In de kadernota 2023-2026 is de trend van verSaaSing al aangekondigd door Meerinzicht. De SaaS ontwikkeling heeft een positief effect op de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening, doordat de leverancier sneller en wendbaarder kan inspelen op de laatste ontwikkelingen. Echter, de licentiekosten zullen de komende jaren harder stijgen, omdat de leverancier de kosten voor de hosting van de applicaties en het plaatsen van updates ook doorberekent in de softwareprijs. Concreet hanteert Centric een SaaS-only beleid waarbij nieuwe software alleen als SaaS is af te nemen en bestaande software uiteindelijk alleen als SaaS dienst beschikbaar blijft. Als afnemer hebben we hier geen invloed op.

Het betreft de applicaties van Belastingen, Sociaal Domein en Burgerzaken. De indicatieve financiële impact van de Centric verSaaSing komt neer op 2 componenten: migratie en projectkosten (eenmalige kosten) en toename van jaarlijkse kosten door de extra exploitatie en beheerkosten (structurele kosten). De ontwikkeling naar SaaS dienstverlening betekent voor de afdeling I&A dat we de komende jaren te maken hebben met een afbouw in het technisch beheer op de installaties op ons eigen netwerk en een groeiend beheer op technische componenten die daarvoor in de plaats komen. Denk hierbij aan verbindingen, koppelingen, beveiligingscomponenten en data-integratie. Er is hierbij vooral sprake van een verschuiving van capaciteit. Voor de afname van het installeren van updates komt het inrichten en beheersen van bijvoorbeeld verbindingen, koppelingen en data-integraties terug. Daarnaast blijven wij altijd verantwoordelijk voor de privacy en informatieveiligheid van alle software en informatie hierin; in het geval van SaaS gaat het om een regierol. Dus kortom de ombouw naar een SaaS afnemer neemt eenmalige kosten met zich mee en betekent daarnaast een verschuiving in capaciteit. De licentiekosten die stijgen door verSaaSing is een structureel blijvend verschijnsel en zullen op de begroting gaan drukken.

Beleidsindicatoren

*Apparaatskosten zijn vanaf 2023 herrekend, hierin zitten nu ook de PIOFACH taken (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting) die ondergebracht zijn bij Meerinzicht

0.5 Taakveld Treasury

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	T.J. Stuart

Wat willen we bereiken?

Binnen de kaders van de Wet fido en het Treasurystatuut wordt de Treasuryfunctie uitgevoerd. De risico's moeten hierbij, zoals omschreven in het Treasurystatuut, aanvaardbaar en beheersbaar zijn. Het doel van de Treasuryfunctie is:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het Treasurystatuut.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Periodieke controle van de liquiditeitsbehoefte met mogelijk het aantrekken van leningen of uitzetten van gelden tot gevolg;
- Het onderhouden van contacten met geldverstrekkers (banken) t.b.v. het aantrekken van leningen en het uitzetten van lang- en kortlopende gelden;
- Tijdig informeren van het bestuur bij het aantrekken van langlopende leningen.
- Binnen dit taakveld worden ook de dividendopbrengsten verantwoord.

Specifiek:

De renteontwikkeling is momenteel een actueel onderwerp in de maatschappij. Ook in de gemeente houden we de ontwikkeling van de rente goed in de gaten, maar zijn gebonden aan wettelijke spelregels waardoor de ruimte beperkt is. In de paragraaf Financiering leest u meer over het onderwerp Treasury.

0.61
0.62

Taakveld OZB-woningen en niet-woningen

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	F. Wind

Wat willen we bereiken?

De gemeente draagt zorg voor het leveren van WOZ-waarden van goede kwaliteit, waarbij alle onderdelen van het WOZ-werkproces voldoen aan de door de Waarderingskamer gestelde kwaliteitseisen. Over de vastgestelde WOZ-waarden wordt overeenkomstig de verordening OZB-belasting geheven.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

In taakveld 0.61 zijn de lasten opgenomen die horen bij de uitvoering van de Wet WOZ. De uitvoering hiervan is overgedragen aan Meerinzicht. Het gaat hierbij om zaken als de waardering, de heffing en het uitvoering geven aan bezwaar en beroep. De Waarderingskamer controleert en beoordeelt gemeenten op de uitvoering en het Kadaster beheert het landelijke register van de door gemeenten vastgestelde WOZ-waarden, als onderdeel van de Basisregistratie Waardering Onroerende Zaken.

In taakveld 0.61 zijn tevens de baten opgenomen vanuit de onroerendezaakbelasting (ozb) op woningen. In paragraaf 3.1 Lokale heffingen wordt uitgebreid ingegaan op de ozb.

0.63

Taakveld Parkeerbelasting

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	R. van Drunen

Wat willen we bereiken?

Een marktconform parkeertarief

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- In dit taakveld zijn de baten met betrekking tot de parkeerbelasting opgenomen. Naast de opbrengst uit de verkoop van parkeertijd in de garages, terreinen en het straat parkeren biedt de gemeente ook abonnementen en vergunningen aan. Daarnaast worden opbrengsten gerealiseerd vanuit opgelegde boetes (naheffingsaanslagen) op de locaties waar vooraf betaald parkeren van toepassing is.
- Jaarlijks ter besluitvorming aanbieden van de verordening parkeerbelastingen.

Nieuw beleid

De parkeertarieven van alle parkeerproducten worden eens in de 3 jaar met 5% verhoogd. Dit zou per 1 januari 2025 opnieuw het geval zijn. In het kader van de bezuinigingsopgave wordt als onderdeel van de kadernota behandeling door de raad, nu door het college voorgesteld deze tariefsverhoging eens in de 2 jaar door te voeren. De eerstvolgende verhoging is dan op 1 januari 2024. Voorgenoemde is dus onder voorbehoud van besluitvorming door de raad.

0.64

Taakveld Belastingen overig

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	F. Wind

Wat willen we bereiken?

Naast de belastingen die in de taakvelden hierboven worden genoemd biedt de Gemeentewet de ruimte om een drietal overige belastingen te heffen. Deze belastingen zijn: hondenbelasting, reclamebelasting en precariobelasting (artikel 228).

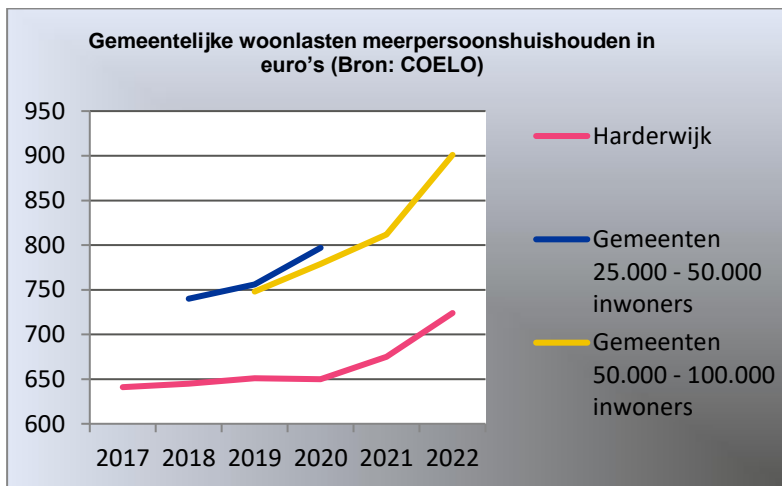
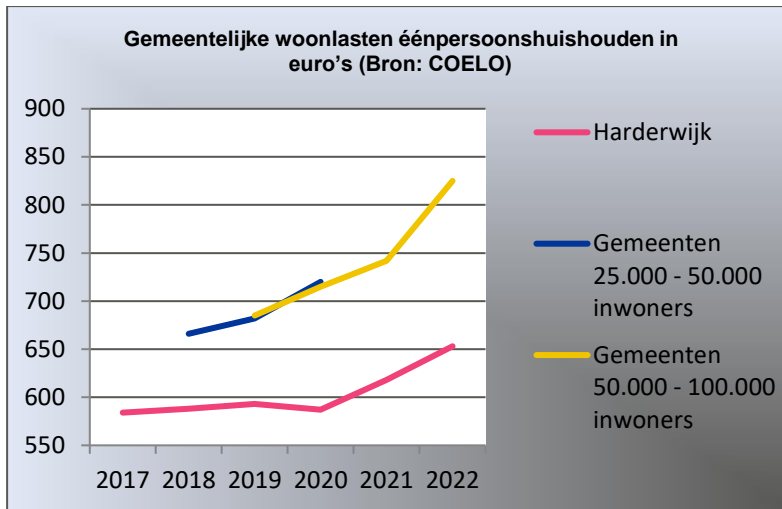
De inkomsten voor toeristenbelasting, afvalstoffenheffing en rioolrechten worden verantwoord onder respectievelijk de taakvelden economische promotie, afval en riool.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

Binnen de wettelijke kaders zorgdragen voor een tijdige heffing en inning van de gemeentelijke belastingen. Heffing en inning van de gemeentelijke belastingen wordt uitgevoerd door Meerinzicht.

Beleidsindicatoren

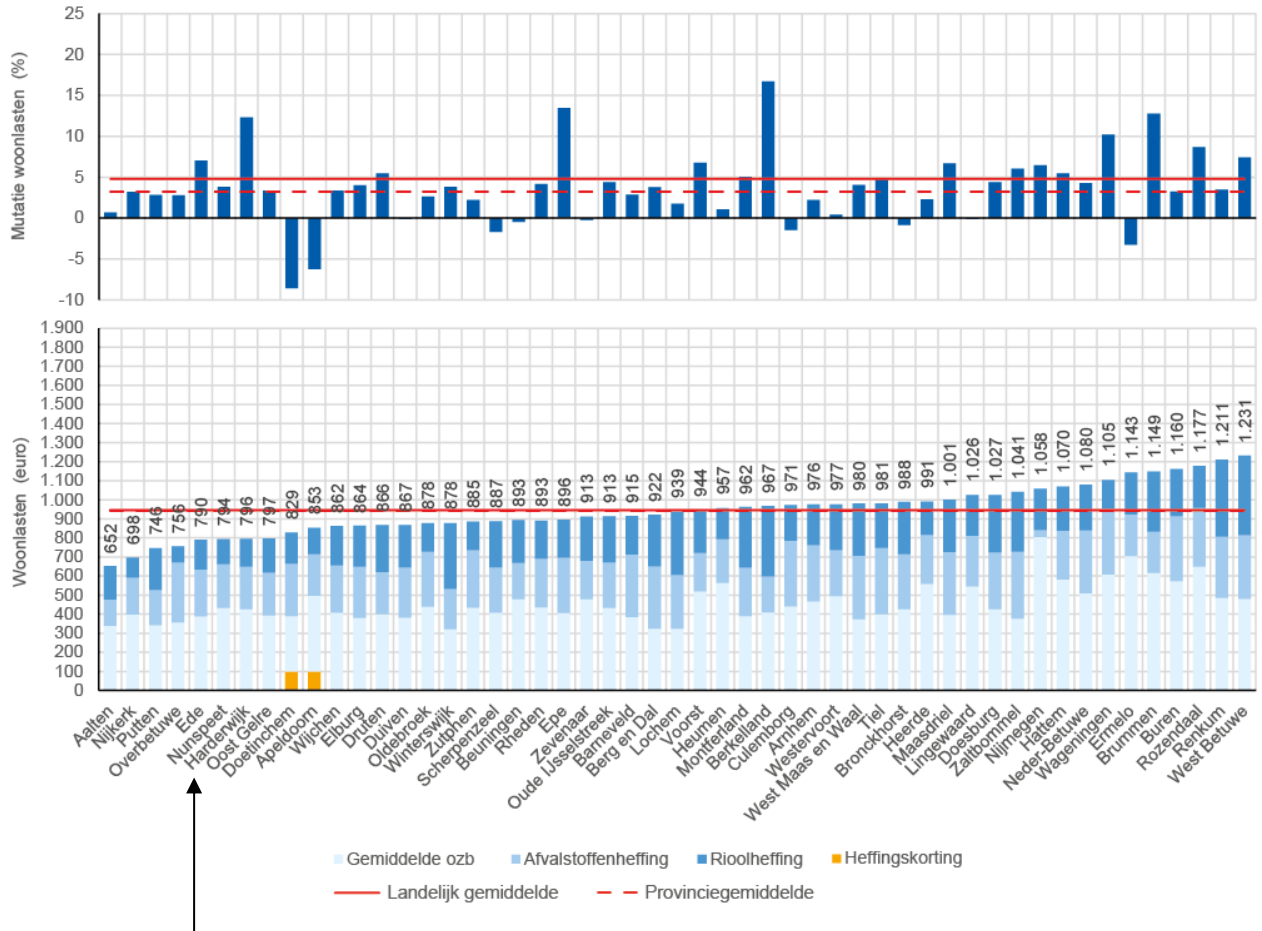
Facultatieve beleidsindicatoren

Lokale woonlasten (Bron: Begrotingen gemeente Harderwijk)

Onderwerp	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
WOZ-waarde	223.000	238.000	259.000	268.000	296.000	331.000	366.500
Rekentarief OZB	0,12345	0,11521	0,10631	0,10870	0,10050	0,09181	0,09173
OZB	270,30	274,20	275,34	291,31	297,48	303,89	336,20
Afvalstoffen heffing	194,00	198,00	205,50	212,00	230,00	277,00	281,00
Riool- en waterzorg heffing	154,00	157,00	157,00	144,75	144,75	147,25	155,50
TOTAAL	618,3	629,2	637,84	648,06	672,23	728,14	772,70

*totaal tarief is inclusief dempingen

Overzicht Coelo lokale lastendruk 2023 provincie Gelderland:

0.7 Taakveld Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

De taakvelden vanaf taakveld 0.8 zijn met name financieel technische onderwerpen. Op deze taakvelden beantwoorden wij niet de twee W-vragen maar geven wij aan wat de inhoud is van dit taakveld.

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	T.J. Stuart

Wat willen we bereiken?

De algemene uitkering vormt de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente. Het gaat om vrij besteedbare middelen die het Rijk aan de gemeenten beschikbaar stelt. Jaarlijks worden binnen de algemene uitkering ook middelen ontvangen voor de uitvoering van specifieke taakmutaties. In lijn met het huidige beleid worden deze middelen in afwachting van nadere advisering voor een periode van maximaal 1 jaar geparkeerd op de 'stelpost taakmutaties Gemeentefonds'.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Analyseren van de circulaire's op financiële gevolgen en verwerken in de begroting en de jaarrekening;
- Uitkeringsspecificaties (maandlijks) controleren en mutaties verwerken in de administratie;
- Vaststellingsbesluiten (jaarlijks) controleren en de gevolgen verwerken in de jaarrekening.

Specifiek

De ontwikkelingen op het gebied van de circulaire's, herverdeling en accresontwikkeling staan momenteel onder constante druk en verandering. In 2022 is binnen Meerinzicht een team uit bestaande financials aangewezen die op (o.a.) dit onderwerp kunnen acteren. Op deze wijze komen de gemeenten zoveel mogelijk in control en kunnen ze de gemeenten voorbereiden op de ontwikkelingen die t/m 2026 op ons af komen.

0.8

Taakveld Overige baten en lasten

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	I. van der Graaf

Inhoud

Dit taakveld heeft een technisch karakter en bevat alle baten en lasten die niet toe te rekenen zijn aan de overige specifieke taakvelden in de gemeentebegroting.

Stelposten zijn reserveringen die in een later stadium worden doorvertaald naar de overige taakvelden, in afwachting van nadere informatie. Taakstellingen zijn nog te concretiseren bezuinigingen, die niet rechtstreeks te koppelen zijn aan één of meerdere taakvelden en om die reden centraal worden geadmistreerd.

Onvoorzien

Voor het opvangen van onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare lasten, die ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet waren voorzien is er een structureel budget beschikbaar. Deze dekking kan alleen worden ingezet op basis van een collegebesluit

0.9

Taakveld Vennootschapsbelasting

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	P. Onderdelinden

Inhoud

Sinds 1 januari 2016 zijn gemeenten belastingplichtig voor de heffing van vennootschapsbelasting (VPB). Gemeente Harderwijk is voor een deel van haar activiteiten VPB-plichtig. Volgens de Belastingdienst is gemeente Harderwijk belastingplichtig voor de inkomsten uit reclame en de winst welke voortvloeit uit de verwerking van papier, kleding, glas en wit- en bruingoed. De winst uit de verwerking van afval wordt berekend conform een landelijke, vastgestelde forfaitaire methode. Naar onze mening is gemeente Harderwijk niet belastingplichtig voor de inkomsten uit reclame. In de aangiften vennootschapsbelasting zijn de inkomsten opgenomen conform het standpunt van de Belastingdienst. Na het opleggen van de aanslagen vennootschapsbelasting is tegen het aanmerken van de inkomsten uit reclame als belastingplichtige activiteit bezwaar gemaakt. Indien de bezwaren gehonoreerd worden, volgt er een belastingteruggave aangezien de vennootschapsbelasting reeds voldaan is conform het standpunt van de Belastingdienst. In verband met elders in het land lopende procedures bij de rechtbank en het gerechtshof zijn deze bezwaren aangehouden door de Belastingdienst. Tot op heden heeft gemeente Harderwijk geen VPB-plichtige grondexploitatie omdat er geen sprake is van fiscale winst. De verschuldigde vennootschapsbelasting bedraagt op dit moment ongeveer € 3.000,- per jaar.

* Omdat de lasten en baten van dit taakveld in alle jaren < € 1.000 is, is deze tabel niet opgenomen in het boekwerk

0.10

Taakveld Mutaties reserves

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	T.J. Stuart

Inhoud

Op dit taakveld worden toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves begroot- en vervolgens geboekt, op basis van genomen raadsbesluiten. Het betreft hier de technische verwerking van de reservemutaties binnen alle andere taakvelden, met uitzondering van taakveld '0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten'.

* Omdat de lasten en baten van dit taakveld in alle jaren < € 1.000 is, is deze tabel niet opgenomen in het boekwerk

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	T.J. Stuart

Inhoud

Op dit taakveld wordt het begrotingssaldo van alle andere taakvelden begroot- en geboekt, inclusief de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Het betreft hier de technische verwerking van het begrote resultaat over de gehele gemeentebegroting.

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 0

PROG0 Bestuur en ondersteuning		Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	TV01 - Bestuur	2.745	3.162	3.253	3.225	3.188	3.146
	TV02 - Burgerzaken	2.520	2.569	2.826	2.686	2.670	2.340
	TV03 - Beheer overige gebouwen en gronden	1.717	1.793	1.741	1.863	1.856	1.855
	TV04 - Overhead	17.671	17.668	18.389	18.451	18.337	17.837
	TV05 - Treasury	0	243	1.382	1.313	1.243	1.181
	TV064 - Belastingen overig	743	716	792	792	792	792
	TV07 - Alg. uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	0	1.711	360	-697	-1.265	-1.002
	TV08 - Overige baten en lasten	43	419	732	739	561	651
	TV09 - Vennootschapsbelastingen (VpB)	5	0	0	0	0	0
Lasten - Totaal		25.444	28.281	29.477	28.372	27.382	26.799
Baten	TV01 - Bestuur	-1.141	-321	-411	-411	-411	-411
	TV02 - Burgerzaken	-747	-854	-846	-846	-846	-846
	TV03 - Beheer overige gebouwen en gronden	-928	-929	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
	TV04 - Overhead	-797	-774	-766	-766	-766	-766
	TV05 - Treasury	-668	-688	-2.175	-2.070	-1.915	-1.797
	TV061 - OZB woningen	-6.775	-7.051	-7.747	-7.823	-7.899	-7.974
	TV062 - OZB niet-woningen	-4.654	-4.828	-5.627	-5.627	-5.627	-5.627
	TV063 - Parkeerbelasting	-2.127	-2.142	-2.338	-2.345	-2.445	-2.445
	TV064 - Belastingen overig	-541	-612	-630	-630	-630	-630
TV07 - Alg. uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	-99.114	-97.268	-103.189	-103.792	-95.442	-94.829	
TV08 - Overige baten en lasten	-212	0	0	0	0	0	
Baten - Totaal		-117.704	-115.466	-124.729	-125.310	-116.981	-116.325
Saldo voor bestemming - Totaal		-92.260	-87.185	-95.252	-96.938	-89.598	-89.526
Dotaties aan reserves	TV02 - Burgerzaken	0	147	0	0	0	0
	TV08 - Overige baten en lasten	3.563	5.311	12	12	12	12
Dotaties aan reserves - Totaal		3.563	5.458	12	12	12	12
Onttrekkingen uit reserves	TV01 - Bestuur	0	-86	-14	-14	-14	-14
	TV03 - Beheer overige gebouwen en gronden	-20	-20	-20	-20	-20	-20
	TV04 - Overhead	-343	-273	0	0	0	0
	TV08 - Overige baten en lasten	-8.910	-27.873	-3.398	-1.400	-591	-43
	TV010 - Mutaties reserves	-74	0	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves - Totaal		-9.347	-28.252	-3.432	-1.434	-625	-77
Resultaat	TV08 - Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0
	TV011 - Resultaat van de rek. baten en lasten	9.584	-228	1.941	1.952	-5.618	-5.485
Resultaat - Totaal		9.584	-228	1.941	1.952	-5.618	-5.485
Saldo na bestemming - Totaal		3.800	-23.021	-1.480	530	-6.231	-5.550
PROG0 Bestuur en ondersteuning - Totaal		-88.459	-110.206	-96.732	-96.408	-95.829	-95.076

Financiële analyse begroting 2024 ten opzichte van begroting 2023:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag
Begroting 2023	110.206.036
Begroting 2024	96.626.354
Vershil	- 13.579.682

Onderwerp	Bedrag
Nieuw beleid	- 93.829
Onderhanden werken	- 1.161.200
Kapitaallasten	- 117.557
Doorberekende salariskosten	- 906.531
Overige doorberekeningen	1.410.229
Beheer overige gebouwen en gronden	120.468
Anterieure overeenkomsten	- 52.400
Rentelasten	- 1.090.076
OZB woningen en niet-woningen	1.495.350
Parkeeropbrengsten	196.060
Algemene uitkering, taakmutaties en circulaires	5.215.274
Stelposten	- 313.290
Mutaties reserves	- 16.032.285
Resultaat van baten en lasten	- 2.220.536
Diversen	- 29.360
Totaal	- 13.579.683

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen (tabel los ingevoegd.)

Taakveld	Onderwerp	2024	2025	2026	2027
0.1 Bestuur	Enquête bestuur van de stad	15.000		15.000	
0.1 Bestuur	Midterm Review Collegeprogramma en Strategische Raadsagenda 2022-2026	7.500			
0.1 Bestuur	Verdieping samenwerking EHZ	10.000	10.000	10.000	
0.2 Burgerzaken	Voortzetting StermbureauApp verkiezingen			25.000	
0.2 Burgerzaken	Verhogen representatiekosten Naturalisatieceremonie	7.500	7.500	7.500	7.500
0.2 Burgerzaken	Organisatie van de verkiezingen			76.840	
0.2 Burgerzaken	Organisatie van de verkiezingen	56.880	59.605	59.605	
0.2 Burgerzaken	Applicatiebeheer Burgerzaken	64.422	64.422	64.422	
0.2 Burgerzaken	Applicatiebeheer Burgerzaken	72.527	72.527	72.527	
0.4 Overhead	Arbeidsdeskundige			46.000	
0.4 Overhead	Bulkaanvragen minimaregelingen			29.000	29.000
0.4 Overhead	Strategisch advisering communicatie			22.000	
0.4 Overhead	Coördinator Social Return on Investment	19.000	19.000	19.000	
0.4 Overhead	Human Resource Management (HRM)			22.000	
0.4 Overhead	ICT dienstverlening in een digitale samenleving			28.000	28.000
0.4 Overhead	Uitwisseling van gegevens			32.000	32.000
0.4 Overhead	Toenemende inkoop van ICT als beheerde dienst (verSaaSing)	83.000	93.000	110.000	91.000
0.4 Overhead	Professionalisering handhaving – opleiding*	3.000	3.000	3.000	3.000
0.7 Algemene Uitkering	Inzet middelen hervormingsagenda jeugd (individuele begeleiding jongeren in het voorveld)	-135.000			
0.7 Algemene Uitkering	Inzet middelen hervormingsagenda jeugd (preventie Jongeren Voortgezet Onderwijs)	-110.000			
Totaal programma 0		93.829	329.054	641.894	190.500

* in de Kadernota stond deze post bij programma 1 vanuit de inhoudelijke afweging, echter landen opleidingskosten functioneel binnen taakveld 0.4 overhead.

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2022 zijn budgetten meegenomen naar 2023. Dit zijn incidentele budgetten voor 2023 die gedekt worden middels een onttrekking uit de algemene reserve in 2023. Dit verklaart het verschil tussen 2023 en 2024.

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden / programma's. Vanaf 2024 is er sprake van een omslagrente die toegerekend is aan alle investeringen. Dit verklaart een deel van de verschillen tussen begroting 2023 en begroting 2024.

Doorberekende salariskosten

De hogere lasten binnen de salarisbegroting, voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten naar de diverse programma's leidt tot een nadeel.

Overige doorberekeningen

Dit betreft het gevolg van het actualiseren van overige doorberekeningen, o.a. MIZ, grexen, rente en tractiemiddelen.

Beheer overige gebouwen en gronden

Dit voordeel van € 120.000,- wordt verklaard door incidentele budgetten 2023 die niet meer voorkomen in de begroting 2024. Het gaat om het incidentele budget voor de actualisering van het MJOP 2025-2028 (€ 75.000,-) en het budget voor het digitaal monitoren van het energieverbruik van panden (€ 45.000,-).

Anterieure overeenkomsten

Er worden minder opbrengsten uit anterieure overeenkomsten verwacht.

Rentelasten

Door het aantrekken van de lening in maart 2023 liggen de rentelasten in 2024 hoger dan in de begroting 2023.

OZB woningen en niet-woningen

Dit zijn de geraamde meeropbrengsten in 2024 t.o.v. de begroting 2023. In de paragraaf lokale heffingen wordt nader ingegaan op de ontwikkelingen rondom OZB.

Parkeeropbrengsten

Bij de Kadernota 2024-2027 is besloten om de parkeeropbrengsten elke 2 jaar met 5% te indexeren. Dit geeft een financieel voordeel van ca. € 100.000,-. Daarnaast is er voordeel ontstaan t.o.v. 2023 omdat de opbrengsten van de boetes eerder geraamd werden onder taakveld 2.1. Dit betreft een verschuiving.

Algemene uitkering, taakmutaties en circulaire

De ontwikkelingen op taakveld 0.7 algemene uitkeringen hebben vooral te maken met de circulaire die zijn uitgekomen. In de separate advisering over de meicirculaire 2023 wordt uiteengezet waar de accresontwikkelingen en taakmutaties uit bestaan. Dit betreft voornamelijk de middelen vanuit de Hervormingsagenda Jeugd, ophogen van de stelpost BCF en de loon- en prijsbijstellingen.

Stelposten

Dit is het totaal van stelposten die in de begroting zitten. Zoals de stelpost meerjarenbegroting, stelpost MIP (Meerjareninvesteringsplan), stelpost ombuigingen, stelpost loon en prijsontwikkeling etc.

Mutaties reserves

Dit is het resultaat van de incidentele toevoegingen en onttrekkingen binnen de reserves. Deze vinden voornamelijk plaats in 2022 (o.a. besluitvorming vanuit jaarrekening 2021) waardoor er verschillen ontstaan ten opzichte van de begroting 2023 waarin deze toevoegingen en onttrekkingen nog vrijwel niet plaats vinden. Wanneer dit wel plaats vindt zal dit als beslispunt aan de gemeenteraad voorgelegd worden.

Resultaat van baten en lasten

Op het resultaat van baten en lasten zit een groot voordeel t.o.v. 2022 omdat alle begrotingswijzigingen en het begrotingsresultaat via deze rekening lopen. Omdat deze wijzigingen in 2023 nog niet zijn geweest is dat op dit taakveld een technisch voordeel. Het begrotingssaldo à €820.303,- zit hier ook bij in.

2.1 Programma 1 Veiligheid

A ALGEMEEN

Doelstelling

Samen met inwoners, ondernemers en onze partners zetten we in op veiligheid, participatie én veerkracht. Onze aanpak is preventief en repressief op maat van complexe vraagstukken. We bestrijden (ondermijnende) criminaliteit, dragen zorg voor de openbare orde, zetten ons in voor een veilig AZC, aanpak jeugdoverlast, veilige evenementen, veilig uitgaan en voorkomen escalatie bij zogenaamde multi-problem casuïstiek. Zo houden we Harderwijk en Hierden veilig en leefbaar.

Inhoud

Het belangrijkste beleidsstuk binnen dit programma is het Integraal Veiligheidsplan (IVP). Het IVP is opgesteld in goede samenwerking met de politie, het Openbaar Ministerie en de gemeenten Putten en Ermelo. In 2023 heeft de raad ingestemd met het verlengen van de looptijd van het huidige IVP tot en met 2026. Het plan is veelomvattend en is gericht op het waarborgen van de openbare orde en veiligheid. Hierbij gaat het onder andere om het voorkomen en bestrijden van ordeverstoringen, crisissen en rampen, het bestrijden van criminaliteit en overlast, voorkomen van slachtofferschap en het aanpakken van daders.

Ontwikkelingen

We zien een toename van polarisatie en maatschappelijke onrust. Dit komt onder meer door een aantal gebeurtenissen met forse impact op de samenleving. Zo heeft de coronapandemie geleid tot een groot aantal slachtoffers en ontwrichtende gevolgen. Kort hierna volgde in 2022 de oorlog in Oekraïne met een vluchtelingencrisis tot gevolg en stijgende energieprijzen. De stikstofplannen van het kabinet hebben geleid tot boerenprotesten en demonstraties, ook in onze gemeente. Verder zien we de laatste jaren steeds meer de effecten van ondermijning en drugscriminaliteit. Daarnaast krijgen burgemeesters steeds meer bevoegdheden, wordt er een groter beroep gedaan op boa's en stijgt de complexe casuïstiek van mensen met verslavingsproblematiek, psychische aandoeningen, criminaliteit en andere achtergronden.

Verbonden partijen

Het werkveld Openbare orde en veiligheid heeft veel samenwerking met name inwoners en ondernemers en daarnaast met ketenpartners zoals de politie, het OM, de Veiligheidsregio, het Zorg- en Veiligheidshuis, het RIEC, de Omgevingsdienst, de Belastingdienst, diverse zorg- en hulpverleningsinstanties, welzijnsinstellingen, onderwijs en woningcorporaties.

Beleidskaders

De onderstaande beleidsstukken vormen het kader voor het programma Veiligheid:

- Integraal veiligheidsplan (IVP)
- Algemeen plaatselijke verordening (APV)
- Damoclesbeleid
- Bibob- beleid
- Nota Integraal Toezicht en Handhaving en Uitvoeringsprogramma Integraal Toezicht
- Plan van aanpak ondermijning en plan van aanpak mensenhandel
- Regionaal Beleidsplan, Regionaal Risicoprofiel (VNOG)
- Meerjarenbeleidsplan Politie (MJBPP)

B TAAKVELDEN

1.1	Taak veld Crisisbeheersing en brandweer
-----	---

Portefeuillehouder(s):	J. Joon
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	L. Groen

Wat willen we bereiken?

Dit product bevat de gehele basisbrandweezorg en alle activiteiten gericht op het bestrijden van (grootschalige) calamiteiten en rampen onder andere vanuit de brandweerkazernes van Harderwijk en Hierden en de gemeentelijke activiteiten op dit gebied.

Het product Brandweer en Rampenbestrijding is op basis van de Wet op de Veiligheidsregio's grotendeels belegd bij de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG). De gemeente Harderwijk en de VNOG werken, vanuit een gemeenschappelijke regeling, samen aan een veilige en beschermde leefomgeving in Harderwijk en Hierden. De VNOG werkt vanuit een aantal programma's:

1. Risico- en crisisbeheersing; risicogericht adviseren, informatie gestuurd werken, vergroten van het zelf organiserend vermogen en doorontwikkeling van risicobeheersing en daarnaast voorbereiden op crisissituaties;
2. Brandweezorg;
3. Brandweeerondersteuning; trainen van vakbekwaamheid, materieel en logistiek, regionaal brandmeldsysteem;
4. GHOR; geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, bevordering van zelfredzaamheid en burgerparticipatie;
5. Meldkamer Oost-Nederland; ontvangen en begeleiden van meldingen.

De gemeente zelf voert ook diverse activiteiten uit op het gebied van crisisbeheersing en heeft hierin een essentiële rol. Er wordt ingezet op een goed geprepareerde crisisorganisatie met bekwame functionarissen. Dit voor een effectieve uitvoering van de zogenaamde bevolkingszorgtaken, maar ook het vervullen van de gemeentelijke rol en bestuurlijke bevoegdheden bij (grootschalige) verstoring van de openbare orde en veiligheid. Dit wordt lokaal en in intensieve samenwerking met andere gemeenten, veiligheidsregio en andere partners georganiseerd.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

In dit taakveld zijn de lasten en baten opgenomen die verband houden met de wettelijke taken op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De uitvoering hiervan is deels belegd bij de Veiligheidsregio Noord en Oost-Gelderland (VNOG), die jaarlijks een bijdrage van de deelnemende gemeenten ontvangt.

Bij het uitvoeren van de taken en het inrichten van de organisatie hanteert de VNOG de leidende principes, die in het kader van de Toekomstvisie en het regionaal beleidsplan zijn geformuleerd:

De Opgaven vormen het concrete antwoord van VNOG op de vragen van de samenleving. Deze Opgaven zijn:

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises (maatschappelijke opdracht) (Incidentbestrijding en crisisorganisatie)
 1. Zelfredzaam & risicobewust
 2. Vakbekwaam & deskundig
 3. Sterke informatiepositie
 4. Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers (randvoorwaarde) (gezonde bedrijfsvoering)

Binnen de gemeentelijke organisatie prepareren wij ons op een effectieve bestrijding van rampen en crisis door:

- Het opleiden en trainen van gemeentelijke medewerkers en bestuurders voor een rol in de bevolkingszorg en/ of crisisbeheersing.
- Het in standhouden van diverse faciliteiten zoals het crisiscentrum, noodcommunicatie en middelen voor inzet in het veld.
- Het leveren van input op het regionaal risicoprofiel, beleidsplan en crisisplan en het actueel houden van diverse lokale plannen en protocollen.
- Dit alles in intensieve samenwerking met gemeenten, veiligheidsregio en diverse andere partners onder regie van de Adviseur Crisisbeheersing.

Specifiek

Overige belangrijke thema's voor 2024 vormen:

- Het regionaal beleidsplan 2021-2024 loopt af. Per 2025 moet er een nieuw vierjarig regionaal beleidsplan zijn. In 2024 zal VNOG met de gemeenten het traject voor het nieuwe beleidsplan doorlopen, waaronder ook de wettelijke consultatie van de raden;
- Naar aanleiding van de aangepaste Wet gemeenschappelijke regelingen moet de gemeenschappelijke regeling van VNOG worden bijgewerkt en in 2024 worden vastgesteld. De raden moeten de colleges toestemming geven om de bijgewerkte regeling aan te gaan;

- VNOG moet voldoen aan overige veranderende wetgeving en goede aansluiting daarop regelen (bijvoorbeeld Omgevingswet, inrichting vrijwillig brandweerbestel, etc.);
- De samenwerking en verbinding met partners en stakeholders worden versterkt, dichtbij (zoals met de deelnemende gemeenten als dragers van de organisatie), maar ook verder weg (regionaal, interregionaal, landelijk, internationaal);
- VNOG gaat verdere stappen zetten op het gebied van duurzaamheid en energietransitie;
- Innovatie staat op de agenda: verder onderzoeken, uittesten en invoeren van nieuwe innovatieve mogelijkheden, ter ondersteuning van de uitvoering van de Opgaven;
- VNOG blijft het eigen personeel door ontwikkelen, zowel repressief als ondersteunend, qua kennis en vaardigheden, opdat VNOG de vragen van de samenleving blijvend kan beantwoorden en duurzame inzetbaarheid, met oog voor vitaliteit voor medewerkers, wordt gerealiseerd;
- VNOG voert de, als gevolg van de wereldmarktsituatie, bijgestelde plannings uit voor de aanschaf van materieel en materiaal, opdat het eindbeeld van de Toekomstvisie in 2026 wordt gehaald;
- VNOG heeft blijvende aandacht voor veiligheidsvraagstukken omtrent informatie, gegevensbeheer en privacy om zo te voldoen aan wettelijke vereisten en verder door te groeien naar een hoger volwassenheidsniveau op dit terrein.

Voor het vergroten van de veiligheid en te komen tot een nog effectievere bestrijding van incidenten zetten we ons in samenwerking met de VNOG in op onder andere de volgende projecten:

- Project natuurbrandbestrijding;
- Project waterongevallen en duiken;
- Project kwaliteitscriteria en expertteams bevolkingszorg;
- Project demarcatie.

Verder zal per 1 januari 2024 de brandweerkazerne in Harderwijk van de VNOG in eigendom worden overgedragen aan de gemeente Harderwijk zoals tien jaar geleden is overeengekomen.

Nieuw beleid

Het regionaal beleidsplan 2021-2024 loopt af. Per 2025 moet er een nieuw vierjarig regionaal beleidsplan zijn. In 2024 zal VNOG met de gemeenten het traject voor het nieuwe beleidsplan doorlopen, waaronder ook de wettelijke consultatie van de raden.

1.2

Taakveld Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder(s):	J. Joon
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	B. Hup/ P. van Dieren

Wat willen we bereiken?

- Een leefbare en veilige gemeente.
- Handhaving van de openbare orde en veiligheid.
- Beperken van criminaliteit en overlast.
- Een effectieve aanpak op de lokale integrale veiligheid.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

Het taakveld openbare orde en veiligheid is veelomvattend:

- Beleid, advisering en uitvoering rond diverse veiligheidsoverleggen met politie, Openbaar ministerie, Veiligheidsregio, regiogemeenten en vele andere partners om te komen tot een effectieve aanpak van openbare orde en veiligheid.
- Aanpak van (ondermijnende) criminaliteit.
- Opstellen en uitvoeren van het Integraal Veiligheidsplan.
- Adviseren en regie op ad-hoc casuïstiek en incidenten van diverse aard, nazorg ex-gedetineerden en aanpak veelplegers.

- Inzet van en ondersteuning bij de inzet van diverse bevoegdheden ter bescherming van de openbare orde en veiligheid, zoals gebiedsverboden, huisverboden, crisismaatregel.
- Het aanpakken en voeren van regie bij vormen van excessieve overlast.
- Inzet op veilige winkelgebieden, uitgaansgebieden en bedrijventerreinen.

Specifiek

Jeugd en veiligheid

In 2024 gaan we de afspraken van het covenant School en veiligheid verder uitvoeren. De burgemeester van gemeente Harderwijk heeft hierin een trekkende rol voor de regio. Scholen, gemeenten, politie en het OM gaan intensiever samenwerken om de veiligheid op en rond de school te vergroten. Zorgwekkend gedrag willen we op tijd signaleren en overlast en criminaliteit waar mogelijk voorkomen. De zorg voor jeugd houdt niet op bij school. Overlast van jeugd kan stevige impact hebben op de woonomgeving. Jongeren zijn kwetsbaar om in aanraking te komen met criminele netwerken. Kwetsbaarheid kan ook ontstaan door thuissituaties, omstandigheden op school en risico's rond alcohol en drugs. Het thema jeugd en veiligheid is complex. We willen meer aan de voorkant te komen. Ook gaan we verder met de groepsaanpak problematische jeugdgroepen en de Persoonsgerichte aanpak op 18-minners.

Ondermijning en georganiseerde criminaliteit

Onder- en bovenwereld zijn fors met elkaar verweven. Criminelen maken voor illegale activiteiten gebruik van legale bedrijven en diensten. Organisaties en inwoners kunnen hiervan slachtoffer worden. Het gaat hierbij onder andere om de aanpak van drugscriminaliteit. De gemeente vervult een belangrijke regierol in de aanpak van ondermijning. Hierbij gaat het zowel om de repressieve aanpak als om preventie en zorg voor eventuele slachtoffers. Vanuit het Plan van aanpak Ondermijning hebben we een aantal speerpunten vastgesteld. Specifiek gaat het om:

- De basis op orde: Weerbaar door lokale regelgeving en beleid, bewustzijn binnen de organisatie, toegerust zijn in de aanpak en voorkomen dat we onbewust ondermijnende criminaliteit faciliteren.
- Veilig buitengebied: Het buitengebied is kwetsbaar voor ondermijnende criminaliteit. We sluiten aan bij het Project Veilig Buitengebied om de weerbaarheid te vergroten.
- Casuïstiek: Casuïstiek die zich aandient moet worden geanalyseerd, verrijkt en op het juiste moment worden aangepakt en van opvolging voorzien. Als gemeente voeren we regie en werken we samen met onze partners.

In 2023 heeft de rekenkamercommissie onderzoek gedaan naar de gemeentelijke aanpak van ondermijning. In 2024 gaan we aan de slag met de uitkomsten en aanbevelingen van dit onderzoek. Meer focus op de aanpak van ondermijning en criminaliteit heeft gevolgen voor de druk op de opvolging hiervan. Wanneer meer casussen zich aandienen vraagt dit meer van ons in de regie, advisering en het nemen van maatregelen. Met het onderzoek van de rekenkamercommissie hopen we de juiste handvatten te krijgen om dit effectief aan te pakken.

Mensenhandel

Mensenhandel draait om uitbuiting. Daders gebruiken slachtoffers voor persoonlijk gewin. Dit is een ernstige schending van mensenrechten en van de menselijke waardigheid. Mensenhandel wordt vaak gepleegd in criminele samenwerkingsverbanden, die misbruik maken van de legale wereld. Gemeenten hebben bij de aanpak van mensenhandel een rol op het gebied van preventie, signalering, handhaving en hulpverlening en dragen bij aan het opwerpen van barrières tegen mensenhandel. In 2024 worden de acties uit het Plan van aanpak Mensenhandel verder uitgevoerd. Doel hierbij is het om zoveel mogelijk slachtoffers uit hun situatie te halen, zorgen dat minder mensen slachtoffer worden en onze gemeente onaantrekkelijk maken voor daders door deze aan te pakken. De gemeentelijke aandachtsfunctionaris Mensenhandel voert regie op de uitvoering van het plan van aanpak.

Cybercrime/ gedigitaliseerde criminaliteit

Het thema cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit is in ontwikkeling en vraagt steeds meer aandacht. Hoewel de precieze omvang van gedigitaliseerde criminaliteit niet bekend is, onder meer door geringe meld- en aangiftebereidheid, staat wel vast dat het fenomeen zich verspreidt, versnelt, innoveert en steeds meer slachtoffers maakt. Nodig is prioritaire aandacht en intensivering van de aanpak. Ook de gemeente heeft hierin een rol. Op dit moment onderzoeken we het fenomeen en onze rol hierin. Eind dit jaar volgt hierop advisering. Vanaf 2024 hopen we aan de slag te kunnen met een gerichte aanpak op dit thema.

Nieuw beleid

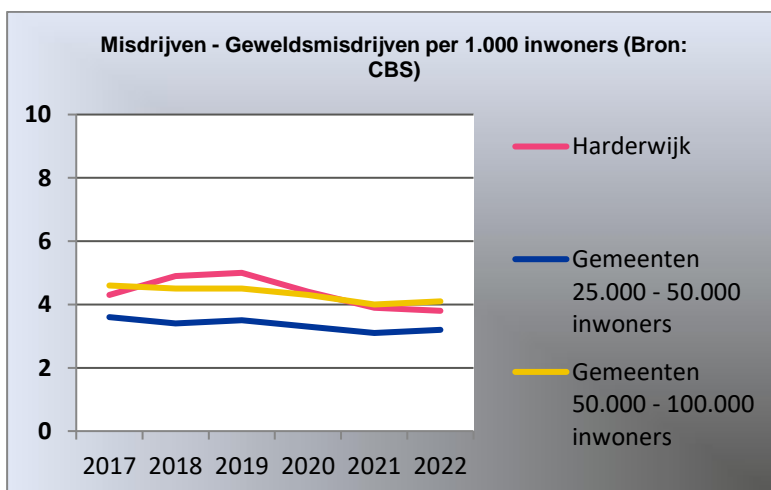
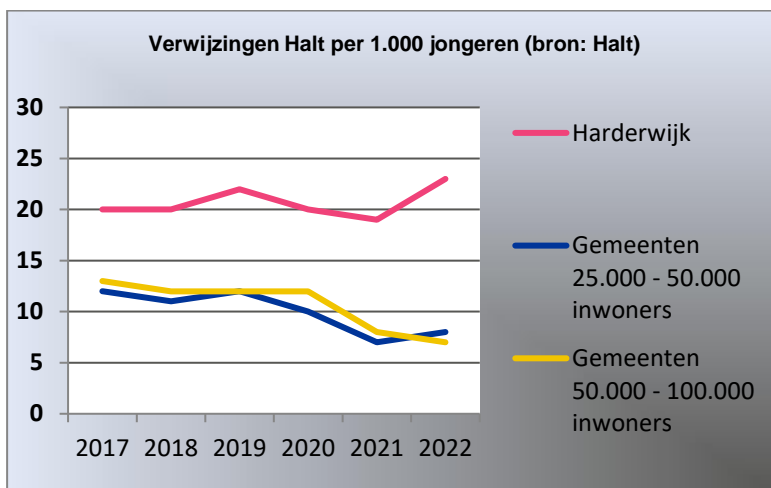
Zorg en veiligheid/ kwetsbare personen

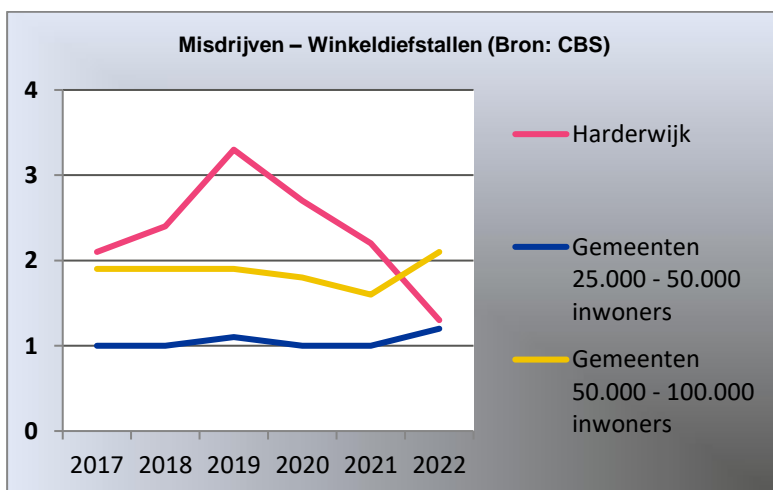
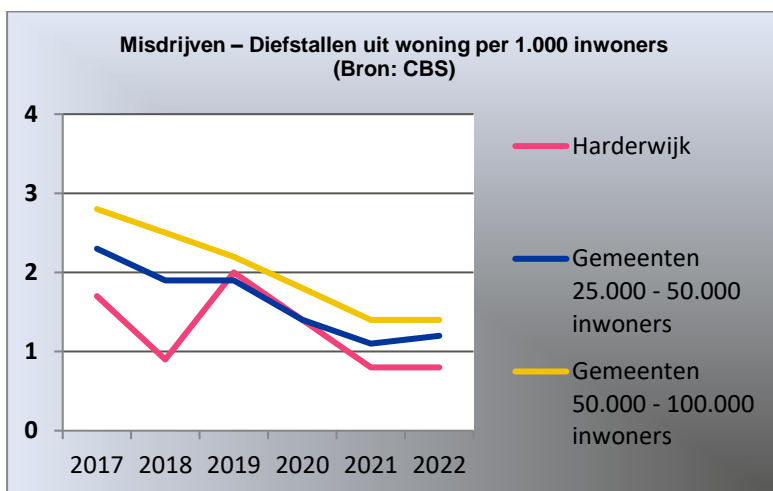
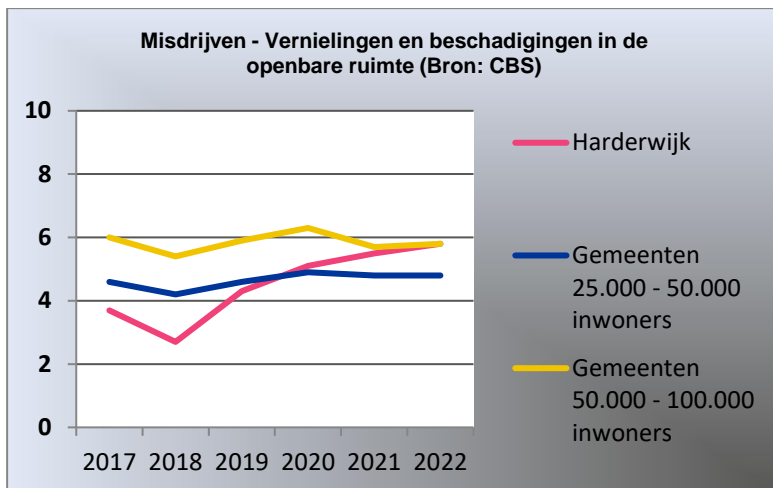
In het collegeprogramma en het Integraal veiligheidsplan is de verbinding tussen zorg en veiligheid een speerpunt. Casuïstiek is vaak divers en complex. Met name de daderaanpak van overlast en criminaliteit veroorzaakt door mensen met een verslaving, psychische aandoeningen en andere achtergronden, vraagt onze aandacht. Via procesregie sturen we als gemeente op resultaten en oplossingen. Doel is hulp aan de cliënt maar ook minder overlast en criminaliteit in de buurt. Het middel hierbij is de PGA: de persoonsgerichte aanpak. Dat is een integrale, op de persoon en zijn (gezins-)systeem toegesneden mix van bestuursrechtelijke, strafrechtelijke, zorg en overige interventies. De afgelopen periode hebben we ingezet op een effectieve aanpak voor de groep 18+. De komende periode zetten we in om ook voor de doelgroep 18- tot een juiste aanpak te komen.

Samen met gemeenten uit de regio implementeren we daarnaast het opschalingsmodel AVE (Aanpak Voorkoming Escalatie) bij huishoudens met oplopende problematiek. Dit model geeft helderheid over regie en verantwoordelijkheden. Met dit model willen we onze lokale aanpak optimaliseren. Het doel hierbij is om hulpverlening tijdig op te schalen en stagnatie in de samenwerking te doorbreken. Oplopende problemen worden hiermee voorkomen of zo snel mogelijk beheersbaar gemaakt.

Beleidsindicatoren

Verplichte indicatoren

Facultatieve beleidsindicatoren

Aangiften woninginbraak (Bron: Politieteam Veluwe West)

Gemiddeld 2012-2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Gemiddelde 2017-2021
144,5	79	42	95	71	41	41	62

Opgelegde tijdelijke huisverboden (Bron: Gemeente Harderwijk)

2017	2018	2019	2020	2021	2022
5	3	8	6	3	7

Diverse indicatoren in relatie tot veiligheid (Bron: Politieteam Veluwe West)

Feiten	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Totaal misdrijven	1944	1576	1425	1861	2023	1773	1773
Geweld	165	167	177	175	178	157	157
Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen	166	165	80	72	79	65	50
Diefstal brom-, snor-, fietsen	277	129	90	182	111	142	171
Vernieling c.q. zaakbeschadiging	189	141	94	159	176	162	184
Totaal registraties overlast	1108	1101	863	1007	1139	1384	1237
Jeugdoverlast	352	335	165	215	405	538	380
Drugsoverlast	85	81	108	116	118	118	120
Verkeersongevallen	511	432	419	464	327	316	NB

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 1

PROG1 Veiligheid		Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	TV11 - Crisisbeheersing en brandweer	3.028	3.176	3.340	3.481	3.778	3.889
	TV12 - Openbare orde en veiligheid	1.508	1.767	2.112	2.110	1.982	1.862
Lasten - Totaal		4.536	4.943	5.452	5.591	5.760	5.751
Baten	TV11 - Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	0	0
	TV12 - Openbare orde en veiligheid	-119	-28	-25	-25	-25	-25
Baten - Totaal		-119	-28	-25	-25	-25	-25
Saldo voor bestemming - Totaal		4.417	4.915	5.427	5.566	5.735	5.726
PROG1 Veiligheid - Totaal		4.417	4.915	5.427	5.566	5.735	5.726

Financiële analyse begroting 2024 ten opzichte van begroting 2023:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag
Begroting 2023	4.915.000
Begroting 2024	5.427.000
Vershil	512.000

Onderwerp	Bedrag
Nieuw beleid	68.000
Kapitaallasten	- 9.000
Doorberekende salariskosten	334.000
Incidentele budgetten	- 59.000
VNOG	168.000
Diversen	10.000
Totaal	512.000

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen (tabel los ingevoegd.)

Taakveld	Onderwerp	2024	2025	2026	2027
1.2 Openbare orde en veiligheid	Voortzetting Procesregisseur Persoonsgerichte Aanpak	68.000	68.000	68.000	
1.2 Openbare orde en veiligheid	Professionalisering handhaving – tractie		3.500	3.500	3.500
1.2 Openbare orde en veiligheid	Professionalisering handhaving – formatie	37.000 - 37.000	37.000 -37.000	37.000 - 37.000	37.000 - 37.000
Totaal programma 1		68.000	71.500	71.500	3.500

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden / programma's. Vanaf 2024 is er sprake van een omslagrente die toegerend is aan alle investeringen. Dit verklaart een deel van de verschillen tussen begroting 2023 en begroting 2024.

Doorberekende salariskosten

De hogere lasten binnen de salarisbegroting, voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten naar de diverse programma's leidt tot een nadeel.

Incidentele budgetten

In 2023 zijn een aantal incidentele budgetten beschikbaar, welke in 2024 niet meer voorkomen: Aanpak complexe casuïstiek zorg en veiligheid € 30.000,- voordeel en deelname Veiligheidsmonitor € 29.000,- voordeel.

VNOG

Dit nadeel van afgerond € 168.000,- wordt verklaard door het verschil tussen de vastgestelde begroting 2024 ten opzichte van de begroting 2023 van de VNOG.

Diversen

Bestaat uit diverse budget wijzigingen. Per saldo een nadelig resultaat van € 10.000,-.

2.2 Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

A ALGEMEEN

Doelstelling

Gemeente Harderwijk is een bereikbare stad. Wij werken aan het verbeteren van de bereikbaarheid van gemeente Harderwijk vanaf de A28/N302 en de eigen gemeentelijke infrastructuur (waaronder de ontsluiting van bedrijventerrein Lorentz). Er staan twee principes voorop. Ten eerste richten we onze wegen zoveel mogelijk Duurzaam Veilig in. Naast een bereikbare stad is gemeente Harderwijk namelijk ook een verkeersveilige stad. Op basis van meerdere jaren is sprake van een afname van het aantal ongevallen in gemeente Harderwijk. Deze trend willen wij doorzetten door aanpak van de verkeersonveilige situaties. Ten tweede is het STOMP-principe leidend. Dat wil zeggen dat de gemeente het wandel- en fietsgebruik promoot en wandel- en fietsvoorzieningen daar waar mogelijk verbetert. De gemeente Harderwijk stimuleert het gebruik van openbaar vervoer. Hierbij is het uitgangspunt om het huidige niveau minimaal in stand te houden en waar mogelijk met maatwerk verbeteringen door te voeren.

Inhoud

Het programma omvat activiteiten gericht op het beheer en onderhoud van (water-) wegen, straten, bermen, pleinen, bruggen, openbare verlichting en gladheidsbestrijding. Daarnaast het opstellen/ vernieuwen van beleid en het treffen van verkeersmaatregelen ten behoeve van de verkeersafwikkeling, de verkeerscirculatie en de verkeersveiligheid.

Ontwikkelingen

De groei van de landelijke en regionale economie heeft effect op de groei van de mobiliteit. De verwachting is dat de verkeersintensiteit op de A28 (ook na Covid-19) de komende jaren verder toeneemt. Voor het blijvend bereikbaar houden van gemeente Harderwijk wordt in regionaal verband uitvoering gegeven aan strategisch thema Bereikbaarheid/A28. Ook nemen de intensiteiten op de provinciale weg toe (N302 en N303). Dat heeft deels te maken met de (autonome) groei maar ook door grootschalige ontwikkelingen zoals op en rond het bedrijventerrein Lorentz en woningbouwontwikkelingen. Hiervoor starten we in 2024 een onderzoek om de mogelijkheden voor een verbeterde doorstroming en verkeersveiligheid te onderzoeken in relatie tot het bedrijventerrein en de omliggende ontwikkelingen die zich de komende jaren voordoen.

Naast de voorbereiding van infrastructurele maatregelen wordt regionaal ook volop ingezet op minder woon-werk verkeer met de auto, verkeersveiligheid, werkgeversbenadering, fietscampagnes, aanleg snelle fietsroutes, sneller en frequenter openbaar vervoer naar omliggende steden als Amersfoort, Lelystad en Zwolle. Via de OV- en Spoortafel Oost is de ambitie voor een verbeterd spoorproduct voor gemeente Harderwijk op de landelijke agenda gezet, resulterend in de opname van gemeente Harderwijk in het Toekomstbeeld OV 2040.

Het huidige Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (GVVP) stamt uit 2010. De achterliggende jaren zijn specifieke onderdelen uit het GVVP uitgediept en al geüpdatet, zoals het Integraal Fietsbeleid (2019) en het Verkeersveiligheidsplan (2016 en 2021). In 2022 is gestart met een update van de resterende onderdelen in het GVVP (zoals wegenstructuur, wegencategorisering, parkeren, openbaar vervoer en bereikbaarheid). Een belangrijk onderdeel hiervan is het onderzoek naar de centrumroute.

Het huidige parkeerbeleid staat omschreven in het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2010 – 2015 en de herziening parkeernota binnenstad en Waterfront 2016. Gelet op alle nieuwe mobiliteitsontwikkelingen, de steeds toenemende woningbehoefte en de sterke relatie hiervan op het parkeervraagstuk willen we hier sturing op houden en faciliteren waar dat kan. Denk hierbij onder andere aan de projecten Waterfront (fase 3), Nieuw Weiburg en Kranenburg. Mede, aan de hand hiervan werken we momenteel aan een nieuwe parkeervisie. Hierin staat beschreven hoe we de komende jaren per doelgroep met parkeren willen omgaan. Daarnaast volgt in lijn met de onderdelen uit de parkeervisie in 2024 een herziening van de parkeernormennota en de verordening parkeren.

Een ontwikkeling binnen de mobiliteit is de transitie van de fossiele brandstof voor voertuigen naar duurzame energie. De vraag naar elektrische laadpunten op parkeerparkeerplaatsen en in woonstraten neemt de komende jaren toe. De ambitie van gemeente Harderwijk op het gebied van laadinfrastructuur voor de komende jaren is uitgewerkt in 2019. Gelet op alle ontwikkelingen en de grote vlucht van de elektrificatie wordt in 2023 ook gewerkt aan een update van de laadvisie en ter besluitvorming aan het college voorgelegd. Verder wordt in het kader van duurzaamheid samen met ondernemers uit de binnenstad uitvoering gegeven aan een verdere verkenning van duurzame stadslogistiek in het kernwinkelgebied.

De nieuwe havens zijn een succes, gasten weten de havens steeds beter te vinden. De veranderingen in het havengebied hebben ook gevolgen voor de havenverordening. In 2022-2023 is gewerkt aan de actualisatie van de verordening zodat die weer aansluit op het nieuwe havengebied. De nieuwe havenverordening is het, op hoofdlijnen, hoofdstuk openbaar water en waterstaatswerken in de Verordening fysieke leefomgeving. In de Regeling openbaar water en waterstaatswerken zijn de kaders opgenomen voor het dagelijks 'reilen en zeilen'. De vaststelling van de regeling volgt in 2024 na de vaststelling van de verordening fysieke leefomgeving.

Ook de vraag naar locatie voor watersportactiviteiten neemt toe. In de plannen is m.u.v. de hervestiging van de kleine watersport geen rekening gehouden met vestigingsmogelijkheden voor watersportbedrijven en -verenigingen. Het locatieonderzoek heeft nog geen vervolg gekregen.

Verbonden partijen

n.v.t.

Beleidskaders

- Parkeerverordening (1998)
- Integraal Fietsbeleid (2019).
- Verkeersveiligheidsplan (2016) met update uitvoeringsprogramma (2021).
- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (2010).
- Parkeernota (2016).
- Parkeernormennota (2013) met annex.
- Programma Noord-Veluwe Bereikbaar 2020

B TAAKVELDEN

2.1	Taakveld Verkeer en vervoer
-----	-----------------------------

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	D. Gielen

Wat willen we bereiken?

Het stimuleren van educatie en bewustwording op verkeersveiligheidsgebied alsmede het nemen van maatregelen ter bevordering van de verkeersveiligheid. Het goed bereikbaar houden van gemeente Harderwijk of waar mogelijk te verbeteren.

Het verkeers- en vervoersbeleid van de gemeente is vastgelegd in het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan, en daaruit voortkomend o.a. het verkeersstructuurplan en het verkeersveiligheidsplan. Het belangrijkste doel is het verbeteren van de verkeersveiligheid in algemene zin, zowel subjectief als objectief en het terugdringen van het aantal ongevallen. Binnen het taakveld verkeer en vervoer staan twee principes voorop. Ten eerste richten we onze wegen zoveel mogelijk Duurzaam Veilig in. Ten tweede is het STOMP-principe leidend. Dat wil zeggen dat de gemeente het wandel- en fietsgebruik promoot en wandel- en fietsvoorzieningen daar waar mogelijk verbetert. De gemeente Harderwijk stimuleert het gebruik van openbaar vervoer. Uitgangspunt is het huidige niveau minimaal in stand te houden en waar mogelijk met maatwerk nog verbeteringen door te voeren. Bij maatwerk kan onder andere gedacht worden aan een verbeterde, snellere en frequentere treinverbinding met de Randstad. Waar bij de realisatie van een keervoorziening op de middellange termijn noodzakelijk is. Daarnaast vervult het fiets-/voetveer tussen Strand Horst en Zeewolde een zeer belangrijke functie voor met name vele duizenden scholieren. De gemeente Harderwijk hecht er waarde aan om deze voorziening in stand te houden en waar mogelijk nog te verbeteren.

Tot dit taakveld worden ook de baten en lasten van de volgende onderwerpen opgenomen:

Weginfrastructuur verhardingen (inspectie, dagelijks en groot onderhoud van wegen)

- Civiele kunstwerken wegen (inspectie en beheer van bruggen, tunnels, keermuren langs rijbanen en paden)

- Openbare verlichting (inspectie, onderhoud en vervanging, elektriciteit, lichtmastreclames)

- Reiniging wegen (machinaal en handmatig reinigen van zwerfvuil en onkruid)

- Gladheidsbestrijding (preventief/ curatief strooien, machinaal- en handmatig sneeuwschuiven)

- Verkeerstekens en wegmeubilair (onderhouden van verkeersregelinstallaties, verkeersborden, verkeerstekens en markeringen op het wegdek, bewegwijzering, straatnaamborden, fietsenrekken, zitbanken en dergelijke)

- Advies en onderzoek verkeer (verkeersplannen en -besluiten, tellingen, afhandeling bewonersreacties en dergelijke)

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Uitvoering geven aan het verkeersveiligheidsplan waaronder:
 - aanpak en analyse van verkeersonveilige situaties op basis van prioritering;
- Aanleg van verkeersveiligheid bevorderende maatregelen;

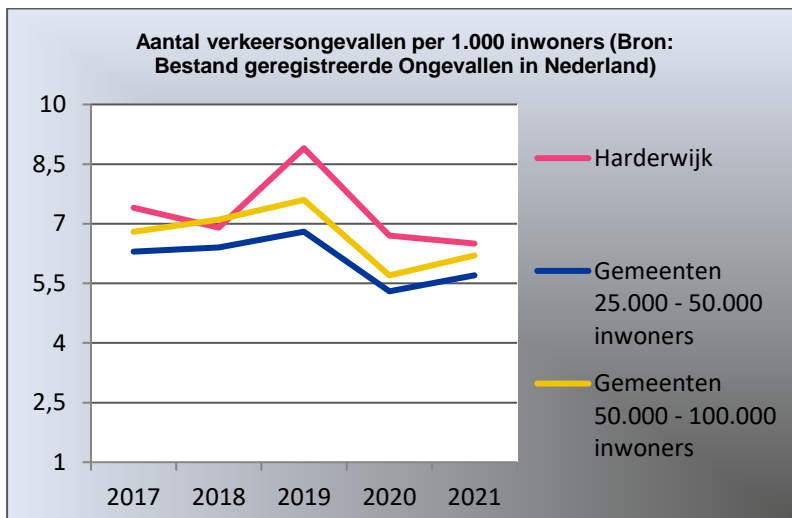
- Het bevorderen, stimuleren en ondersteunen van activiteiten van Veilig Verkeer Nederland, waaronder gedragsbeïnvloeding, voorlichting, educatie en communicatie;
- Het verbeteren van de regionale samenwerking op het gebied van verkeersveiligheid met omliggende gemeenten, provincie Gelderland, politie, VVN, etc.;
- Het bevorderen van langzaam verkeer, het verwijderen van onnodige obstakels;
- Het verlenen van subsidie ter in stand houding van de veerpont Horst – Zeewolde.
- Er is sprake van planmatig jaarlijks onderhoud, meerjarig onderhoud (vervanging van op basis van technische en economische levensduur), curatief onderhoud (herstellen van schade) en van meer projectmatige werkzaamheden (grootschalige vervanging, renovatie en reconstructie);
- Wegverhardingen onderhouden, die zijn opgenomen in de planning die in het rationeel wegbeheer programma GISIB gegeneerd en weergegeven in de meerjarenplanningtekening. Daarnaast 1/3 deel van het wegverhardingen areaal inspecteren conform de CROW normen;
- Vervangen van uitgevallen lampen door gericht gemelde storingen op te lossen en door 4 keer per jaar controle te rijden en het remplaceren en schoonmaken van 1/3 van de armaturen voor de openbare verlichting;
- Civiele kunstwerken worden preventief en correctief onderhouden en zijn opgenomen in de planning die in wordt gegeneerde uit het kunstwerken beheersysteem iASSET. Daarnaast 1/3 van het areaal inspecteren om onderhoudsstatus te monitoren.

Specifiek

In 2024 gaan we door met het uitvoeren van het verkeersveiligheidsplan. Noemenswaardige projecten zijn o.a. de realisatie van een veilige oversteekplaats op de Burgemeester De Meesterstraat bij DOK19 en de aanpassing van de rotonde Newtonweg/Langekamp. Ook voeren we diverse onderzoeken uit. Bijvoorbeeld naar de toekomstbestendigheid van het hoofdwegennet en bekijken we welke kansen er liggen om ons fietsnetwerk te verbeteren.

Beleidsindicatoren

Facultatieve indicatoren

2.2

Taakveld Parkeren

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	R. van Drunen

Wat willen we bereiken?

Zorgdragen voor adequate verdeling van de beschikbare parkeercapaciteit en het bepalen van de parkeerbehoefte (normen) bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Het versterken van de stad door de bereikbaarheid/leefbaarheid te vergroten/waarborgen op het onderdeel parkeren door:

- Het in stand houden en realiseren van voldoende parkeercapaciteit;
- Effectieve verdeling van de beschikbare parkeercapaciteit onder de verschillende doelgroepen;
- Het monitoren van de parkeerontwikkelingen;

- Tenminste een marktconform parkeerbeleid/- beheer;
- Inzet op handhaving van de parkeer regulerende maatregelen;
- Inzet op verkeersgeleiding/ -informatie van verkeersstromen van en naar de parkeerlocaties (PRIS);
- Het borgen van voldoende parkeercapaciteit bij ruimtelijke ontwikkelingen (nieuwbouw of functiewijziging) en voor bedrijven geldt: parkeren op eigen terrein;
- Duurzame initiatieven worden ondersteund waaronder bijvoorbeeld deelauto's en auto's op alternatieve brandstof (elektrisch of gas);
- I.s.m. programma Duurzaamheid en Economie onderzoeken we de mogelijkheden voor duurzame stadslogistiek in de Binnenstad van Harderwijk.
- Het bevorderen van de toegankelijkheid door voldoende speciaal gereserveerde en afgestemde parkeerplaatsen voor de doelgroep gehandicapten.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Uitvoering geven aan het vastgestelde beleid waaronder het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoers Plan (GVVP) op basis van de mobiliteitsvisie, nota parkeren en de parkeernormen nota;
- Uitvoering geven aan vastgesteld beleid m.b.t. parkeren grote voertuigen en parkeren elektrische auto's;
- Uitvoering geven aan uitgifte ontheffingen en vergunningen parkeerreguleringsgebied op basis van de vastgestelde parkeerverordening.
- De uitgifte van alle parkeerproducten verder digitaliseren.
- Invulling geven aan parkeren binnen ruimtelijke plannen waaronder Waterfront, Nieuw Weiburg en Harderweide;
- Het uitvoeren van gericht toezicht en handhaving.

Nieuw beleid

- We werken aan een nieuwe parkeervisie en bijbehorende beleidsstukken, zoals een geactualiseerde parkeernormennota en parkeerverordening.
- In 2024 is er duidelijkheid over de toekomstige definitieve invulling van het voor- en natransport van en naar P8.
- We onderzoeken de huidige fietsparkeercapaciteit en het bezoekersmotief van fietsparkeerders in de binnenstad en bij wijkwinkelcentra. We brengen in beeld waar uitbreiding of aanpassing van fietsparkeercapaciteit gewenst is. We bezien waar laadpunten voor elektrische fietsen nodig zijn.
- We bouwen het parkeerroute informatie systeem (PRIS) verder uit. O.a. voorbereidend op de bouw van parkeergarage Kop van de Stadswerven (P7) en door extra sensoren aan te sluiten op parkeerterreinen waar nog geen sensor/slagboom aanwezig was (kadernota).

2.3

Taakveld Recreatieve havens

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	R. van Drunen

Wat willen we bereiken?

Het bevorderen van watertoerisme wat bijdraagt aan de verbetering van de aantrekkelijkheid van de stad.

Nederlandse en buitenlandse toeristen en watersporters komen graag naar gemeente Harderwijk en verblijven één of meerdere nachten in de haven. De havens versterken het toeristisch en recreatieve aanbod van de historische binnenstad van Harderwijk, de Veluwe en de regio. De havens van Harderwijk hebben behalve toeristisch-recreatieve ook een economische waarde. Ze voegen meer aanbod aan het product Harderwijk toe en verhogen de beleving voor inwoners en recreanten.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Gastheer voor recreatieschepen in nieuwe havens;
- Planmatig jaarlijks onderhoud;
- Meerjarig onderhoud (vervanging van op basis van technische en economische levensduur);
- Curatief onderhoud (herstellen van schade);
- Handhaven van orde en veiligheid in en rondom de haven;
- Beheer van schepenbestand en innen havengelden.

Specifiek

1. Locatiestudie watersportactiviteiten

Na de ingebruikname van de nieuwe havens is de vraag naar locaties voor watersportactiviteiten toegenomen. Specifieke locaties voor commerciële watersportactiviteiten zijn geen onderdeel van de plannen van Waterfront (m.u.v. de kleine watersport). Vanwege de vraag zijn wij gestart met een locatie studie met als doel aanwijzen van geschikte locaties in Waterfront en daarbuiten voor (commerciële) watersportbedrijven. De eerste stap is een

inmiddels uitgevoerde quick-scan die een beeld geeft van de mogelijkheden van een aantal locaties voor de ontwikkeling en vestiging van watersportactiviteiten. De verdere ontwikkeling van de locaties die op basis van de quick-scan geschikt lijken, moet nog worden opgepakt.

2. Actualisatie havenverordening

In 2023 is de havenverordening geactualiseerd. In de Verordening fysieke leefomgeving is daarvoor het hoofdstuk Openbaar water en waterstaatswerken opgenomen. Dit hoofdstuk vervangt de verordening uit 1994. De basis voor de actualisatie is de modelverordening van de VNG met kaders op hoofdlijnen. In de het hoofdstuk Openbaar water en waterstaatswerken is een artikel opgenomen dat, mits de raad daar mee instemt, het college de bevoegdheid geeft om nadere regels vast te stellen voor het dagelijks reilen en zeilen. Dit is in lijn met het collegeprogramma. De verwachting is dat de nadere regels begin 2024 in werking kunnen treden.

Nieuw beleid

n.v.t.

2.4

Taakveld economische havens en waterwegen

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	R. van Drunen

Wat willen we bereiken?

Het beheren van de havens in Harderwijk voor recreatie en industrie.

Met de havens in het havengebied noord, de Lorentzhaven en de Pasteurhaven, richten wij ons primair op de beroepsvaart: op- en overslag van goederen en containers), reparatie, productie en winterstalling van (recreatie)vaartuigen.

De Lorentzhaven faciliteert het lokale en regionale bedrijfsleven op het gebied van (duurzaam) vervoer over water. Hiervoor is de haven voorzien van een openbare kade, voldoende bedrijven die werkzaam zijn in de sector op- en overslag en een containerterminal met deels een openbaar karakter. Dit alles ter ondersteuning van de lokale en regionale economie. Voor bedrijven en bezoekende schepen heeft de Lorentzhaven toegevoegde waarde.

De Pasteurhaven huisvest primair bedrijven die gerelateerd zijn aan watersport en visserij en biedt daarvoor goede faciliteiten. De Pasteurhaven is goed bevaarbaar met voldoende kadelengte en een brede diversiteit van watersportbedrijven die de watersporter op alle vlakken faciliteert.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Planmatig jaarlijks onderhoud;
- Meerjarig onderhoud (vervanging van op basis van technische en economische levensduur);
- Curatief onderhoud (herstellen van schade);
- Handhaven van orde en veiligheid in en rondom de haven;
- Beheer van schepenbestand en innen havengelden.

Specifiek

3. Actualisatie havenverordening

De actualisatie van de havenverordening is ook van toepassing op het taakveld Economische havens en waterwegen, zie taakveld Recreatieve havens.

Nieuw beleid

n.v.t.

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	J. Langevoord

Wat willen we bereiken?

De gemeente Harderwijk stimuleert het gebruik van het openbaar vervoer. Uitgangspunt is het huidige niveau minimaal in stand te houden en waar mogelijk met maatwerk verbeteringen in de bus en treinverbindingen door te voeren. Bij maatwerk kan o.a. gedacht worden aan een verbeterde, snellere en frequentere treinverbinding met de Randstad en Zwolle. Bezuinigingen in het openbaar busvervoer zijn echter, versterkt door COVID-19, zeer actueel. We maken ons sterk voor behoud van belangrijke buslijnen en onderzoeken samen met de provincie Gelderland waar mogelijk nieuwe vormen van openbaar vervoer, zoals de haltetaxi, die sinds mei 2022 rijdt op vraagafhankelijke basis. Sinds december 2022 verzorgt EBS het stads- en streekvervoer op de Veluwe en in onze stad; Met ingang van december 2023 zal EBS ook de concessie IJsselmond overnemen van Connexxion, wat inhoudt dat de streeklijnen van en naar Flevoland ook door EBS worden gereden. Eén vervoerder in onze grote regio dus. De naam RRReis blijft gehandhaafd. Samen met EBS en de provincies Gelderland en Flevoland zetten we in op een verbetering van de bestaande stadslijn en van de streeklijnen op de Veluwe maar ook op snelle en frequente verbindingen van en naar de steden (Lelystad-Harderwijk-Apeldoorn) en dorpen in Flevoland. Het fiets-/voetveer tussen Strand Horst en Zeewolde vervult een zeer belangrijke functie voor met name scholieren en recreatief fietsverkeer. We hechten er waarde aan deze voorziening te behouden en waar mogelijk nog te verbeteren, net als andere verbindingen tussen Flevoland en Gelderland via gemeente Harderwijk.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

Samen met partners, zoals NS, provincie Gelderland en omliggende gemeenten, werken we samen aan een goed netwerk van openbaar vervoer van en naar gemeente Harderwijk.

Specifiek

Onder de paraplu van Noord-Veluwe Bereikbaar werken we samen met alle gemeenten langs de A28-corridor tussen Amersfoort en Zwolle aan een betere doorstroming op de A28 door in te zetten op sneller en frequenter openbaar vervoer en goede fietsvoorzieningen op deze corridor.

Lobby voor een betere treinverbinding en ook een toekomstbestendige aanpak van de N302 (Knardijk en Leuvenumseweg).

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 2

PROG2 Verkeer, vervoer en waterstaat		Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	TV21 - Verkeer en vervoer	6.261	6.704	6.595	6.613	6.528	6.520
	TV22 - Parkeren	1.738	1.636	1.988	1.974	2.233	2.228
	TV23 - Recreative havens	0	0	6	6	6	6
	TV24 - Economische havens en waterwegen	1.458	1.350	1.515	1.285	1.231	1.543
	TV25 - Openbaar vervoer	51	53	98	63	57	55
Lasten - Totaal		9.508	9.743	10.202	9.942	10.054	10.352
Baten	TV21 - Verkeer en vervoer	-526	-998	-140	-140	-140	-140
	TV22 - Parkeren	-160	-202	-43	-20	-20	-20
	TV24 - Economische havens en waterwegen	-623	-909	-1.041	-853	-812	-1.129
Baten - Totaal		-1.310	-2.110	-1.223	-1.012	-971	-1.288
Saldo voor bestemming - Totaal		8.199	7.634	8.978	8.929	9.083	9.064
Dotaties aan reserves	TV21 - Verkeer en vervoer	122	1.231	254	375	0	0
	TV22 - Parkeren	150	0	0	0	0	0
	TV24 - Economische havens en waterwegen	900	0	127	142	142	142
Dotaties aan reserves - Totaal		1.172	1.231	381	517	142	142
Onttrekkingen uit reserves	TV21 - Verkeer en vervoer	-1.360	-160	-220	-295	-333	-333
	TV22 - Parkeren	-150	-13	0	0	0	0
	TV24 - Economische havens en waterwegen	0	-91	-116	-40	-40	-40
Onttrekkingen uit reserves - Totaal		-1.510	-263	-336	-335	-373	-373
Saldo na bestemming - Totaal		-337	968	45	182	-231	-231
PROG2 Verkeer, vervoer en waterstaat - Totaal		7.861	8.602	9.023	9.111	8.852	8.833

Financiële analyse begroting 2024 ten opzichte van begroting 2023:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag in €
Begroting 2023	8.602.000
Begroting 2024	8.981.000
Vershil	379.000

Onderwerp	Bedrag in €
Nieuw beleid	199.000
Onderhanden werken	- 253.000
Kapitaallasten	170.000
Doorberekende salariskosten	352.000
Overige doorberekeningen	20.000
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer	- 429.000
Taakveld 2.2 Parkeren	374.000
Taakveld 2.4 Economische havens en waterwerken	- 89.000
Diversen	35.000
Totaal	379.000

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen.

Taakveld	Onderwerp	2024	2025	2026	2027
2.1 Verkeer en vervoer	Onderhoud verdeelkasten feestverlichting binnenstad	3.500	3.500	3.500	3.500
2.1 Verkeer en vervoer	Fietspad Vondelpark		4.500	4.500	4.500
2.1 Verkeer en vervoer	Herinrichting Boomkamp		14.750	14.750	14.750
2.1 Verkeer en vervoer	Aanpassing fietspad Vitringasingel (markt)		10.840	10.840	10.840
2.1 Verkeer en vervoer	Onderzoek ontbrekende schakels fietsroutes	30.000			
2.1 Verkeer en vervoer	Uitwerking maatregelen Verkeersweg	50.000	200.000		
2.1 Verkeer en vervoer	Promoten fietsgebruik scholieren	30.000			
2.1 Verkeer en vervoer	Onderzoek en realisatie fietsparkeercapaciteit	35.000			
2.2 Parkeren	Exploitatie parkeersensoren t.b.v. optimalisatie Parkeerrouteinformatiesysteem	13.500	4.500	4.500	4.500
2.5 Openbaar vervoer	Stimuleren Openbaar vervoer	37.000	2.000	2.000	2.000
Totaal programma 2		199.000	240.090	40.090	40.090

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2022 zijn budgetten meegenomen naar 2023. Dit zijn incidentele budgetten voor 2023. In 2024 komen deze budgetten niet meer voor en leidt dit tot een voordeel.

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden / programma's. Vanaf 2024 is er sprake van een omslagrente die toegerekend is aan alle investeringen. Dit verklaart een deel van de verschillen tussen begroting 2023 en begroting 2024.

Doorberekende salariskosten

Het nadeel op de doorberekende salariskosten is het gevolg van de cao ontwikkelingen en de jaarlijkse herziene toerekening van de salariskosten naar de diverse programma's.

Overige doorberekeningen

Taakveld 2.1 – Verkeer en Vervoer (€ 429.000 voordeel)

Bestemmingsreserve kapitaallasten Herontwikkeling Zeeplein

Bij de Jaarrekening 2022 is besloten om de niet bestede budgetten (€ 191.000,-) welke bedoeld zijn voor de Herontwikkeling van het Zeeplein in 2023 toe te voegen aan de bestemmingsreserve kapitaallasten. De hiervoor geraamde last in 2023 is incidenteel van aard en leidt in 2024 tot een voordeel.

Overheveling budgetten

Binnen het taakveld 2.1 – Verkeer en Vervoer stonden budgetten die betrekking hebben op parkeren. Deze zijn overgeheveld naar het taakveld 2.2 – Parkeren. Dit geeft binnen taakveld 2.1 – Verkeer en Vervoer een voordeel van € 278.000,-.

Onderzoek verkeerstellingen

Vanuit de Kadernota 2023 is incidenteel geld beschikbaar gesteld voor het verrichten van onderzoek fietspaden. Dit leidt tot een nadeel van € 40.000,-.

Taakveld 2.2 Parkeren (€ 374.000,- nadeel)**Overheveling budgetten**

Binnen het taakveld 2.1 – Verkeer en Vervoer stonden budgetten die betrekking hebben op parkeren. Deze zijn overgeheveld naar het taakveld 2.2 – Parkeren. Dit leidt binnen taakveld 2.2 – Parkeren tot een nadeel van € 278.000,-.

Parkeeropbrengsten

Binnen het taakveld 2.2 Parkeren werden een deel van de parkeeropbrengsten verantwoord. Deze behoren echter te worden verantwoord binnen taakveld 0.63 Parkeerbelasting. Dit leidt binnen taakveld 2.2 – Parkeren tot een nadeel van € 96.000,-.

Taakveld 2.4 Economische havens en waterwerken (€ 89.000,- voordeel)**Bestemmingsreserve Havenwerken**

De dotatie aan deze bestemmingsreserve verliep in 2023 via taakveld 0.8 'Overige baten en lasten'. Vanaf 2024 zal dit via taakveld 2.4 'Economische havens en waterwerken' verlopen. Vergeleken met 2023 leidt dit voor dit taakveld tot een nadeel van € 18.000,- en bij taakveld 0.8 'Overige baten en lasten' tot een voordeel van € 326.000,-. Per saldo kan dit worden verklaard doordat bij de Jaarrekening 2022 is besloten een nog niet uitgegeven budget voor baggeren van € 308.000,- in 2023 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Havenwerken. De hiervoor geraamde last in 2023 is incidenteel van aard en leidt in 2024 tot een voordeel.

Opbrengsten havengelden

De motie inzake kostendekkendheid van de havengelden leidt ook in 2024 tot een verhoging van de haventarieven. Per saldo leidt dit tot een voordeel van € 107.000,-.

Diversen

Bestaat uit diverse budget wijzigingen. Per saldo een nadelig resultaat van € 19.000,-.

2.3 Programma 3 Economie

A ALGEMEEN

Doelstelling

Wij werken aan een samenleving waarin mensen en organisaties gestimuleerd worden en de ruimte krijgen om te ondernemen. Onder de noemer 'ondernemend' vallen alle beleidsterreinen die tot doel hebben de totale economische activiteit in stad en regio te vergroten. Hoewel deze beleidsterreinen elk een eigen dynamiek kennen, hebben ze een gezamenlijk doel: het versterken van de economische kracht van gemeente Harderwijk, haar ondernemers en haar inwoners. De economische kracht gemeente van Harderwijk uit zich in de mate waarin ondernemers en bedrijven in staat worden gesteld te ondernemen en zich te ontwikkelen, en de mate waarin de inwoners in staat zijn passend werk te vinden. Economie heeft een belangrijke rol in het leefbaar en levendig houden van Harderwijk en Hierden.

Wij geven ruimte om te ondernemen en werken aan het versterken van de economie in gemeente Harderwijk door het verbeteren van de voorwaarden voor economische ontwikkeling. We hebben oog voor onze ondernemers. Wij blijven werken aan het verbeteren van ons vestigingsklimaat, zorgen voor goede dienstverlening en geven concrete invulling aan stadspromotie. Vanwege de economische verwevenheid in de regio zoekt gemeente Harderwijk bij het versterken van de economische kracht, afhankelijk van het thema, de samenwerking met onder andere de regiogemeenten, de RS4 gemeenten, Hanzesteden en de samenwerking op de Veluwe (Veluwe op 1).

Het verbeteren van de voorwaarden voor economische ontwikkeling

- Het stimuleren van de circulaire (duurzame) economische ontwikkeling op werklocaties, in de binnenstad en de wijkwinkelcentra.
- Uitvoeren van de detailhandels- en kantorenvisie en het regionaal programma bedrijventerreinen (RPW)
- Uitvoeren winkeltijdenverordening (Verordening fysieke leefomgeving)
- Uitvoeren en actualiseren marktverordening (Verordening fysieke leefomgeving)
- Werken aan een toekomstbestendige binnenstad door uitvoering te geven aan de nieuwe binnenstadsvisie inclusief bijbehorend uitvoeringsprogramma
- Ondersteunen van de samenwerking tussen de winkel- en horecaondernemers, het culturele aanbod (SAP), de evenementenorganisaties, Heerlijk Harderwijk en gemeente met als resultaat een professionele samenwerking in de binnenstad.
- I.s.m. programma Duurzaamheid en Mobiliteit onderzoeken we de mogelijkheden voor duurzamere stadslogistiek in de Binnenstad van Harderwijk.

Economische promotie van Harderwijk door het continueren van de promotie en positionering van Harderwijk als een toeristische bestemming in binnen- en buitenland

- De merkidentiteit van gemeente Harderwijk blijven versterken om meer aandacht van ondernemers en investeerders te trekken, en de economische activiteit in de gemeente te vergroten.
- Samen met de evenementenorganisatoren de gemeente Harderwijker evenementen verduurzamen, faciliteren en professionaliseren.
- Het versterken van het thema Hanze in gemeente Harderwijk door de samenwerking met de Hanzesteden en de activiteiten die ontstaan zijn in het Hanzejaar te continueren
- De balans brengen in natuur en recreatie in het buitengebied van gemeente Harderwijk/op de Veluwe en in de binnenstad door spreiding en bezoekersmanagement.

Wij werken aan het verbeteren van het vestigingsklimaat en aan de kwaliteit van bedrijventerreinen

- Uitvoeren, evalueren en actualiseren van het Regionaal Programma Werklocaties.
- Dienstverlening richting ondernemers door actief accountmanagement
- Uitgifte van bedrijfskavels
- Samenwerking met ondernemers om het vestigingsklimaat te verbeteren, o.a. op het gebied van energietransitie, biodiversiteit en netcongestie.

Inhoud

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op behoud, ondersteuning, en uitbouw van het bestaande economisch potentieel. Hieronder vallen o.a. bedrijventerreinen, binnenstad, winkelcentra, toerisme, werkgelegenheid, warenmarkten, exploitatie van gemeentelijke eigendommen, maar ook evenementen.

Ontwikkelingen

Het aantal bedrijven en het aantal arbeidsplaatsen in gemeente Harderwijk is de afgelopen jaren gegroeid. Mede door de landelijke Corona ondersteuning bleef het aantal faillissementen laag. De Harderwijkse economie herstelde zich na afloop van de coronamaatregelen redelijk goed. Desondanks zijn er zorgen en onzekerheden voor ondernemers. In februari 2022 viel Rusland Oekraïne binnen. Deze oorlog is ook van invloed op de Harderwijkse economie. We kregen te maken met een sterke stijging van energie- en grondprijzen met als gevolg een zeer hoge inflatie en afname van de koopkracht. Een deel van de ondernemers kampt daarnaast met financiële zorgen door het moeten terugbetalen van de eerder ontvangen Coronasteun. Een andere ontwikkeling die van invloed is op het functioneren van de Harderwijkse economie is de krapte op de arbeidsmarkt. De (combinatie van) verschillende ontwikkelingen heeft ook gevolgen voor de Harderwijkse ondernemers. Winkels en horeca bedrijven die minder dagen open zijn of bedrijven die failliet gaan of bedrijfsbeëindiging overwegen. Op de bedrijventerreinen speelt daarnaast het probleem van netcongestie. Bedrijven die willen starten of bedrijven die willen uitbreiden kunnen op korte termijn geen (grotere/verzwaarde) aansluiting krijgen.

Het blijven versterken en faciliteren van de Harderwijkse economie is daarom van belang. We richten ons op het behoud en de versterking van de bedrijvigheid in Harderwijk en Hierden. Belangrijke aandachtspunten zijn de werklocaties, de vrijetijdseconomie en de binnenstad. Gezamenlijk met ondernemers, regio, provincie en landelijke overheid, moeten we onderzoeken waar wij lokale en regionale maatregelen kunnen treffen zodat wij een concrete bijdrage kunnen leveren aan de economie. Samen met de regiogemeenten werken we aan een nieuw Regionaal Programma Werklocaties.

In 2024 gaan we onder andere: samen met ondernemers een nieuwe economische visie opstellen, samen met de binnenstadspartners uitvoering geven aan de binnenstadvisie, en gaan we samen met belanghebbenden een nieuwe detailhandelsvisie opstellen. Daarnaast blijven we de stadspromotie versterken en gaan we door met de professionalisering van Heerlijk Harderwijk.

Verbonden partijen

n.v.t.

Beleidskaders

- Regionaal Programma Werklocaties (RPW)
- Visie op een andere Binnenstad.
- Detailhandelsvisie.
- Kantorennota.
- Economische positionering Harderwijk.

B TAAKVELDEN

3.1	Taakveld Economische ontwikkeling
-----	-----------------------------------

Portefeuillehouder(s):	Wilco Mazier/ Martijn Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	N. Dirksen

Wat willen we bereiken?

Ontwikkelen van beleid ter versterking van de (sociaal) economische bedrijvigheid. Stimuleren van projecten en initiatieven tussen overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Versterken van lokale, regionale en nationale samenwerkingsverbanden en structuren. Stimuleren van innovatieve en duurzame ontwikkelingen. Versteven van de dienstverlening aan ondernemers.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Samenwerken met de regio op het gebied van diverse economische thema's o.a. Regionaal Programma Werklocaties (RPW), oriëntatie gebiedsagenda, toerisme en recreatie.
- Contact onderhouden met ondernemers en ondernemers onderling verbinden. Dit doen we samen met de diverse ondernemerscollectieven in Harderwijk en Hierden. Specifiek de Bedrijvenkring Harderwijk, binnenstad, wijkwinkelcentra, en warenmarkt(en).

- Versterken samenwerking in de binnenstad i.s.m. Heerlijk Harderwijk.
- Uitvoering geven aan de binnenstadsvisie op basis van het nog op te stellen uitvoeringsprogramma.
- Uitvoeren van de diverse economische visies en verordeningen zoals de detailhandels- en kantorenvisie. De winkeltijdenverordening en marktverordening als onderdeel van de Verordening fysieke leefomgeving.)

Specifiek

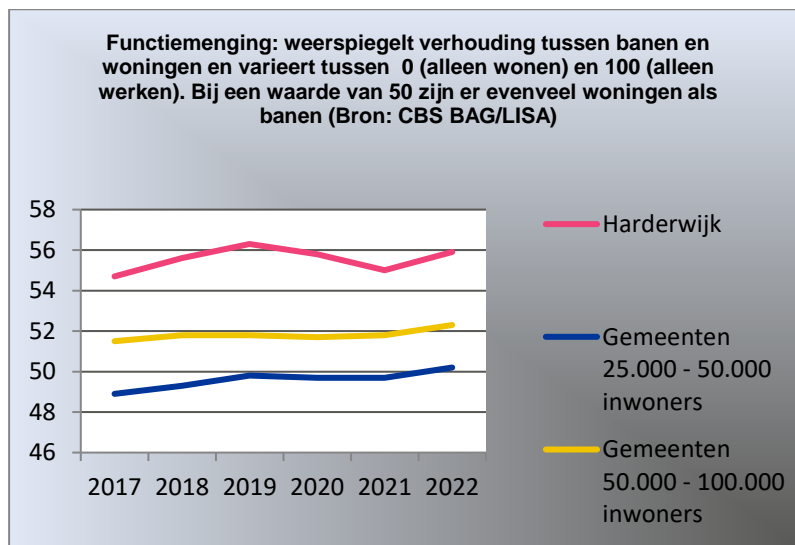
- Actualisatie van de marktverordening (onderdeel van de Verordening fysiek leefomgeving)
- Actualisatie van Verordening winkeltijden (onderdeel van de Verordening fysiek leefomgeving)
- Haalbaarheidsonderzoek broedplaats voor startups Fokko Kortlanglaan
- Economische visie Harderwijk: samen met ondernemers en andere belanghebbenden gaan we een nieuwe economische visie opstellen. Een visie die past bij de toekomstige economische en maatschappelijke opgaven.

Nieuw beleid

- Detailhandelsvisie: Met een nieuwe detailhandelsvisie zorgen we voor een optimale toekomstbestendige detailhandelsstructuur met een duidelijke koers voor de toekomst. We gaan samen met belanghebbenden een nieuwe detailhandelsvisie incl. uitvoeringsagenda opstellen.
- Regionaal Programma Werklocaties: Op verzoek van de Provincie Gelderland gaan wij samen met de regio gemeenten op basis van nieuwe prognosecijfers een nieuw RPW opstellen.
- Dienstverlening koopzondag: We zorgen ervoor dat de gemeentelijke dienstverlening, gastvrijheid en uitstraling van de binnenstad tijdens alle koopzondagen op orde is.

Beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren

3.2

Taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	R. van der Leeden

Wat willen we bereiken?

Dit taakveld heeft betrekking op grondexploitaties bedrijventerreinen daar waar taakveld 8.2 betrekking heeft op grondexploitatie van niet-bedrijventerreinen (woningbouw). Door het tijdig beschikbaar hebben of krijgen van bouwrijpe grond willen we een bijdrage leveren aan de verdere economische ontwikkeling van gemeente Harderwijk en het creëren van voldoende werkgelegenheid.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Verwerving, productie en levering van bouwrijpe grond;
- Het opstellen en jaarlijks actualiseren van exploitatieopzetten;
- Aankopen, (tijdelijk) beheren, slopen, saneren, bouw- en woonrijp maken;

- Het uitgeven van bouwrijpe kavels voor bedrijfsvestiging;
- Het opstellen van verkoopovereenkomsten;
- Het onderzoeken van de financiële haalbaarheid van stedenbouwkundige plannen.

Specifiek

Lorentz III

- Afronden bouwrijp maken;
- Woonrijp maken openbaar gebied in de direct omgeving van uitgegeven bedrijfskavels;
- Uitgifte bedrijfskavels.

Lorentzhaven

- Voortzetting woonrijp maken oostzijde Lorentzhaven;
- Uitgifte bedrijfskavels vanaf 2025.

Overig

- Uitgifte van bedrijfskavels binnen de bedrijventerreinen Tonsel en Sytel

Nieuw beleid

n.v.t.

3.3

Taakveld Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Portefeuillehouder(s):	Martijn Pijnenburg/Wilco Mazier
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	N. Dirksen

Wat willen we bereiken?

De op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening vanuit de gemeente is geen wettelijke taak, maar draagt bij aan de ontwikkeling van de stad. Dit taakveld heeft een overlap met het volgende taakveld '3.4 Economische promotie', en met '3.1 Economische ontwikkeling'.

Dit taakveld betreft de facilitering van de markt en centrummanagement en/of bedrijfsinvesteringszones en het ondersteunen van initiatieven vanuit de markt.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Contacten onderhouden met ondernemers en de diverse ondernemerscollectieven in Harderwijk en Hierden. Specifiek de Bedrijvenkring Harderwijk, binnenstad, wijkwinkelcentra, en warenmarkt(en)
- Stimuleren en ondersteunen van de samenwerking in de binnenstad
- Uitvoering van werkzaamheden voor het houden van een weekmarkt(en).
- Inzet bedrijfscontactfunctionaris als centraal aanspreekpunt voor initiatieven en vragen van ondernemers
- Samenwerking Meerinzicht en externe partijen onder andere t.b.v. stimuleren arbeidsmarktparticipatie.

Specifiek

- Organiseren bijeenkomst voor nieuwe ondernemers
- Organiseren bijeenkomsten voor ondernemers met als thema: impactvol ondernemen

Nieuw beleid

Uitbreiding formatie accountmanagement met focus op detailhandel in wijken en binnenstad: dit zorgt voor een robuuster accountmanagement. Er ontstaat meer ruimte voor de zichtbaarheid en ondersteuning aan alle vormen van bedrijvigheid en ondernemers in de gemeente.

3.4

Taakveld Economische promotie

Portefeuillehouder(s):	W. Mazier
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	N. Dirksen

Wat willen we bereiken?

Activiteiten die gericht zijn op het 'op de kaart zetten' van de gemeente zijn geen wettelijke taak, maar dragen wel bij aan de (verdere) ontwikkeling van de stad. Dit taakveld heeft een overlap met het vorige taakveld '3.2 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen' en bevat de activiteiten die gericht zijn op promotie en acquisitie.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Versterken evenementen door verstrekken van evenementensubsidie en faciliteren van samenwerking
- Uitvoeren evenementenbeleid
- Versterken en positioneren van het toeristisch recreatieve profiel van Harderwijk
- Uitbouwen van het thema Hanze
- Ondernemers betrekken bij marketingactiviteiten
- Versterken van de stadsmarketing/stichting Heerlijk Harderwijk en het Toeristisch Informatie Punt
- Continueren van de samenwerking met Hanzesteden Marketing en Visit Veluwe en versterken van het waterprofiel van Harderwijk door invulling te geven aan belevingsgebied Veluwe Kust
- De Veluwe Agenda 2030 is de basis voor de samenwerking op de Veluwe. Wij werken gezamenlijk aan de ambitie "Beleef de Beste Veluwe". Vanuit onze netwerksamenwerking in de VeluweAlliantie versterken we de Veluwe en bereiken we een betere balans tussen natuur en recreatie.

Specifiek

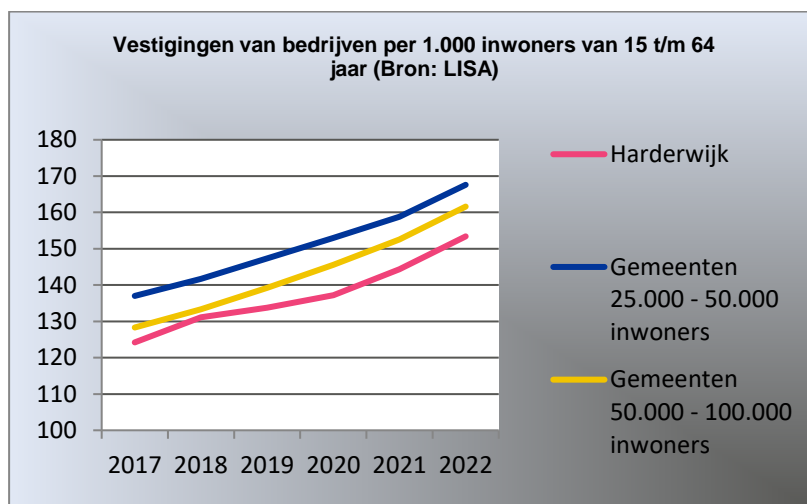
- Ontvangstlocatie Boekhorstlaan – bevordert het bestemmingsmanagementmanagement en de balans tussen natuur en recreatie op de Veluwe.
- Uitvoeren maatregelen Recreatiezoneringsplan
- Onderzoek positionering Heerlijk Harderwijk en de rol en taken van Heerlijk Harderwijk binnen de samenwerking in de binnenstad. In 2023 is gestart met het onderzoek en wordt er een plan met bijbehorende financieringsstructuur opgesteld.
- Uitvoering van bestemmingsmanagement op de Veluwe door deelnemen aan de Regiodeal Veluwe 1ste tranche en inzet op nieuwe Regiodeal aanvraag.

Nieuw beleid

- Beheer en onderhoud aantrekkelijke routenetwerken: we laten het beheer en onderhoud van de netwerken op een professionele manier door Routebureau Veluwe uitvoeren.
- Continuering taken en financiën Heerlijk Harderwijk
- Structurele continuering Toeristische Informatie Punt (TIP) in het Oude Stadhuis: Met de continuering van het TIP wordt het gastheerschap en het verstrekken van toeristische informatie aan bezoekers en inwoners gefaciliteerd op de meest centrale en logische fysieke locatie in de gemeente.

Beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 3

PROG3 Economie		Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	TV31 - Economische ontwikkeling	202	307	278	213	213	213
	TV32 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur (GREX)	1.448	2.260	649	725	1.132	1.086
	TV33 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	312	1.032	399	399	382	318
	TV34 - Economische promotie	970	985	556	556	399	379
Lasten - Totaal		2.932	4.585	1.882	1.893	2.125	1.995
Baten	TV31 - Economische ontwikkeling	-103	-118	-96	-96	-96	-96
	TV32 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur (GREX)	-1.594	-2.260	-649	-725	-1.132	-1.086
	TV33 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-36	-271	-42	-42	-42	-42
	TV34 - Economische promotie	-323	-474	-334	-334	-334	-334
Baten - Totaal		-2.055	-3.124	-1.121	-1.197	-1.604	-1.558
Saldo voor bestemming - Totaal		877	1.461	760	695	521	437
Dotaties aan reserves	TV34 - Economische promotie	500	0	0	0	0	0
Dotaties aan reserves - Totaal		500	0	0	0	0	0
Saldo na bestemming - Totaal		500	0	0	0	0	0
PROG3 Economie - Totaal		1.377	1.461	760	695	521	437

Financiële analyse begroting 2024 ten opzichte van begroting 2023:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag
Begroting 2023	1.460.000
Begroting 2024	760.000
Verschiil	- 700.000

Onderwerp	Bedrag
Nieuw beleid	339.000
Onderhanden werken	- 85.000
Kapitaallasten	1.000
Doorberekende salariskosten	- 80.000
Energienoodfonds MKB en maatschappelijke instellingen	- 500.000
Incidentele budgetten economische promotie	- 335.000
Diversen	- 40.000
Totaal	- 700.000

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen:

Taakveld	Onderwerp	2024	2025	2026	2027
3.1 Economische ontwikkeling	Detailhandelsvisie	50.000			
3.1 Economische ontwikkeling	Dienstverlening koopzondag	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
3.1 Economische ontwikkeling	Regionaal Programma Werklocaties (RPW)	15.000			
3.3 Bedrijfsloket en Bedrijfsregelingen	Uitbreiding formatie accountmanagement bedrijven	57.000	57.000	57.000	
3.4 Economische promotie	Beheer en onderhoud aantrekkelijke routenetwerken	17.000	17.000	17.000	
3.4 Economische promotie	Continuering taken en financiën Heerlijk Harderwijk	150.000	150.000		
3.4 Economische promotie	Continuering Toeristische Informatie Punt (TIP) in het Oude Stadhuis	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal programma 3		339.000	274.000	124.000	50.000

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2022 zijn budgetten meegenomen naar 2023. Dit zijn incidentele budgetten voor 2023. In 2024 komen deze budgetten niet meer voor en leidt dit tot een voordeel.

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden / programma's. Vanaf 2024 is er

sprake van een omslagrente die toegerend is aan alle investeringen. Dit verklaard een deel van de verschillen tussen begroting 2023 en begroting 2024.

Doorberekende salariskosten

De lagere doorberekende salariskosten worden verklaard door een verschuiving in de personeelsverdeling van taakveld 3.4 economische promotie naar taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid.

Energienoodfonds MKB en maatschappelijke instellingen

Dit voordeel wordt verklaard door het raadsbesluit van 16 februari 2023 omtrent de tijdelijke verordening energienoodfonds voor MKB en maatschappelijke instellingen gedekt vanuit de bestemmingsreserve energielasten stichtingen en verenigingen. Dit bedrag is incidenteel in 2023 en komt derhalve niet terug in de begroting 2024.

Incidentele budgetten economische promotie

Dit voordelig resultaat komt door incidentele budgetten die in de begroting 2023 beschikbaar zijn, echter niet meer voorkomen in 2024. Een deel van de incidentele budgetten (afgerond € 200.000,-) komt terug via nieuw beleid, namelijk continuering taken en financiën Heerlijk Harderwijk en Toeristisch Informatie Punt (TIP) in het Oude Stadhuis. Daarnaast betreft het incidentele budgetten 2023 m.b.t. Toekomstperspectief Heerlijk Harderwijk (€ 35.000,-) en Hanze Icoonjaar (€ 100.000,-).

Diversen

Bestaat uit diverse budget wijzigingen. Per saldo een voordelig resultaat van € 40.000,-.

2.4 Programma 4 Onderwijs

A ALGEMEEN

Doelstelling

Voor elk kind een ononderbroken ontwikkelingstraject in het (passend) onderwijs en een startkwalificatie, een leer-werktraject naar de arbeidsmarkt of zinvolle dagbesteding voor alle jongeren. Wij hebben de wettelijke plicht om voor adequate onderwijshuisvesting te zorgen. Volwassenen kunnen hun basisvaardigheden ontwikkelen.

Onderwijs vormt. Het biedt alle Harderwijkers kansen om hun talenten zo goed mogelijk te ontwikkelen en te benutten. We richten ons samen met onze partners vooral op inwoners die meer aandacht nodig hebben om zich goed te kunnen ontwikkelen. We streven voor iedereen naar een passende deelname aan de maatschappij.

Gelijke kansen voor ieder kind vinden we belangrijk. Samen met onderwijs en ketenpartners zetten we daarom in op het wegwerken van onderwijs (taal)achterstanden, naschools aanbod in de wijken, het tegengaan van verzuim, thuiszitten en voortijdig schoolverlaten.

Ons streven is dat volwassenen in gemeente Harderwijk hun basisvaardigheden zoals taal- en rekenvaardigheden kunnen blijven ontwikkelen. Ook richten we ons op bewustwording van het belang van toegankelijke informatie voor iedereen, zodat ook minder hoogopgeleide inwoners alle informatie tot hun beschikking hebben.

We vinden het belangrijk dat het onderwijs beschikt over voldoende en adequate huisvesting.

We hebben aandacht voor versterking van de regionale functie van het beroepsgerichte onderwijs in gemeente Harderwijk, dat goed aansluit op de lokale- en regionale arbeidsmarkt. Het techniekonderwijs is van belang voor innovaties in bijna iedere beroepsgroep.

Inhoud

Dit programma bevat de activiteiten op het gebied van onderwijs en volwasseneneducatie. In Harderwijk werken gemeente en onderwijs nauw samen met alle partners op onder andere het beleidsterrein jeugd, welzijn, veiligheid, gezondheid en sport om ontwikkelingen op elkaar aan te sluiten en de jeugd en volwassenen optimaal te ondersteunen. Een goed en breed aanbod van onderwijs vormt een belangrijke randvoorwaarde voor de kwaliteit en aantrekkelijkheid van de stad als woon- en werkgemeente.

Ontwikkelingen

De gemeente hanteert een indexatie van 3%. De loonstijgingen liggen momenteel rond de 8-10%. Voor de gesubsidieerde instellingen is het niet of nauwelijks mogelijk om te bezuinigen op loon- of overige kosten. De subsidie voor peuteropvang krijgt hier ook mee te maken. Indien nodig zal de raad een voorstel krijgen met de te maken keuzes.

Rijke schooldag

Een veilige en ontwikkelrijke omgeving is belangrijk voor kinderen. Het vraagt meer dan alleen het onderwijs kan bieden om burgers van de toekomst op te leiden. Het leren van taal, rekenen e.d. moet gecombineerd worden met een aanbod gericht op techniek, natuur, sport, cultuur en gezondheid. Al jarenlang worden hier stappen in gezet met als doel gelijke ontwikkelkansen. Vanuit het rijk groeit de aandacht voor het organiseren van een rijke schooldag: een lokaal programma met activiteiten buiten de normale onderwijstijd. Hierbij is samenwerking in een lokale coalitie essentieel: school, gemeente en (maatschappelijke) organisaties. In gemeente Harderwijk is al jaren aandacht voor een rijke schooldag met het naschools aanbod binnen het brede schoolbeleid. Sinds 2023 is er in heel gemeente Harderwijk een brede school aanbod .

Kinderopvang als basisvoorziening

Het kabinet heeft de hervorming van het kinderopvangstelsel met twee jaar uitgesteld. Het plan is dat per 1 januari 2027 werkende ouders 96% van de kinderopvang vergoed krijgen. Vanuit allerlei organisaties komt de roep om deze stap ook te maken voor niet-werkende ouders. Het is nog niet duidelijk of en wanneer het Rijk dit mogelijk gaat maken. Met andere woorden of alle kinderen toegang krijgen tot de kinderopvang en daarmee gelijke ontwikkelkansen.

Toezicht Kinderopvang

Het intensievere toezicht voor gastouderopvang (jaarlijks 50% gastouders in plaats van 5%) krijgt in 2024 een vervolg. In 2024 wordt ook het flexibele toezicht verplicht en verder doorontwikkeld. Hierdoor krijgen we meer inzicht in de totale kwaliteit van een kindercentrum of gastouderbureau en de naleving door de houder.

Onderwijshuisvesting

-Integraal Huisvestingsplan

De raad heeft in april 2020 de Onderwijsvisie vastgesteld. In een plan van aanpak wordt aangegeven hoe en wanneer de verschillende uitgangspunten geclusterd worden opgepakt. Vervolgens is in april 2023 het Integrale Huisvestingsplan vastgesteld. Deze bevat een uitvoeringsagenda voor nieuw te bouwen of te verbouwen schoolgebouwen vanaf 2024. Na het beschikbaar stellen van de middelen wordt hier uitvoering aan gegeven.

-Evaluatie doordecentralisatie

De doordecentralisatie is in 2021 geëvalueerd. Het voorstel voor een extra bijdrage vanuit de gemeente voor eventuele (ver)nieuwbouw van de V(S)O-scholen, in verband met achterblijvende bekostiging vanuit het Rijk, is in november 2022 afgewezen. In plaats daarvan zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de nieuwbouw van het Morgen College en is in 2023 een regeling voorbereid waarvan alle doorgedecentraliseerde schoolbesturen gebruik kunnen maken in vergelijkbare situaties. Deze regeling wordt naar verwachting eind 2023 vastgesteld.

Leerplicht en Voortijdig School Verlaten

Het is van belang dat schoolverzuim snel een vervolg krijgt. Dat kan (zwaardere) problemen en uitval voorkomen. Leerlingzaken werkt daarom intensief samen met onderwijs, sociaal domein en diverse ketenpartners. Leerlingzaken draagt daarnaast bij aan doelen van flankerend beleid (zoals sociaal domein en veiligheid). Als een leerling voortijdig uitvalt, ondersteunt leerlingzaken hen bij het maken van een vervolgstap. Dit geldt ook voor jongeren die (nog) geen startkwalificatie kunnen halen. Het beleid voor Leerlingzaken wordt in 2024 regionaal geactualiseerd.

Doorstroompunt (RMC)

Het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt heet sinds 1 mei 2023: Doorstroompunt. Deze naamsverandering is op advies van jongeren doorgevoerd. De eindleeftijd waarop het Doorstroompunt zich richt, gaat op 1 augustus 2025 van 23 jaar naar 27 jaar. Het lopende VSV programma is tot die datum verlengd. Aan het nieuwe VSV programma worden doelen gekoppeld die de jeugdwerkloosheid tegengaan. Daarvoor zal het Doorstroompunt nog meer gaan samenwerken met het domein arbeid.

Verbonden partijen

n.v.t.

Beleidskaders

Wet op het primair onderwijs, Wet op het voortgezet onderwijs 2020,

Wet educatie en beroepsonderwijs, Wet op de expertisecentra

Wet Kinderopvang

Leerplichtwet, ambtsinstructie

Beleidsplan Leerlingzaken 2016-2020

Beleids- en afsprakenkader RMC 2017-2020

VSV programma 2021-2024

Notitie OAB beleid 2019 - 2022

Brede schoolbeleid Harderwijk 2022

Regioplan Laaggeletterdheid 2020 – 2024

Uitvoeringsprogramma laaggeletterdheid Harderwijk 2021-2024

Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Harderwijk 2022

B TAAKVELDEN

4.1	Taakveld Openbaar basisonderwijs
------------	---

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	K. Traas

Wat willen we bereiken?

Waarborgen van de continuïteit van het openbaar primair en openbaar voortgezet onderwijs in gemeente Harderwijk.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Beoordeling op de begroting, jaarrekening, accountantsverklaring en het jaarverslag.
- Toezicht houden op het openbare karakter van het door stichting Proo te verzorgen onderwijs.
- Benoeming van leden van de Raad van Toezicht.
- Instemmen met voorstellen tot wijziging van de statuten.

In regionaal verband wordt er toezicht uitgeoefend op de stichtingen die het openbaar onderwijs verzorgen: stichting Proo en stichting RSG Slingerbos | Levant. Hiervoor vindt 2x per jaar in regionaal verband overleg plaats met de onderwijsbesturen, dit wordt het Coördinatiepunt genoemd.

Specifiek

n.v.t.

Nieuw beleid

n.v.t.

4.2

Taakveld Onderwijshuisvesting

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	K. Traas

Wat willen we bereiken?

Zorgdragen voor adequate huisvesting van het openbaar en bijzonder onderwijs, waarbij de komende jaren extra aandacht is voor verduurzaming omdat dit volgt uit het Klimaatakkoord, routekaart duurzaamheid.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Tweejaarlijks leerling-prognoses verwerken;
- Jaarlijks ruimteverdeling maken met toestemmingen verhuur;
- Beoordelen jaarlijkse aanvragen huisvestingsprogramma;
- Periodiek schouwen van de gebouwen;
- Doordecentralisatie voortgezet (speciaal)onderwijs: beoordelen verantwoordingen en meerjareninvesteringsplannen en vijfjaarlijks evalueren;
- Kennis nemen van bouwplannen in relatie tot adequate huisvesting / kwaliteitsverbetering;
- In samenwerking met Domein Ruimte uitvoering geven aan routekaart Duurzaamheid

Specifiek

Voortgezet (speciaal) onderwijs: De doordecentralisatiegelden worden sinds 2023 jaarlijks met 1,75% verhoogd in plaats van 1% op basis van de bepalingen in de doordecentralisatieovereenkomst.

Nieuw beleid

Met de vaststelling van het IHP is de uitvoeringsagenda vast komen te staan. Na het beschikbaar stellen van de middelen wordt naast de start van de voorbereidingen voor nieuwbouw van enkele scholen, ook uitvoering gegeven aan een subsidieregeling voor het binnenklimaat voor de wat oudere gebouwen.

De nog vast te stellen regeling voor aanvullende financiering voor doorgedecentraliseerde schoolbesturen heeft op de korte termijn nog geen financiële gevolgen. Eventuele aanvragen in 2024 leiden tot een begrotingsafweging die gevolgen kan hebben vanaf 2025.

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	S.R.M. Rijnbeek

Wat willen we bereiken?

Binnen dit taakveld zijn de lasten en baten opgenomen die samenhangen met het lokale onderwijsbeleid en leerlingzaken. Het gaat hier onder andere om: voor- en voerschoolse educatie, peuteropvang, leerlingenvervoer, handhaven leer- en kwalificatieplicht, tegengaan voortijdig schoolverlaten en volwasseneneducatie.

Op de diverse onderwerpen willen we het volgende bereiken.

1. Ervoor zorgen dat kinderen een zo normaal mogelijke ontwikkeling doormaken die past bij hun intellectuele capaciteiten en dat zij eventuele achterstanden in (taal)onderwijs zo snel mogelijk wegwerken.
2. Zoveel mogelijk leerlingen verlaten het onderwijs met tenminste een startkwalificatie (einddiploma MBO minimaal niveau 2, HAVO, VWO of vervolgonderwijs).
3. Zoveel mogelijk voortijdig uitgevallen jongeren keren terug naar onderwijs of gaan werken
4. Jongeren in een kwetsbare positie worden doorgeleid naar zorg, arbeidsmarkt of dagbesteding
5. Het bevorderen van een zo hoog mogelijke deelname van peuters aan het peuterspeelwerk ter voorbereiding op de basisschool.
6. Het terugdringen van laaggeletterdheid bij volwassenen. Bevorderen bewustwording van laaggeletterdheid en het belang van toegankelijke, beschikbare informatie voor iedereen.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

1. Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid
 - Het zo vroeg mogelijk laten stellen van juiste indicaties (dreigende) taalachterstanden;
 - Het geven van voorlichting over (dreigende) taalachterstanden, de gevolgen daarvan en de mogelijke interventies aan ouders van betrokken kinderen;
 - Groepen taalstimulering voor ouder en kind, voor kinderen in de leeftijd van 6 maanden - 2 jaar.
 - Zorgen voor voldoende aanbod voerschoolse educatie aan peuters tussen 2 en 4 jaar;
 - Het laten geven van voerschoolse educatie aan leerlingen in groepen 1 en 2 van het basisonderwijs;
 - Uit laten voeren van de VoorleesExpress.
 - Het laten geven van extra (taal)onderwijs aan leerlingen van het basisonderwijs in zgn. schakelklassen;
 - Het op verschillende manieren stimuleren van ouders om betrokken te raken en te blijven bij de (school)ontwikkeling van hun kinderen, om samen met de kinderen ook thuis te lezen en te zingen en met taal bezig te zijn en om naar ouderavonden en dergelijke te komen.
2. Leerplicht en Doorstroompunt (RMC)
 - Het controleren en handhaven van de leerplicht (van 5 tot en met 15 jaar) en de kwalificatieplicht (16- en 17 jarigen) door Meerinzicht Sociaal;
 - Het voorkomen en tegengaan van voortijdig schoolverlaten door middel van diverse activiteiten gericht op groepen jongeren en op individuele (potentieel) voortijdig schoolverlaters door Meerinzicht Sociaal en welzijn- en sportorganisaties;
 - Het registreren, monitoren, doorgeleiden en activeren van jongeren zonder startkwalificatie en jongeren afkomstig van het Praktijk-, Voortgezet speciaal- en Entree onderwijs tot 23 jaar richting onderwijs, arbeidsmarkt en/of gemeentelijke voorzieningen, trajecten (sluitend vangnet) bij Meerinzicht Sociaal;
 - Het uitvoeren van taken als gastheergemeente leerplicht/Doorstroompunt (RMC), Doorstroompunt (RMC) contactgemeente en het regionaal VSV programma, deels uitgevoerd door Meerinzicht Sociaal;
 - Stimuleren van vroeg signalering en samenwerking in het kader van passend onderwijs ten behoeve van o.a. onderwijs-jeugdzorg arrangementen;
 - Uitvoeren van verordening Leerlingenvervoer, onder andere ter ondersteuning passend onderwijs.
3. Kinderopvang en peuterspeelwerk
 - Uitvoeren en monitoren Subsidieregeling Peuteropvang en voerschoolse educatie
 - Inspecteren en handhaven van de Wet Kinderopvang;
 - Actueel houden van het Landelijk Register Kinderopvang;
4. Volwasseneneducatie
 - Ondersteuning bieden op het gebied van taalontwikkeling en basisvaardigheden o.a. gefinancierd vanuit de Wet educatie beroepsonderwijs.
 - Dit door het inzetten van taaltrajecten bij taalschool Toptaal. En het uitvoeren van laagdrempelige projecten o.a. door het Taalhuis, vaak in samenwerking met onderwijsinstellingen en welzijnsorganisaties.

5. Overig

- Brede school: In zes wijken is er een brede school: een combinatie van bewegingsonderwijs door een vakleerkracht en het bieden van naschools aanbod voor alle kinderen in gemeente Harderwijk. De brede school is gericht op ontwikkelingskansen voor elk kind tussen 4 en 12 jaar.
- Stimuleren van de samenwerking tussen verschillende kind voorzieningen ter ondersteuning van een goede doorgaande ontwikkellijn;
- Streven naar versterking van het onderwijs en een doorlopende leerlijn onderwijs-arbeidsmarkt.

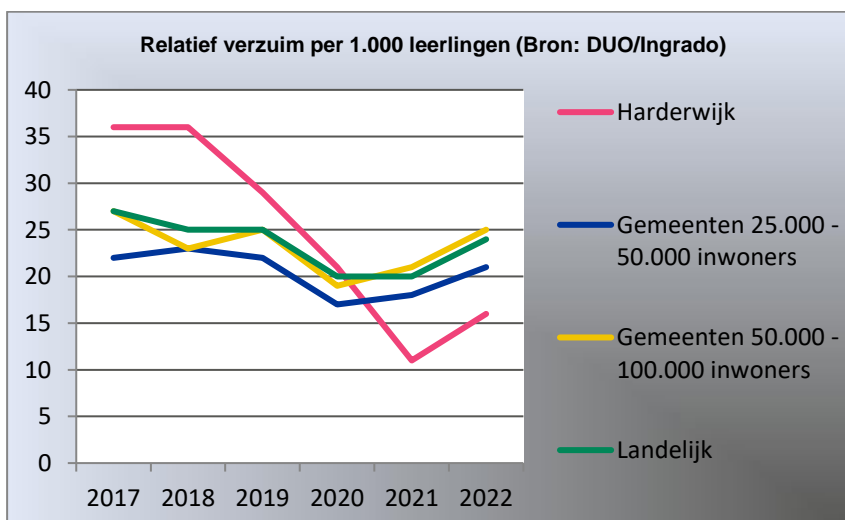
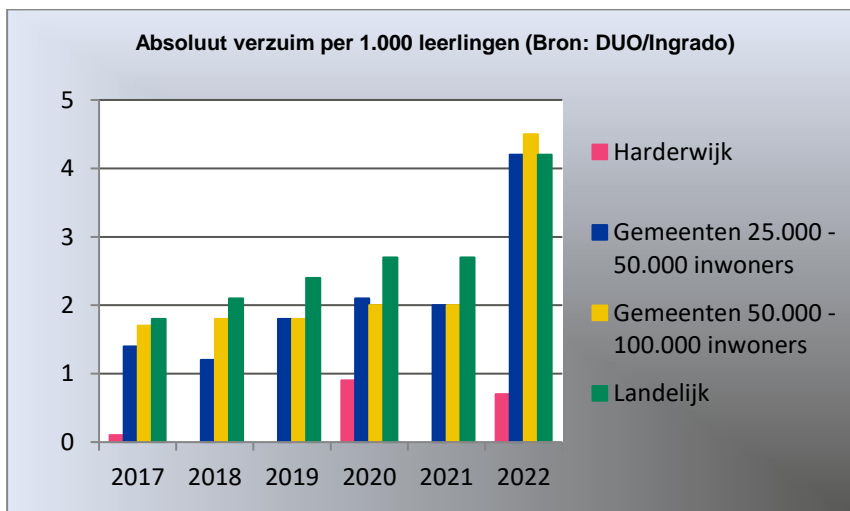
Specifiek

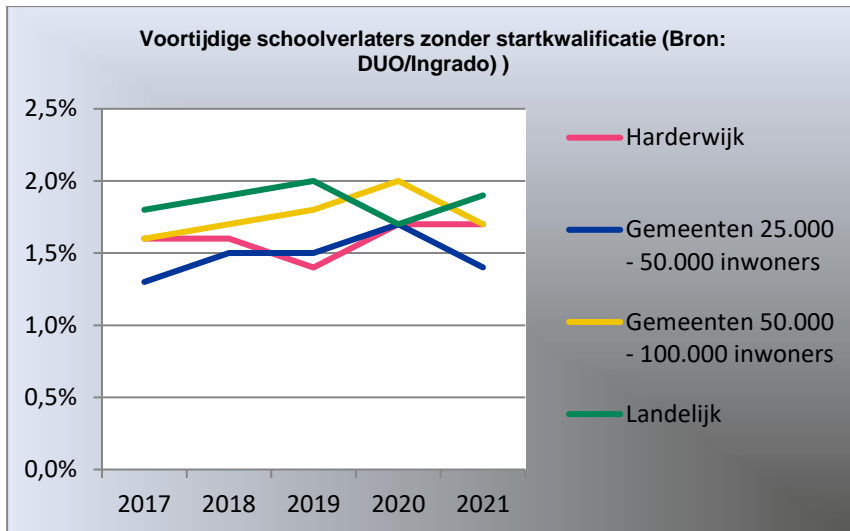
- Implementatie van het uitvoeringsprogramma laaggeletterdheid gemeente Harderwijk 2021-2024.
- Implementeren van de gezinsaanpak laaggeletterdheid binnen de gemeente en externe organisaties binnen de ketenaanpak.
- Voltooien implementatie van het brede schoolbeleid
- Actualiseren regionaal beleidsplan Leerlingzaken
- Invoeren nieuwe werkwijze vrijstellingen leerplicht (psychische/medische gronden)

Nieuw beleid

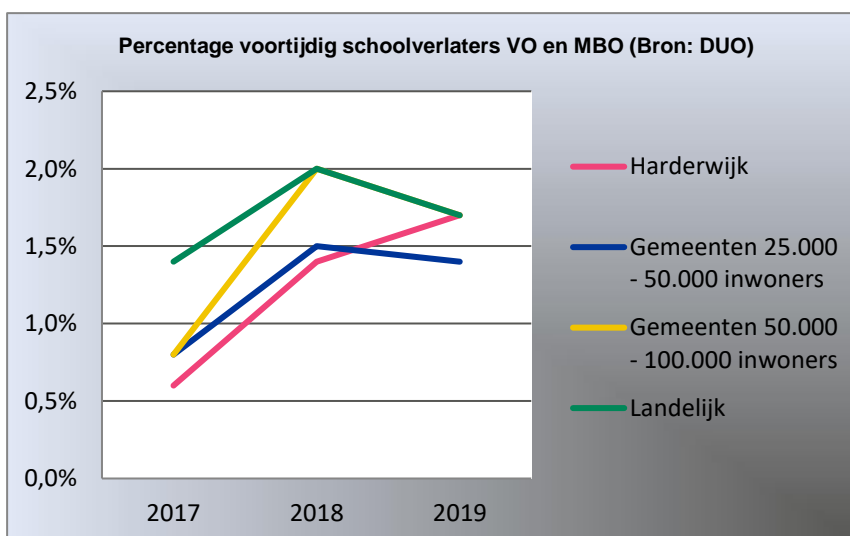
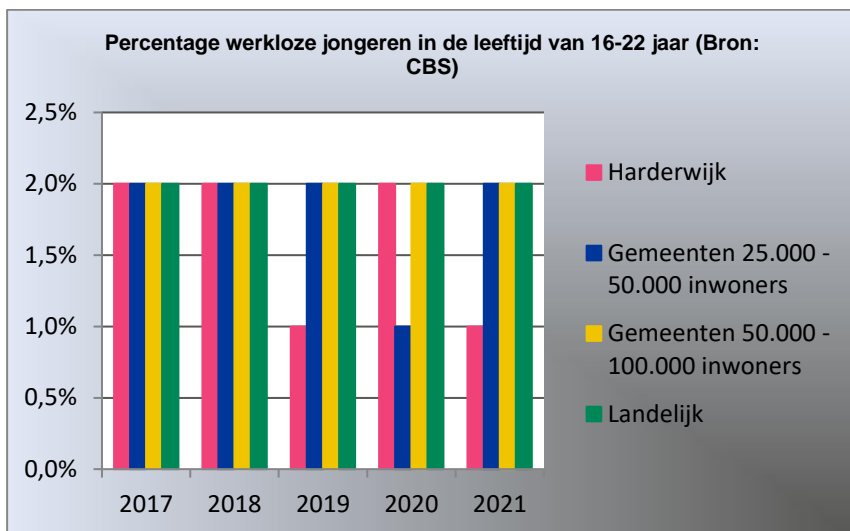
Beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren

Facultatieve beleidsindicatoren

*Deze tabel wordt niet meer meegenomen in het volgende boekwerk i.v.m. de data die Duo niet meer aanlevert. Heeft geen meerwaarde deze tabel nog de tonen

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 4

PROG4 Onderwijs		Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	TV41 - Openbaar basisonderwijs	333	423	429	422	421	421
	TV42 - Onderwijshuisvesting	3.478	3.762	4.002	4.008	5.265	5.233
	TV43 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.616	4.988	4.482	4.440	4.403	4.386
Lasten - Totaal		8.428	9.174	8.913	8.870	10.089	10.040
Baten	TV42 - Onderwijshuisvesting	-263	-693	-199	-199	-199	-199
	TV43 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-3.298	-3.545	-2.687	-2.687	-2.687	-2.687
Baten - Totaal		-3.562	-4.237	-2.886	-2.886	-2.886	-2.886
Saldo voor bestemming - Totaal		4.866	4.937	6.028	5.984	7.204	7.155
Dotaties aan reserves	TV42 - Onderwijshuisvesting	892	2.421	12	12	12	12
Dotaties aan reserves - Totaal		892	2.421	12	12	12	12
Onttrekkingen uit reserves	TV42 - Onderwijshuisvesting	-1.152	-1.153	-36	-36	-36	-36
Onttrekkingen uit reserves - Totaal		-1.152	-1.153	-36	-36	-36	-36
Saldo na bestemming - Totaal		-260	1.268	-24	-24	-24	-24
PROG4 Onderwijs - Totaal		4.606	6.205	6.004	5.960	7.180	7.131

Financiële analyse begroting 2024 ten opzichte van begroting 2023:

Toelichting op de financiële analyse:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag
Begroting 2023	6.204.775
Begroting 2024	6.003.592
Vershil	- 201.183

Onderwerp	Bedrag
Nieuw beleid	25.000
Onderhanden werken	- 30.000
Kapitaallasten	121.933
Doorberekende salariskosten	178.000
Totaal TV42 - Onderwijshuisvesting	- 694.367
Totaal TV43 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	151.922
Diversen	46.329
Totaal	- 201.183

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen (tabel los ingevoegd.)

Taakveld	Onderwerp	2024	2025	2026	2027
4.2 Onderwijshuisvesting	Verhoging indexatie doordecentralisatie conform overeenkomst.	15.000	30.250	46.000	62.100
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Subsidie initiatieven samenwerking onderwijs en bedrijven/instellingen.	10.000	10.000	10.000	
Totaal programma 4		25.000	40.250	56.000	62.100

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2022 zijn budgetten meegenomen naar 2023. Dit zijn incidentele budgetten voor 2023. In 2024 komen deze budgetten niet meer voor en leidt dit tot een voordeel.

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden / programma's. Vanaf 2024 is er sprake van een omslagrente die toegerend is aan alle investeringen. Dit verklaart een deel van de verschillen tussen begroting 2023 en begroting 2024.

Doorberekende salariskosten

De hogere lasten binnen de salarisbegroting, voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten naar de diverse programma's leiden tot een hogere doorbelasting..

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

In de begroting 2023 zitten een aantal incidentele budgetten, die niet meer voorkomen in 2024. Het gaat in dit programma met name om een toevoeging aan de bestemmingsreserve Schoolgebouw Sypel (€ 1,03 miljoen), een bijdrage uit de bestemmingsreserve IHP onderwijshuisvesting (€ 0,26 miljoen). Tevens zijn de budgetten

voor de verzekeringslasten en belastingen geactualiseerd op basis van de reële prijs ontwikkeling (€ 0,07 miljoen).

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Het verschil komt voornamelijk vanwege hogere lasten voor leerlingenvervoer. Daarnaast zijn er extra gelden beschikbaar gesteld ten behoeve van het realiseren van een brede school in zes wijken.

Diversen

Bestaat uit diverse budget wijzigingen. Per saldo een nadelig resultaat van € 46.329,-.

2.5 Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

A ALGEMEEN

Doelstelling

Harderwijk is een sportieve en creatieve gemeente, waarin voor iedereen ruimte is om te sporten, te bewegen en te genieten van kunst en cultuur. Door inwoners de mogelijkheid te bieden mee te doen aan sportieve en culturele activiteiten willen wij de gezondheid, verbondenheid, betrokkenheid en participatie in de Harderwijkse samenleving vergroten.

Wij activeren alle inwoners voor een actieve en gezonde leefstijl, iedereen doet mee

We willen blijvend sport- en beweeggedrag van alle inwoners stimuleren en waar mogelijk intensiveren. Motivaties voor inwoners kunnen zijn: ontspanning, presteren, maar ook ontmoeten, gezelligheid, verbinding en gezondheid. Inwoners moeten zich veilig voelen en ongeacht hun achtergrond kunnen sporten en bewegen. We zetten in op bewustwording, zodat iedereen met plezier kan sporten en bewegen op zijn of haar eigen niveau.

Wij ondersteunen vitale en sterke sport- en beweegclubs

Wij streven er naar om een breed netwerk van zowel sportverenigingen als -aanbieders te faciliteren en te onderhouden. Daarnaast is er specifiek voor sportverenigingen het streven om deze op organisatiekracht te versterken. En worden verenigingen gestimuleerd om (indien mogelijk en gewenst) zich te ontwikkelen tot een vitale sportvereniging.

Wij faciliteren passende en voldoende sportvoorzieningen

In de gemeente Harderwijk willen we voldoende uitnodigende sport- en beweegvoorzieningen beschikbaar stellen. Hiermee wordt een breed aanbod van sport en bewegen mogelijk gemaakt, zowel binnen, buiten, als in de openbare ruimte.

Wij nodigen inwoners uit om mee te doen aan kunst- en cultuuruitingen

Kunst en cultuur verbinden mensen met elkaar. Door cultuur kunnen mensen elkaar ontmoeten, samenwerken aan een gemeenschappelijk doel en nieuwe dingen ontdekken. Dat geldt voor iedereen: jong en oud, met of zonder beperking, met iedere achtergrond. Kunst en cultuur maken de openbare ruimte afwisselend en geven gemeente Harderwijk een eigen gezicht. Daarmee maken ze de stad aantrekkelijk voor bedrijven en nieuwe inwoners en dragen ze bij aan de plaatselijke economie.

Wij ondersteunen en stimuleren culturele instellingen en initiatieven

Met subsidies en het bevorderen van samenwerking ondersteunen we de grotere culturele instellingen, zodat zij hun aanbod goed kunnen afstemmen op wat de inwoners van gemeente Harderwijk en andere belangstellenden willen. Met Stad als Podium ontwikkelen we een unieke manier om de podiumkunsten in te vullen. De culturele instellingen richten zich ook op de doelstellingen van het Sociaal Domein door die mensen te bereiken die niet zo snel meedoen aan kunst en cultuur. Zij verzorgen cultuureducatie, op school en daarbuiten. De bibliotheek vervult daarnaast een belangrijke taak bij het terugdringen van laaggeletterdheid

Inhoud

Het programma omvat de ontwikkelingen op het gebied van cultuur, recreatie en sport.

Ontwikkelingen 2024

De gemeente hanteert een indexatie van 3%. De loonstijgingen liggen momenteel rond de 8-10%. Voor de gesubsidieerde instellingen is het niet of nauwelijks mogelijk om te bezuinigen op loon- of overige kosten. De relatieve teruggang in subsidie zal leiden tot een vermindering in het programma van deze instellingen.

Indien nodig zal de raad een voorstel krijgen met de te maken keuzes.

Ontwikkeling nieuwbouw Sypel

Het nieuwe binnenzwembad is inmiddels geopend. Inmiddels is het oude zwembad gesloopt en is de bouw van de sporthal Sypel III gestart. Bij de nieuwe sporthal worden ook lokalen voor Landstede en kantoorruimte gebouwd. Er worden ook maatregelen voor verduurzaming van het bestaande complex toegepast. Het project is naar verwachting halverwege 2024 afgerond.

GALA – Sportakkoord II – Nieuw sportbeleid

In 2023 is de nieuwe beleidsnota sport en bewegen 2023-2026 “bewegen doen we samen” vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma wordt voor de komende jaren opgesteld. Samen met de ambities van het Lokaal Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord wordt er integraal gewerkt aan een gezonde generatie in 2040.

Inzet van buurtsportcoaches (Brede Regeling Combinatiefuncties)

In 2024 wordt de samenwerking met GA! Harderwijk verder voortgezet. Jaarlijks worden afspraken gemaakt en verantwoord volgens de bestaande subsidiestructuur. Vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties ontvangen Cultuurkust, ZorgDat, Educare, Landstede Veld42 en BKH subsidie voor inzet op het gebied van cultuur, buurtsportwerk, speciaal onderwijs gezonde werkvloer en Maatschappelijke Zorg. Door de samenwerking met Landstede worden er veel studenten ingezet.

Uitwerken regiovisie op het gebied van sporten en bewegen

In de regio Noord-Veluwe wordt samengewerkt op een aantal onderwerpen. Aangepast sporten, JOGG en OKO zijn voorbeelden van onderwerpen die gezamenlijk worden opgepakt. Met het GALA en Sportakkoord II zal de komende jaren meer aandacht zijn voor kennisdeling en samenwerking.

Gebruik openbare ruimte - beweegroutes

In samenwerking met Athlos zijn er een aantal beweegroutes uitgezet in de stad voor wandelen of hardlopen. Er wordt nog een vijfde route aangelegd in de Stad. Daarnaast worden er beweegroutes aangelegd op het Bedrijventerrein Lorentz (vanuit de gezonde werkvloer) en een Beweegroutes Plus, een aangepaste route in het Brederopark.

Stad als Podium

Stad als Podium is de programmerende organisatie voor de jaarronde podiumkunstprogramming en zet in 2024 de activiteiten voort.

Kunst- en Cultuurbeleid 2022-2025

In 2024 wordt de uitvoering van het kunst- en cultuurbeleid voortgezet. Speciale aandacht zal er zijn voor de intentie om met de structureel gesubsidieerde instellingen over de subsidie afspraken te maken die meerdere jaren bestrijken. Ook de samenwerking tussen de culturele instellingen blijft een speerpunt.

Cultuurwijzer

De sport- en cultuurwijzer is geïntegreerd in de GA!-website, in afstemming met de Brede School. De cultuurwijzer richt zich op alle leeftijdsgroepen, met uitzondering van de 0-4-jarigen.

Meedoen moet Kunnen

Deze subsidieregeling, die als doel had participatie in sport en cultuur te vergroten, heeft in 2019 - 2021 als pilot gedraaid. De uitvoering van een aantal aangevraagde projecten liep door t/m eind 2022. In 2023 zijn de ingediende projecten geëvalueerd. Het resultaat hiervan is, dat vier projecten door de initiatiefnemers structureel worden voortgezet, mits zij hiervoor structurele middelen kunnen vinden.

Cultuureducatie

De activiteiten op het gebied van cultuureducatie richten zich op een gevarieerd aanbod, verspreid over een groot aantal disciplines, en een doorgaande leerlijn voor cultuureducatie in het primair onderwijs.

Cultuursubsidies inzetten voor sociale beleidsdoelen

Met ingang van 2019 ontvangt een aantal culturele instellingen subsidie met als doel dit in te zetten voor het bereiken van beleidsdoelen die samenhangen met het sociaal domein.

Bibliotheek Noordwest Veluwe

Door middel van een aanpassing in de Bibliotheekwet wordt de huidige bevorderingstaak van provincies en gemeenten vanaf 2025 omgezet in een verplichting om ervoor te zorgen dat de toegang tot de openbare bibliotheek wordt gewaarborgd. Hierop willen we ons, samen met de Bibliotheek Noordwest Veluwe, in 2024 op voorbereiden.

Samenwerking

Ook voor de komende periode (2022 tot en met 2024) wordt binnen de regio Noord-Veluwe samengewerkt op het gebied van Cultuur en Erfgoed in het Cultuur- en Erfgoedpact, een subsidieregeling van de Provincie Gelderland. Daarnaast wordt vanuit deze regio een eenmalige subsidie van de Provincie Gelderland ingezet ter versterking van de culturele en erfgoed-infrastructuur.

Erfgoed

In 2024 vindt de uitvoering plaats van de Visie religieus erfgoed. In het collegeprogramma is opgenomen dat in 2025 een erfgoedvisie wordt opgesteld, waar onroerend erfgoed (monumenten, archeologie), roerend erfgoed (collecties, varend erfgoed) en immaterieel erfgoed in samenkomen

Verbonden partijen

Er is geen sprake van verbonden partijen bij dit programma.

Beleidskaders

- Beleidsnota sport en bewegen "Bewegen doen we samen" 2023-2026.
- Lokaal sportakkoord gemeente Harderwijk 2023-2026
- Beleidsnota kunst en cultuur 2022-2025 "Voortbouwen op een stevig fundament".

B TAAKVELDEN

5.1	Taakveld Sportbeleid en activering
-----	------------------------------------

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens en Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	D. Kolk

Wat willen we bereiken?

Harderwijk is een sportieve gemeente, waarin voor iedereen ruimte is en iedereen zich welkom voelt om te sporten en te bewegen. Wij stimuleren alle inwoners om met plezier een leven lang te sporten en te bewegen. Sport levert een belangrijke bijdrage aan een gezonde leefstijl. Daarnaast is sporten en bewegen een belangrijk middel om sociale doelstellingen te verwezenlijken op het gebied van participatie, leefbaarheid en gezondheid.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

Stimuleren van sporten en bewegen voor een actieve en gezonde leefstijl,

Zowel via de vele sportaanbieders en sportverenigingen als via GA! Harderwijk, willen wij inwoners inspireren in beweging te komen om zo een gezonde leefstijl te bevorderen. Hierbij gaat het om: ontspanning, presteren, ontmoeten, gezelligheid, verbinding en gezondheid.

- We werken aan het verbeteren van de motorische vaardigheden van kinderen.
- We bevorderen een gezonde en actieve leefstijl, specifiek voor jongeren en senioren.
- We zetten in op voldoende sport- en beweegmogelijkheden in de wijk.
- We versterken de verbinding met zorg.
- We stimuleren talentontwikkeling

Iedereen doet mee

De meeste inwoners zijn prima in staat om uit eigen beweging te sporten of te bewegen. Maar meedoen aan sport en bewegen is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Er moet voor iedereen ruimte zijn om te sporten en te bewegen, ongeacht iemands leeftijd, fysieke of mentale gezondheid, etnische achtergrond, geloof, seksuele geaardheid of sociale positie.

- We zetten in op kennisdeling en deskundigheidsbevordering.
- We stimuleren het aangepast sporten.
- We stimuleren inwoners in kwetsbare situaties om in beweging te komen

Om alle kinderen te kunnen laten meedoen, nemen wij deel aan het Jeugdfonds sport en cultuur. Hierbij bieden wij ook de mogelijkheden voor het zwemdiploma A via het Zwemfonds. De gemeente biedt ook schoolzwemmen aan, waarin leerlingen uit groep 5 en 6 leren Reddend Zwemmen en Survivalzwemmen

Inzet op vitale en sterke sport- en beweegclubs.

In de gemeente Harderwijk zijn zowel sportverenigingen als sportaanbieders actief. Voor de uitvoering van het sportbeleid, en omdat verenigd sporten op zich al waardevol is, zijn beiden van belang en zijn we met beide groepen in contact. Voor de sportverenigingen bieden we extra ondersteuning en advies vanwege het belang van de sociale context van de vereniging, de inzet van vrijwilligers en de specifieke vragen die zij hebben.

- We adviseren en ondersteunen sport- en beweegclubs.
- We helpen sportverenigingen met het vrijwilligersbeleid.
- We helpen sportverenigingen met het professionaliseren

Specifiek

- Het uitvoeringsprogramma van de nieuwe sportbeleidsnota wordt opgesteld en leidend voor de inzet in 2024.

Nieuw beleid

- Een subsidie voor de maatschappelijke inzet en onderhoud van de ontmoetingsgebouwen van Scouting Harderwijk Ragaj en Margriet Verbaak

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens en Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	D. Kolk

Wat willen we bereiken?

Voldoende en goede sportaccommodaties, die afgestemd zijn op de wensen van de gebruiker en zo bijdragen aan de ambities van gemeente Harderwijk. Zo maken we sport en bewegen toegankelijk voor alle inwoners van gemeente Harderwijk. Daarnaast is er aandacht voor de inrichting van de openbare ruimte die uitnodigt tot sporten en bewegen.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

Faciliteren van een breed, uitdagend en toegankelijk aanbod van sportvoorzieningen

- Het onderhouden en beheren/exploiteren van de Harderwijker gemeentelijke binnensport-accommodaties inclusief het zwembad, waardoor deze aansluiten bij de ambities van gemeente Harderwijk, zoals beschreven in de beleidsnota sport. De accommodaties dienen te voldoen aan de eisen van het bewegingsonderwijs en zijn geschikt voor de verenigingen om wedstrijden te spelen en te trainen.
- Het onderhouden van de buitensportaccommodaties op de diverse in Harderwijk en Hierden gelegen sportparken. Hiermee voldoen we aan de eisen van de sportbonden (o.a. KNAU, KNVB, KNHB) zodat de velden geschikt zijn om wedstrijden te spelen en te trainen.
- Het onderhouden en beheren van openbare beweegplekken, zoals de kunstgrasveldjes, maar ook o.a. de skeelerbaan, pumtrackbaan, skatebanen en calisthenics park.
- Het uitzetten van beweegroutes in de stad, om zo het wandelen, hardlopen of skeeleren te bevorderen op een laagdrempelige manier

Specifiek

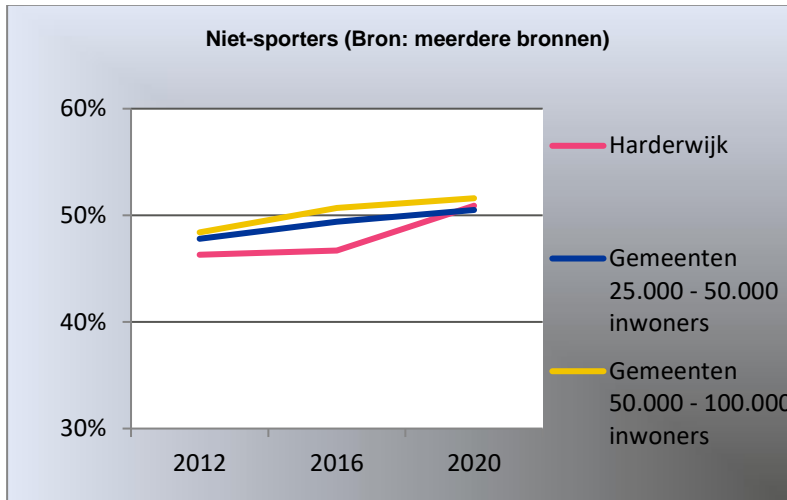
- Het uitzetten van de vijfde beweegroute in de stad, routes op het bedrijventerrein in het kader van de gezonde werkvloer en een beweegroutes Plus (voor aangepaste doelgroep)
- Nieuwbouw zwembad De Sypel, met een wedstrijdbad, multifunctioneel doelgroepenbad en fungedeelte, is in 2023 in gebruik genomen.
- In combinatie met de bouw van een energieneutraal zwembad, realiseren van verduurzaming van de rest van sportcomplex De Sypel.
- Nieuwbouw sporthal Sypel III is gestart. Naar verwachting wordt de bouw van de nieuwe sporthal in Q2 van 2024 opgeleverd.
- Groot onderhoud en verduurzaming van diverse gymzalen en sporthallen.

Nieuw beleid

- Er is een kadernota aanvraag gedaan voor vervanging van een natuurgrasveld door een kunstgrasveld voor VVOG
- Als de provinciale subsidie toegekend wordt, wordt er een 3x3 basketbalveldje aangelegd bij de Sypel
- Er is een kadernota aanvraag gedaan voor een subsidie voor Willem Tell voor verduurzaming en renovatie van de schietbanen

Beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren

*Wordt 1 keer in de 4 jaar berekend, pas in 2024 weer

5.3

Taakveld Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Mens en Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	M. Lensen

Wat willen we bereiken?

Culturele infrastructuur: We zetten in op professionele culturele instellingen die een kwalitatief goed, divers, samenhangend en laagdrempelig aanbod voor alle Harderwijkers verzorgen en daarvoor optimaal samenwerken, zowel onderling als met amateurkunstinstellingen.

Cultuur en bewoners: Met het realiseren van een goed voorzieningen- en activiteitsniveau op het gebied van kunst en cultuur worden bewoners en bezoekers van gemeente Harderwijk gestimuleerd om kennis te nemen van- en deel te nemen aan een breed palet van culturele activiteiten. De inzet van vrijwilligers is daarbij onontbeerlijk, maar deze heeft sterk te lijden gehad onder de coronaperiode. Het is daarom ook in 2024 belangrijk om vrijwilligers (terug) te winnen en te behouden. Kunst en cultuur zijn een belangrijke manier om deelname aan de samenleving te bevorderen. Wij stimuleren talentontwikkeling van de jeugd en faciliteren de relatie tussen kunst, cultuur en het onderwijs. Met de subsidie worden via de Stichting Stad als Podium en de Stichting Podia Harderwijk de podiumkunsten en het Theater Harderwijk (tijdelijk gevestigd in het Bouw en Infra Park) ondersteund.

Kunst in de openbare ruimte: Wij willen kunst en cultureel erfgoed benutten om de uitstraling, betekenis en kwaliteit van de openbare ruimte in Harderwijk te versterken. We willen dat kunst voor inwoners, bezoekers en bedrijven toegankelijk is. Kunst kan daarnaast ook een middel zijn voor de beleving van en een dialoog over de maatschappelijke kernwaarden.

Cultuur en economie: We willen culturele initiatieven en creatief ondernemerschap benutten als motor voor economische spin-off op basis van de rijke historie van gemeente Harderwijk en het historisch centrum. Wij willen de stad als podium presenteren.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Versterking ondersteuning amateurkunstbeoefening;
- Versterking cultuureducatie en talentontwikkeling;
- Een kwalitatief goed, divers, samenhangend en laagdrempelig aanbod voor alle Harderwijkers Benutting culturele initiatieven als motor voor economische spin-off en de stad als podium, op basis van de rijke historie van gemeente Harderwijk en het historisch centrum;
- Aandacht voor specifieke doelgroepen en het versterken van sociale cohesie;
- Versterking kunst in de openbare ruimte en benutting erfgoed om de kwaliteit van de openbare ruimte te versterken.

Specifiek

In 2024 zal de opzet van een cultuurplatform worden voortgezet

Nieuw beleid

5.4

Taakveld Musea

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Mens en Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	M. Lensen

Wat willen we bereiken?

Tot dit taakveld behoren de lasten en baten die te maken hebben met musea, exposities, archeologie, heemkunde en historische archieven. Met de subsidies en andere bijdragen wordt de geschiedenis van Harderwijk en Hierden en de omliggende regio onderzocht, gepresenteerd en bewaard voor toekomstige generaties.

Wat doen we daarvoor?**Regulier**

Door middel van subsidies en andere bijdragen wordt voorzien in de toegankelijkheid van de geschiedenis van gemeente Harderwijk door middel van een permanente tentoonstelling hierover in het Stadsmuseum, in de toegankelijkheid van tijdelijke tentoonstellingen over geschiedenis en (moderne) kunst in het Stadsmuseum, en in de beschikbaarheid van een regio-archeoloog. Tevens wordt het Streekarchivariaat in stand gehouden, worden door het Streekarchivariaat historische documenten gescand en daarmee meer toegankelijk gemaakt en wordt advies ingewonnen over monumenten in onze gemeente..

Specifiek**Nieuw beleid**

5.5

Taakveld Cultureel erfgoed

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad en Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	M. Bouw

Wat willen we bereiken?

De tastbare geschiedenis van gemeente Harderwijk (monumenten, archeologie en Cultuurlandschappen) op een verantwoorde manier bewaren, onderzoeken, versterken en deze zichtbaar te maken voor Harderwijkers en bezoekers.

Wat doen we daarvoor?**Regulier**

- Beoordelen aanvraag omgevingsvergunningen voor het wijzigen van gemeentelijke en rijksmonumenten;
- Toezicht houden op de uitvoering van de verleende omgevingsvergunning voor het wijzigen van gemeentelijke en rijksmonumenten en op onderhoud en restauratie van beschermde rijks- en gemeentelijke monumenten;
- Subsidies voor onderhoud en restauratie van gemeentelijke- en rijksmonumenten;
- Archeologie en cultuurhistorie verwerken in ruimtelijke plannen en visies;
- Begeleiden en beoordelen van archeologische onderzoeken en ondersteuning van vrijwilligers door de regioarcheoloog;
- Ondersteuning van de monumentencommissie/ Commissie Ruimtelijke Kwaliteit;
- (laten) inventariseren, waarderen en selecteren van cultuurhistorische waarden van gebouwen, archeologische vindplaatsen en andere cultuurhistorische waarden;
- Aanwijzen van gemeentelijke monumenten;
- Onderhouden/restaureren van beschermde rijks- en gemeentelijke monumenten in gemeentelijk eigendom;
- Informatie/voorlichting over monumenten en archeologie;
- Publieksgerichte activiteiten om cultuurhistorie onder de aandacht te brengen, waaronder subsideren van de open monumentendag .

Specifiek

- Uitvoering van de visie op religieus erfgoed (kerkenvisie);
- Inventariseren en uitbreiden van de gemeentelijke monumentenlijst op basis van het door de raad vastgesteld beleidskader

Nieuw beleid

- In 2024 wordt de archeologische waarden- en verwachtingenkaart uit 2011 geactualiseerd
- De samenwerking en verbinding tussen alle erfgoedinstellingen in Harderwijk wordt versterkt

5.6

Taakveld Media

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Mens en Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	M. Lensen

Wat willen we bereiken?

Tot dit taakveld behoren de lasten en baten die te maken hebben met de openbare bibliotheek, de Cultuurwijzer, de lokale media-instelling en de verzekeringen en de onroerendzaakbelasting van de culturele instellingen. Al deze zaken hebben betrekking op een goede informatievoorziening van de inwoners van Harderwijk en Hierden. Hierbij wordt opgemerkt, dat gemeenten wettelijk verplicht zijn r de toegang van hun inwoners tot een openbare bibliotheek te bevorderen.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

Door middel van subsidies en andere bijdragen wordt de openbare bibliotheek in stand gehouden door de Stichting Bibliotheek Noordwest Veluwe, en wordt de Stichting Veluwe FM in stand gehouden. Daarnaast maakt de Cultuurwijzer het kinderen, jongeren en volwassenen mogelijk om laagdrempelig kennis te maken met verschillende vormen van kunst en cultuur.

Specifiek

Samen met de bibliotheek voorbereiding op de wettelijke zorgplicht voor de gemeente (vanaf 2025)

5.7

Taakveld Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad en Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	K.J. Bakema

Wat willen we bereiken?

SAMEN KLEUREN WE DE STAD

De gemeente levert een verzorgde basiskwaliteit en een goed functionerende openbare ruimte. Daarnaast stimuleren we bewoners en bedrijven om zelf initiatieven op te pakken en uit te voeren. Zo houden we de dynamiek die in de afgelopen periode is ontstaan vast. Om onze doelen te bereiken maken we gebruik van vijf thema's: Natuurlijk Duurzaam, Burger en Bedrijfsinitiatieven & Sponsoring, Social Return, Eenvoud en differentiatie, Gezondheid en Vitaliteit.

Stabiele natuurterreinen waarin de verschillende functies; natuur, recreatie en houtoogst op een maatschappelijk verantwoorde wijze tot hun recht komen en voor toekomstige generaties geborgd zijn. Net als in het stedelijk beheer maken we ook in het beheer van de natuurterreinen gebruik van vijf thema's Doel van deze thema's is het bevorderen van de realisatie van de doelen in het integrale gemeentelijke beleid.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Er is sprake van planmatig jaarlijks onderhoud, meerjarig onderhoud (vervanging op basis van technische en economische levensduur), curatief onderhoud (herstellen van schade) en van meer projectmatige werkzaamheden (grootschalige vervanging, renovatie en reconstructie);
- Het plantsoen jaarrond op kwaliteitsniveau B. Onder kwaliteitsniveau B wordt verstaan: een vorm van onkruidbeheersing waarbij de nadruk ligt op de technische kwaliteit en beeldkwaliteit (beperkt mate van onkruid, de maximale hoogte is 30 cm). De jaarlijkse noodzakelijke vervanging realiseren. Dit betekent ca. 35.000 m² plantsoen en ca. 95 bomen;
- Een veilige speelomgeving handhaven waar voldoende mogelijkheden liggen voor het spelende en ontdekkende kind.
- Het beheer en onderhoud van de gemeentelijk natuurterreinen (met name bossen) waarbij de Natuur, recreatie en houtoogst de drie pijlers zijn
- De jaarlijkse noodzakelijke dunning realiseren, (100 ha met gemiddelde meerjaren opbrengst van c.a. 1.100 m³ per jaar);

- Uitvoering van Faunabeheerplan (Prov. Gelderland);

Specifiek

- Nieuw integraal beheerplan Openbare Ruimte
- Bouw uitkijktoren bos

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 5

PROG5 Sport, cultuur en recreatie		Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	TV51 - Sportbeleid en activering	896	1.063	1.076	1.059	1.057	992
	TV52 - Sportaccommodaties	3.419	3.330	3.831	4.482	4.325	4.289
	TV53 - Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.	2.619	3.013	3.059	3.013	2.720	2.720
	TV54 - Musea	732	759	851	850	844	843
	TV55 - Cultureel erfgoed	817	674	662	647	596	590
	TV56 - Media	929	887	923	854	854	760
	TV57 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.315	4.692	4.825	4.777	4.715	4.627
Lasten - Totaal		13.726	14.418	15.226	15.682	15.110	14.822
Baten	TV51 - Sportbeleid en activering	-14	-47	0	0	0	0
	TV52 - Sportaccommodaties	-1.947	-1.995	-2.046	-2.046	-2.046	-2.046
	TV53 - Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.	-25	-50	-52	-52	-52	-52
	TV54 - Musea	-59	-82	-84	-84	-84	-84
	TV55 - Cultureel erfgoed	-257	-162	-165	-165	-165	-165
	TV56 - Media	0	-47	0	0	0	0
	TV57 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-135	-150	-130	-130	-130	-130
Baten - Totaal		-2.437	-2.533	-2.477	-2.477	-2.477	-2.477
Saldo voor bestemming - Totaal		11.289	11.884	12.749	13.204	12.633	12.345
Dotaties aan reserves	TV53 - Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.	160	0	0	0	0	0
	TV55 - Cultureel erfgoed	20	20	5	20	20	20
Dotaties aan reserves - Totaal		180	20	5	20	20	20
Onttrekkingen uit reserves	TV52 - Sportaccommodaties	-8	-178	-27	-27	-19	-19
	TV53 - Cultuurpres. cultuurprod. cultuurpart.	-84	-62	-61	-60	-30	-36
	TV55 - Cultureel erfgoed	-10	-62	-65	-65	-65	-65
	TV57 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves - Totaal		-102	-302	-153	-152	-114	-120
Saldo na bestemming - Totaal		78	-282	-148	-132	-94	-100
PROG5 Sport, cultuur en recreatie - Totaal		11.367	11.602	12.601	13.072	12.539	12.245

Financiële analyse begroting 2024 ten opzichte van begroting 2023:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag
Begroting 2023	11.602.000
Begroting 2024	12.601.357
Verschiil	999.000

Onderwerp	Bedrag
Nieuw beleid	382.357
Onderhanden werken	- 46.000
Kapitaallasten	267.000
Doorberekende salariskosten	297.000
Overige doorberekeningen	33.000
Incidentele budgetten en Kadernota 2023	- 104.000
Indexering subsidies	105.000
Streekarchivariaat	68.000
Diversen	- 3.000
Totaal programma 5	999.357

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen (tabel los ingevoegd.)

Taakveld	Onderwerp	2024	2025	2026	2027
5.1 Sportbeleid en activering	Subsidie scouting Harderwijk	10.000	10.000	10.000	10.000
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Gastvrije Randmeren	2.857	2.857	2.857	2.857
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Klompenpaden	4.100	4.100	4.100	4.100
5.2 Sportaccommodaties	Kapitaallasten uitbreiding Krediet nieuwbouw Sytel		31.375	31.375	31.375
5.6 Media	Bibliotheek op school	132.400	93.600	93.600	
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Uitvoering herplant-, compensatieplicht en Bomenfonds	50.000			
5.1 Sportbeleid en activering	Voortzetten senioren beweegcoach			65.000	
5.2 Sportaccommodaties	3x3 basketveld	10.000*			
5.2 Sportaccommodaties	Subsidie aanvraag Willem Tell	68.000			
5.5 Cultureel Erfgoed	Actualisatie Archeologische waarden en verwachtingenkaart en inzet reserve archeologiefonds	15.000 -15.000			
5.6 Media	Co-financiering 2024 aanvraag verdichting lokaal bibliotheeknetwerk	30.000			
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Uitbreiding formatie taakveld recreatie en toerisme	75.000	75.000	75.000	
Totaal programma 5		382.357	216.932	281.932	48.332

*Bij het opstellen van de Meerjarenbegroting 2024-2027 is gebleken dat de bijdrage van Harderwijk voor het 3x3 basketbalveld verlaagd kon worden van € 35.000,- naar € 10.000,- door hogere bijdragen van externe partijen.

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2022 zijn budgetten meegenomen naar 2023. Dit zijn incidentele budgetten voor 2023. In 2024 komen deze budgetten niet meer voor en leidt dit tot een voordeel.

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden / programma's. Vanaf 2024 is er sprake van een omslagrente die toegerend is aan alle investeringen. Dit verklaard een deel van de verschillen tussen begroting 2023 en begroting 2024.

Doorberekende salariskosten

De hogere lasten binnen de salarisbegroting, voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten naar de diverse programma's leidt tot een nadeel.

Overige doorberekeningen

Dit betreft het gevolg van het actualiseren van overige doorberekeningen, in dit geval m.b.t. tractiemiddelen.

Incidentele budgetten 2023 en Kadernota 2023

In 2023 zijn een aantal incidentele budgetten beschikbaar, die niet meer voorkomen in 2024:

Natuur en groenbeleidsplan € 100.000,- voordeel, Klimaatbestendig Triasplein € 30.000,- voordeel, Monitoring Hondenbeleid € 20.000,- voordeel. Vanuit de Kadernota 2023 zijn er vanaf 2024 structureel middelen beschikbaar gesteld voor de Subsidiëring Markthuur St. Mess, € 46.000,- nadeel.

Indexering subsidies

Dit betreft een nadeel als gevolg van het indexeren van de subsidies met 3%.

Streekarchivariaat

Dit nadeel van afgerond € 68.000,- wordt verklaard door het verschil tussen de vastgestelde begroting 2024 ten opzichte van de begroting 2023 van het Streekarchivariaat.

Diversen

Bestaat uit diverse budget wijzigingen. Per saldo een nadelig resultaat van € 3.000,-.

2.6 Programma 6 Sociaal domein

A ALGEMEEN

Doelstellingen

De inzet van het beleid sociaal domein is gericht op meedoen mogelijk maken voor iederéén. Meedoen betekent voor inwoners dat ze verbinding hebben met elkaar, van betekenis zijn voor elkaar en 'samen' de samenleving zijn.

We werken vanuit vier maatschappelijke opgaven, die in relatie staan met de levensfasen van een mens:

- *Bevorderen van kansrijk opgroeien.* We streven ernaar om jongeren optimale kansen te bieden, zodat ze hun volledige potentieel kunnen benutten. Samen met hen werken we aan een toekomst waarin ze zich kunnen ontwikkelen en succesvol kunnen zijn.
- *Stimuleren van samenredzaamheid.* Dit betekent dat we als gemeenschap naar elkaar omkijken en elkaar ondersteunen. We geloven in de kracht van samenwerking en willen een omgeving creëren waarin iedereen zich gewaardeerd en betrokken voelt.
- *Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk.* Dit is essentieel voor het welzijn van onze inwoners. We willen ervoor zorgen dat iedereen de mogelijkheid heeft om zijn of haar talenten te benutten en een zinvolle bijdrage te leveren aan de samenleving.
- *Zelfstandig thuis kunnen / blijven wonen.* We willen een omgeving creëren waarin iedereen de ondersteuning en zorg kan krijgen om een gezond en onafhankelijk leven te leiden. We richten ons op het versterken van de mogelijkheden en vaardigheden van mensen, zodat ze zelfredzaam kunnen zijn en volwaardig meedoen in de samenleving ('Positieve gezondheid').

Daarnaast streven we naar gelijke kansen en een inclusieve samenleving. We willen dat iedereen volledig kan meedoen en zonder belemmeringen de eigen stem kan laten horen. We zetten ons extra in om barrières weg te nemen en een omgeving te creëren waarin iedereen zich welkom en veilig voelt. We werken hierbij Mensgericht. Bij mensgericht werken in het sociaal domein is het belangrijk om te luisteren naar de behoeften en wensen van individuen, hen actief te betrekken bij besluitvorming en te streven naar gelijkwaardige partnerschappen. Door te focussen op het versterken van welbevinden van individuen en gemeenschappen, kan mensgericht werken bijdragen aan het bevorderen van inclusie, sociale rechtvaardigheid en duurzame verandering in het sociaal domein.

De uitvoering van het sociaal domein is financieel risicovol. Daarom hebben we de komende jaren expliciet aandacht voor het kunnen bieden van ondersteuning waar nodig. De gemeente neemt de verantwoordelijkheid voor het verdelen van schaarste in middelen en mensen. En samen met ons netwerk zetten we in op normaliseren van hulpvragen, preventie en voorkomen van stapeling.

Ontwikkelingen

De gemeente hanteert een indexatie van 3%. De loonstijgingen liggen momenteel rond de 8-10%. Voor de gesubsidieerde instellingen is het niet of nauwelijks mogelijk om te bezuinigen op loon- of overige kosten. De relatieve teruggang in subsidie zal leiden tot een vermindering in het programma van deze instellingen. Waar nodig zal de raad een voorstel krijgen met de te maken keuzes.

Arbeidsmarkt: De arbeidsmarktontwikkelingen hebben grote invloed op het sociaal domein. De verhoging van de cao's, als gevolg van de inflatie, zorgen voor hogere salarissen van het personeel en daarmee voor hogere tarieven van aanbieders. Personeelstekorten leiden in vele branches tot maatregelen. In het sociaal domein leidt het tot wachtlijsten en wachttijden. De krapte op de arbeidsmarkt doet zich voor bij zowel de publieke als de private sector en wordt gezien als voorlopig blijvend.

Verscherpte tweedeling Er vindt steeds meer een tweedeling plaats in de samenleving, wel langs verschillende scheidslijnen, zoals theoretisch- en praktisch opgeleiden, huizenbezitters en huurders. We hebben het dan over jongeren of ouderen in heel kwetsbare posities, mensen in financieel kwetsbare situaties, mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt, multi-probleem huishoudens, laaggeletterden/digibeten, statushouders en kwetsbare buurten of straten waar veel problemen samen komen (lage inkomens, GGZ- en/of LVB-problematiek). De inflatie en de stijgende energieprijzen hebben op deze groepen een flinke impact. Het Rijk heeft hier een ondersteuningspakket voor ingesteld (per 1 januari 2023). De termijn van besteding en uitvoering voor deze middelen is verlengd naar 31 december 2025.

Wonen en zorg

- *Inwoners in kwetsbare situatie* Al enige jaren wordt gesignaleerd hoe het tekort aan geschikte woningen een stap in de weg vormt voor het oplossen van sociale problematiek. De uitstroom uit Beschermd Wonen stagneert (onnodig beroep op zorg), en economisch daklozen kunnen hun situatie niet verbeteren zolang zij niet over geschikte woonruimte beschikken.
- *Ouderen*. Over twintig jaar zijn er naar schatting bijna twee keer zoveel 75+ ers als nu. Daarnaast stijgt de gemiddelde leeftijd van ouderen en blijven zij steeds langer, al dan niet alleenstaand, zelfstandig wonen. Dit betekent aanpassing en uitbreiding van de bestaande woningvoorraad aangevuld met een aangepaste infrastructuur voor passende zorg, afgestemd op de vraag van de toekomst.
- *Jongeren*. Het gebrek aan passende, betaalbare woonruimte op de huidige, oververhitte woningmarkt belemmert met name jongeren in hun verzelfstandiging. Hierdoor doen zich in kwetsbare huishoudens tevens veel problemen voor die alleen echt opgelost kunnen worden door voldoende geschikte woonruimte.

AZC

- Op gebied van asiel zien we een continue druk op gemeenten. De oorlog in Oekraïne lijkt nog niet ten einde waardoor de opvang van Oekraïense vluchtelingen langer noodzakelijk zal zijn. Met de val van het kabinet is de komst van de spreidingswet onzeker maar ook de opvangproblemen voor reguliere asielzoekers zullen de komende jaren druk leggen op gemeenten. Er zal op korte termijn gestart worden met het onderzoek naar een nieuwe locatie voor de opvang van asielzoekers vanaf 2026.

Verbonden partijen

Meerinzicht Sociaal Domein
Inclusief Groep

Beleidskaders

- Beleidsnota bestaanszekerheid en schulddienstverlening 2021-2024
- Beleidsregels wet Inburgering (2021)
- Bestuursovereenkomst inzake de vestiging van een opvangcentrum voor asielzoekers (2021-2026).
- Deelverordening Eenmalige activiteitsubsidies welzijn, cultuur, sport en zorg (2014)
- Inkoopstrategie jeugdhulp 2022 Noord Veluwe
- Integraal lokaal Uitvoeringsplan Jeugd Harderwijk 2019-2023.
- Integrale verordening sociaal domein gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde 2021
- Nota Dierenwelzijn
- Nota "Snel en volwaardig meedoen; kader 2022-2026 nieuwe wet Inburgering, EHZ
- Nota Sociaal Domein 2024-2029 Samen doen wat nodig is (*Besluitvorming in december 2023*)
- Nota sturing en bekostiging Jeugdhulp 2018 e.v.
- Nota Inburgering. Van nieuwkomer tot Harderwijker 2018-2022.
- Op volle kracht vooruit. Overbruggingsprogramma informele zorg en uitvoeringsagenda Eenzaamheid 2021-2023.
- Rapport Wijkaanpak 2012-2015, + Notitie voortzetting Harderwijkaanpak", 2016.
- Regenboogagenda 2021-2023 plan van aanpak *Nieuw beleid in ontwikkeling*
- Regioplan Laaggeletterdheid 2020-2024.
- Regiovisie Samen tegen huiselijk geweld 2020-2023
- Regiovisie Jeugdhulp Noord Veluwe 2021
- Samen thuis op de Noord-Veluwe Regio- en beleidsplan - Beschermd wonen en maatschappelijke opvang - Noord-Veluwe 2020-2023.
- Subsidieregeling Beschermd Wonen gemeente Harderwijk 2020
- Uitvoeringsprogramma 2022-2024 EHZ kader Snel en volwaardig meedoen wet Inburgering
- Uitvoeringsprogramma aanpak laaggeletterdheid Harderwijk 2021-2024.
- Uitvoeringsagenda Burgerschap 2023 -
- Verordening Inrichting Anti-discriminatievoorziening Gemeente Harderwijk 2011.
- Verordening Sociale Adviesraad Harderwijk 2017
- Visie op bewindvoering: Samenwerking in de schulddienstketen 2019

B TAAKVELDEN

6.1

Taakveld Voorveld, Samenkracht en burgerparticipatie

Portefeuillehouder(s):	J. Joon - M. Companjen - M.Reckman
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	S. van Boven

Wat willen we bereiken?

Onze maatschappelijke opgave is 'Op weg naar samenredzaamheid.'

We willen een goede laagdrempelige, toegankelijke en preventieve dienstverlening zodat iedere inwoner op passende wijze mee kan doen in onze samenleving vanuit een duurzaam individueel welbevinden. We faciliteren ontmoetingen en vergroten onderlinge cohesie, burgerschap en samen(draag)kracht. En organiseren een voorveld waarin professionals, inwoners en gemeente met elkaar mensgericht samen werken.

Strategische doelen nota Sociaal Domein:

1. Samenredzaamheid in buurten en wijken is versterkt
2. Ondersteuning is gericht op het zo snel, eenvoudig en duurzaam mogelijk oplossen van vragen
3. Gelijke kansen in een inclusieve samenleving bevorderen

Wat doen we daarvoor?

Onder dit taakveld vallen de BBV taakvelden 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie en 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen.

Regulier

Wijkaanpak

De wethouders zijn naast hun individuele portefeuilles ook wijkwethouder. De rol van de wijkwethouder is luisteren, zichtbaar zijn en signalen opvangen. Met de inzet van wijkmanagers en het wijkbudget ondersteunen we inwonerinitiatieven gericht op ontmoeting en verbetering van de openbare ruimte. In gezamenlijkheid met het programma Burgerschap wordt gekeken hoe inwoners nog beter ondersteund kunnen worden.

Harderwijk zijn wij samen

Het voorveld, samenkracht, burgerschap en welzijnsbeleid wordt uitgevoerd vanuit de programma's Harderwijk zijn wij samen.

- Welzijnswerk in de wijk en buurten
- Ontmoetingen en participatie voor inwoners mogelijk maken
- Platform krachtig kleurrijk Harderwijk
- Mantelzorgondersteuning en ouderenadvies
- Vrijwilligerswerk en servicepunt
- Respijtzorgvoorzieningen faciliteren
- Onafhankelijke cliëntondersteuning
- Maatschappelijke Diensttijd (MDT)
- Dementievriendelijke stad met een Odensehuis
- Informele zorg en advies voor inwoners faciliteren
- Welbevinden vergroten, o.a. eenzaamheid bespreekbaar maken, aanpak met lokale partners.
- Uitvoering regenboogbeleid
- Uitvoering dierenwelzijnsnota
- Uitvoering beleid burgerschap (o.a. Welkom nieuwe Nederlanders)
- Verbeteragenda Inclusie: hoe voorkomen we dat inwoners tussen wal en schip vallen, hoe verhouden inwoners zich tot elkaar, hoe organiseren we de participatie inclusief en hoe geven we vorm aan onze voorbeeldfunctie.

Inclusief in de buurt (Community Building)

- Bij de samenwerking in de wijk, wordt de keten van organisaties steeds meer één geheel. Waarin mensgericht, maatwerk en welbevinden centraal staat.
- Inwoners de ruimte geven om zelf passend regie te voeren, en dichtbij huis potentieel te kunnen inzetten.
- Onderlinge cohesie in de wijk onder buurtgenoten te vergroten en intensiveren
- Integraliteit in de benadering en aanpak van casuïstiek leidend is.

Specifiek voor 2024

- We stellen een wijkmonitor op om per wijk de gewenste interventies te kunnen motiveren.
- Overbruggingsnotitie 'Op volle kracht' 2021-2023: Vanwege een later dan geplande besluitvorming over de nota Sociaal Domein zullen in 2024 een aantal aspecten uit de overbruggingsnotitie voortgezet worden. Daarnaast zal de overbruggingsnotitie geëvalueerd en herijkt worden waarbij er aansluiting gezocht wordt met de nota Sociaal Domein en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

- project Automaatje: vervoer voor en door Harderwijkers. Dit is van meerwaarde voor ouderen om te kunnen deelnemen aan activiteiten, artsbezoek, boodschappen doen, bezoek e.d. Vervoer maakt dat men kan meedoen, welzijn vergroot en eenzaamheid verkleint. Dit is wel gehonoreerd als beleid, maar er moet dekking gezocht worden binnen bestaande budgetten.
- Er wordt uitvoering gegeven aan het plan van aanpak 'Inclusieve Organisatie'. Als vervolg op het project onderzoek 'Inclusieve Organisatie' 2023. Hierbij wordt aangesloten bij dat wat er al is en geïnnoveerd waar nodig. Onder andere hiermee geeft de gemeente vorm aan haar voorbeeldfunctie.
- Voorbereiding nieuw beleid laaggeletterdheid

Nieuwe ontwikkelingen 2024

- In het collegeprogramma 2022-2026 is het Odensehuis financieel geborgd voor de jaren 2023 tot en met 2025. De komende decennia zal het aantal thuiswonende mensen met de diagnose dementie toenemen. Daardoor is de noodzaak van het hebben van een Odensehuis ook in de jaren na 2026 noodzakelijk.
- In 2023 is ingezet op het project versterking positionering cliëntondersteuning. Hierbij is de verwachting dat de groei door zal zetten. D.m.v. extra budget beoogt men aan de vraag te kunnen voldoen.
- We onderzoeken vanuit het sociaal domein hoe we ervaringskennis en deskundigheid in kunnen zetten voor het verbeteren en ontwikkelen van ons beleid (onderdeel Verbeteragenda Inclusie).
- De Verbeteragenda Inclusie loopt door tot en met 2026. Voor dit laatste jaar was nog geen budget beschikbaar gesteld.
- De gemeente Harderwijk sluit met een eigen bijdrage aan bij een verlenging van de Maatschappelijke Diensttijd(MDT)-subsidie van Save The Children.

6.2

Taakveld Participatie

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen & M. Reckman
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	V. Schouten

Wat willen we bereiken?

Bestaanszekerheid voor alle inwoners uit gemeente Harderwijk. Daarmee bedoelen we dat elke inwoner van gemeente Harderwijk, waaronder inburgeraars, de zekerheid heeft van:

- voldoende en voorspelbaar inkomen, het liefst door betaald werk;
- een betaalbare woning;
- toegang tot zorg en;
- de mogelijkheid om met eigen inzet en naar eigen inzicht, een leefsituatie te creëren waarin een ieder kan meedoen en verder kan ontwikkelen.

Strategische doelen nota Sociaal Domein:

1. Vergroten van bestaanszekerheid
2. Werkzoekenden doen naar vermogen mee in de samenleving
3. Ondersteuning aan werkzoekenden biedt perspectief op (on)betaald werk

Wat gaan we daarvoor doen?

Onder dit taakveld vallen de BBV taakvelden 6.3 Inkomensregelingen, 6.4 WSW en beschut werk en 6.5 Arbeidsparticipatie.

Regulier

- Het verstrekken van bijstandsuitkeringen, bijzondere bijstand en regelingen voor inwoners met een laag inkomen;
- Het ondersteunen van mensen naar werk, leerwerkplekken, werkervaringsplekken, stages en scholing;
- Het bieden van een passende werkomgeving aan mensen met een arbeidsbeperking.
- Het verstrekken van tijdelijke loonkostensubsidies aan werkgevers die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een passende werkplek bieden.
- Het verstrekken van structurele loonkostensubsidies aan werkgevers die mensen met een arbeidsbeperking een passende of beschutte werkplek bieden.
- De uitvoering van de Wsw (door de Inclusief Groep).
- We bieden lokale en regionale werkgeversdienstverlening, waarbij we samenwerken met gemeenten en andere organisaties in de arbeidsmarktregio;
- We bieden inburgeringstrajecten aan, waarbij we gebruik maken van een brede intake, de inzet van leertrajecten (B1-route, Z-route en onderwijstroute), maatschappelijke begeleiding, financiële ontzorging, een Module Arbeidsmarkt Participatie (MAP) en een Participatie Verklaringstraject (PVT).
- Het uitvoeren van (een deel van) het minimale beleid door het verstrekken van (financiële) voorzieningen aan mensen met een laag inkomen;
- Het verbinden van activiteiten en (beleids)terreinen die invloed hebben op bestaanszekerheid van inwoners (denk aan cultuur, sport, welzijn/zorg, schulddienstverlening).

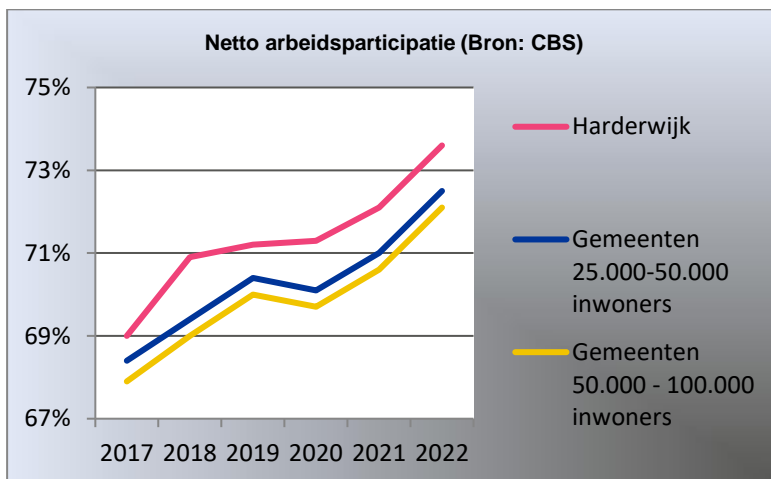
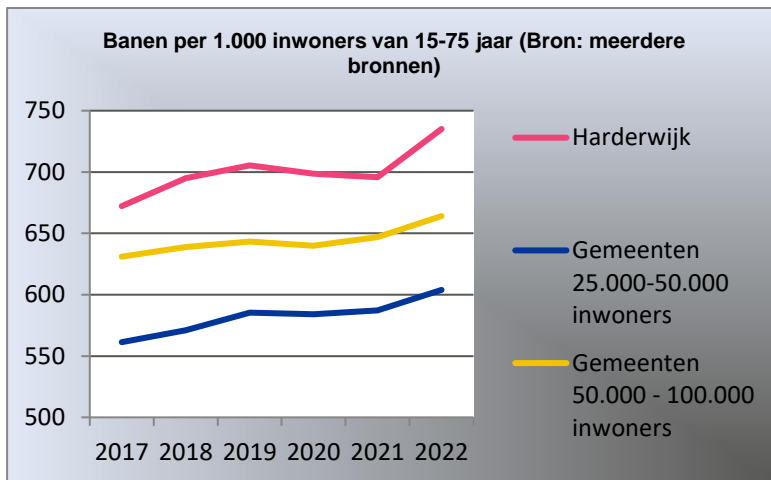
- Het tegengaan van laaggeletterdheid (18 jaar en ouder); volgens het uitvoeringsprogramma aanpak laaggeletterdheid Harderwijk 2021-2024 (o.a. Gezinsaanpak Taal Harderwijk)

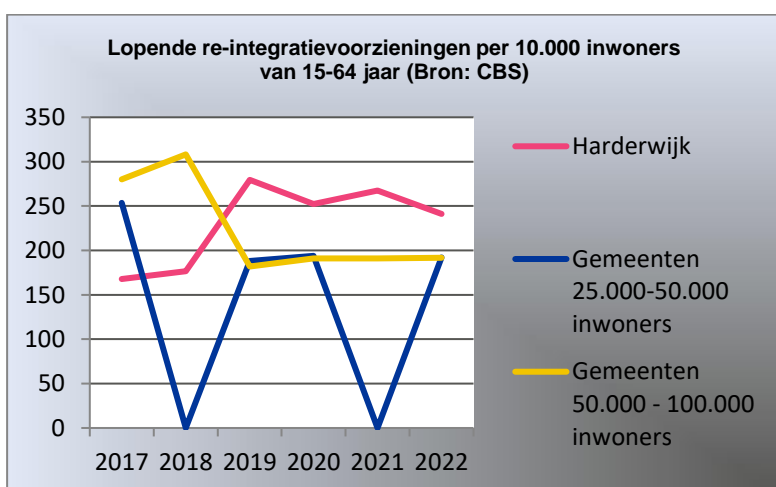
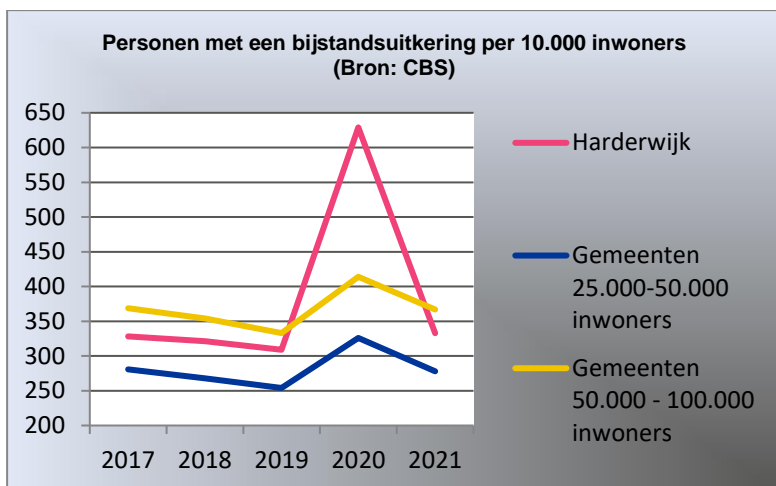
Specifiek voor 2024

- In 2024 maken we onze regelingen en voorzieningen toegankelijker en eenvoudiger. Hierbij is speciale aandacht voor informatie over voorzieningen en communicatie met inwoners in begrijpelijke taal.
- Daarnaast volgen en werken we aan de landelijke ontwikkelingen in het kader van het Breed Offensief.
- Ook versterken we onze werkgeversdienstverlening door middel van een sub-regionaal Werkgevers Service Punt (WSP)
- Om armoede te bestrijden onderzoeken we of een heffingskorting een oplossing is

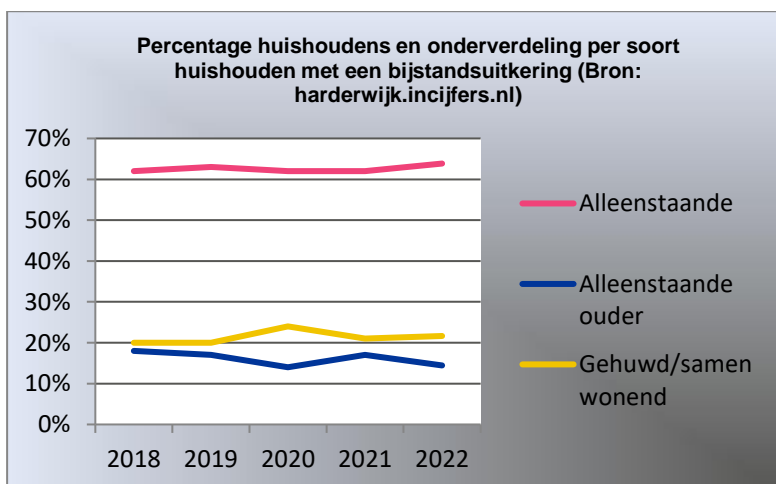
Beleidsindicatoren

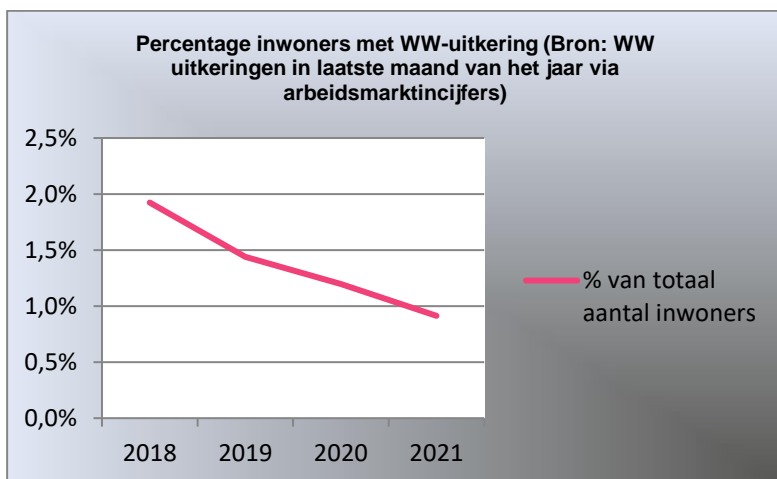
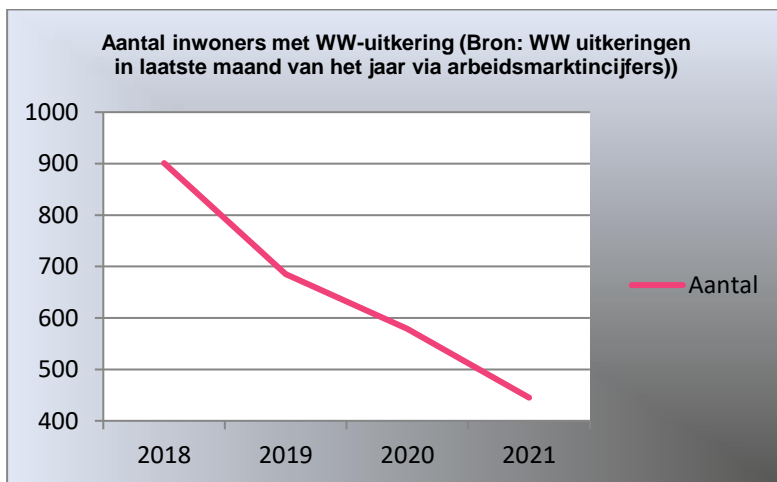
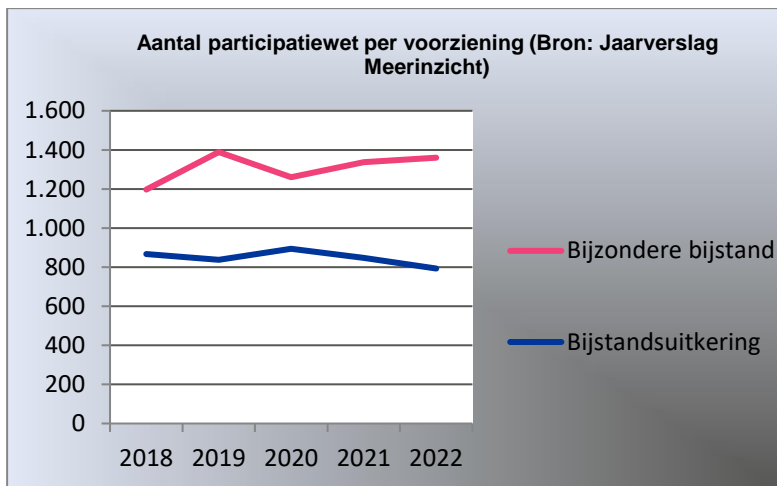
Verplichte beleidsindicatoren

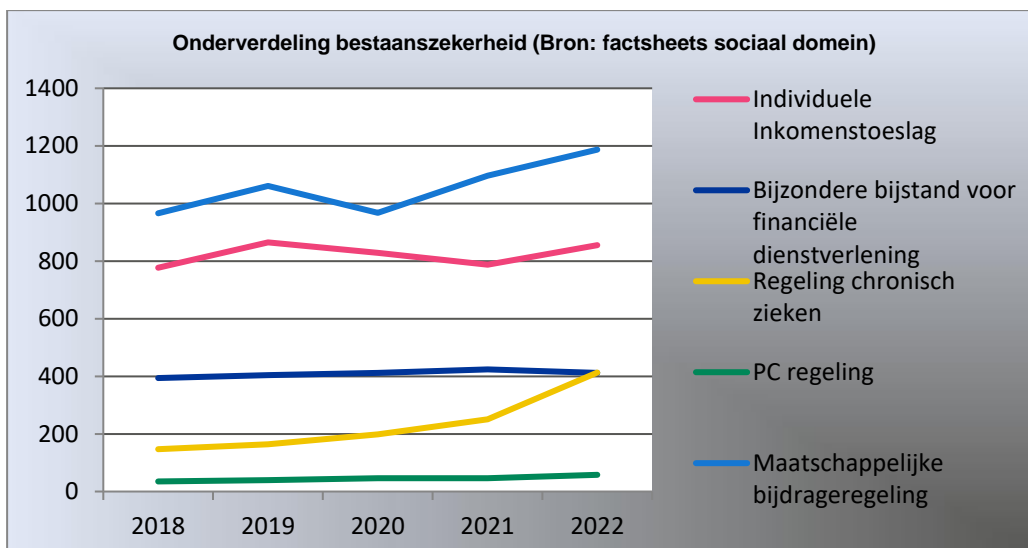

Facultatieve beleidsindicatoren

6.3

Taakveld WMO

Portefeuillehouder(s):	M. Reckman
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	T. Renee

Wat willen we bereiken?

Het bevorderen van zelfredzaamheid en het bieden van hulp en ondersteuning aan inwoners die dat écht nodig hebben en voor wie meedoen is de samenleving niet vanzelfsprekend is. We hebben daarvoor een sterke basisinfrastructuur met algemene- en voorliggende voorzieningen. Maatwerkvoorzieningen worden verstrekt als algemene- en voorliggende voorzieningen niet passend zijn.

Strategische doelen uit de nota Sociaal Domein:

1. Gezonde en veilige woonomgeving voor iedereen met passend woningaanbod voor alle inwoners.
2. Inwoners wonen naar tevredenheid langer zelfstandig thuis.
3. Inwoners hebben regie over hun eigen leven en kunnen op een gezonde manier oud worden.
4. Inwoners met een ondersteuningsvraag worden tijdig, passend en nabij ondersteund zodat zij (zo lang mogelijk) zelfredzaam zijn.

Wat doen we daarvoor?

Onder dit taakveld vallen de voorgeschreven taakvelden 6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo), 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ en 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

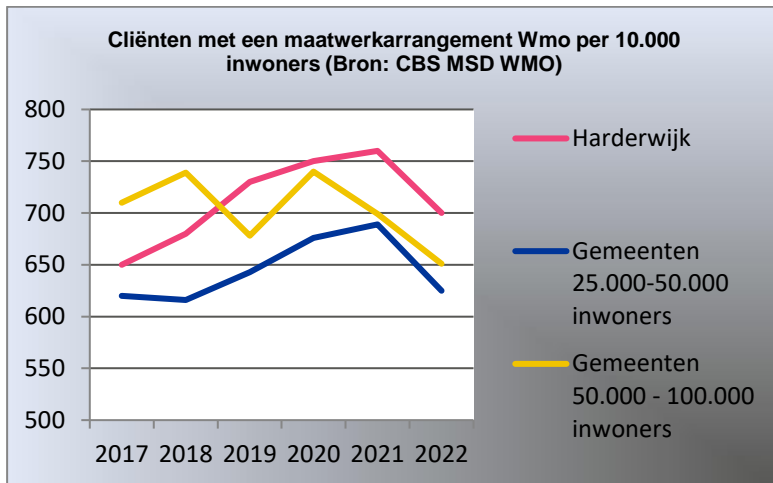
Regulier

- Individuele ondersteuningsvoorzieningen op maat, zoals aanpassingen aan de woning, vervoervoorzieningen, hulpmiddelen, hulp bij het huishouden, individuele begeleiding en begeleiding groep. Deze voorzieningen zijn afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de betreffende persoon, met als doel het bevorderen van diens zelfredzaamheid en participatie in de samenleving.
- Bevorderen van de sociale samenhang, de mantelzorg en vrijwilligerswerk, laagdrempelige en toegankelijke voorzieningen in het voorveld, diensten en ruimten voor mensen met een beperking, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente, alsmede voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld;
- Het bieden van een maatschappelijk vangnet waarbij bestaanszekerheid van inwoners in kwetsbare situatie versterkt wordt:
 - Het bieden van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.
 - Dak- en thuislozen opvang/zorg en doorstroombeleid/voorzieningen; Begin 2025 wordt het Woonpark Hierden opgeleverd. En we gaan verder met het realiseren van Maatwerkwoningen.

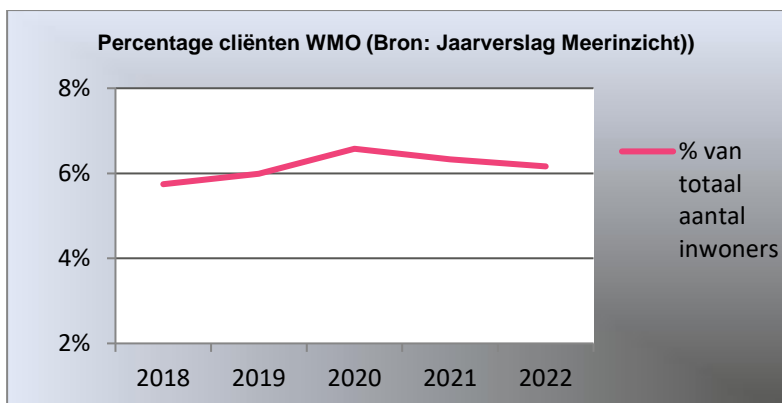
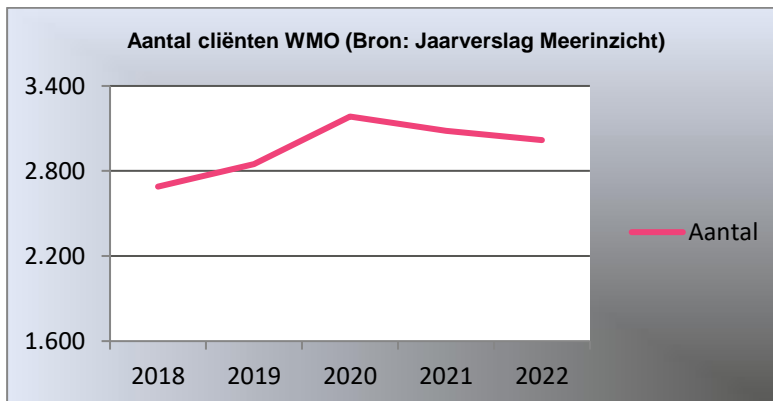
Specifiek voor 2024

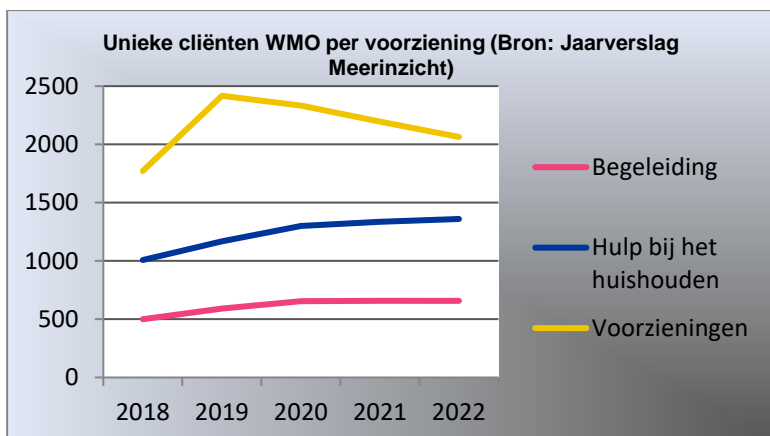
- De doordecentralisatie van Beschermd Wonen is uitgesteld naar 1 januari 2025, in afwachting van verdere wetswijzigingen. We volgen de ontwikkelingen hierin in 2023 op de voet.
- We zetten samen met de regio stappen om de beweging van een behandelgerichte GGZ naar een herstelgerichte GGZ te komen (GEM).

Verplichte beleidsindicatoren

Facultatieve beleidsindicatoren

6.4

Taakveld Jeugdzorg

Portefeuillehouder(s):	M. Companjen
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	T. Renee

Wat willen we bereiken?

Onze ambitie is dat alle kinderen gezond en veilig opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen meedoen. Onze visie is dat dit mogelijk is binnen de beperkter wordende middelen, op een manier die recht doet aan ouder en jongeren. Uitgangspunten hierbij zijn:

- kinderen horen thuis
- we gaan uit van mogelijkheden
- we zetten niet alleen in op eigen kracht, maar ook op eigen verantwoordelijkheid en samenredzaamheid
- opvoeden doen we allemaal
- we werken samen, niet alleen met ouders, maar ook met elkaar
- we werken systeemgericht

Strategische doelen uit de nota Sociaal Domein:

1. Alle jeugdigen kunnen gezond en veilig opgroeien in een kansrijke omgeving
2. Het gezin en de omgeving van jeugdigen zijn voldoende toegerust om alledaagse problemen op te vangen (goed is goed genoeg/normaliseren)
3. Jeugdigen en/of hun ouders met een ondersteuningsvraag worden goed en snel geholpen
4. We streven ernaar dat jeugdigen opgroeien met gelijke kansen en hun talenten ontwikkelen op een manier die bij hen past (onderwijs, sport, cultuur)

Wat doen we daarvoor?

Onder dit taakveld vallen de voorgeschreven taakvelden 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- en 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Regulier

We zijn als gemeente samen met het lokale team van het Centrum voor Jeugd en Gezin, zorgaanbieders en Meerinzicht vanuit verschillende rollen gezamenlijk verantwoordelijk voor een effectieve en efficiënte inrichting van dit taakveld. Daarin hebben we het gezamenlijke belang om de jeugdige en zijn leefwereld leidend te laten zijn.

1. *Centrum voor Jeugd en Gezin* Dit is een netwerkorganisatie waar inwoners terecht kunnen voor alle vragen over opvoeden en opgroeien. Binnen het CJG werken Jeugd en Gezinswerkers, jeugdverpleegkundigen en jeugdartsen met een brede expertise om de ondersteuning op maat te arrangeren. Er is één aanspreekpunt voor het gezin: één gezin, één plan, één regisseur. Samen met het gezin wordt bepaald wat de ondersteunings- behoefte is, waarbij de professionals op het juiste moment zwaardere -of juist lichtere- hulp kunnen inzetten. Hierbij wordt standaard gewerkt met de Verklarende Analyse.¹ Sinds 2022 is het CJG versterkt met GGZ-expertise (JGGZ). Hiermee worden kinderen/gezinnen eerder ondersteund waarmee duurdere jeugdhulp voorkomen kan worden.

¹ Een Verklarende Analyse brengt de oorzakelijke invloeden en omstandigheden in kaart die een rol spelen in het ontstaan en in stand blijven van de problemen. Het gaat zowel om de contextuele factoren (bijvoorbeeld ouders, gezin of school) als om de persoonskenmerken van de jeugdige en andere betrokkenen.

Het CJG zet vrij toegankelijke hulp en ondersteuning in en verzorgt de toeleiding naar niet vrij toegankelijke zorg indien nodig. Daarnaast zoekt het CJG verbinding met onder meer het onderwijs, welzijnspartners, sportverenigingen, huisartsen en de uitvoerders van Wmo, inburgeringswet en de Participatiewet binnen de gemeenten. De gemeente werkt samen met aanbieders en CJG partners aan de transformatie van de niet vrij toegankelijke zorg.

2. Specialistische jeugdhulp In de regio werken we samen om de inkoop van specialistische jeugdhulp te realiseren. Hieronder vallen dagbesteding, dagbehandeling, kort verblijf, jeugd GGZ, klinisch jeugd GGZ, pleegzorg, residentiële jeugdhulp, jeugdzorgplus en crisishulp. In april 2022 is de nieuwe inkoop van start gegaan. Binnen deze inkoop is een betere sturing op de samenwerking en inzet van de juiste zorg. In de contractafspraken zijn doelen vastgesteld waar zorgaanbieders zich committeren. In de komende tijd wordt samen met de aanbieders gekeken of deze afspraken ook worden nageleefd.

Bovenregionaal werkt de regio Noord Veluwe samen voor Veilig Thuis en Jeugdbescherming en -reclassering in de Gelderse Verbeteragenda. Ook de landelijke afbouw JZ+ en drie milieuvorzieningen wordt op bovenregionaal niveau georganiseerd.

3. Landelijk transitie arrangement (LTA) Namens gemeenten heeft de VNG afspraken gemaakt met landelijke jeugdhulpaanbieders met een specialistische functie.

4. Persoons Gebonden Budget (PGB) Jeugd Op het moment dat jeugdigen en ouders in aanmerking komen voor jeugdhulp op basis van een individuele voorziening, kunnen zij kiezen voor zorg in natura of een persoonsgebonden budget.

5. Monitoring en sturing Beiden zijn noodzakelijk om grip te krijgen op de uitgaven jeugdhulp, inzicht te krijgen in de werking van onze lokale teams en de kwaliteit van de geboden (niet vrij toegankelijke) jeugdhulp te garanderen. In de nieuwe inkoop zijn afspraken gemaakt waardoor kan worden gestuurd op verschillende kwaliteitseisen van aanbieders en op outcome criteria en KPI's die dit najaar worden vastgesteld. Contractmanagement werkt hierin nauw samen met beleid en de lokale toegangen voor jeugdhulp.

Taakstelling Sociaal Domein

In het vastgestelde ombuigingsplan is een taakstelling opgenomen voor het Sociaal Domein. De taakstelling is vanaf 2023 structureel € 750.000. Het is een taakstelling voor het hele sociale domein maar is opgenomen onder taakveld Jeugdzorg omdat dit taakveld een groot deel van de taakstelling in zal vullen.

Tegelijkertijd worden gerichte interventies ingezet om de transformatie en de taakstelling te realiseren. In 2021 is gestart met het inzetten van de volgende interventies:

1 Versterken van de toegang:

- a) Meer kinderen passende ondersteuning te bieden door versterken van kwalitatieve diagnose binnen het CJG door jeugd GGZ expertise toe te voegen;
- b) Versterken CJG met ambulante kwantiteit en kwaliteit;
- c) CJG expertise bij huisartspraktijken inzetten;
- d) Duidelijke afspraken met betrekking tot toekenning van gespecialiseerde ambulante jeugdhulp (nieuwe inkoopafspraken (gerealiseerd met inkoop 2022);
- e) Afbakening jeugdhulp
- f) Medicatie trajecten (JGGZ) via CJG;
- g) Normalisatie: voorkomen van verwijzingen door preventieve inzet

2. Grensvlak onderwijs/ jeugdhulp:

- a) Heldere afbakening van verantwoordelijkheden inzet Jeugdhulp op grensvlak van JW/Onderwijs/Ouders
- b) Inzetten en doorontwikkeling van pilot onderwijs/ jeugdarrangement

3. Zicht op zorgpaden:

- a) Actieve regie op bijzondere casuïstiek

Specifiek voor 2024 (denk met name aan collegeprogramma)

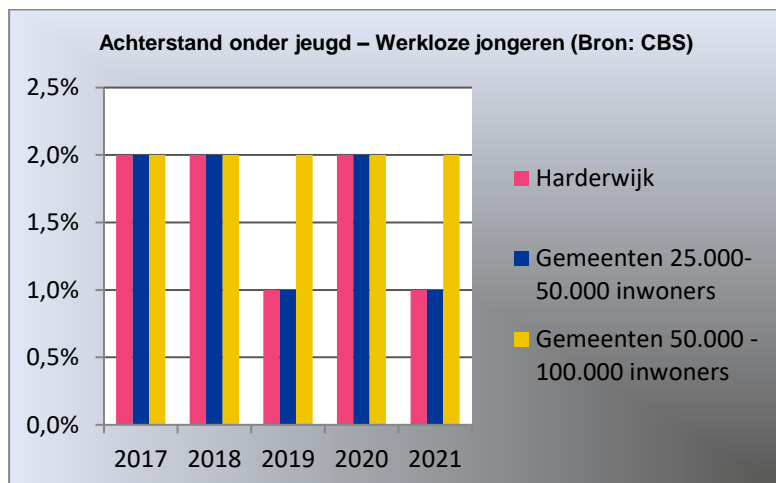
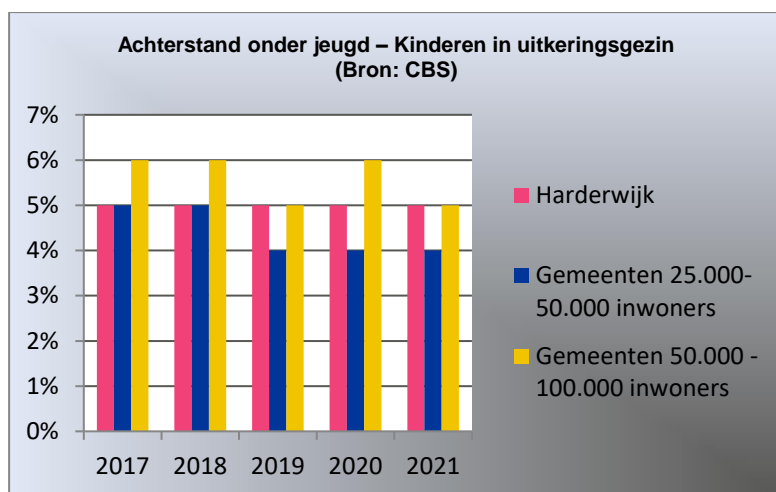
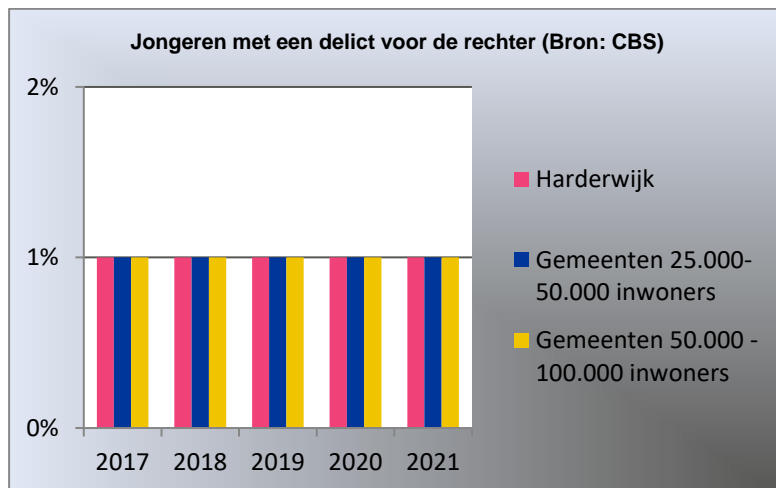
In 2026 hoeven minder jongeren gebruik te maken van maatwerkvoorzieningen. Dit gaan we in 2026 bereiken en zullen we in 2024 aan verder werken door:

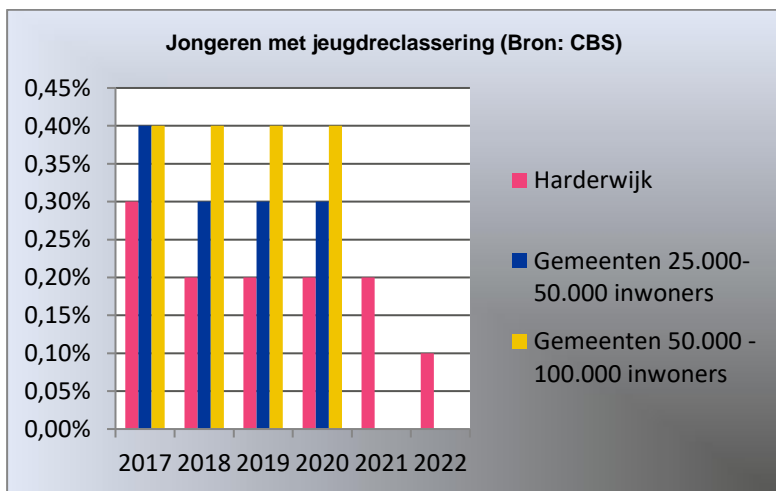
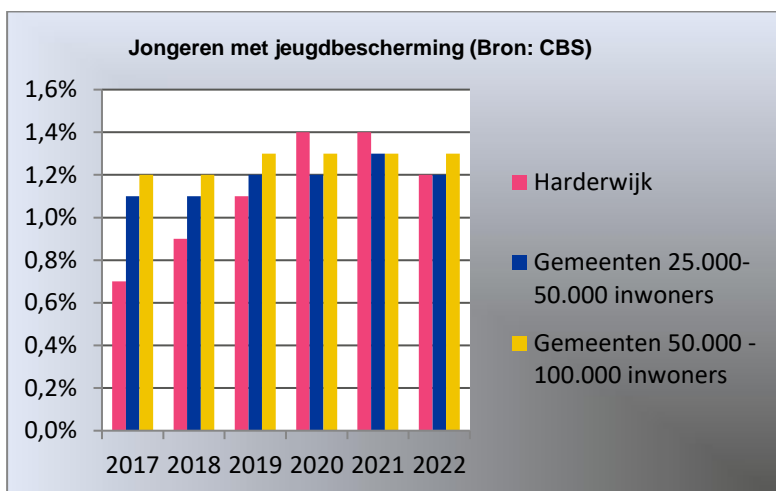
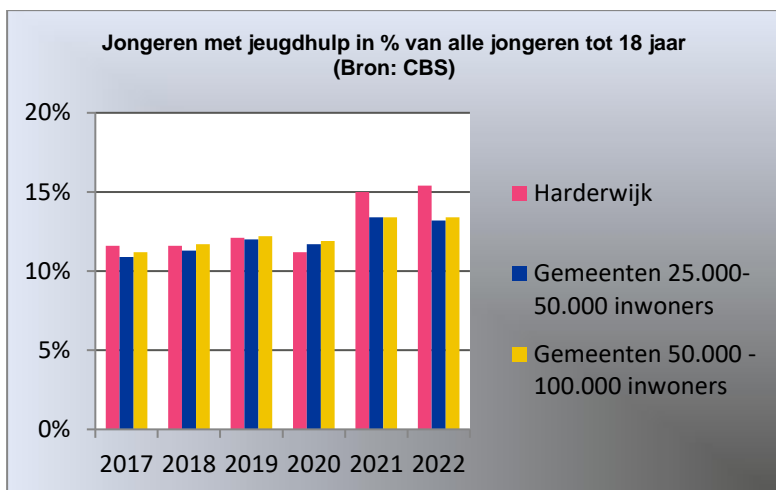
- ❖ Op het voortgezet onderwijs krijgen jongeren les in veerkracht en weerbaarheid
- ❖ We zorgen dat centering pregnancy en centering parenting aansluit op alle doelgroepen
- ❖ We zetten een jongerencoach in op het gebied van bewegen en welzijn
- ❖ We organiseren netwerken tussen ouders met kinderen met autisme of meervoudig beperking
- ❖ We behouden het project 'nu niet zwanger'. En we maken de financiële bijdrage structureel
- ❖ Het suïcidepreventiecentrum is herkenbaar en wordt door de juiste personen gevonden
- ❖ We besteden meer aandacht aan de noodzaak van pleeg- en steungezinnen

- ❖ Door een betere samenwerking tussen gecertificeerde instellingen en het CJG voorkomen we residentiële jeugdzorgplus
- ❖ Door de inzet van CJG bij de huisarts voorkomen we dat specialistische zorg nodig is
- ❖ We implementeren de omgekeerde verordening stevig in de hele organisatie

Beleidsindicatoren

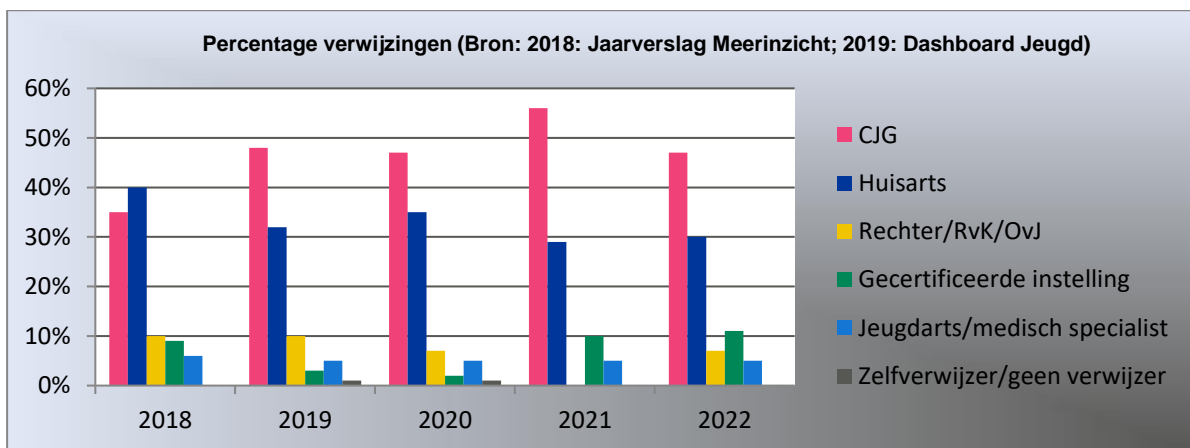
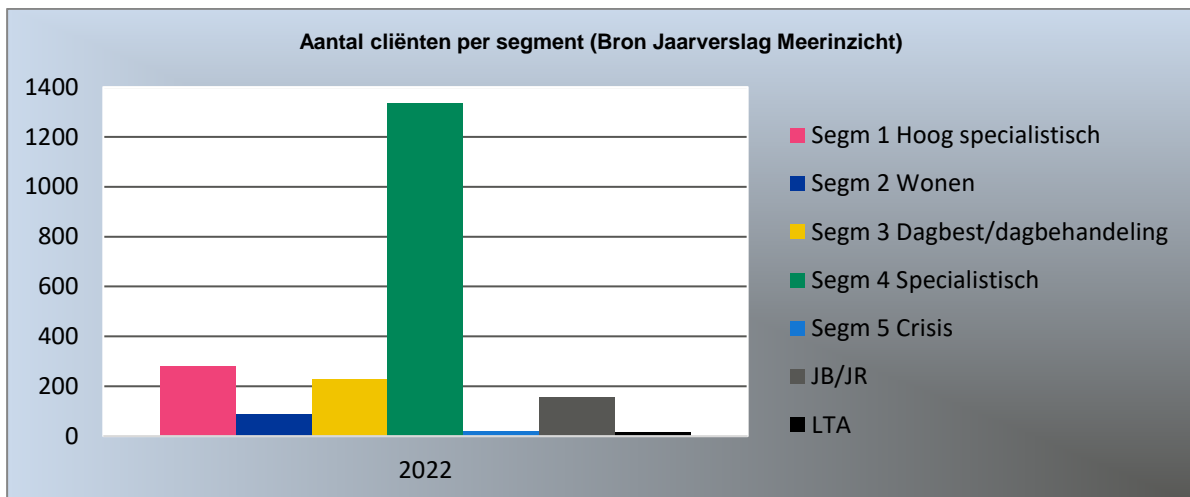
Verplichte beleidsindicatoren

*Voor 2021 en 2022 is alleen gemeente Harderwijk bekend. Niet per grootteklasse gemeenten

Facultatieve beleidsindicatoren

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 6

PROG6 Sociaal domein		Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	TV61 - Samenkracht en burgerparticipatie	6.938	8.338	6.834	6.245	5.999	5.751
	TV62 - Wijkteams	185	4.861	4.903	4.775	4.760	4.760
	TV63 - Inkomensregelingen	20.782	21.003	21.036	21.011	21.058	21.015
	TV64 - Begeleide participatie	4.686	4.524	4.388	4.295	4.169	3.962
	TV65 - Arbeidsparticipatie	1.062	1.675	1.645	1.642	1.672	1.672
	TV66 - Maatwerkvoorziening (WMO)	1.640	2.195	2.173	2.170	2.170	2.170
	TV671 - Maatwerkdienstverlening 18+	9.972	11.021	10.906	10.893	10.893	10.895
	TV672 - Maatwerkdienstverlening 18-	18.980	17.524	18.473	18.430	18.431	18.434
	TV681 - Ge-escaleerde zorg 18+	18.033	24.213	24.853	24.853	24.647	24.647
	TV682 - Ge-escaleerde zorg 18-	3.983	1.433	1.230	1.228	1.228	1.228
Lasten - Totaal		86.261	96.788	96.441	95.543	95.026	94.534
Baten	TV61 - Samenkracht en burgerparticipatie	-2.056	-1.973	-715	-755	-625	-618
	TV62 - Wijkteams	-1.990	-1.240	0	0	0	0
	TV63 - Inkomensregelingen	-12.848	-13.498	-14.880	-14.880	-14.880	-14.880
	TV65 - Arbeidsparticipatie	-16	0	0	0	0	0
	TV66 - Maatwerkvoorziening (WMO)	0	0	-3	-3	-3	-3
	TV671 - Maatwerkdienstverlening 18+	-164	-276	-276	-276	-276	-276
	TV672 - Maatwerkdienstverlening 18-	-162	0	0	0	0	0
	TV681 - Ge-escaleerde zorg 18+	-16.806	-23.351	-23.944	-23.944	-23.944	-23.944
Baten - Totaal		-34.042	-40.337	-39.818	-39.858	-39.728	-39.721
Saldo voor bestemming - Totaal		52.219	56.451	56.623	55.685	55.299	54.813
Dotaties aan reserves	TV61 - Samenkracht en burgerparticipatie	1.753	250	0	0	0	0
	TV62 - Wijkteams	3.837	6.742	0	0	0	0
Dotaties aan reserves - Totaal		5.590	6.992	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	TV61 - Samenkracht en burgerparticipatie	-1.753	-292	0	0	0	0
	TV62 - Wijkteams	-3.516	-1.808	-33	-6	0	0
Onttrekkingen uit reserves - Totaal		-5.269	-2.100	-33	-6	0	0
Saldo na bestemming - Totaal		321	4.892	-33	-6	0	0
PROG6 Sociaal domein - Totaal		52.540	61.343	56.590	55.680	55.299	54.813

Financiële analyse begroting 2024 ten opzichte van begroting 2023:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag
Begroting 2023	61.343.000
Begroting 2024	56.537.595
Vershil	- 4.805.405

Onderwerp	Bedrag
Nieuw beleid	743.595
Onderhanden werken	- 580.000
Incidentele budgetten 2023	- 5.747.000
Kapitaallasten	51.000
Doorberekende salariskosten	152.000
WsW bijdrage	- 145.000
Zorgkosten sociaal domein, PGB en rijksbijdrage BUIG	956.000
Wmo vervoer	- 126.000
Diversen	- 110.000
Totaal	- 4.805.405

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen:

Taakveld	Onderwerp	2024	2025	2026	2027
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Budgetsubsidie MFC Harderwijk	288.433			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Onderhoudslasten Kiekmure	80.162	80.162	80.162	80.162
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Odensehuis			165.000	
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Uitbreiding onafhankelijke cliëntondersteuning	50.000			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Verbeteragenda inclusie: 2026			45.000	
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Verbeteragenda inclusie: ontwikkelspoor	60.000	60.000		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Borging Maatschappelijke Diensttijd (MDT) voor jongeren	20.000	20.000	20.000	
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Thuishuis – Automaatje (ANWB)	41.038	41.038	41.038	
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Dekking binnen bestaande budgetten voor Thuishuis – Automaatje (ANWB)	-41.038	-41.038	-41.038	
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Individuele begeleiding jongeren in het voorveld	135.000			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Preventie Jongeren Voortgezet Onderwijs	110.000			
6.3 Inkomensregelingen	Onderzoek naar een mogelijk extra regeling om armoede te bestrijden	10.000			
6.3 Inkomensregelingen	Inzet middelen vanuit meicirculaire 2023	-10.000			
Totaal programma 6		743.595	160.162	310.162	80.162

De posten Individuele begeleiding jongeren in het voorveld en Preventie jongeren voortgezet onderwijs worden gedekt vanuit de middelen uit de hervormingsagenda Jeugd (programma 0).

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2022 zijn budgetten meegenomen naar 2023. Dit zijn incidentele budgetten voor 2023. In 2024 komen deze budgetten niet meer voor en leidt dit tot een voordeel.

Incidentele budgetten 2023

In de begroting 2023 zitten een aantal incidentele budgetten, die niet meer voorkomen in 2024. Het gaat o.a. om beleidsplan Harderwijk zijn wij samen, integraal uitvoeringsplan jeugd, amendement minimaregelingen en budget energietoeslag. Daarnaast is de geraamde mutatie op de reserve sociaal domein voor 2024 € 4,1 miljoen lager dan in 2023.

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden / programma's. Vanaf 2024 is er sprake van een omslagrente die toegerekend is aan alle investeringen. Dit verklaart een deel van de verschillen tussen begroting 2023 en begroting 2024.

Doorberekende salariskosten

De hogere lasten binnen de salarisbegroting en de begroting Meerinzicht, voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten naar de diverse programma's leidt tot een nadeel.

WsW bijdrage

Er wordt een lagere bijdrage geraamd voor de Wet sociale Werkvoorziening. Dit is op basis van de bij de meicirculaire 2023 gepubliceerde lagere integratie-uitkering Participatie (programma 0). De integratie-uitkering is gebaseerd op de omvang van de sociale werkplaatspopulatie. De verhoging van het wettelijk minimumloon heeft ook gevolgen voor medewerkers in de Wsw. De compensatie hiervoor vanuit het Rijk wordt verwerkt in de septembercirculaire 2023, waarbij ook het structurele budget voor de Wsw wordt opgehoogd.

Zorgkosten sociaal domein

Onderwerp	Bedrag
Zorgkosten Jeugd, incl PGB	653.100
Zorgkosten Wmo, incl PGB	6.400
Zorgkosten Participatie	1.678.000
Hogere rijksbijdrage BUIG	- 1.382.000
Totaal hogere lasten	955.500
Dekking: loon- en prijsbijstelling voorgedij 18+, jeugd en uitkering participatie meicirculaire 2023	- 374.000
Totaal effect	581.500

Jeugd

De ingezette interventies, zoals genoemd onder hoofdstuk 'Wat doen we daarvoor?' zien we vertaald in een lagere stijging van de zorgkosten jeugd (minder meer). De stijging wordt met name veroorzaakt door loon- en prijsbijstellingen.

Wmo

De afgelopen jaren zijn er inspanningen geleverd om de administratie van het uitstaande bestand en lopende dossiers op te schonen en te controleren. Dit werd mogelijk gemaakt door de implementatie van nieuw beleid in de vorm van verordeningen, beleidsregels en vernieuwde contracten. Interne processen zijn aangepast en inhoudelijk verbeterd. Deze inspanningen hebben geleid tot een betere grip op de kosten.

De kosten voor huishoudelijke hulp stijgen minder dan de landelijke trend. Als gevolg van beleidsmaatregelen is er een dalende omvang van de indicaties. De beleidsmaatregelen hebben geen negatieve invloed gehad op de klanttevredenheid en hebben evenmin geleid tot een toename van bezwaarschriften. Het cliënttevredenheidsonderzoek 2022 (het nieuwe normenkader wordt vanaf 1 juni 2022 toegepast) laat een gemiddeld cijfer voor de tevredenheid zien met een 7,9.

Participatie en rijksbijdrage BUIG

Als gevolg van de stijging van het wettelijk minimum loon zijn de kosten voor de uitkeringen hoger. De rijksbijdrage BUIG is om dezelfde reden naar boven bijgesteld.

Binnen programma Bestaanszekerheid doet zich een stijging van de uitgaven voor. De ontwikkeling van het aantal verstrekkingen in het kader van bestaanszekerheid hangt samen met de economische ontwikkeling. Onder de verstrekkingen van bestaanszekerheid vallen onder andere de bijzondere bijstand, de Individuele Inkomenstoeslag (IIT) en de Maatschappelijke Bijdrageregeling (MBR).

Dekking vanuit meicirculaire 2023

De dekking zoals aangegeven in bovenstaande tabel zijn onderdeel van de uitkering Gemeentefonds en verantwoord op programma 0.

Wmo vervoer

Het aantal ritten Wmo vervoer blijft achter sinds de corona pandemie. Daarnaast heeft er een actie plaatsgevonden met het herindiceren van pashouders, wat tot een lager aantal beschikkingen heeft geleid.

Diversen

Bestaat uit diverse budget wijzigingen.

Taakstelling sociaal domein

Voorgesteld wordt de taakstelling sociaal domein met structureel € 400.000 te verlagen. De ingezette interventies binnen jeugd en de doorgevoerde verbeteringen binnen de Wmo maken dit mogelijk. De raad is over de interventies geïnformeerd bij de advisering over de verhoging van de subsidie aan het CJG en bij het proces rondom het opstellen van de Nota Sociaal Domein.

Er wordt gedurende enkele jaren gewerkt aan 20 jeugdinterventies om de jeugdhulp efficiënter, sneller en slimmer in te zetten. Dat heeft al geleid tot verminderde uitgaven jeugdhulp op onder andere het gebied van overplaatsing van casuïstiek naar de Wet Langdurige Zorg (WLZ) en tot verminderde uitgaven op Jeugd GGZ door o.a. versterking van het CJG. Deze interventies geven nog meer effect op de meer lange termijn.

Daarnaast sturen we op jeugdhulp en Wmo met de gemaakte inkoopafspraken voor zowel Zorg in Natura als op PGB's. We sturen op het verbeteren van samenwerking tussen kinderopvang, scholen en andere relevante instanties. Het normaliseren van ondersteuning en het gebruikmaken van beschikbaar sport-, welzijns-, en cultuuraanbod kan door het versterken van veerkracht de druk op professionele ondersteuning verminderen. Op het gebied van Wmo en participatie kan nog voordeel behaald worden door te gaan werken aan de doelen zoals genoemd in de, u onlangs aangeboden Nota Sociaal Domein. In de nota wordt het belang van een brede benadering van het sociaal domein benadrukt, waarbij wordt gekeken naar de bredere context waarin kinderen en gezinnen opgroeien. Het aanpakken van armoede, schulden, huisvestingsproblemen en andere sociale en

gezondheidsgerelateerde factoren is essentieel om de algehele situatie te verbeteren en de behoefte aan ondersteuning te verminderen.

De volgende interventies zijn beschreven in de Nota Sociaal Domein:

1. lichte hulpverlening voorliggend aanbieden,
2. meer inzet op collectief aanbod,
3. uitbreiding van de toegangsfunctie bij huisartsen (uitbreiding CJG'ers bij huisartsen),
4. versterken van de toezicht Jeugd/Wmo,
5. actieve regie bij duurste casussen Wmo en Jeugd,
6. normaliseren en sturen op cliëntdoelen,
7. afschalen en vaker verwijzen naar het voorveld,
8. loonkostensubsidie voor alle doelgroepen met afstand tot de arbeidsmarkt,
9. invoering van een SROI-beleid en aanstelling van een SROI-functionaris en
10. aanpak bij de bron van ggz- en verslavingsproblematiek.

De taakstelling sociaal domein is verantwoord in programma 0.

2.7 Programma 7 Volksgezondheid en milieu

A ALGEMEEN

Doelstelling

Wij werken aan een gezonde en duurzame leefomgeving. Waarbij duurzaamheid prioriteit heeft en integraal wordt meegenomen in alle opgaven en werkzaamheden. Aangezien duurzaamheid iedereen aan gaat werken wij met inwoners en ondernemers samen om de duurzaamheidsdoelen te realiseren.

Uitvoeringsagenda 'Duurzaamheid'

Om uitvoering te geven aan de vastgestelde duurzaamheidsvisie, worden projecten uitgevoerd zoals opgenomen in de uitvoeringsagenda Duurzaamheid 2023-2024. Deze projecten dragen minimaal bij aan de doelstellingen van één van de volgende vier pijlers: circulariteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie en energietransitie.

Duurzaamheidsfonds

In 2023 zijn de kaders voor het duurzaamheidsfonds vastgesteld. De eerste subsidieregelingen en acties worden uitgewerkt en zijn in de loop van 2024 beschikbaar. Daarnaast worden koppelkansen in de openbare ruimte gerealiseerd, denk hierbij aan vergroening en klimaat adaptieve maatregelen.

Werken aan een gezonde leefomgeving

Rijkswaterstaat (RWS) werkt aan de vervanging van oude geluidsschermen langs de A28. De nieuwe schermen dragen bij aan lagere geluidbelasting op de omgeving en de woningen. Met een financiële bijdrage van de gemeenten kan een deel van de schermen hoger worden uitgevoerd dan wettelijk is vereist. In 2023 heeft RWS vooral gewerkt aan de voorbereiding van het aanbestedingstraject. Dit aanbestedingstraject start naar verwachting in de tweede helft van 2024.

Wij stimuleren alle inwoners om een actieve en gezonde leefstijl te hanteren door in te zetten op gezond opgroeien, gezond ouder worden, een gezonde leefomgeving en proberen we gezondheidsachterstanden te verkleinen.

Onder andere door het stimuleren van gezonde keuzes (leefstijl) met de lokale uitvoeringsagenda van de nota 'Samen verder voor een gezond Noord Veluwe'. Daarnaast willen we de fysieke en sociale omgeving zo inrichten dat deze uitnodigt tot een gezonde en actieve leefstijl en deze ruimte biedt voor ontmoeten. Dit doen we door een brede integrale benadering van gezondheid: 'Gezondheid in al het beleid'.

Ook is het onze ambitie om de kernwaarden van een gezonde leefomgeving met voorrang toe te passen in wijken met gezondheidsachterstanden.

Inhoud

Dit programma omvat activiteiten die gericht zijn op een gezonde leefstijl, gezondheidszorg, milieu, duurzaamheid, integrale handhaving en vergunningverlening, afvalverzameling en reiniging, riolering en waterzorg, alsmede de gemeentelijke begraafplaats.

Ontwikkelingen

Verbonden partijen

Omgevingsdienst Noord Veluwe (ODNV).

Beleidskaders

- Milieubeleidsplan
- Van Afval naar Grondstof (VANG)
- Duurzaamheidsvisie "De Duurzame Stad"
- Circulaire economie beleid "De Circulaire Stad"
- Natuur- en Groenvisie "Harderwijk Natuurlijk Groen!"
- Energietransitiebeleid "De Energieke Stad"
- Beleid inpassing zonnepanelen
- Nota Volksgezondheid "Samen verder voor een Gezond Noord-Veluwe 2022-2025"
- Beleidsnotitie begraven en cremen Harderwijk
- Zuiveringskring Afvalwaterketenplan WHEP 2015-2023

B TAAKVELDEN

7.1

Taakveld Volksgezondheid

Portefeuillehouder(s):	M. Reckman
Domein:	Mens & Maatschappij
Taakveldverantwoordelijke:	T. Renee

Wat willen we bereiken?

De gemeente stimuleert en activeert de eigen verantwoordelijkheid bij inwoners om te kiezen voor gezonde leefgewoonten, die positief bijdragen aan gezond opgroeien en gezond ouder worden.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Bevorderen gezonde leefstijl, o.a. door preventie en voorlichting met betrekking tot middelengebruik, met name op voortgezet onderwijs door de implementatie van de aanpak Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO);;
- Vergroten van de mentale veerkracht van jongeren;
- Bevorderen gezonde en actieve leefstijl ouderen, aandacht voor de sociale/mentale gezondheid van ouderen;
- Aansluiting bij landelijke campagne NIX<18;
- JOGG gemeente waarbinnen vele activiteiten en programma's als Move(F)it, REALfit en Kind naar Gezonder Gewicht;
- Inzet Buurtsportcoaches;
- Gezamenlijk met 22 gemeenten zijn we verantwoordelijk voor de GGD NOG de gezondheidsdienst van de gemeenten. De GGD werkt aan het bevorderen van de gezondheid en het voorkomen van gezondheidsproblemen bij de inwoners van Noord- en Oost-Gelderland.
- Jeugdgezondheidszorg wordt uitgevoerd conform gemaakte contractafspraken met Icare JGZ en GGD NOG, onderdeel van deze afspraken is het Rijksvaccinatieprogramma (Wet publieke gezondheid);
- Inzet Kansrijke Start (1e 1000 dagen) waaronder het programma Nu Niet Zwanger;
- Beschikbaar stellen van schoolfruit en -groente op het basisonderwijs;
- Extra inzet op verzuimbegeleiding in het Voortgezet Onderwijs.

Specifiek

Uitbreiding uren gezondheidsbeleid: De druk op de zorg is hoog. Om de zorg betaalbaar te houden, van goede kwaliteit en beschikbaar voor iedereen, is er een beweging naar de voorkant nodig: (nog) meer inzetten op preventie, health in all policies en een integrale benadering. De ambitie is een gezonde generatie in 2040. Dit vraagt om meer tijd en uren binnen het beleidsterrein Volksgezondheid.

Nieuw beleid

De aanvragen in de kadernota zijn aanvragen om aflopende budgetten door te zetten. Dit betekent dat er geen nieuw beleid komt.

7.2

Taakveld Riolering

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	J. Dirksen

Wat willen we bereiken?

- Het zorgdragen voor een doelmatige inzameling en transport van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater ter bescherming van de volksgezondheid en milieu;
- Het voorkomen van water op straat;
- Het beheren en nemen van doelmatige maatregelen ter voorkoming van structurele grondwateroverlast.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Zorgdragen voor reiniging, inspectie en onderhoud van de hoofdriolering incl. huisaansluitingen en voorzieningen zoals kolken, gemalen, schuiven en infiltratievoorzieningen;
- Curatief onderhoud (herstellen van schade);
- Het doorvoeren van verbeteringen;
- Projectmatige werkzaamheden (grootschalige vervanging, renovatie en reconstructie) vanuit het OMP (Operationeel Maatregelen Programma);
- Meten, beheren en verstrekken van informatie over grondwaterstanden.
- Meten, monitoren en modelleren van de afvalwaterketen.

Specifiek

Eind 2023 loopt het Zuiveringskring Afvalwaterketenplan WHEP 2015-2023 af. Hiervoor is in 2023 het Water en Klimaatadaptatieprogramma (WKP) opgesteld door de gemeente Harderwijk. Door o.a. de invoering van de Omgevingswet en de complexiteit van de bestuurlijke besluitvorming is in goed overleg besloten het WKP per gemeente op te stellen. Opgemerkt wordt dat samenwerking met de regio en het waterschap onverminderd belangrijk is en wordt voortgezet.

In 2023 is samen met de gemeente Ermelo Rasmariant opgestart. Rasmariant biedt door slim gebruik van de beschikbare data een optimalisatie aan voor toekomstig beheer, onderhoud en vervanging van de riolering.

Nieuw beleid

n.v.t.

7.3

Taakveld Afval

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	J. de Koeijer

Wat willen we bereiken?

Het op een milieutechnisch verantwoorde wijze, tegen aanvaardbare en kostendekkende tarieven, en publieksvriendelijke en voor inwoners eenvoudige wijze inzamelen, overslaan, transporteren en verwerken van het huishoudelijk afval.

Wat doen we daarvoor?**Regulier**

- Het (gescheiden) inzamelen van huishoudelijk afval;
- Het exploiteren van het milieupark met kca-depot;
- De afvalstoffen zoveel mogelijk hergebruiken en recycleren, en anders zo duurzaam mogelijk verwerken;
- Het ontwikkelen, monitoren en bijstellen van het afvalstoffenbeleid;
- Het verlenen van kwijtschelding en het treffen van een financiële compensatie voor mensen met medisch afval;
- Het registreren van het aantal aanbiedingen restafval en het innen van afvalstoffenheffing;
- Het informeren van onze inwoners over het afvalbeleid;
- Het schoonhouden van de openbare ruimte en de handhaving.

Specifiek

De PMD pilot wordt afgerond in 2023. Na de evaluatie in 2024 zal blijken of er een beleidswijziging zal plaatsvinden t.b.v. het scheidingsmodel voor PMD in gemeente Harderwijk.

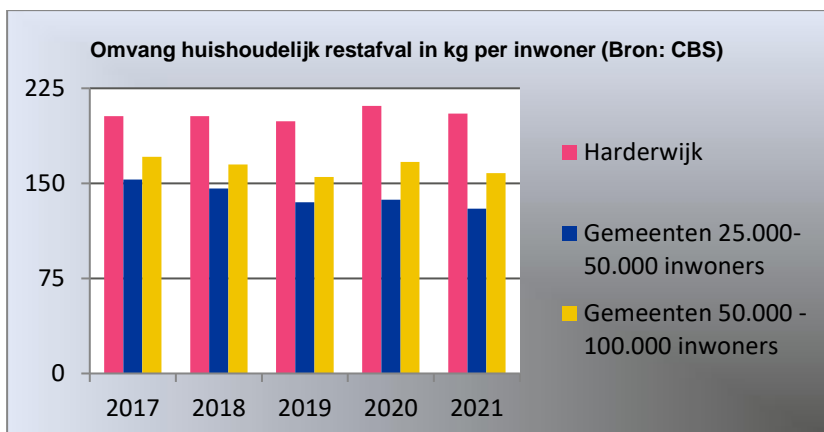
Het proces aandeelhouderschap Omrin wordt eind 2023 dan wel uiterlijk kwartaal één 2024 afgerond. Hieruit blijkt wat de beleidswijzigingen worden begin 2026 en wat de benodigde kosten hiervan zijn.

Nieuw beleid

n.v.t.

Beleidsindicatoren**Verplichte beleidsindicatoren**

Hierbij dient opgemerkt te worden dat deze cijfers het totaal opgehaalde restafval inclusief verpakkingsmateriaal van Plastic, Metalen en Drankenkartons (PMD) is. Omdat gemeente Harderwijk het PMD uit het restafval laat nascheiden door de afvalverwerker (Omrin), geeft dit een vertekend beeld. Vanaf eind 2021 publiceert CBS de cijfers voor 2020, exclusief PMD.

7.4 Taakveld Milieubeheer

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	T. Meuwissen

Wat willen we bereiken?

Met duurzaamheid draait het niet alleen om het hier en nu, maar ook om het elders en later. Dit betekent dat je rekening houdt met de gevolgen van je handelen voor mensen die ergens anders leven en voor mensen die later zullen leven. In een duurzame toekomst heeft de volgende generatie dezelfde kansen als de huidige generatie!

Milieukwaliteit is een belangrijk onderdeel van de beleving van de leefomgeving. Hierbij hebben we het over de milieuaspecten zoals; geluid, geur, bodem, externe veiligheid en luchtkwaliteit en milieugezondheidskwaliteit. Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 zijn gemeenten verplicht een omgevingsvisie op te stellen waar het milieubeleid integraal in is opgenomen. De uitvoeringsaspecten van het milieubeleid in de omgevingsvisie worden vertaald in het omgevingsplan. De milieuaspecten zijn van belang bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij de effecten van de ontwikkeling acceptabel moeten zijn en tenminste voldoen aan de wettelijke eisen.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

Duurzaamheid

Het uitvoeren van de projecten zoals opgenomen in de uitvoeringsagenda Duurzaamheid. Hiermee wordt gewerkt aan de duurzaamheidsdoelen, zoals opgenomen in de duurzaamheidsvisie "De Duurzame Stad"

Milieu

Kort samengevat voert de Omgevingsdienst Noord Veluwe (ODNV) de volgende milieutaken uit:

- adviseren over het milieudeel van de omgevingsvergunning voor vergunningplichtige bedrijven;
- behandelen van diverse meldingen (Activiteitenbesluit, slopen, mobiel breken bouw- en sloopafval);
- behandelen van milieuklachten over bedrijfsmatige activiteiten;
- uitvoering van het milieutoezicht op deze bedrijven en op (asbest)sloopwerkzaamheden;
- adviseren over geluid, bodem, luchtkwaliteit, geur en externe veiligheid;
- bestrijding en aanpak van milieu-incidenten
- adviseren over natuur en ecologie

Specifiek

- In de uitvoeringsagenda duurzaamheid staan de projecten benoemd welke in 2024 worden opgepakt. Naast de doorlopende en terugkerende projecten zoals week van duurzaamheid, tegeltaxi en inspiratiesessies, wordt het beleid inpassing zon pv geëvalueerd, het energietransitie-beleid herijkt en de uitvoeringsagenda duurzaamheid 2025-2026 opgesteld. Daarnaast worden de ontwikkelingen om de netcongestie op te lossen gevolgd. Waar nodig wordt zelf gezocht naar oplossingen om de energietransitie-doelen te kunnen blijven realiseren.
- In 2023 worden de kaders voor het duurzaamheidsfonds vastgesteld. Vanuit deze kaders worden projecten en activiteiten opgezet om de verduurzaming van gemeente Harderwijk te stimuleren en te versnellen. De eerste subsidieregelingen en acties worden uitgewerkt en zijn in de loop van 2024 beschikbaar. Daarnaast worden koppelkansen in de openbare ruimte gerealiseerd, denk hierbij aan vergroening en klimaatadaptieve maatregelen.
- In 2024 start de aanbesteding voor de drie windturbines, zodra de Raad van Staten een uitspraak heeft gedaan over de voorliggende bezwaren. De verwachting is dat als de aanbesteding is doorlopen de windturbines in 2025 gebouwd kunnen worden.

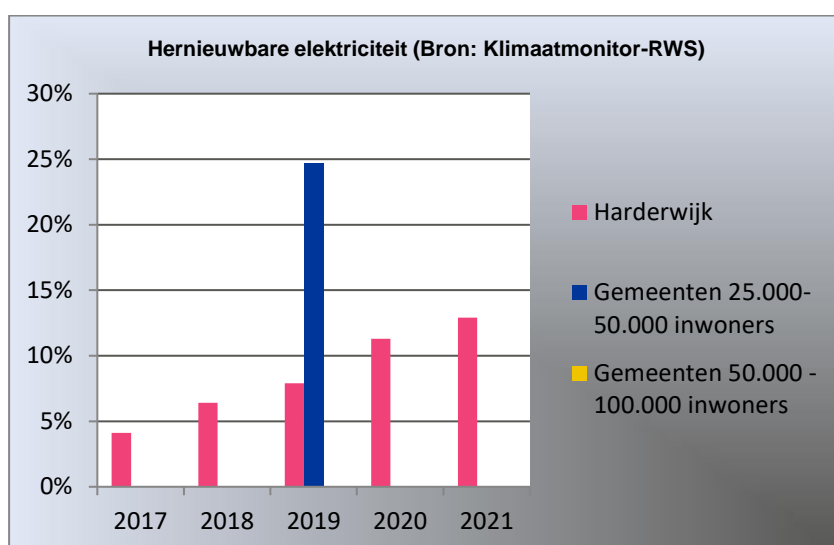
- Een belangrijke ontwikkeling is de fusie van de omgevingsdiensten ODNV en OVIJ. Het huidige takenpakket van de omgevingsdienst verandert door de fusie niet. Een fusie van twee bestaande organisaties leidt tot een nieuwe en andere organisatie. De aansturing en afstemming kan daardoor anders gaan verlopen waarbij de insteek is dat de kwaliteit van de dienstverlening minimaal gelijk blijft. De verwachting is dat de nieuwe omgevingsdienst een robuustere organisatie is die efficiënter functioneert en goed in staat is om goed opgeleide adviseurs aan te trekken en vast te houden.
- Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 krijgt de gemeente nieuwe taken. Dat zijn in ieder geval bodemtaken waarvoor tot 1 januari 2024 het bevoegd gezag verschuift van provincie naar de gemeente en een aantal nieuwe bodemtaken. De omgevingsdienst bereidt de nieuwe taken voor en stelt voor de financiering een voorstel voor een begrotingswijziging op.

Nieuw beleid

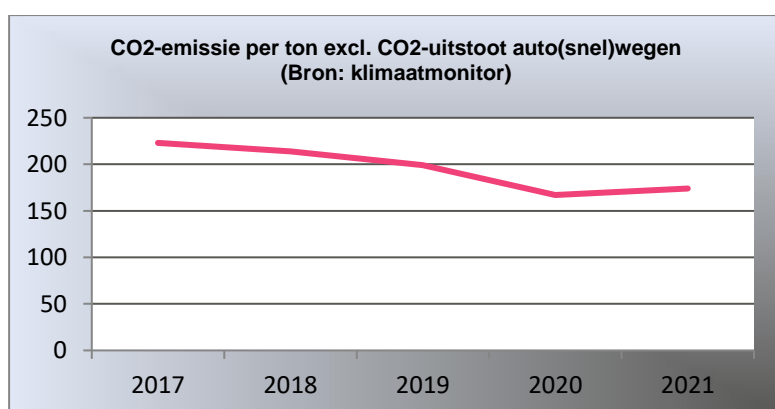
n.v.t.

Beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren

Facultatieve beleidsindicatoren

7.5

Taakveld Begraafplaatsen en crematoria

Portefeuillehouder(s):	M. Pijnenburg
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	K.J. Bakema

Wat willen we bereiken?

Creëren en in stand houden van een functionele en piëteitsvolle laatste rustplaats toegankelijk voor een ieder. De gemeente heeft de plicht op grond van de wet op de lijkbezorging om een gemeentelijke begraafplaats te exploiteren.

Wat doen we daarvoor?**Regulier**

- Het onderhoud aan de begraafplaatsen volgens kwaliteitsniveau A;
- Een correcte begeleiding en service bij het begraven en een tevreden "klant", waarbij binnen de vastgestelde kaders zo veel mogelijk rekening wordt gehouden met de individuele wensen.

Specifiek

n.v.t.

Nieuw beleid

n.v.t.

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 7

PROG7 Duurzaamheid en milieu		Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	TV71 - Volksgezondheid	2.292	3.192	3.128	3.057	3.047	2.868
	TV72 - Riolering	2.300	2.829	2.598	2.600	2.579	2.567
	TV73 - Afval	5.265	5.893	5.234	5.173	5.133	5.127
	TV74 - Milieubeheer	3.018	6.194	3.816	3.604	3.566	3.088
	TV75 - Begraafplaatsen en crematoria	920	990	1.075	1.098	1.089	1.087
Lasten - Totaal		13.794	19.098	15.851	15.531	15.415	14.738
Baten	TV71 - Volksgezondheid	-186	-699	-366	-366	-366	-366
	TV72 - Riolering	-3.573	-3.718	-3.799	-3.799	-3.799	-3.799
	TV73 - Afval	-4.613	-5.215	-5.893	-5.893	-5.893	-5.893
	TV74 - Milieubeheer	-412	-1.885	-1.026	-844	-844	-844
	TV75 - Begraafplaatsen en crematoria	-1.090	-979	-1.062	-1.062	-1.062	-1.062
Baten - Totaal		-9.874	-12.495	-12.146	-11.964	-11.964	-11.964
Saldo voor bestemming - Totaal		3.920	6.603	3.706	3.567	3.451	2.774
Dotaties aan reserves	TV74 - Milieubeheer	118	5.445	1.213	701	289	1.097
Dotaties aan reserves - Totaal		118	5.445	1.213	701	289	1.097
Onttrekkingen uit reserves	TV73 - Afval	-705	-1.295	-100	-40	-25	-25
	TV74 - Milieubeheer	-379	-1.706	-795	-265	-265	-56
Onttrekkingen uit reserves - Totaal		-1.084	-3.001	-895	-305	-290	-81
Saldo na bestemming - Totaal		-966	2.444	318	396	-1	1.016
PROG7 Duurzaamheid en milieu - Totaal		2.954	9.047	4.024	3.963	3.450	3.789

Financiële analyse begroting 2024 ten opzichte van begroting 2023:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag
Begroting 2023	9.047.000
Begroting 2024	4.062.596
Vershil	- 4.984.404

Onderwerp	Bedrag
Nieuw beleid	823.596
Kapitaallasten	- 82.000
Doorberekende salariskosten	141.000
Overige doorberekeningen	- 14.000
GGD	100.000
Riolering	- 331.000
Afval	- 328.000
Duurzaamheidsfonds en overig duurzaamheid	- 5.278.000
Diversen	- 16.000
Totaal	- 4.984.404

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen:

Taakveld	Onderwerp	2024	2025	2026	2027
7.1 Volksgezondheid	Financiering Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)		5.000	50.000	
7.1 Volksgezondheid	Uitbreiding uren gezondheidsbeleid	32.000	32.000	32.000	
7.1 Volksgezondheid	Structurele borging Nu Niet Zwanger	40.000	40.000	40.000	
7.1 Volksgezondheid	Structurele borging JOGG Harderwijk			55.000	
7.1 Volksgezondheid	Schoolfruit en schoolgroente	46.500			
7.4 Milieubeheer	Duurzaam Meerjaren onderhoudsplan gemeentelijke vastgoed (DMJOP)	1.205.096	693.000	280.895	1.088.898
7.4 Milieubeheer	Inzet bestemmingsreserve Duurzaamheid	-500.000			
Totaal programma 7		823.596	770.000	457.895	1.088.898

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden / programma's. Vanaf 2024 is er sprake van een omslagrente die toegerend is aan alle investeringen. Dit verklaard een deel van de verschillen tussen begroting 2023 en begroting 2024.

Doorberekende salariskosten

De hogere lasten binnen de salarisbegroting, voornamelijk als gevolg van de cao ontwikkelingen en de jaarlijks herziene toerekening van deze salariskosten naar de diverse programma's leidt tot een nadeel.

Overige doorberekeningen

Dit betreft het gevolg van het actualiseren van overige doorberekeningen, in dit geval m.b.t. tractiemiddelen.

GGD

Dit nadeel van afgerond € 100.000,- wordt verklaard door het verschil tussen de vastgestelde programmabegroting 2024 van de GGD NOG ten opzichte van de primitieve begroting 2023. De raad heeft op 29 juni 2023 besloten geen zienswijze in te dienen en kennis te nemen van de concept programmabegroting GGD NOG 2024.

Riolering

Het voordeel bestaat uit incidentele budgetten 2023 die niet meer voorkomen in de begroting 2024 en daarnaast hogere inkomsten vanuit de riool- en waterzorgheffing. Over de tariefberekening riool- en waterzorgheffing is meer te lezen in de paragraaf lokale heffingen.

Afval

Het voordeel bestaat uit incidentele budgetten 2023 die niet meer voorkomen in de begroting 2024. In dit geval betreft het de eenmalige pilotkosten PMD-pilot (€ 148.000,-) en bijbehorende extra exploitatiekosten (€ 180.000,-) als gevolg van het raadsbesluit genomen op 26 januari 2023 omtrent uitvoering PMD Pilot.

Duurzaamheidsfonds en overig duurzaamheid

Het voordeel bestaan met name uit de incidentele storting van € 5.000.000,- in de bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds op basis van de besluitvorming begroting 2023-2026. Daarnaast is er sprake van incidentele budgetten 2023 die niet meer voorkomen in de begroting 2024.

Diversen

Bestaat uit diverse budget wijzigingen. Per saldo een voordelig resultaat van € 16.000,-.

2.8 Programma 8 Ruimte en wonen

A ALGEMEEN

Doelstelling

Wij versterken de ruimtelijke kwaliteit door grote ruimtelijke projecten uit te voeren, ruimte voor lokale initiatieven te geven, een passend woningaanbod te bieden en te zorgen voor een aantrekkelijk woon-, werk- en leefklimaat.

Inhoud

Het programma omvat activiteiten die gericht zijn op ruimtelijke ordening (omgevingsvisie, bestemmings- en omgevingsplannen, welstandstoezicht en handhaving), volkshuisvesting (woningbouw nieuw en bestaand, woonwagenlocatie) en grondexploitaties. Het versterken en in stand houden van een aantrekkelijk en duurzaam toekomstgericht woon-, werk-, en leefklimaat.

Ontwikkelingen

De ontwikkeling rondom de stikstofproblematiek kan van invloed zijn op de planning en uitvoering van ruimtelijke projecten. Na de uitspraak van de Raad van State van mei 2019 is het stikstofdossier zeer relevant geworden voor toekomstige ontwikkelingen. Voor iedere ruimtelijke ontwikkeling moet nagegaan worden in hoeverre deze een stikstofdepositie veroorzaakt. Sinds de uitspraak wordt op verschillende niveaus gewerkt aan oplossingen. Hierdoor komen steeds meer instrumenten beschikbaar die belemmeringen wegnemen bij ruimtelijk projecten. Echter, bij ieder ruimtelijk project moet dit nauwkeurig worden onderzocht waarbij het de verwachting is dat niet alles kan. Ontwikkelingen omtrent het stikstofdossier blijven onder een juridisch vergrootglas liggen.

Verbonden partijen

- Meerinzicht: digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en onderhoud gebouwen.
- ODNV: advisering Omgevingsvisie en Omgevingsplan.

B TAAKVELDEN

8.1	Taakveld Ruimtelijke ordening
-----	-------------------------------

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	M. Krijgsman

Wat willen we bereiken?

Het versterken en in stand houden van een aantrekkelijk en duurzaam toekomstgericht woon-, werk-, en leefklimaat. Een gedifferentieerd aanbod in woon-, werk, en verblijfslocaties met een zo hoog mogelijk ruimtelijk kwaliteitsniveau. Ruimtelijke kwaliteit kan hierin worden onderscheiden in de gebruikswaarde, de belevingswaarde of de toekomstwaarde van de plek of het object. In het kader van de aankomende nieuwe Omgevingswet speelt participatie en aandacht voor de belangen van de buurt een steeds belangrijkere rol.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Planologische adviezen over ingediende initiatieven;
- Opstellen van gebiedsvisies en/of thematische visies en beleid;
- Actualisatie juridisch planologisch kader;
- Nieuwe bestemmingsplannen, reguliere- of uitgebreide omgevingsvergunningen ten behoeve van nieuwe ontwikkelingen (overgangsrecht Omgevingswet);
- Opstellen, ontwikkelen en beheren van het Omgevingsplan.
- Omgevingsvergunningen en interne advisering daarover;
- Planologische en ruimtelijke orderingszaken en interne advisering daarover;
- Planbegeleiding (toetsing en procedureel) van plannen van derden.

Specifiek

- Grond aan- en verkopen;
- Uitvoering ruimtelijke projecten en beleid;
- Actief en faciliterend grondbeleid

Nieuw beleid

Per 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Gedeeltelijk zullen plannen en procedures (Wro en Wabo) onder overgangsrecht worden uitgevoerd. Tegelijkertijd zullen nieuwe plannen en procedures volgens de Omgevingswet worden afgedaan.

Kadernotaanvraag Tijdelijke uitbreiding formatie Adviseur Leefomgeving en RO.

Kadernotaanvraag uitbreiding formatie Handhaving en Toezicht Bouwen en RO.

Kadernotaanvraag tijdelijke uitbreiding jurist grondzaken.

8.2

Taakveld Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	R. van der Leeden

Wat willen we bereiken?

Het taakveld grondexploitatie niet-bedrijventerreinen is in essentie gericht op het als gemeente actief verwerven, produceren en leveren van bouwrijpe grond om de ruimtelijke doelen op het gebied van wonen en leven te kunnen realiseren.

Vanuit haar actieve rol wordt conform het vastgestelde grondbeleid en rekening houdend met de ruimtelijke doelen gezocht naar bedrijfseconomische optimalisatie en adequate beheersing van risico's.

Wat doen we daarvoor?

Regulier

- Verwerven, (tijdelijk) beheren, slopen, saneren, bouw- en woonrijp maken van gronden ten behoeve van realisatie van woningbouw en commerciële/maatschappelijke voorzieningen;
- Het uitgeven van bouwrijpe kavels;
- Het opstellen en jaarlijks actualiseren van exploitatieopzetten;

Specifiek

Drielanden

- Afronden bouwrijp maken deelgebied 2 (zuid);
- Afronden aanbesteding geluidsscherm Harderweide en opstarten realisatie geluidsscherm Harderweide;
- Afronden uitgifte gronden deel 2 (noord);
- Uitgifte gronden in de Groene Zoom (Small Smart Living);
- Monitoren bouw Harderweide deelgebied 2 (noord);
- Opstarten woonrijp maken deelgebied 2 (noord);
- Opstarten uitgifte gronden deelgebied 2 (zuid);
- Opstarten woonrijp maken deelgebied 2 (zuid);
- Opstarten bestemmingsplanprocedure deelgebied 3;
- Afronden vergunning i.r.t. stikstof;
- Tussentijdse verantwoording rijkssubsidie Woningbouwimpuls Harderweide.

Waterfront

- Oplevering woningen kadeblok deelgebied 2
- Woonrijpmaken kadeblok deelgebied 2
- Start verkoop en start bouw (betaalbare) appartementen deelgebied 2 (Kade10).
- Afronding aanbestedingsprocedure deelgebied 3 en gunning ontwikkelaar deelgebied 3
- Start bouw deelgebied 6 eerste en tweede fase (Ons Stadsgezicht).
- Start bouw Kop van de Stadswerven en start bouw van parkeergarage P7
- Opstellen visie op Dolfinariumeiland.
- Opstellen ontwerp Waterfrontpark
- Tussentijdse verantwoording rijkssubsidie Woningbouwimpuls Waterfront.

Weiburg

- Opstellen stedenbouwkundig plan, beeldkwaliteitplan en inrichtingsplan openbare ruimte;
- Opstellen samenwerkingsovereenkomst met marktpartijen;
- Uitvoeren onderzoeken, waaronder een mobiliteitsprogramma van eisen (MPvE);
- Onderzoek naar subsidiemogelijkheden en zo mogelijk aanvragen;
- Openen grondexploitatie;
- Participatie met belanghebbenden en belangstellenden.

Kranenburg Noord

- Vaststellen van het ontwikkelkader;
- Ontwikkelen en vaststellen van een masterplan;
- Volledig fysiek en online participatietraject doorlopen;
- (verdere) Subsidiemogelijkheden onderzoeken en zo mogelijk aanvragen.

Nieuw beleid

8.3

Taakveld Wonen en bouwen

Portefeuillehouder(s):	E. Enklaar
Domein:	Stad & Omgeving
Taakveldverantwoordelijke:	S. Tjalsma

Wat willen we bereiken?

- De basis op orde > iedereen die in gemeente Harderwijk wil wonen, vindt binnen afzienbare tijd een woning die past bij zijn of haar wensen en behoeften op het gebied van betaalbaarheid, toegankelijkheid en woonomgeving.
- Kansen benutten > via de kwaliteit en kwantiteit van de woningvoorraad bijdragen aan de ambities van de gemeente op het gebied van duurzaamheid, economische ontwikkeling en sociaal klimaat;

Wat doen we daarvoor?

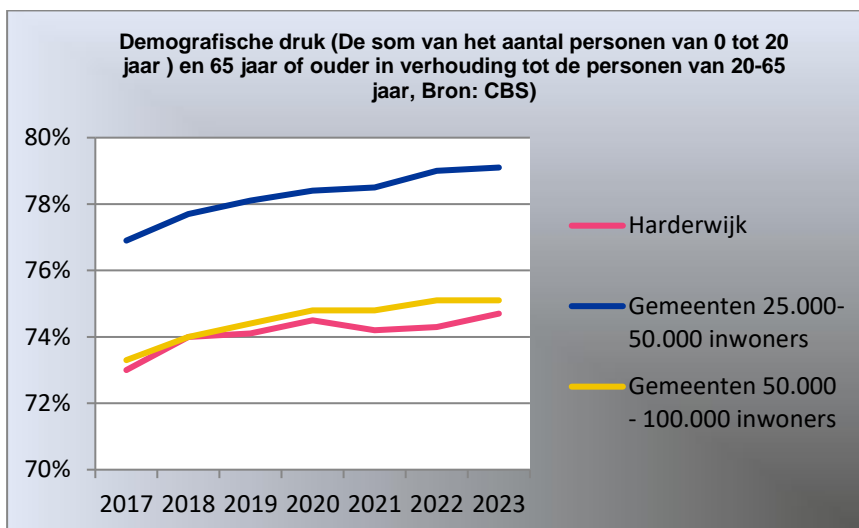
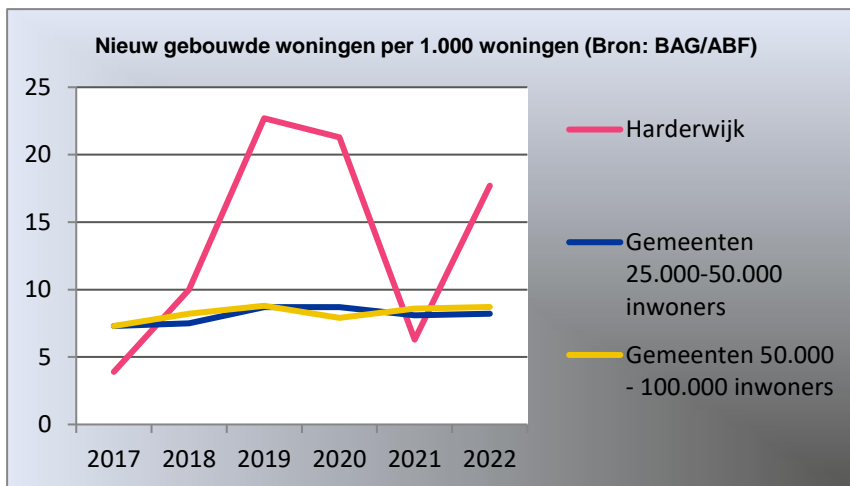
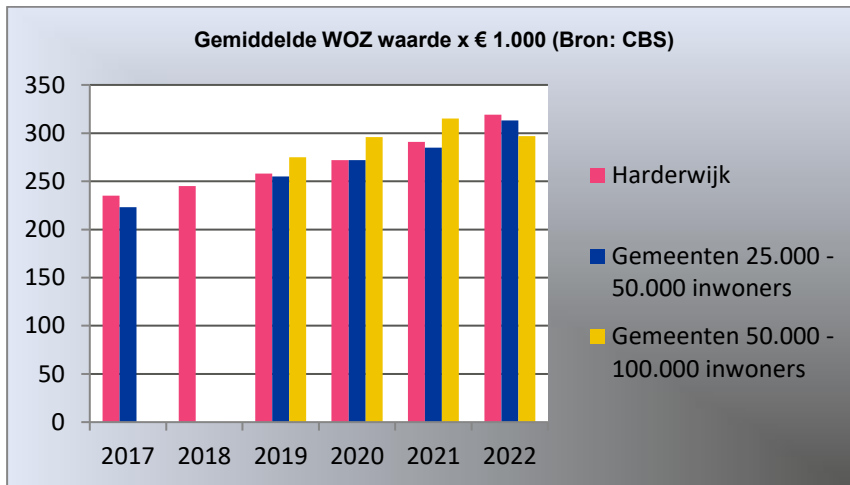
Regulier

- Uitvoeren van het woonbeleid
- Uitvoering geven aan de Woningwet 2015, in het bijzonder de samenwerking met corporaties en huurdersorganisaties om te komen tot prestatieafspraken;
- Uitvoering geven aan de Huisvestingsverordening gemeente Harderwijk 2019, o.a. behandeling bezwaarschriften tegen weigering toekennen urgentie
- Het monitoren van de woonruimteverdeling (huurwoningen);
- Toewijzen van nieuwbouwprojecten en bouwkavels
- Behandeling aanvragen Leegstandwet
- Behandeling aanvragen Stimuleringsregeling sociale huur
- Overleg met initiatiefnemers voor woningbouwplannen;
- Regionale samenwerking / afstemming met provincie;
- Rapportage aan de raad over de voortgang van de woningbouw;
- Behandeling aanvragen Starterslening en Toekomstbestendig wonen lening.

Nieuw beleid

- We zetten een verhuiscoach in om doorstroming op de woningmarkt op gang te brengen;
- We stellen een nieuwe woonvisie vast voor de periode 2023-2030 waarmee we sturing geven aan het woonbeleid van de gemeente Harderwijk voor de komende jaren;
- We stellen een Woondeal 2.0 op (vervolg op de Woondeal uit 2023) waarmee we afspraken over de huisvesting van aandachtsgroepen maken met de provincie en het Rijk;
- We brengen advies uit over de meest kansrijke locatie voor de ontwikkeling van nieuwe woonwagendstandplaatsen en leveren een programma van eisen ten behoeve van de uitgangspuntennota en het ontwikkelbesluit;
- In 2024 stellen we een nieuwe huisvestingsverordening vast waarmee we sturen op een rechtvaardige verdeling van woonruimte;
- We hanteren nieuw splitsingsbeleid voor alle binnenkomende aanvragen voor woningsplitsing;
- We geven uitvoering aan de wet Goed Verhuurderschap.

Verplichte beleidsindicatoren

Facultatieve beleidsindicatoren

	Totaal	Huur			Koop				Onbekend
		Sociaal	Vrije sector I	Vrije sector	Goedkoop	Midden I	Midden II	Duur	
			<900	>900	<216	<298	<343	>343	
Ambitie 2015-2030 (uitvoeringsagenda 2019-2023) 1	3390	460	440	220	330	650	525	765	
Gerealiseerd 2015-2022	2285	455	175	350	60	200	285	530	230
Saldo	1105	5	265	-130	270	450	240	235	
Harde plannen 2023-2030	2160	383	257	14	294	105	330	777	
Zachte plannen 2023-2030	2180	582	345	145	154	154	250	235	315
Totaal plannen 2023-2030	4340	965	602	159	448	259	580	1012	315

1 Ambitie is nog uit 2018. Nieuw onderzoek (KAV) nog niet in meegenomen. Bij nieuwe woonvisie (2024) wordt nieuwe ambitie geformuleerd voor periode t/m 2030. Begroting 2025 bevat nieuwe ambities.

*Betreft een moment opname

C TOTAALOVERZICHT PROGRAMMA 8

PROG8 Ruimte en wonen		Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten	TV81 - Ruimtelijke ordening	2.387	1.942	1.523	1.516	1.177	1.027
	TV82 - Grondexploitatie (niet-bedrijventer.)	6.620	14.799	13.738	9.372	9.729	6.716
	TV83 - Wonen en bouwen	2.222	2.619	2.664	2.497	2.422	2.227
Lasten - Totaal		11.229	19.360	17.925	13.384	13.329	9.971
Baten	TV81 - Ruimtelijke ordening	-1.698	-745	-493	-492	-306	-306
	TV82 - Grondexploitatie (niet-bedrijventer.)	-5.434	-14.799	-13.738	-9.372	-9.729	-6.716
	TV83 - Wonen en bouwen	-1.111	-850	-884	-884	-884	-884
Baten - Totaal		-8.242	-16.395	-15.115	-10.748	-10.919	-7.906
Saldo voor bestemming - Totaal		2.987	2.965	2.810	2.636	2.410	2.065
Dotaties aan reserves	TV81 - Ruimtelijke ordening	361	113	0	0	0	0
	TV83 - Wonen en bouwen	38	5.038	38	38	38	38
Dotaties aan reserves - Totaal		399	5.151	38	38	38	38
Onttrekkingen uit reserves	TV81 - Ruimtelijke ordening	-47	-266	-75	-45	0	0
	TV83 - Wonen en bouwen	0	-818	-468	-268	-193	0
Onttrekkingen uit reserves - Totaal		-47	-1.084	-543	-313	-193	0
Saldo na bestemming - Totaal		352	4.067	-506	-276	-156	38
PROG8 Ruimte en wonen - Totaal		3.338	7.032	2.304	2.361	2.255	2.102

Financiële analyse begroting 2024 ten opzichte van begroting 2023:

Ontwikkeling saldo programma	Bedrag
Begroting 2023	7.032.000
Begroting 2024	2.229.800
Vershil	- 4.802.200

Onderwerp	Bedrag
Nieuw beleid	460.800
Onderhanden werken	- 76.000
Kapitaallasten	64.000
Doorberekende salariskosten	32.000
Dotatie Bestemmingsreserve Omgevingswet	- 113.000
Instellen Bestemmingsreserve Woonfonds	- 5.000.000
Koersdocument woonwagens	- 150.000
Diversen	- 20.000
Totaal	- 4.802.200

Toelichting op de financiële analyse:

Totaaloverzicht Nieuw Beleid

Als nieuw beleid zijn de volgende posten opgenomen.

Taakveld	Onderwerp	2024	2025	2026	2027
8.1 Ruimtelijke ordening	Tijdelijke formatie-uitbreiding Adviseurs Ruimtelijke Ordening en Leefomgeving	68.500	68.500		
8.1 Ruimtelijke ordening	Tijdelijke formatie-uitbreiding jurist grondzaken en vastgoed	102.500	102.500	102.500	
8.1 Ruimtelijke ordening	Visie Eendengebied		100.000		
8.1 Ruimtelijke ordening	Implementatie programma's in het kader van Omgevingswet	75.000			
8.1 Ruimtelijke ordening	Gebiedsagenda EHZ en Regioarrangement EHPZ			42.760	
8.3 Wonen en Bouwen	Verhuiscoach levensloop geschikt wonen	50.000			
8.3 Wonen en Bouwen	Programma Vitale Vakantieparken	15.300	15.300		
8.3 Wonen en Bouwen	Tijdelijke formatie-uitbreiding	149.500	149.500	149.500	
8.3 Wonen en Bouwen	Uitvoering fase 3 nieuwe woonwagenlocatie: toewerken naar definitief ontwikkelbesluit	200.000			
8.3 Wonen en Bouwen	Dekking vanuit woonfonds	-200.000			
Totaal programma 8		460.800	435.800	294.760	-

Onderhanden werken

Vanuit de jaarrekening 2022 zijn budgetten meegenomen naar 2023. Dit zijn incidentele budgetten voor 2023. In 2024 komen deze budgetten niet meer voor en leidt dit tot een voordeel.

Kapitaallasten

Jaarlijks worden de kapitaallasten bepaald op basis van de aanwezige activa en de nieuwe investeringen. Deze kapitaallasten worden toegerekend aan de betreffende taakvelden / programma's. Vanaf 2024 is er sprake van een omslagrente die toegerekend is aan alle investeringen. Dit verklaart een deel van de verschillen tussen begroting 2023 en begroting 2024.

Doorberekende salariskosten

Het nadeel op de doorberekende salariskosten is het gevolg van de cao ontwikkelingen en de jaarlijkse herziene toerekening van de salariskosten naar de diverse programma's.

Dotatie bestemmingsreserve Omgevingswet

Bij de jaarrekening 2022 is besloten om het nog niet uitgegeven budget voor de implementatie van de Omgevingswet in 2023 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Omgevingswet. De hiervoor geraamde last in 2023 is incidenteel van aard en leidt in 2024 tot een voordeel.

Instellen Bestemmingsreserve Woonfonds

In de begroting 2023 is € 5.000.000,- beschikbaar besteld voor het instellen van de bestemmingsreserve Woonfonds. De hiervoor geraamde last in 2023 is incidenteel van aard en leidt in 2024 tot een voordeel.

Koersdocument Woonwagens

In de begroting 2023 is € 150.000,- beschikbaar gesteld voor het opstellen van het Koersdocument Woonwagens. De hiervoor geraamde last in 2023 is incidenteel van aard en leidt in 2024 tot een voordeel.

Diversen

Bestaat uit diverse budget wijzigingen. Per saldo een voordelig resultaat van € 20.000,-.

3 Paragrafen

3.1 Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

Met 20% van de totale gemeentelijke inkomsten vormen de lokale heffingen, naast de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, een tweede belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. Om die reden vormen deze heffingen een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk beleid. Lokale heffingen raken de burgers direct en daarom is het van belang goede afwegingen te maken. Met andere woorden: welke belastingen heffen wij tegen welke bedragen.

Korte beschrijving

Gemeenten hebben een gesloten belastingstelsel. Door de landelijke overheid wordt bepaald welke belastingen de gemeenten mogen heffen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen belastingen die onderdeel uitmaken van de algemene dekkingsmiddelen en heffingen waarbij een vergoeding wordt betaald voor een door de gemeente uitgevoerde taak of verleende dienst.

Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt voor haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellen verordening te geschieden. De definitieve vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad vindt plaats in december 2023.

Tot de uitgevoerde taken worden gerekend; de onroerende zaakbelastingen, forensenbelasting, toeristenbelasting, hondenbelasting, parkeerbelasting, reclamebelasting en precariobelasting. Tot de door de gemeente verleende diensten behoren de afvalstoffenheffing en de riool- en waterzorgheffing. Daarnaast zijn er nog de marktgelden, grafrechten en leges als vergoeding voor diverse diensten en taken (burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen, omgevings-vergunning, etc.). De betreffende tarieven moeten in beginsel de gemaakte kosten dekken. Hier geldt het principe: de gebruiker betaalt.

Kwijtscheldingen

De gemeente Harderwijk verleent kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing. De norm voor het verlenen van kwijtschelding is gesteld op 100% van het bijstandsniveau. Dit betekent dat 100% van het inkomen op bijstandsniveau wordt vrijgelaten bij de beoordeling of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding. De normbedragen voor kwijtschelding gemeentelijke belastingen worden door het Rijk per halfjaar aangepast en vastgesteld. De normbedragen kwijtschelding belastingen zijn het laatst vastgesteld per 1 juli 2023 en door de VNG gepubliceerd. In het najaar van 2023 volgt publicatie van de normbedragen over het 1e halfjaar van 2024.

Tarieven

Gebaseerd op de cijfers van het Centraal Planbureau bij de Meicirculaire Gemeentefonds 2023 wordt voor het begrotingsjaar 2024 een trendmatige aanpassing voorgesteld van 3%. In een aantal situaties (bijvoorbeeld reisdocumenten) worden de legestarieven (mede) vastgesteld door de rijksoverheid en gepubliceerd in de Staatscourant. Op deze wijze zijn in augustus 2023 door het Rijk per 1 januari 2024 nieuwe tarieven bekend gemaakt voor leges akten burgerlijke stand en een nieuw maximumbedrag naheffingsaanslag parkeerbelastingen 2024.

Naast belastingen, heft de gemeente, rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt. De gemeentelijke kosten stijgen in 2024 gemiddeld met 3%.

Benchmark woonlasten

Gezamenlijk overleg tussen het Rijk en de VNG heeft geresulteerd in de introductie van een benchmark, waarin naast de ozb ook de riool- en afvalstoffenheffing worden vergeleken. In de benchmark wordt een vergelijking van de gemeentelijke woonlasten en de gemeentelijke tariefontwikkeling binnen provincie Gelderland weergegeven, net als de landelijke en provinciale gemiddelden. Middels deze (grafische) vergelijking worden de onderlinge verschillen tussen gemeenten nog inzichtelijker gemaakt. Het overzicht vergelijkt binnen de provincie de tariefswijzigingen per gemeente en het cumulatief bedrag van de drie heffingen per gemeente. De benchmark is in lijn met de wijze waarop gemeente Harderwijk al jaren de totale lastendruk weergeeft. De invoering van een benchmark past goed binnen de autonome beleidsbevoegdheid van gemeenten ten aanzien van de lokale heffingen. Op lokaal niveau vraagt dit van gemeenten nog beter uitvoering te geven aan de al bestaande verplichting om een deugdelijke onderbouwing te geven van de lastenontwikkelingen in de gemeentelijke begroting. Het COELO zal de benchmark samenstellen en opnemen in de Atlas van de lokale heffingen.

Soorten belastingen

De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen). De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2024 in worden geheven zijn:

Ongebonden belastingen:	Gebonden belastingen:
Hondenbelasting	Afvalstoffenheffing
Onroerendezaakbelastingen	Leges en Rechten
Parkeerbelastingen	Riool- en
Precariobelasting	waterzorgheffing
Reclamebelasting	
Toeristenbelasting	

Onroerendezaakbelasting

De opbrengst van de onroerendezaakbelasting van alle gemeenten samen mag niet meer stijgen dan de zogeheten macronorm. Dit is een bestuurlijke (niet wettelijk vastgelegde) afspraak tussen het Rijk en de VNG. Afgesproken is dat op landelijk niveau een plafond is vastgesteld voor de hoogte van de opbrengsten van de OZB. Het is een instrument om de lokale lasten beheersbaar te houden. De afspraak is dat bij overschrijding van de macronorm het volume van het Gemeentefonds kan worden verlaagd. Voor individuele gemeenten geldt geen opbrengstlimiet. Echter houden de meeste gemeenten, net zoals gemeente Harderwijk, bij het bepalen van de opbrengst wel rekening met deze macronorm.

Op 1 januari 2024 begint een nieuwwaarde-tijdvak voor de WOZ met als peildatum 1 januari 2023. De herwaardering van de objecten is naar de situatie van januari 2023 in volle gang. Macro is de marktontwikkeling tussen 1 januari 2023 en 1 januari 2024 op basis van informatie van de Waarderings-kamer berekend op 3% voor woningen en voor niet-woningen op 2%. De ontwikkeling van WOZ-waarden volgt met enige vertraging de huizenprijzen.

De gemiddelde woningwaarde in 2024 wordt verwacht op € 366.500,-, dit is 3% hoger dan de werkelijke WOZ-waarde in 2023 en conform de verwachte stijging van de Waarderingskamer. Dit is echter ca. 11% hoger ten opzichte van de primitieve begroting 2023. Toen was er een stijging van 13,5 procent voorzien terwijl dit in werkelijkheid 22,5% is geweest door extreme marktontwikkeling.

Het rekestarief voor de OZB is voor begroting 2024 berekend op 0,09173 van de WOZ-waarde. Voor een gemiddelde woning van € 366.500,- betekent dit een OZB van € 336,19,-

Afvalstoffenheffing

Op 1 januari 2022 is Diftar ingevoerd. Het doel van het nieuwe beleid was om de hoeveelheid restafval omlaag te brengen en het percentage gescheiden schone grondstofstromen te laten stijgen. Met succes. De hoeveelheid te verbranden fijn restafval is gereduceerd met 40%. Het gescheiden inzamelen ging van 64% maar 74%. Voor een eerlijker en effectiever afvalbeleid worden de volgende beleidsmaatregelen voorgesteld:

- o **Een nieuwe berekenwijze voor het vaste tarief;**
 - één vast tarief voor één en meer persoonshuishoudens. Hierdoor wordt er, net zoals bij de riool en energie, één vast tarief gehanteerd per huishouden. Het voordeel voor één persoonshuishoudens kan behaald worden doordat zij minder vaak afval aanbieden.
 - De hoogte van het variabele gedeelte blijft gelijk aan 2023 (bijvoorbeeld voor een 240L container € 8,- per lediging).

De vaste tarieven zijn dan als volgt:

	2023	2024
Eénpersoonshuishoudens	€118,-	€181,-
Meerpersoonshuishoudens	€148,-	€181,-

- o **Behoud van het serviceniveau;**
 - twee keer per jaar gratis grofvuil wegbrengen naar het milieupark
 - openhouden PMD brengpunt.

Een uitbreiding van het vaker dan twee keer gratis aanbieden van grofvuil staat haaks op het uitgangspunt van Diftar. "De vervuiler betaalt". De kosten worden in dat geval over alle inwoners versleuteld in plaats van over enkel degene die er profijt van hebben.

Het beëindigen van de PMD pilot en het openhouden van het PMD brengpunt kan als consequentie hebben dat hier meer gebruik van gemaakt gaat worden. Dit kan zorgen voor eventuele extra kosten welke nu nog niet inzichtelijk te maken zijn. Eventuele meerkosten zullen betrokken worden bij de 1^e Tussentijdse rapportage 2024. Het langer openhouden van het PMD brengpunt wordt verder betrokken bij de eindevaluatie PMD pilot

Kostendekkendheid

Het uitgangspunt is een 100% kostendekkende afvalstoffenheffing.

Voor de begroting 2024 is er sprake van een verhoging door:

- Ineenstorting van de opbrengst oud papier € 180.000,-
- Reëel doorberekenen personeelskosten (+bijbehorende overhead) € 240.000,-
- Lagere opbrengst uit variabele tarieven € 270.000,-
- Hogere lasten kwijtschelding (door verhoging tarief) € 54.000,-

Na een jaar ervaring opdoen is duidelijk geworden dat het aantal ledigingen te hoog was ingeschat. De restafvalcontainer wordt minder vaak aangeboden dan berekend. De afvalbegroting wordt daarom bijgesteld waarbij een groter gedeelte door het vastrechtstarief wordt bekostigd en een lager gedeelte door de variabele opbrengst.

Afvalstoffenheffing	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	4.641.169
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	-283.787
Netto kosten taakvelden	4.357.382
Toe te rekenen kosten:	
BTW	872.985
Overhead	181.200
Inkomensregelingen (kwijschelding)	259.000
Totaal toe te rekenen kosten	1.313.185
Totale kosten	5.670.567
Opbrengst	-5.670.567
Dekkingspercentage, afgerond	100%

Riool- en waterzorgheffing

Met de riool- en waterzorgheffing worden de kosten van beheer en onderhoud én het nakomen van de zorgplicht voor afval-, hemel- en grondwater afgedekt. Deze kosten zijn verbonden aan de inzameling en transport van afvalwater en het inzamelen, opvangen en afvoeren van regen- en/of grondwater ter voorkoming van overlast. Vanuit het proces van actualiseren van het beleidsplan (WKP) en het analyseren van de tariefberekening de laatste jaren blijkt namelijk dat een 'reparatie' nodig is van een aantal exploitatiebudgetten uitgaande van het beleid van 100% kostendekkendheid. Deze budgetten zijn gecorrigeerd in de begroting 2024. De riool- en waterzorgheffing is op begrotingsbasis 100% kostendekkend.

Uitgaande van een 100% kostendekking stijgt het tarief ten opzichte 2023 met 5.5% voor huishoudens.

Riool- en waterzorgheffing	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	2.930.346
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	-8.313
Netto kosten taakvelden	2.922.033
Toe te rekenen kosten:	
BTW	304.062
Overhead	383.400
Inkomensregelingen (kwijschelding)	156.000
Totaal toe te rekenen kosten	843.462
Totale kosten	3.765.494
Opbrengst	-3.765.494
Dekkingspercentage, afgerond	100%

Forensen- en toeristenbelasting

Voor de tarieven Forensenbelasting is in de begroting 2024 uitgegaan van een trendmatige aanpassing van de tarieven met 3%. Daarbij zijn de bedragen afgerond op hele euro's. Het voorstel is om de tarieven toeristenbelasting ook trendmatig te verhogen.

Hondenbelasting

Voor de tarieven van deze belasting is in de begroting 2024 eveneens uitgegaan van een trendmatige aanpassing van 3%. Met het mogelijk afschaffen van de hondenbelasting is in deze meerjarenbegroting nog geen rekening gehouden. Onlangs zijn de uitkomsten van monitoring 2023 aangeboden aan de gemeenteraad. In 2024 zal het hondenbeleid geëvalueerd worden.

Reclamebelasting

Voor de tarieven van deze belasting is in de begroting 2024 uitgegaan van een trendmatige aanpassing van 3%.

Precariobelasting

Artikel 228 van de Gemeentewet biedt de gemeente de mogelijkheid om precariobelasting op te leggen ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Voorbeelden zijn terrassen en uithangborden. Voor de tarieven van deze belasting is in de begroting 2024 uitgegaan van een trendmatige aanpassing van 3%.

Parkeren

Voor een naheffingsaanslag parkeerbelastingen geldt een maximumbedrag dat in rekening kan worden gebracht. Dit bedrag wordt jaarlijks door het Rijk vastgesteld en gepubliceerd in de Staatscourant. Per 1 januari 2023 is het maximumbedrag dat voor een naheffingsaanslag parkeerbelastingen in rekening kan worden gebracht bepaald op € 72,90 (in 2022 bedraagt dit € 66,50).

Het totale product 'Parkeren' is in de Parkeereexploitatie 2019 (PEX18) geactualiseerd en vormt mede de basis voor de begroting 2024. Vanuit de Kadernota is besloten de tarieven met elke 2 jaar met 5% te verhogen.

Begraafplaatsrechten

De tarieven voor de begraafplaatsrechten zijn op begrotingsbasis, afgerond, 90% kostendekkend conform de door de raad vastgestelde Beheerplan begraafplaatsrechten op 7 maart 2022.

Begraafplaatsrechten	
Kosten incl. omslagrente	970.773
Inkomsten excl. Heffingen	-111.685
Netto kosten	859.088
Toe te rekenen kosten:	
BTW	62.151
Overhead	136.849
Totaal toe te rekenen kosten	199.000
Totale kosten (te dekken uit tarieven)	1.058.088
Totale Opbrengst (uit tarieven)	-947.334
Dekkingspercentage, afgerond	90%

Marktgelden

De tarieven voor de marktgelden zijn op begrotingsbasis 62% kostendekkend. Op basis van de ramingen van baten en lasten moet het tarief met 3% verhoogd worden. Het voorstel is om de kosten van elektra 100% kostendekkend te maken.

Marktgelden	
Kosten incl. omslagrente	52.527
Inkomsten excl. Heffingen	-8.420
Netto kosten	44.287
Toe te rekenen kosten	
BTW	7.566
Overhead	3.500
Totaal toe te rekenen kosten	11.066
Totale kosten	55.353
Totale Opbrengst	-34.178
Dekkingspercentage, afgerond	62%

Havengelden

Op dit moment is er een onderzoek naar de totale kostendekking van de haven. Dit onderzoek zal medio 2024 zijn afgerond. In dit onderzoek zal ook een voorstel voor de tarieven havengelden worden meegenomen voor 2025. Vooruitlopend op dit onderzoek zal het kostendekkendheidspercentage in 2024 verder stijgen van 75% naar 90%. Op basis van het besluit in de raadsvergadering van augustus 2022 heeft de raad besloten om voor enkele categorieën de tariefsverhogingen vanaf 2022 terug te draaien. Voor deze categorieën wordt voorgesteld het basistarief van 2021 te gebruiken en deze te verhogen met de indexcijfers.

Havengelden	
Kosten incl. omslagrente	710.204

Havengelden	
Inkomen excl. Heffingen	-21.356
Netto kosten taakvelden	688.848
Toe te rekenen kosten	
BTW	
Overhead	26.175
Totaal toe te rekenen kosten	26.175
Totale kosten	715.023
Totale Opbrengst	-644.520
Dekkingspercentage, afgerond	90%

Leges

Sommige legestarieven (zoals die van paspoorten en rijbewijzen) zijn gebonden aan wettelijke maxima en kunnen dus alleen worden verhoogd in de mate waarin het Rijk het toestaat. De overige tarieven, zoals de leges voor diverse soorten(omgevings-)vergunningen, huwelijksleges en leges voor verstrekkingen uit de GBA zijn conform de perspectiefnota, trendmatig verhoogd met 3%.

In de komende jaren zullen er de nodige veranderingen optreden in de legesopbouw, geldigheid en eisen van met name de rij- en reisdocumenten. Voorbeelden hiervan zijn o.a. maximumtarief voor rijbewijzen, oprekken van de geldigheidsduur van de reisdocumenten van 5 naar 10 jaar, eisen ten aanzien van het afgeven van vingerafdrukken enzovoorts. Daar komt nog bij dat door het op rijksniveau meer en meer invoeren van maximale tarieven, de beleidsvrijheid van de gemeente, waar het gaat om de vaststelling van tarieven, minder wordt.

De nieuwe omgevingswet die van kracht wordt op 1 januari 2024 zal deze wijziging meegenomen worden in de legesverordening 2024. Hier wordt gebruik gemaakt van het model van de VNG. Op basis van de ramingen wordt op basis van een analyse van de werkelijke inkomsten over de afgelopen jaren 2020-2023 een inkomstenderiving van € 100.000-€ 125.000 ingeschat. Omdat de werkelijke opbrengsten over 2020-2023 hoger lagen dan de begrote inkomsten, behoeft de begroting 2024 hierop niet te worden aangepast.

Lokale lastendruk

De gemeentelijke woonlasten worden gevormd door het gemiddelde bedrag, dat een huishouden betaald aan onroerendezaakbelasting, reinigingsheffing en rioolrechten. In de volgende tabel geven wij de ontwikkeling weer van de belangrijkste heffingen voor een huishouding met een gemiddelde woningwaarde van € 366.500,-

Woonlasten woning met gemiddelde WOZ-waarde	Begroting 2023	Werkelijk 2023*	Begroting 2024	Stijging 2024 o.b.v. begroting 2023	Stijging 2024 o.b.v. werkelijk 2023
WOZ – waarde	331.000	355.500	366.500		
Rekentarief OZB	0,09181		0,09173		
OZB	303,89	326,38	336,19	10,63%	3,00%
Afvalstoffenheffing (bruto)	277	277	281	1,44%	1,44%
Riool- en waterzorgheffing	147,25	147,25	155,5	5,60%	5,60%
Totaal	728,14	750,63	772,69	6,12%	2,94%
-/- korting tarief door dekking uit Algemene Reserve	-12	-12			
Totaal OZB - Afval – Riool- en waterzorgheffingen	716,14	738,63	772,69	7,90%	4,61%

*vanwege de extreme WOZ waarde ontwikkeling zijn de kolommen m.b.t. de werkelijke OZB lasten in 2023 toegevoegd. Voor werkelijk 2023 geldt wel dat dit voor de OZB nog niet definitief is vastgesteld en om een inschatting gaat. Voor afval zijn tevens de cijfers nog niet bekend en is de begroting overgenomen.

Tariefontwikkeling belangrijkste heffingen

Afsluitend wordt een beeld gegeven van de tariefontwikkeling van de belangrijkste heffingen.

In de hierna volgende tabel zijn de voorgestelde tarieven weergegeven van 2024 in vergelijking met 2023. In de legesverordening worden de tarieven definitief vastgesteld in de decemberraad.

(Bedragen in €)

Voorstel belastingtarieven 2024	2023	2024
Afvalstoffenheffing		
Vast tarief één-persoonshuishouden *1	118,00*	181,00
Vast tarief meerpersoonshuishouden *1	148,00*	181,00
Tarief aanbidding 140 liter restcontainer	4,50	4,50
Tarief aanbidding 240 liter restcontainer	8,00	8,00

Voorstel belastingtarieven 2024	2023	2024
Tarief inworp ondergrondse restcontainer	1,60	1,60
Forensenbelasting vloerooppervlak m2		
12,5 tot 30	221,58	228,23
30 tot 40	369,66	380,75
40 tot 60	519,86	535,47
> 60	594,44	612,37
Grafrechten		
Monument	79,00	81,37
Kelder	79,00	81,37
Graftuin	39,52	40,71
Urn	79,00	81,37
Overige heffingen		
Havengelden pleziervaart	2,34	2,80
Overige Havengelden Woonschepen en Waterfront	Stijging met 6,4%	Stijging met 3%
Overige Havengelden excl Woonschepen en Waterfront	Stijging met 25%	Stijging met 20%
Hondenbelasting	64,06	65,98
Marktgeden (incl. promotiegeden)	25,66	26,43
Onroerende -zaakbelastingen		
OZB E-woningen	0,09181	0,09173
OZB E-niet woningen	0,25627	0,25868
OZB G-niet woningen	0,20573	0,20767
Precariobelasting		
per m2 grond	19,43	20,01
per m2 terras	46,71	48,11
per 1m rail/transportbaan	9,24	9,51
per automaat > 1m	54,48	56,11
Reclamebelasting exclusief ondernemersfonds		
Reclame per object	124,43	128,16
Riool- en waterzorgheffing		
Woning	147,25	155,50
niet-woning	242,00	245,20
Toeristenbelasting	1,63	1,68
Overige leges	Stijging met 3% (trendpercentage)	Stijging met 3% (trendpercentage)

*1 exclusief voorstel demping tarief €12

De tarieven voor de parkeerterreinen bedragen als volgt:

Parkeerterreinen	2023	2024
Zone A (Kerkplein, Vitringasingel, Houtwal en Smeepoortstraat)	2,00	2,10
Zone B/C (Boulevard, Selhorstweg, Westeinde, Kruithuis en overloop terreinen toeristisch parkeren)	2,00	2,10

Tot slot een totaaloverzicht van alle opbrengstramingen van leges & rechten en belastingen.

Hoofdgroep	Categorie	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Leges & Rechten	Begraafplaatsrechten/-onderhoud	980	873	947	947	947	947
	Leges planwijzigingen	-	6	6	6	6	6
	Liggelden incl. woonschepen	514	543	645	721	721	721
	Marktgeden	30	33	34	34	34	34
	Bouwleges	731	850	884	884	884	884
	Parkeeropbrengsten	2.127	2.142	2.242	2.249	2349	2349
	Reinigingsrechten	3.712	4.274	5.671	5.671	5.671	5.671
	Riool (aansluit)rechten	3.357	3.450	3.766	3.766	3.766	3.766
	Secretarieleges	630	665	682	682	682	682
Overig	52	35	74	74	74	74	
Leges & Rechten - Totaal		12.133	12.871	14.591	15.034	15.134	15.134
Belastingen	(A) Forensenbelasting	65	65	67	155	155	155
	(A) Hondenbelasting	186	197	202	202	202	202
	(A) Onroerende zaakbelasting	11.428	11.878	13.374	13.450	13.525	13.601
	(A) Precariorechten	125	174	179	179	179	179
	(A) Reclamebelasting	118	151	155	155	155	155
	(A) Toeristenbelasting	242	245	253	253	253	253
Belastingen - Totaal		12.164	12.710	14.230	14.306	14.381	14.457
Geheel - Totaal		24.297	25.581	29.181	29.340	29.515	29.591

3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicomangement geeft aan hoe solide de financiële positie van de gemeente is. Weerstandsvermogen is van belang omdat financiële tegenvallers zich kunnen voordoen. Het beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt vastgelegd in de Nota weerstandsvermogen en risicomangement. Vervolgens wordt in de verplichte paragraaf bij de begroting en jaarrekening inzicht gegeven in de verhouding benodigd en beschikbaar weerstandsvermogen en zo nodig de maatregelen die worden genomen om op het benodigde niveau te komen.

Weerstandsvermogen

In het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' is aangegeven dat het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De (beschikbare) weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken of om niet voorziene daling van inkomsten te compenseren.
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen als ratio, berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit, vormt de indicator voor de robuustheid van de begroting. In de Nota Weerstandsvermogen en Risicomangement 2019-2021 is vastgelegd een ratio te hanteren van 1,0. Dit valt binnen waarderingschaal C (=voldoende) op basis van het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtskader van de provincie Gelderland.

Weerstandscapaciteit

Bij het begrip weerstandscapaciteit wordt er onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De *incidentele weerstandscapaciteit* is de mate waarin eenmalige tegenvallers en/of calamiteiten kunnen worden opgevangen met vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden ingezet, zonder dat het invloed heeft op het gemeentelijk voorzieningenniveau. Dit mag bestaan uit de algemene reserve, overige vrij aanwendbare reserves en stille reserves.

De *structurele weerstandscapaciteit* is de mate waarin de gemeente in staat is om niet begrote kosten te dekken door structurele ruimte vrij te maken, zonder dat het ten koste gaat van de uitvoering van het beleid. Dit bestaat in de gemeente Harderwijk uit een raming voor onvoorziene uitgaven (€ 161.400). Zie de Nota weerstandsvermogen en risicomangement voor een uitgebreide toelichting.

Risicobeheersing

Risicobeheersing is het geheel aan maatregelen die bewust door het college worden genomen om risico's te signaleren, over te dragen, te vermijden, te verminderen of te accepteren. Het doel van risicobeheer is de kans vergroten beoogde resultaten te behalen. Hierbij streeft de gemeente Harderwijk naar risicobeheer als gewoonte, door middel van structureel aandacht voor risico's. Risicobewustzijn binnen de gemeente is belangrijk om gefundeerde besluiten te nemen waarbij aanwezige risico's en mogelijke gevolgen voor de maatschappij en de financiële positie van de gemeente in afgewogen kunnen worden.

Om inzicht te krijgen in de risico's worden deze jaarlijks (bij de jaarrekening) organisatie-breed geïventariseerd en gekwantificeerd naar omvang en de kans dat de risicogebeurtenis zich voordoet. Vervolgens worden beheersmaatregelen geformuleerd om de risico's te reduceren. Ervan uitgaande dat deze beheersmaatregelen ook effectief zijn, wordt een inschatting gemaakt van de overblijvende risico's. Deze overblijvende risico's vormen gecumuleerd de onderbouwing van de benodigde weerstandscapaciteit.

Huidige weerstandscapaciteit

Op basis van bovenstaande uitgangspunten is in onderstaande tabellen een samenvatting weergegeven van de *beschikbare* weerstandscapaciteit ultimo 2023. De prognosestand wordt hieronder gebruikt en afgezet tegen de risico-inventarisatie jaarrekening 2022. Hierin is het rekeningresultaat 2022 en de besluitvorming kadernota 2024-2027 verwerkt en zijn tevens de claims op de algemene reserve meegenomen voor zover bekend per 1 juli 2023.

(bedragen x €1000)

Beschikbare weerstandscapaciteit	Stand 31-12-2022 incl. rek. resultaat	Claims op reserve	Ingezet bij Kadernota 2024	Prognose stand na verwerking resultaat/claims
Incidenteel				
Algemene reserve	54.026	29.759	3.239	21.028
Subtotaal incidenteel	54.026	29.759	3.239	21.028
Structureel				
Onvoorzien	161	n.v.t.	n.v.t.	161
Subtotaal structureel	161	-		
Beschikbare weerstandscapaciteit	54.187	-/ 29.759	-/ 3.239	21.189

Berekening weerstandsvermogen	Prognose stand na verwerking resultaat/claims	Geïdentificeerde risico's n.a.v. actualisatie eind 2022	Overschot / tekort	Ratio weerstandsvermogen
Incidenteel				
Algemene reserve	21.028	20.841	187	1,0
Subtotaal incidenteel	21.028	20.841	187	
Structureel				
Onvoorzien	161	n.v.t.	161	
Subtotaal structureel	161	n.v.t.	161	
Totaal structureel en incidenteel	21.189	-/ 20.841	348	1,0

In bovenstaande tabel is de geprognosticeerde weerstandscapaciteit weergegeven. In deze stand is rekening gehouden met de besluitvorming over de Jaarrekening 2022, de inzet bij de kadernota 2024-2027 en de overige claims op de algemene reserve. De ratio weerstandsvermogen is op basis van de prognose stand en de actuele risico-inventarisatie (jaarrekening 2022), afgerond 1,0. Er is geen overschot aanwezig ten opzichte van de berekende risico's en het voldoet aan de beleidsmatig vastgestelde ratio (minimaal 1,0).

(Bedragen * € 1.000,-)

Claims op reserves en het rekeningresultaat	Bedrag
Jaarrekening 2022 Budgetten onderhanden werk 2022	3.163
Jaarrekening 2022 Mutatie reserve organisatieontwikkeling Meerinzicht	-/ 273
Jaarrekening 2022 Mutatie reserve sociaal domein (resultaat Participatie, WMO, Jeugd)	1.100
Jaarrekening 2022 Overschot DU Vrouwenopvang toevoegen aan reserve sociaal domein	310
Jaarrekening 2022 Deel overschot regeling Opvang Oekraïne toevoegen aan een nieuw te vormen reserve	250
Jaarrekening 2022 Implementatiemiddelen omgevingswet toevoegen aan bestemmingsreserve Omgevingswet	113
Jaarrekening 2022 Toevoeging aan nieuw te vormen reserve Herontwikkeling Zeepjein	191
Jaarrekening 2022 Budgetsubsidie MFC Harderwijk 2023	288
Jaarrekening 2022 Budget baggeren Lorentzhaven toevoegen aan reserve Havenwerken	308
Jaarrekening 2022 Vorming bestemmingsreserve Programma Dienstverlening	147
Jaarrekening 2022 Onderhanden werk 2022, neutraal door dekking algemene reserve (zie hoofdstuk 4.6)	462
Kadernota 2023-2025 (dekking incidentele posten)	2.491
Begroting 2023 gemeente Harderwijk: energielasten 2023 - 2024	4.200
Begroting 2023 gemeente Harderwijk: tegemoetkoming energielasten	500
Begroting 2023 gemeente Harderwijk; vorming duurzaamheidsfonds	5.000
Begroting 2023 gemeente Harderwijk; vorming woonfonds	5.000
Begroting 2023 gemeente Harderwijk; demping tarief afval	252
Begroting 2023 gemeente Harderwijk; AM-20221110 7-1 reserve domein Sociaal	3.921
Pilot VANG (eenmalig kosten, exploitatiekosten, verminderde opbrengsten)	893
Initiatiefvoorstel opt-in systeem ongeadresseerd reclaimedrukwerk 2024-2025	90
Programma Bibliotheek op School voor 2023	101
Zonne-energie voor energieneutraal De Sypel	100
Dekking rentelasten 2023 voor langlopende leningen	80
Advisering nieuwbouw Morgencollege	1.029
Budget gemeentelijke monumenten 2023	23
Ontmoetingsdag senioren	20
Totaal resultaatbestemming en claims	29.759

Benodigde weerstandscapaciteit risico-inventarisatie (conform vastgestelde jaarrekening 2022)

Het totaalbedrag van de belangrijkste risico's op balansdatum ultimo 2022 bedraagt € 20,8 miljoen en is als volgt opgebouwd:

Belangrijkste risico's	Rekening 2022	Rekening 2021
Waterfront	11.600.000	11.100.000
Rentestijgingen grexen	4.481.280	3.866.800
Risico's sociaal domein	0	3.921.000
Gronden in eigendom van de gemeente	331.700	331.700
Verbonden partijen	315.903	327.303
Raming Gemeentefonds	0	1.150.000
Garantieverlening Zonnepark Hwijk BV	500.000	500.000
De Roef	0	585.625
Overig Domein Mens & Maatschappij (Samenleving)	760.000	1.119.607
Overig Domein Stad & Omgeving (Ruimte)	241.918	330.918
Overig Domein Mens & Maatschappij (B&O)	0	155.000
Overig Domein Stad & Omgeving (Stadsbedrijf)	610.000	760.000
Overig algemeen	2.000.000	0
Totaal	20.840.800	24.147.953

De totale benodigde weerstandscapaciteit, op basis van de risico-inventarisatie eind 2022, is € 20,8 miljoen. In onderstaande tabel een overzicht van het verloop van de risico-inventarisatie.

(Bedragen * 1.000)

Risico inventarisatie (verloop)	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022
Algemene dienst	2.413	4.940	9.181	4.659
Grondexploitaties	20.573	21.120	14.967	16.181
Totaal	22.986	26.060	24.148	20.840

Verwachte ontwikkelingen m.b.t. de benodigde weerstandscapaciteit

Grondexploitaties

Risico's die zich voordoen worden vertaald in het saldo van de grondexploitatie en risico's die zich niet voordoen vervallen of verminderen. Op grond hiervan mag onder normale omstandigheden er vanuit worden gegaan, dat de risico's van de lopende grondexploitaties langzaam verder afnemen naarmate het einde nadert. Echter is in de Begroting 2020-2024 al aangekondigd dat door de huidige onzekere tijd waarin wij leven, de kans reëel is dat de grondexploitatie-risico's (tijdelijk) toenemen, in plaats van geleidelijk af te nemen. Denk aan de Covid-19 pandemie, wijziging van fiscale regelingen m.b.t. woningbouw, wijziging milieuwetgeving etc. De risico's met betrekking tot de grondexploitaties zijn fors afgenomen. De toelichting hiervoor vindt u in de jaarrekening 2020. Voor het komende jaar moet, net zoals ieder jaar, rekening gehouden worden met fluctuaties in de risico's afhankelijk van de geactualiseerde situatie.

Waterfront: per saldo zijn de risico's ongeveer gelijk gebleven. De stijging van het risico grondopbrengsten wordt ongeveer gecompenseerd door de daling van het risico energiesysteem fase 3 (Warmtenetwerk Harderwijk). Nadat het Warmtenetwerk Harderwijk BV is opgericht en de voorinvesteringen kunnen worden overgedragen, zullen deze kosten (en risico's) niet langer onderdeel uitmaken van de grondexploitatie Waterfront.

Lorentz III: doordat de uitgifte van gronden in Lorentz III sneller gaat dan voorzien, is de looptijd van de grondexploitatie met vijf jaar verkort. Hierdoor, door gerealiseerde gronduitgiftes en door rekening te houden met hogere taxaties zijn de risico's gedaald tot een niveau dat zij (evenals bij Drielanden het geval is) binnen de te verwachten winsten kunnen worden opgevangen en bij de berekening van het benodigde weerstandsvermogen niet meer hoeven worden meegenomen.

Risico rentestijgingen voor de grondexploitaties: doordat deze projecten verder gerealiseerd worden, daalt het effect van mogelijke rentestijgingen op de verwachte uitkomsten. Echter de snel gestegen rente en de "zachtheid" van de verwachte inkomsten uit grondverkoop leiden per saldo tot een gestegen renterisico

Algemene uitkering

In de begroting 2022-2025 is gerekend met een verwachte structurele meevaller als gevolg van de herverdeling gemeentefonds per 1 januari 2023. Deze meevaller wordt niet gerealiseerd en zal de nieuwe herverdeling een structureel negatief effect hebben op het begrotingssaldo. Dit is volledig verwerkt in de begroting 2023-2026 en daarom naar 0 bijgesteld in het benodigde weerstandsvermogen.

Inflatie en stijging (energie-)prijzen

De inflatie en stijgende (energie-)prijzen zijn constant in de media. Ook gemeenten zullen hier mee te maken krijgen. Vanuit het gemeentefonds (via de circulaire) worden gemeenten normaal gesproken gecompenseerd via een prijsindex. Met de huidige extremen zien we dat dit achterloopt op de praktijk en zijn de stijgende prijzen zeker een risico voor het halen van de gemeentelijke begroting. Bij de begroting in 2023 is besloten een

bestemmingsreserve te vormen ter grootte van € 4,2 miljoen om de financiële effecten in de eerste twee jaren op te kunnen vangen. Er is geen reden om een aanvullende claim op het weerstandsvermogen te doen. Bij de jaarrekening 2023 zullen we opnieuw kijken naar de risico's rondom energie en de effecten van de nieuwe energieprijzen.

Middelen jeugdzorg:

Bij het vaststellen van de begroting 2023 is de reserve sociaal domein weer gevuld tot 4 miljoen. Aanvullend heeft de raad bij het vaststellen van de jaarrekening 2022 ingestemd met aanvullende dotaties aan de reserve. De combinatie van een goed gevulde reserve en een realistische begroting 2023, hebben ten tijde van de jaarrekening (het moment van risico inventarisatie) tot de conclusie geleid dat er geen aanvullend benodigd weerstandsvermogen nodig is voor het sociaal domein.

Actuele ontwikkelingen:

Rijk en VNG werken al enige tijd aan de Hervormingagenda jeugdzorg. Onderhandelingen hierover zijn afgerond. Vooruitlopend op de uitkomsten van deze onderhandelingen zijn in de meicirculaire 2023 voor de 2024 en 2025 aanvullende, incidentele middelen toegevoegd aan het gemeentefonds. Dit is in lijn met de financiële reeks van de uitspraak van de Commissie van Wijzen.

Naast de besparingsopgave die volgt uit de uitspraak van de Commissie van Wijzen heeft het kabinet besloten om een aanvullende besparing van structureel € 511 miljoen te realiseren, die een Rijksverantwoordelijkheid is gemaakt. Concreet betekent dit dat het aan de Rijksoverheid is om de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Het gaat daarbij om maatregelen waardoor gemeenten minder middelen nodig hebben of waarbij alternatieve inkomsten gegenereerd kunnen worden. Het Rijk draagt het budgettaire risico ingeval (een deel van) deze maatregelen geen of niet tijdig doorgang vinden.

In deze begroting 2024-2027 is voor de jaren vanaf 2026 rekening gehouden met een stelpost van 100% van de bedragen uit de Hervormingsagenda. (dat was 75%). Daarnaast is rekening gehouden met een besparing op de uitgaven, gekoppeld aan de aanvullende bezuiniging van het rijk van € 511 miljoen. Voor gemeente Harderwijk is dit een bedrag van € 1,3 miljoen. Deze aanvullende bezuiniging is voor rekening en risico van het rijk. De wijze waarop wij uitwerking hebben gegeven aan deze hervormingsagenda en aanvullende bezuiniging is afgestemd met en akkoord bevonden door de provinciaal toezichthouder.

Invoering landelijke tarieven jeugdbescherming

In het voorjaar 2023 heeft minister Weerwind aangekondigd toe te willen werken naar een landelijk tarief voor jeugdbescherming. Het doel is om de werkdruk voor professionals in de jeugdbescherming naar beneden te brengen, zodat kwetsbare kinderen beter geholpen worden. De tarieven moeten op 1 januari 2024 van kracht worden. De nieuwe tarieven waren bij het opstellen van de begroting niet bekend en de mogelijke compensatie vanuit het Rijk is ook nog niet bekend. Bij de eerste tussentijdse rapportage in 2024 zullen de financiële effecten meegenomen worden.

Onderwijshuisvesting

Het integraal huisvestingsplan (IHP) is vastgesteld en doet een (zwaar)beroep op het begrotingssaldo. In de begroting 2024 (jaarschijf 2026) zijn deze middelen structureel opgenomen. Voor de jaarschijven 2024 en 2025 zijn deze middelen incidenteel ingezet bij de kadernota omdat kredieten pas vanaf 2026 worden geactiveerd.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2023 worden de risico's opnieuw geactualiseerd.

Projecten

Daarnaast zullen (nieuwe) grotere projecten zich gaan aandienen (bijvoorbeeld de bouw van parkeergarages) en de ontwikkeling van nieuwe ruimtelijke projecten (bijvoorbeeld Nieuw Weiburg, het realiseren van windmolens, project warmtenet en het project zonnepark op het overloopterrein) welke hun eigen risico's met zich mee zullen brengen. Deze risico's worden per project geïnventariseerd en meegenomen bij de jaarlijkse risico-inventarisatie. Lopende projecten, zoals de nieuwbouw van het zwembad, kunnen risico's meebrengen door dat de btw teruggave van de uitgaven op sportaccommodaties (SPUK) niet gegarandeerd kunnen worden.

Overig algemeen

In onze bedrijfsvoering lopen we dagelijks risico. Menselijke fouten kunnen leiden tot schades zoals bijvoorbeeld foute aanbestedingen of onjuiste invulling van SISA verantwoordingen. De exploitatie van het nieuwe zwembad en de nieuwe sporthallen zullen gaan leiden tot bijstelling van de huidige exploitatiebudgetten. Datzelfde geldt voor het onderzoek naar de kostendekkendheid van leges na veranderingen in wet- en regelgeving. Zo zijn er vele voorbeelden te bedenken van veranderende onderdelen in de bedrijfsvoering en de in het loop van het jaar veranderende wet- en regelgeving die een direct effect kunnen hebben op onze begroting en budgetten. Om schijn nauwkeurigheid te voorkomen in de berekeningen van risico's en in de wetenschap dat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen is er voor gekozen om

een algemene post op te nemen in het weerstandsvermogen. De raad heeft hierover separaat nog een duidingsbrief ontvangen.

Woningmarkt

De gespannen situatie op de woningmarkt raakt kwetsbare groepen extra. Voor de komende jaren zal dit vraagstuk steeds groter worden (o.a. door het Langer thuis-programma vanuit het Rijk). Dit vraagt om alternatieve en flexibele oplossingen. Dit zal investeringen met zich mee brengen die waarschijnlijk gepaard gaan met risico's.

Financiële kengetallen

In de onderstaande tabel volgt een overzicht van de financiële kengetallen.

Begroting 2024	Verloop van de kengetallen					
Financiële kengetallen	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1-a. Netto schuldquote	67,2%	47%	47%	36%	31%	26%
1-b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	65,1%	46%	46%	34%	30%	25%
2. Solvabiliteitsratio	35,1%	36%	33%	35%	34%	32%
3. Grondexploitatie	49,5%	23%	20%	11%	5%	0%
4. Structurele exploitatieruimte	3,9%	0,4%	0,8%	1,7%	0,8%	0,6%
5. Belastingcapaciteit	83,9%	80,5%	81,9%	Nb	Nb	Nb

* Het kengetal Belastingcapaciteit voor de begroting 2025 t/m 2027 kan niet worden berekend. De benodigde gegevens (belastingtarieven en de gemiddelde WOZ- waarde) zijn voor deze jaren nog niet beschikbaar.

Toelichting en beoordeling financiële kengetallen

De provincie Gelderland heeft een tabel ontwikkeld die als hulpmiddel kan worden gebruikt bij de interpretatie van de kengetallen. Daarbij hanteert zij drie risicocategorieën (A, B en C).

Financiële positie

De financiële positie van de gemeente Harderwijk uitgedrukt in de kengetallen wordt, op basis van de risicocategorie-indeling, als voldoende gekwalificeerd. Niettemin dient aan de meerjarige ontwikkeling van de structurele exploitatieruimte nadrukkelijk aandacht te worden besteed.

Tabel financiële kengetallen

In onderstaande tabel zijn de risicocategorieën waarin de gemeente Harderwijk zich bevindt voor het begrotingsjaar 2024 vetgedrukt opgenomen. Categorie A is de minst risicovolle categorie en categorie C is het meest risicovol.

Financiële kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1-a. Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
1-b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
2. Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
3. Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
4. Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
5. Belastingcapaciteit*	<95%	95-105%	>105%

De risicocategorisering waarin de kengetallen voor het jaar 2024 van gemeente Harderwijk vallen komt overeen met die van de begroting 2023 met uitzondering van het kengetal Grondexploitatie (van B naar A) en kengetal Structurele exploitatieruimte (van B naar A). De afwijkingen zijn in dit geval dus beide naar een minder risicovolle categorie.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. Een hogere schuldquote betekent een hogere schuldenlast. De netto schuldquote fluctueert in de loop der tijd, voornamelijk door opname van geldleningen en jaarlijkse aflossingen op geldleningen. De netto schuldquote van gemeente Harderwijk valt in de minst risicovolle **categorie A** en is voor begrotingsjaar 2024 met 47% gelijk aan de uitkomst van de begroting 2023.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Deze wordt berekend overeenkomstig de netto schuldquote, vermeerderd met leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen. Dit kengetal houdt ook rekening met de risico's die gelopen worden bij voornoemde partijen. Hoe lager het percentage is, hoe gunstiger ook hier de financiële positie. Gezien het terughoudende beleid wat het verstrekken van leningen betreft, is er nauwelijks verschil in de schuldquote na correctie voor alle verstrekte leningen. De netto

schuldratio gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen van gemeente Harderwijk valt in de minst risicovolle **categorie A** en is voor begrotingsjaar 2024 met 46% gelijk aan de uitkomst van de begroting 2023.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is op langere termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. De solvabiliteitsratio van Gemeente Harderwijk valt in het gemiddelde risicoprofiel, **categorie B**. Er is sprake van een kleine afname van de solvabiliteitsratio in begrotingsjaar 2024 ten opzichte van begrotingsjaar 2023.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de boekwaarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. Voor de berekening worden de niet in exploitatie genoemde gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de begroting of rekening en uitgedrukt in een percentage. De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Met een kengetal grondexploitatie van 19,9% (afgerond 20%) valt de gemeente Harderwijk in **categorie A**. Dit kengetal is een verbetering ten opzichte van vorig jaar. Op dit moment wordt op basis van de geprognosticeerde balans meerjarig nog een afname van bouwgronden in exploitatie verwacht, echter kan het openen van een nieuwe grondexploitatie deze raming weer veranderen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder bijvoorbeeld de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin, dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

De structurele exploitatieruimte van gemeente Harderwijk is berekend op 0,8%. Voor begrotingsjaar 2024 valt dit kengetal in **categorie A**.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft de potentiële ruimte aan, die een gemeente heeft om zijn structurele baten te verhogen om daarmee bijvoorbeeld stijgende structurele lasten op te vangen. Of dit wel of niet gebeurt is een bestuurlijke beleidskeuze. Wanneer een gemeente te maken heeft met een hoge schuld en de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten en de woonlasten al relatief hoog zijn, dan is er minder ruimte om te kunnen bijsturen.

Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan landelijk gemiddelde tarieven. De belastingcapaciteit wordt als volgt berekend: de totale woonlasten meerpersoonshuishouden ten opzichte van het landelijk gemiddelde uitgedrukt in een percentage. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, riool- en waterzorgheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Voor begrotingsjaar 2024 komt dit kengetal uit op 81,9%.

Het kengetal belastingcapaciteit van gemeente Harderwijk valt in de minst risicovolle **categorie A**.

3.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Het op een verantwoorde wijze onderhouden en in stand houden van de kapitaalgoederen legt een beslag op een aanzienlijk deel van de financiële middelen van de gemeente. Kapitaalgoederen zijn ruwweg verdeeld naar de categorieën wegen, water, groen en gebouwen. Onderhoud en vervanging zijn van belang om een veilige en duurzame openbare ruimte te realiseren. Er vindt een continue afweging plaats tussen een zo doelmatig mogelijk fysiek beheer en het verwezenlijken van de aanwezige maatschappelijke vraag en behoefte.

Meer specifiek gaat het in deze paragraaf om de planning en uitvoering van de te verrichten onderhoudswerkzaamheden aan de diverse categorieën kapitaalgoederen. Genoemde bedragen zijn exclusief interne uren (overhead). Deze worden centraal vastgelegd en niet toegerekend.

In de diverse beleids- en beheerplannen heeft de raad de kaders vastgesteld voor de uitvoering van het onderhoud. Het vastgestelde onderhoudsniveau en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn daarbij bepalend voor de jaarlijkse lasten. Voor zover aanwezig worden onderhoudsvorzieningen gevuld door een jaarlijkse storting ten laste van de begroting.

De volgende tabel geeft een overzicht van aanwezige beheerplannen en geplande actualisaties (N.B.: opsomming is niet uitputtend van karakter).

Beheerplan	Vastgesteld raadsbesluit	Geplande actualisatie
IBOR 2020-2024	2 juli 2020	2024
ZAP 2020-2023	3 december 2020	2024
Beheerplan sportaccommodaties 2019-2023 2 ^e evaluatie	10 oktober 2019	2027
VANG-Harderwijk op weg naar een circulaire stad	25 juni 2020	2024
Beheerplan begraafplaatsen	7 maart 2022	2028
Havenbeheerplan 2020-2024	2 juli 2020	2024
Meerjaren onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen (MJOP) 2021-2024	8 juli 2021	2025

Beleidskader

Het beleid voor het beheer van onze openbare ruimte is vastgelegd in het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte. Het huidige IBOR is bij raadsbesluit van 2 juli 2020 vastgesteld. Het plan, met als motto "Samen kleuren wij de Stad", geeft in hoofdlijnen aan hoe de gemeente de diverse onderdelen van de openbare ruimte in Harderwijk en Hierden op een doelgerichte en planmatige wijze beheert.

De keuzes in het IBOR-plan sluiten aan op het integrale beleid van de gemeente voor een veilig en aantrekkelijk woon- en leefmilieu, het versterken van de sociale samenhang, het vergroten van de toeristische attractiviteit en duurzaamheid. Gerubriceerd naar de productgroepen blauw (water, riool- en waterzorg), bruin (reiniging, afval), grijs (wegen, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken) en groen (openbaar groen, speelplaatsen) vormt het plan een schakel tussen de vigerende beleidsplannen en de meerjarige onderhoudsprogramma's.

Uitvoering en financiële consequenties

Onderhoudswerkzaamheden aan de verschillende disciplines worden in de uitvoering waar mogelijk integraal afgestemd om kostenvoordelen te behalen.

Wegen

Het IBOR is maatgevend voor het in stand houden van de verhardingen. Aan de hand van de landelijke CROW – normen is het kwaliteitsniveau bepaald op niveau B. De dekking van dit niveau is geregeld in het IBOR. De CROW – normen worden landelijk als richtlijn erkend en toegepast.

Er is sprake van planmatig jaarlijks onderhoud (belijning, onkruidbestrijding), meerjarig onderhoud (vervanging van op basis van technische en economische levensduur), curatief onderhoud (herstellen van schade) en van meer projectmatige werkzaamheden (grootschalige vervanging, renovatie en reconstructie). De technische levensduur wordt mede bepaald door met een frequentie van eens in de 3 jaar het gehele areaal te inspecteren.

De exploitatielasten bestaan uit onderhoud, vervanging, en herstel van schades. Voor 2024 is hier binnen de lopende begroting € 1,8 miljoen geraamd.

Civiele kunstwerken

Het IBOR is maatgevend voor het in stand houden van de civiele kunstwerken. Voor de civieltechnische kunstwerken geldt het Kunstwerken Informatie Onderhoudsysteem (KIOS). Daarbij is als eis gesteld, dat de civiele kunstwerken moeten functioneren en het beheer wordt uitgevoerd op basis van een planmatige verouderingstijd. Het benodigde beheer volgt uit een inspectie (een keer per 3 jaar).

De exploitatielasten bestaan uit jaarlijks planmatig onderhoud, planmatig meerjarig onderhoud en herstel schades. Voor 2024 is hier € 163.000,- voor geraamd. In de exploitatie is vervanging niet opgenomen. In het IBOR is een lijst van alle civiele kunstwerken opgenomen met vervangingsjaar. De kosten moeten separaat aangevraagd worden.

Openbare verlichting en Technische installaties

Het IBOR is maatgevend voor het in stand houden van de openbare verlichting en de technische installaties. Aan de hand van landelijke normen, de richtlijnen en aanbevelingen van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSVV), wordt het verlichtingsniveau bepaald. Deze richtlijnen hebben geen wettelijke status maar worden landelijk erkend en toegepast. De technische installaties moeten in principe altijd functioneren. Hiervoor is een service – level – agreement afgesloten met een 24-uurs norm voor het verhelpen van storingen.

Er is sprake van planmatig jaarlijks onderhoud, planmatig meerjarig onderhoud (vervanging van onderdelen en lichtmasten op basis van technische en economische levensduur), curatief onderhoud (herstellen van schade) en van meer projectmatige werkzaamheden (grootschalige vervanging, renovatie en reconstructie). De exploitatielasten bestaan o.a. uit energielasten, onderhoud en vervanging en herstellen van schades. Voor 2024 is voor deze kostencategorieën € 545.000,- geraamd.

Straatmeubilair

Het IBOR is maatgevend voor het in stand houden van het straatmeubilair. Aan de hand van de landelijke CROW – normen is het kwaliteitsniveau bepaald op niveau B en de dekking van dit niveau geregeld in het IBOR. De exploitatielasten bestaan uit onderhoud, vervanging, en herstel van schades. Jaarlijks is hiervoor € 188.000,- geraamd.

Groen

Het IBOR is maatgevend voor het in stand houden van de groenvoorzieningen. Aan de hand van de landelijke CROW – normen is het kwaliteitsniveau bepaald op niveau B en de dekking van dit niveau geregeld in het IBOR. Voor de bomen streven we naar duurzame instandhouding van het bomenbestand en voldoen aan de wettelijke zorgplicht.

Er is sprake van planmatig jaarlijks onderhoud, meerjarig onderhoud, vervanging op basis van technische en economische levensduur, curatief onderhoud (herstellen van schade) en van meer projectmatige werkzaamheden (grootschalige vervanging, renovatie en reconstructie). De exploitatielasten bestaan uit onderhoud, vervanging en herstel van schades. Voor 2024 is hier € 2,2 miljoen voor geraamd.

Speelplaatsen

Het IBOR is maatgevend voor het in stand houden van de speelplaatsen. Bij spelen gaat het om het handhaven van een veilige speelomgeving. De gemeente kent een zorgplicht om de veiligheid van de speelvoorzieningen te waarborgen. De veiligheid heeft betrekking op de onderhoudstoestand van de speeltoestellen en valondergronden, conform de regels in het Warenwetbesluit Attractie- en Speelvoorzieningen.

Het onderhoud bestaat uit onder meer het vervangen en repareren van speeltoestellen, het uitvoeren van functionele en visuele inspecties en het bijhouden van logboeken. De totale kosten voor onderhoud en vervanging voor 2024 zijn geraamd op € 399.000,-.

Havens

Het vigerende Havenbeheerplan 2020-2024 heeft betrekking op alle havens in eigendom en beheer van de gemeente Harderwijk inclusief het nautische beheergebied. Met de ontwikkelde fases 1 en 2 binnen het project Waterfront heeft het havengebied vele veranderingen ondergaan. De ontwikkeling van fase 3 is nog in volle gang.

Jaarlijks wordt ca. € 230.000,- toegevoegd aan de onderhoudsvoorziening Havenwerken. Vanuit deze voorziening wordt het groot onderhoud aan bruggen, kademuuren, oeverbeschermingen enz. bekostigd.

Riool- en waterzorg

Naast het IBOR is ook de vastgestelde verleningsnotitie Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan 2020 - 2023 (ZAP) maatgevend voor het in stand houden van de rioleringen. Deze notitie omvat de gemeenten Harderwijk,

Ermelo en Putten en het Waterschap Vallei & Veluwe. Voor de rioleringen is de streefqualiteit vastgesteld op niveau C. Dit is een "Harderwijker" vertaling van landelijke erkende richtlijnen, maar hebben geen wettelijke status. De exploitatielasten bestaan met name uit onderhoud en vervanging en herstel schades. Op moment van schrijven wordt gewerkt aan de actualisatie van het beheerplan Riool- en waterzorg, namelijk het Water- en klimaatadaptatieprogramma Harderwijk 2024 - 2028.

Water

Het IBOR is maatgevend voor het in stand houden van de watergangen. Het gaat hier om watergangen voornamelijk in het buitengebied met een schouwplicht. De stedelijke watergangen zijn voornamelijk in eigendom of beheer bij het Waterschap. De exploitatielasten bestaan uit onderhoud en herstel schades.

Gemeentelijk vastgoed

De vastgoedportefeuille van de gemeente in de vorm van gebouwen en terreinen kent een divers karakter. Het bezit van vastgoed is echter geen doel op zich. Het is één van de instrumenten om de doelstellingen op het gebied van sport, cultuur, welzijn, veiligheid en economie te realiseren.

Sinds 2015 heeft de gemeente geen wettelijke verantwoordelijkheid meer voor het onderhoud van schoolgebouwen. Uitzondering hierop zijn de schoolgebouwen in gemeentelijk eigendom; daarvoor blijft de gemeente deze verantwoordelijkheid wel dragen.

Beleidskader

Het uitgangspunt is, dat de gemeente de vastgoedaccommodaties in een goede staat van onderhoud houdt. Op grond van de Financiële beheerverordening 2019 wordt eens in de 4 jaar het Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) geactualiseerd, inclusief het meerjarig budgettaire beslag. Het vigerend beleid is gebaseerd op het Meerjarig Onderhoudsplan 2021-2024.

Het onderhoudsniveau is gebaseerd op sober en doelmatig onderhoud. Het cyclische karakter van het planmatig onderhoud brengt met zich mee, dat er jaarlijkse fluctuaties optreden in het uitgavenpatroon. Naast de jaarlijks beschikbare onderhoudsbudgetten ten behoeve van het preventief en correctief onderhoud, is er een Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en een Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten technische installaties beschikbaar om de geplande en verwachte uitgaven voor groot onderhoud en vervanging door de jaren heen te egaliseren.

MJOP gemeentelijke gebouwen

Het MJOP 2021-2024, met als uitgangspunt technische instandhouding van de gebouwen in de huidige vorm, is opgesteld door een onafhankelijk extern bureau (Facilicom Solutions) op basis van visuele inspecties en aangereikte informatie. De actualisatie van het MJOP is in 2020 uitgevoerd en het raadsbesluit is genomen op 8 juli 2021. Op basis van het MJOP 2021-2024 en een doorrekening van 2025-2030 is op basis van een 10-jarige beeld een gemiddelde bijdrage per jaar geraamd. De jaarlijkse dotatie aan de onderhoudsvoorziening betreft € 1.123.896,- (inclusief niet verrekenbare BTW).

3.4 Paragraaf Financiering

Algemeen

De paragraaf Financiering gaat over de manier waarop gemeente Harderwijk haar activiteiten en projecten financiert en haar liquiditeiten beheert.

Ambitie

Gemeente Harderwijk streeft naar regie op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten resulterend in een optimale financiering (op korte en lange termijn) in geldstromen. Daarbij wordt geopereerd binnen de wettelijke en gemeentelijke vastgestelde kaders. Om de treasuryfunctie goed uit te voeren, wordt gekeken naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt financieel risicomijdend uitgevoerd. Gemeente Harderwijk geeft waar het kan invulling aan duurzaam (ethisch) bankieren. Op het gebied van reputatie en imago stelt gemeente Harderwijk eisen aan de organisaties en instellingen, waarmee het zaken doet. Gemeente Harderwijk stelt bij de treasuryfunctie bestuurlijke en ambtelijke integriteit voorop.

Doelstellingen

De doelstellingen van gemeente Harderwijk op het gebied van Treasury luiden: regie hebben op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten, duurzaam toegang hebben tot de financiële markten, tijdig kunnen beschikken over voldoende financieringsmiddelen, beheersen van risico's, streven naar rente-optimalisatie en beperken van verwerkingskosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Regelgeving

De Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) is kaderstellend voor de treasuryfunctie van gemeenten. Gemeenten worden verplicht tot een transparant en inzichtelijk lokaal treasurybeleid en -beheer. Het actuele beleidskader voor de gemeentelijke financiering is het op 23 februari 2023 door de raad vastgestelde Treasurystatuut gemeente Harderwijk 2023. De wet Fido bevat drie normen waaraan de gemeente dient te voldoen. De normen betreffen het renterisiconorm, kasgeldlimiet en het drempelbedrag schatkistbankieren.

Effectindicatoren				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Renterisiconorm:				
<i>Wettelijke norm</i>	20%	20%	20%	20%
<i>Percentage gemeente Harderwijk</i>	8%	8%	9%	3%
Kasgeldlimiet:				
<i>Wettelijke norm</i>	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
<i>Percentage gemeente Harderwijk</i>	0%	0%	0%	0%
Drempelbedrag Schatkistbankieren:				
<i>Wettelijke norm</i>	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
<i>Percentage gemeente Harderwijk</i>	N.n.b	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.
Financierings-overschot / -tekort	1.993	10.584	6.393	10.879

Liquiditeit

Met behulp van de liquiditeitsprognose wordt de ontwikkeling van het saldo van de periodieke uitgaven (lonen, reguliere budgetten) en inkomsten (belastingen, gemeentefonds) in beeld gebracht. Tevens worden grondexploitaties jaarlijks herzien aan de hand van ontwikkelingen. De fasering in tijd van de geplande (vervangings)investeringen wordt periodiek afgestemd met de projectleiders. De hieruit voortvloeiende financieringsbehoefte wordt in de liquiditeitsprognose inzichtelijk gemaakt. Bij het actualiseren van de liquiditeitsprognose door het jaar heen wordt in beeld gebracht hoe het verloop van de inkomsten en uitgaven is van de grondexploitaties. Indien nodig worden er kort- of langlopende leningen aangetrokken afhankelijk van de behoefte.

In de onderstaande tabel is een samenvatting van de liquiditeitsprognose per 1-1-2024 te zien. Er is hier een licht tekort waarneembaar. Zoals bij het advies over de lening is aangegeven zal een mogelijk tekort gefinancierd worden met een kasgeldlening. Vermoedelijk zal dit in 2024 nodig zijn. Dit wordt nauwlettend gemonitord en indien noodzakelijk wordt er een kasgeldlening aangetrokken.

Liquiditeitsplanning (bedragen x € 1.000,-)				
Ultimo jaar	2024	2025	2026	2027
Liquide middelen	5.607	6.753	20.047	3.358
Algemene Dienst	-9.662	-4.858	-11.119	-3.474
Grondexploitatie	19.350	16.696	11.472	8.074
Aflossingen langlopende leningen	-16.043	-16.043	-17.043	-5.900
Aflossingen uitgezette leningen	0	0	0	0
Kasgeldleningen	0	0	0	0
Af te sluiten langlopende leningen	0	0	0	0
Financieringspositie	-748	2.548	3.357	2.058

Renterisiconorm, renterisico – vaste schuld

De renterisiconorm is een norm in de Wet Fido die het maximum aangeeft in hoeverre de gemeentebegroting risico mag lopen i.r.t. de hoeveelheid aflossingen en rentelasten van langlopende leningen (langer dan 1 jaar). Hoe kleiner de aflossing en hoe meer verspreid in tijd, hoe minder gevoelig de begroting is voor extreme renteveranderingen bij herfinanciering.

De som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening mag in 2024 maximaal gelijk zijn aan het drempelbedrag, afgerond € 40.620.000. Dit is gelijk aan 20% van € 203.100.000 (het totaal van de begrote lasten, vóór bestemming). De tabel laat zien dat in 2024 de renterisiconorm niet wordt overschreden en wordt voldaan aan de norm.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000,-)				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Grondslag voor de norm: totaal van de begrote lasten op jaarbasis	203.100	197.042	186.964	181.767
<i>Drempelbedrag volgens wet Fido</i> <i>20% van de begrote lasten op jaarbasis</i>	40.620	39.408	37.393	36.353
Renteherzieningen	-	-	-	-
Aflossingen	16.043	16.043	16.043	4.900
<i>Risicobedrag (renteherzieningen + aflossingen)</i>	16.043	16.043	16.043	4.900
<i>Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag renterisiconorm</i>	24.577	23.365	21.350	31.453
Wordt voldaan aan de norm?	ja	ja	ja	ja

Leningenportefeuille

De portefeuille van leningen met een looptijd gelijk aan of langer dan één jaar is in 2024 als volgt samengesteld.

Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000,-)				
Geldverstrekker	bedrag	bedrag	rentepercentage	einddatum
	1-1-2024	31-12-2024		
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	12.000	8.000	0,280%	12-7-2026
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	21.428	14.285	0,037%	10-4-2026
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	59.500	56.000	0,182%	15-7-2040
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	35.000	33.600	3,508%	17-4-2048
Totaal	127.928	111.885		

Kasgeldlimiet

De rentepercentages voor kortlopende financiering (looptijd < 1 jaar) kunnen sterk fluctueren, waardoor ook de rentelasten sterk meebewegen. Daarom heeft het Rijk met betrekking tot het financieren met kortlopende middelen wettelijke voorschriften vastgesteld. De maximale gemiddelde omvang waarvoor gemeenten kortlopende leningen en schulden in rekening courant mogen aangaan, wordt bepaald door de kasgeldlimiet.

Als onderdeel van de treasuryfunctie wordt de afweging kort- of langlopend financieren gemaakt op basis van de actuele liquiditeitsplanning. Als de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, is de gemeente verplicht om de vlottende financiering (korter dan 1 jaar) om te zetten in vaste financiering. In het kader van de Wet Fido heeft de provincie een toezichhoudende rol.

In 2024 is er niet de verwachting dat het kasgeldlimiet wordt overschreden. Wel zal er naar verwachting een kasgeldlening aangetrokken moeten worden, die ver onder het limiet zal blijven. Zie de liquiditeitsprognose hierboven.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000,-)				
	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Omvang begroting per 1 januari 2024	203.100	197.042	186.964	181.767
<i>(1) Toegestane kasgeldlimiet</i>				
<i>In procenten</i>	8,5	8,5	8,5	8,5
<i>In €</i>	17.264	16.749	15.892	15.450

Rente

Ontwikkelingen Rente

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn voor de gemeente belangrijk om te kunnen sturen op de financiële risico's. Op ontwikkelingen die van buiten komen kunnen niet beïnvloed worden. De renteontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd door gebruik te maken van informatie van met name de BNG en het Schatkistbankieren.

Aantrekken geld

De renteverhogingen door de ECB hebben tot gevolg dat de rente momenteel voor kortere looptijden hoger is dan voor de langere termijn. Hieruit lijkt de verwachting van de kapitaalmarkt van een tijdelijke stijgende rente te spreken. De rentevisie voor 2024 wordt nu bepaald op 3,75%, voor 2025 en verder wordt gerekend op 3,50%.

Beleggen in Schatkist

Door de hogere rente stijgt ook de opbrengst in de Schatkist. Voor de lopende rekening in de Schatkist wordt een renteopbrengst verwacht van 3,50% in 2024, vervolgens vanaf 2025 dalend met 0,50% per jaar tot 2% in 2027.

Renteschema

In de notitie rente 2017 heeft de Commissie BBV de aanbeveling gedaan het renteschema op te nemen om het inzicht te vergroten in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Dit renteschema is in onderstaand schema weergegeven.

Schema rentetoerekening (bedragen x € 1,-)	
	2024 begroting
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.333.000
Externe rentebaten	-442
Totaal door te rekenen externe rente	1.332.558
Doorberekende rente aan de grondexploitatie	-747.305
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
Saldo door te rekenen externe rente	585.253
Rente over het eigen vermogen	0
Rente over de voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	585.253
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-806.760
Renteresultaat op taakveld Treasury	-221.507

Rente-omslagpercentage

De notitie rente 2017 van de Commissie BBV schrijft voor hoe gemeenten de doorberekening van de rente dienen te verantwoorden. Het te hanteren renteomslag-percentage dient door alle gemeenten op een éénduidige wijze berekend te worden, zodat onderlinge vergelijkbaarheid toeneemt en beter aansluit bij de werkelijke rentekosten. In de begroting 2024 is het rente-omslagpercentage op 0,5% bepaald.

Renteresultaat

Per saldo heeft gemeente Harderwijk over 2024 een rentelast van ca. € 1,3 miljoen euro. Na rentetoerekening aan de grondexploitatie, komt er nog ca. € 221.507,- ten laste van de exploitatie en wordt toegerekend aan taakvelden.

Risico's

Met het geactualiseerde Treasurystatuut 2023 worden risico's geminimaliseerd doordat beschreven wordt aan welke randvoorwaarden alle Treasury gerelateerde activiteiten moeten voldoen. Indien er om wat voor redenen dan ook specifieke risico's worden geconstateerd i.r.t. Treasury zullen deze mee worden genomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Met betrekking tot debiteuren die niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen, wordt een actief invorderingsbeleid gevoerd om de risico's te minimaliseren. Op deze wijze worden de (financiële) risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingspositie op debiteuren voorkomen.

Geprognosticeerde balans

Vanuit de BBV voorschriften dient een geprognosticeerde balans te worden opgenomen.

Activa (bedragen x € 1.000,-)	Rekening 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	4.319	5.379	5.280	5.182	5.083	4.944
Materiële vaste activa	131.293	147.144	141.750	135.469	129.329	123.345
Financiële vaste activa	8.760	8.503	8.503	8.503	8.503	8.503
Totaal vaste activa	144.372	161.026	155.533	149.154	142.916	136.792
Vlottende activa						
Voorraden	88.699	51.087	39.759	21.643	8.903	-371
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	25.051	32.430	46.686	55.346	51.176	55.662
Liquide middelen	898	898	898	898	898	898
Overlopende activa	10.521	10.521	10.521	10.521	10.521	10.521
Totaal vlottende activa	125.169	94.936	97.865	88.409	71.498	66.710
Totaal activa	269.541	255.962	253.398	237.563	214.414	203.502
Passiva (bedragen x € 1.000,-)						
Vaste passiva						
Eigen vermogen	94.493	66.954	83.667	82.130	73.195	65.312
Voorzieningen	18.204	20.378	17.144	18.889	20.719	22.589
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	114.988	128.202	112.159	96.116	80.073	75.173
Totaal vaste passiva	227.685	215.535	212.970	197.135	173.986	163.075
Vlottende passiva						
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4.393	2.964	2.964	2.964	2.964	2.964
Overlopende passiva	37.463	37.463	37.463	37.463	37.463	37.463
Totaal vlottende passiva	41.856	40.427	40.427	40.427	40.427	40.427
Totaal passiva	269.541	255.962	253.397	237.562	214.414	203.502

* De saldi van de Algemene Reserve is inclusief het verwachte resultaat van het jaar daarvoor (taakveld 0.11).

EMU-saldo

Het EMU-saldo over het jaar t-1, jaar t en t+1 worden in de begroting opgenomen in lijn met landelijke afspraken. Het EMU-saldo wordt berekend volgens onderstaande tabel:

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Omschrijving					
1. <i>Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)</i>	820	2.127	2.155	5.406-	5.274-
2. <i>Mutatie (im)materiële vaste activa</i>	16.911	5.493-	6.379-	6.239-	6.124-
3. <i>Mutatie voorzieningen</i>	2.174	1.061-	1.746	1.829	1.871
4. <i>Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)</i>	37.612-	11.327-	18.116-	12.740-	9.274-
<i>Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van</i>					
5. <i>financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa</i>	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	23.695	17.886	28.396	15.402	11.995

3.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Organisatie en organisatieontwikkeling

In de organisatievisie van de gemeente Harderwijk staat de best mogelijke dienstverlening aan inwoners, ondernemers en bezoekers voorop. In de voorgaande jaren zijn in dat licht aanpassingen verricht aan de structuur voor de organisatie – en – is geïnvesteerd in de talentontwikkeling van medewerkers. Zowel in de interne Harderwijk Academie als het leiderschapsprogramma. Daarmee is een solide basis ontstaan, van waaruit continue verder gewerkt wordt aan de kwaliteitsverbetering van de dienstverlening. In de aankomende periode worden daarom geen grote structuurveranderingen in de organisatiestructuur voorzien. De basis is op orde en dat geeft rust en overzicht. De focus en energie ligt nu op en bij de uitvoering van de ambities in het collegeprogramma. Als toch nog aanpassingen aan de organisatie nodig blijken te zijn, dan vinden die vooral organisch plaats. Het leiderschapsprogramma wordt in 2024 doorgezet, waarbij meer nadruk komt te liggen op thema's als regionale samenwerking (de rol en positie van gemeente Harderwijk daarin), het verder versterken van het bestuurlijk-ambtelijk samenspel in het realiseren van de ambities voor gemeente Harderwijk en de snelgroeiende ontwikkelingen op terrein van (digitale) dienstverlening.

Dienstverlening

Binnen gemeente Harderwijk worden veel activiteiten ontplooid om de dienstverlening te verbeteren. Mede ingegeven door de coronacrisis zijn er bijvoorbeeld meerdere processen gedigitaliseerd (o.a. doorgeven verhuizing).

Dit inrichten van e-diensten maakt onderdeel uit van het programma Dienstverlening, wat met Ermelo, Zeewolde en Meerinzicht gezamenlijk wordt opgepakt. Doelstelling overall van het programma Dienstverlening is te komen tot één functioneel Klant Expertise Centrum (KEC) voor de primaire dienstverlening aan de inwoners van EHZ, waarbij op elke locatie een fysieke ingang blijft. Hiermee beogen we de volgende doelstellingen na te streven:

- dienstverlening die begrijpelijk en toegankelijk is (verder) te ontwikkelen;
- de online dienstverlening verder te verbeteren;
- onze dienstverlening kwalitatief te verbeteren;
- onze dienstverlening efficiënter in te richten, met gebruikmaking van landelijke standaarden en oplossingen.

We streven ernaar om de inwoner vaker te consulteren bij het inrichten van de dienstverleningsprocessen, zodat we vaker voldoen aan de verwachtingen van de inwoners van Harderwijk en Hierden.

Er staan meerdere wetswijzigingen gepland, waar we mee te maken krijgen. Per 1 januari 2024 gaat de Omgevingswet in, verder wordt het mogelijk om bij geboorte kinderen een dubbele achternaam te geven én in het eerste kwartaal krijgen we te maken met de zogenaamde paspoortpiek. Al deze ontwikkelingen zullen druk(te) op gaan leveren. We zijn ons daar nu op aan het voorbereiden, ook hierin zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met de andere gemeenten.

Leer!plein

Het Leer!plein (voorheen de EHZM-academie) faciliteert leren en ontwikkelen binnen de gemeenten Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht. Vanuit het strategisch medewerkersbeleid EHZM is het thema 'Leren en ontwikkelen' uitgewerkt in een EHZM visie op leren en ontwikkelen. Deze visie is het uitgangspunt van de academie die eind 2023 van start is gegaan. De academie is ondergebracht bij HRM, Meerinzicht. Het Leer!plein draagt structureel bij aan vitale, lerende, dienstverlenende en toekomstbestendige organisatie.

Meerinzicht

Om in te kunnen spelen op de snel veranderende samenleving zet Meerinzicht zich in voor een meer wendbare sturing van de organisatie. In afstemming met de gemeenten is de inzet om snel en effectief in te springen bij ontwikkelingen in de samenleving. Om overzicht en koers te houden en alle stakeholders (o.a. medewerkers, directieraad, bestuur, gemeente) te betrekken, wordt gebruikgemaakt van de zogenaamde A3-methodiek. Op basis van deze methode wordt met "minder papier" meer sturing en samenhang bereikt en kan bovendien gedurende het jaar worden bijgestuurd.

Samenwerking EHZM

Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht werken in het Sociaal Domein sinds 2018 beleidsmatig samen. De drie brongemeenten werken aan een nieuwe integrale visie op het sociaal domein. In het visietraject komen opgaven aan de orde die zich nu al aankondigen zoals de toenemende complexiteit van casuïstiek en vraagstukken van inwoners en hun netwerken, de beweging om het maatwerk dichterbij de uitvoeringspraktijk en leefwereld van inwoners te brengen en de transformatie in het sociaal domein, die is gericht op de inzet van collectieve en preventieve voorzieningen in het voorveld. Zo'n benadering zal van invloed zijn op de bedrijfsvoering en aandacht vragen voor de kwaliteit van de interne processen binnen het sociaal domein. Tegelijkertijd vraagt het ook om de benodigde kennis, kwaliteiten en competenties van de medewerkers.

Het domein Bedrijfsvoering voert reguliere taken ter ondersteuning van de bedrijfsvoering van de drie brongemeenten en Meerinzicht zelf uit op het terrein van personeel, organisatie en communicatie. De inkoop wordt op basis van een inkoopkalender daar waar mogelijk op regionale schaal georganiseerd. De gemeentelijke belastingen worden door Meerinzicht opgelegd en ingevorderd voor de brongemeenten en ook voert Meerinzicht de waardebeoordeling uit in het kader van de Wet WOZ. Daarnaast wordt de documentaire informatievoorziening uitgevoerd. Facilitaire dienstverlening wordt verzorgd en het gebouwbeheer van het gemeentelijk vastgoed gepland en uitgevoerd. De financiële dienstverlening en de P&C-cyclus van de brongemeenten en Meerinzicht wordt geleverd alsmede de interne controlefunctie. Meerinzicht adviseert, ondersteunt en beheert rondom alle vraagstukken op het vakgebied informatisering en automatisering. Speerpunten zijn: Informatiebeveiliging, privacy en Datagedreven werken.

Privacy en informatiebeveiliging

Het belangrijkste aandachtspunt voor privacy en informatieveiligheid blijft bewustwording creëren en borgen binnen de EHZM organisaties. Sinds medio 2021 is het privacy team op sterkte gekomen. Er is veel aandacht besteed aan de bewustwording binnen de organisatie op het gebied van privacy en informatieveiligheid. Hierdoor is o.a. het aantal datalekken, die gemeld worden, gestegen. Er is ook een privacybeleid gerealiseerd en er zijn projecten gedaan die de privacyuitgangspunten verbeteren (anonimiseren, autorisaties, audits, data protection impact assessments). Uitgangspunten van privacy by design en by default worden steeds vaker toegepast. Door bewustwordingssessies te organiseren en doorlopend aandacht te vragen voor privacy en informatieveiligheid (bijvoorbeeld door middel van blogs, nieuwsberichten, Sir Askalot) willen we bereiken dat medewerkers eerder het privacy team of de CISO benaderen. Op deze manier wordt inzicht verkregen en is het mogelijk op basis van risicosturing de informatieveiligheid gericht te borgen en te verbeteren. De ontwikkelingen binnen het privacy en informatieveiligheid domein gaan echter snel en leveren steeds meer bedreigingen op. Er worden steeds meer digitale aanvallen gedaan op organisaties en het beschermen hiertegen is topprioriteit.

De EHZM organisaties moeten voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De BIO beschrijft het basisniveau voor informatiebeveiliging en wordt gehanteerd door het Rijk, gemeenten, waterschappen en provincies. Dit dient ieder jaar te worden aangetoond. Als onderdeel hiervan dient de jaarlijkse ENSIA-verantwoording te worden afgelegd (waaronder DigiD en Suwinet). Een van de belangrijkste onderdelen hierin is het aanstellen, opleiden en trainen van proceseigenaren. Zij moeten voor een belangrijk deel de invulling geven aan de verantwoording. Tevens zijn de proceseigenaren leidend in het beheer van het verwerkingsregister. In 2025 wordt er weer een externe audit Wpg (Wet politiegegevens) uitgevoerd. De aandachtspunten van de audit 2021 worden in de komende periode aangepakt. Tot slot is veranderende en nieuwe wetgeving voor het privacy team van belang. Zoals bijvoorbeeld de introductie van de Wams (wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein), NIS2 (Netwerken en Informatiesystemen) en het opzetten van een algoritme register.

Frauderisico's

De EHZM organisaties zijn gezamenlijk bezig om fraudebeleid met een bijbehorende frauderisicoanalyse op te stellen. Eind 3^e begin 4^e kwartaal 2023 zal dit beleid worden aangeboden aan het college van Burgemeester en Wethouders en de Auditcommissie. Vanaf de jaarrekening 2023 zal de verantwoording hiervan een structureel onderdeel worden van de paragraaf bedrijfsvoering.

3.6 Paragraaf Wet Open Overheid (WOO)

Algemeen

De WOO (Wet Open Overheid) is op 1 mei 2022 in werking is getreden. Deze wet is de opvolger van de WOB (Wet Openbaarheid van Bestuur). Deze wet regelt de passieve en actieve openbaarmaking. Op grond van deze wet worden overheidsorganisaties verplicht om documenten actief (uit eigen beweging en niet alleen op verzoek) openbaar te maken. Deze verplichting wordt gefaseerd ingevoerd voor verschillende categorieën van documenten.

Het overkoepelende thema bij deze wet is het bewustzijn van de openbaarheid en publicatie van informatie en de verbetering van opslag en ontsluiting van informatie. Meerinzicht heeft hierin een belangrijke ondersteunende rol. Openbaarheid van overheidsinformatie en een goede informatiehuishouding is in het algemeen belang voor de democratische samenleving. De WOO brengt een aantal verplichtingen met zich om deze openbaarheid en de informatiehuishouding te verbeteren.

Passieve openbaarmaking

Ten eerste biedt de WOO de mogelijkheid voor eenieder om bestuursorganen te verzoeken om publieke informatie voor eenieder openbaar te maken. Deze mogelijkheid bestond ook onder de Wet openbaarheid van bestuur. Om het proces van openbaarmaking op verzoek te verbeteren en te versnellen is door Meerinzicht in 2022 software aangeschaft om documenten te anonimiseren. Anonimiseren en redigeren van documenten is een noodzakelijke stap in het proces van passieve openbaarmaking.

In 2023 is de verbetering van dit proces doorgezet voor onder andere een meer eenduidig handelen voor de drie samenwerkende gemeenten. De verbeteringen bestaan uit het formeel vastleggen van de processen voor de verschillende organisaties en het implementeren van geharmoniseerde sjablonen voor de vier organisaties. Verder wordt gewerkt aan een betere coördinatie op de behandeling van verzoeken.

Tot slot zal verder worden ingezet op een verbetering van de informatiehuishouding. Met name een betere vindbaarheid van informatie zal bijdragen aan een snellere uitvoering van de passieve openbaarmaking.

Actieve openbaarmaking

Ten tweede verplicht de WOO bestuursorganen om bij de uitvoering van hun taken informatie uit eigen beweging openbaar te maken. Deze verplichting wordt nader gespecificeerd voor 11 categorieën overheidsinformatie. Deze verplichting is nog niet in werking getreden. Inwerkingtreding volgt door een nog te nemen koninklijk besluit en zal gefaseerd plaatsvinden. Voor deze gefaseerde inwerkingtreding is gekozen omdat de centrale infrastructuur nog ontwikkeld moest worden en om overheden tijd te geven om de actieve openbaarmaking van de verschillende informatiecategorieën stapsgewijs voor te bereiden en te realiseren. Met betrekking tot deze voorbereiding hebben de drie gemeenten en ook Meerinzicht zich geïntegreerd als 'slimme volger' wat voor de implementatie van de actieve openbaarmakingsplicht betekent dat de gemeente ervoor zorgt dat de 11 categorieën gepubliceerd kunnen worden, maar dat bovenop de rijksbijdrage geen extra investeringen worden gedaan om op de verplichtingen vooruit te lopen.

De centrale infrastructuur zou aanvankelijk een oplossing betreffen waarbij de informatie centraal zou worden opgeslagen op het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI). Op 23 december 2022 heeft Minister Bruins Slot (BZK) de Tweede Kamer geïnformeerd dat op advies van het Adviescollege ICT-toetsing de huidige variant van PLOOI werd stopgezet en gestart zou worden met een eenvoudiger platform. Het voornemen van BZK was om de ontwikkeling van dit nieuwe platform in het tweede kwartaal van 2023 te starten.

Per brief van 8 juni 2023 heeft de minister overheden geïnformeerd over de stand van zaken rond de actieve openbaarmaking en over de centrale digitale infrastructuur. Per 19 juni 2023 is een verwijzindex (de WOO-index) gelanceerd. Deze index wordt uitgebreid met een zoekfunctie. De gemeente zal aansluiten op de WOO-index en deze gefaseerd vullen met verwijzingen naar informatie. Hiervoor is nodig dat de informatie decentraal (bij de gemeente zelf) wordt opgeslagen. Dit wordt in 2023 verder uitgewerkt.

Na het beschikbaar komen van de WOO-index op 19 juni kan de actieve openbaarmaking van de WOO-informatie categorieën door middel van deze digitale infrastructuur stapsgewijs worden geïmplementeerd en zal ook de wettelijke verplichting gefaseerd - per informatie categorie – worden ingevoerd. Dit gebeurt bij koninklijk besluit. Het tijdspad voor de fasering is nog onbekend. De gemeente zal in 2023 en 2024 met inachtneming van de verschillende fases, die op hoofdlijnen al wel bekend zijn, de WOO-index vullen en daarnaast een proces ontwikkelen voor de actieve openbaarmaking.

Informatiehuishouding

Ten derde verplicht de WOO bestuursorganen om maatregelen te treffen ten behoeve van het duurzaam toegankelijk maken van de digitale documenten, oftewel het verbeteren van de informatiehuishouding. In 2022 is vanuit Meerinzicht gestart met het in kaart brengen van knel- en verbeterpunten in de informatiehuishouding. Dit wordt in 2023 en 2024 doorgezet zodat vervolgens een handelingsperspectief voor zowel de korte als de lange termijn kan worden bepaald. Een verbetering van de informatiehuishouding betreft een meerjarenproject. De VNG heeft een meerjarenplan opgesteld voor de periode 2022 tot en met 2027 dat gevolgd kan worden. Dit meerjarenplan wordt als uitgangspunt gehanteerd.

3.7 Paragraaf Verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij wordt gedefinieerd als een privaatrechtelijke- of publiekrechtelijke organisatie, waarmee de gemeente een bestuurlijke en een financiële band heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel (vertegenwoordiging) in het bestuur of het hebben van stemrecht. Van een financieel belang is sprake als de gemeente middelen ter beschikking stelt en deze in geval van faillissement van de verbonden partij kwijt is, of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Relaties waarbij alleen sprake is van een financieel of bestuurlijk belang vallen dus hierbuiten.

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publieke belang. Verbindingen met deze derde partijen is dus een manier om bepaalde publieke taken uit te voeren. De huidige verbonden partijen waaraan de gemeente gelieerd is hebben veelal een historische of wettelijke bestaansgrond. Afhankelijk van onze mate van verbondenheid zijn wij in meer of mindere mate in staat om invloed op het beleid van de betreffende verbonden partij uit te oefenen.

Het kader rondom de verbonden partijen is vastgelegd in een afzonderlijke Nota Verbonden partijen. Doelstelling van deze nota is om een kader te bieden voor deelname aan, het oprichten van en het sturen op de verbonden partijen van de gemeente, om zo te komen tot verbonden partijen die maximaal bijdragen aan de lokale bestuurlijke ambities. Tegelijkertijd wil deze nota ook het beleidskader geven voor het heroverwegen en mogelijk uittreden bij verbonden partijen.

Visie op verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid is er op gericht het aantal verbonden partijen beperkt te houden. Enerzijds uit het oogpunt van risicobeheersing en -beperking, anderzijds uit het oogpunt van transparantie van bestuur. Er kunnen echter altijd goede redenen aanwezig zijn voor het aangaan van een verbonden partij constructie. Criteria die daarbij worden gehanteerd:

- De taak kan niet of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd;
- Gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op de gekozen vorm van samenwerking en draagt bij aan een efficiëntere en effectievere mogelijkheid tot het uitvoeren van onze publieke taak;
- Voordelen van de (beoogde) samenwerking wegen op tegen de nadelen.

Het bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen vloeit in principe voort uit de risicoparagraaf in de begroting van de verbonden partij en de mate waarin de gemeente hierop aangesproken kan worden.

Gemeenschappelijke regelingen

Voor deelname in gemeenschappelijke regelingen worden de regels gevolgd die zijn vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden

Voor het opstellen van de meerjarenbegroting van de gemeente wordt er uitgegaan van de door de gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden meest recent aangeboden (concept-)begroting. Tenzij de raad reeds besloten heeft de aangeboden begroting op een andere wijze op te nemen.

Er is de laatste jaren een trend zichtbaar waarbij de indexatiepercentages van gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden niet op dezelfde lijn liggen als het percentage waar de gemeente zelf mee rekent vanuit de meicirculaire en anders dan waarmee de algemene uitkering gecorrigeerd wordt voor loon- en prijsstijgingen. Voor onze gemeenschappelijke regelingen geldt, dat wij verwachten dat zij meebewegen met de (financiële) ruimte van de gemeente. Wij zien gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden als 'verlengd lokaal bestuur' en daarmee ook onderdeel van onze financieringsystematiek. Als kader stellen we dat gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden aan moeten sluiten bij percentages genoemd in de meicirculaire, als dat niet het geval is zal er een zienswijze voorgesteld worden aan de raad om in te dienen.

Overzicht van bestaande verbonden partijen

Verbonden partij	Type	Bestuurlijk belang	Financieel belang
Afvalsturing Friesland	Naamloze Vennootschap	Ja/stemrecht/zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	108 aandelen B, nominale waarde van € 48.600 (€ 450 per stuk)
Alliander	Vennootschap	Ja / stemrecht / 0,405% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	553.624 aandelen; nominale waarde van € 2,77 miljoen (€ 5,- per stuk)
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Vennootschap	Ja / stemrecht / 0,105% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	58.968 aandelen; nominale waarde van € 147.420,- (€ 2,50 per stuk)
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Gemeenschappelijke regeling	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 1,24%
GGD Noord- en Oost-Gelderland	Gemeenschappelijke Regeling	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage op basis aantal inwoners voor 2021 6,30%
Inclusief Groep NV	Naamloze Vennootschap	Zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	Jaarlijkse bijdrage, op basis van de rijksbijdrage Wsw
Meerinzicht	Gemeenschappelijke regeling	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 40,54%
Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe	Centrumregeling	Wethouder	Jaarlijkse bijdrage
Omgevingsdienst Noord Veluwe	Gemeenschappelijke regeling	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 23,5%
Streekarchivariaat Noordwest Veluwe	Gemeenschappelijke Regeling	Archiefcommissie / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 22,42%
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	Gemeenschappelijke Regeling	Bestuur GR / burgemeester	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 6,12%
Vitale vakantieparken	Besloten Vennootschap	Ja/stemrecht/2.60% op basis van aandelenkapitaal	Nominale waarde € 1.300,- (€ 1,- per stuk)
Warmtenetwerk bedrijf	Besloten Vennootschap	Zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	Aandeel 50%
Zonnepark Harderwijk BV	Besloten Vennootschap	Zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	Aandeel 51%

Verbonden partij:	Afvalsturing Friesland N.V.		
Algemene informatie	De aandelen van de Afvalsturing Friesland NV worden gehouden door de Friese gemeenten, de Groningse gemeenten Appingedam en Delfzijl, regio Noord Veluwe (Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten) en NV Irado (Capelle aan den IJssel, Schiedam en Vlaardingen).		
Vestigingsplaats en adres:	Leeuwarden, Hialdweg 5 8938 BA		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	E. Enklaar		
Ambtelijke accounthouder:	J. de Koeijer		
Openbaar belang:	Afval op een professionele, innovatieve en duurzame manier in te zamelen en te verwerken. Als aandeelhouder heeft de gemeente Harderwijk zeggenschap in de algemene vergadering van de aandeelhouders. Een collegelid van de gemeente Oldebroek vertegenwoordigt de SNV gemeente hierin.		
Soort:	Naamloze vennootschap volgens Nederlands recht.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 7 Duurzaamheid en milieu, taakveld 7.3 Afval		
Doelstelling verbonden partij	Afvalsturing Friesland zorgt voor het duurzaam overslaan, transporteren en be- en verwerken van het huishoudelijk afval van de bij haar aangesloten (samenwerkende) gemeenten en is hun kennispartner voor het realiseren van de VANG-doelstellingen.		
Ontwikkelingen:			
Risico:	De belangrijkste risico's voor de vennootschap liggen in de technische beschikbaarheid van de kapitaalintensieve installaties, de beschikbaarheid van afval en de ontwikkelingen op de energiemarkt. Langdurige stilstand, onvoldoende beschikbaarheid van afval of dalende energieprijzen kunnen een belangrijke impact hebben op het resultaat van de afvalsturing Friesland.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eigen vermogen	€ 11.303.000,-	-	-
Vreemd vermogen	€ 23.497.000,-	-	-
Resultaat	€ 1.432.000,-	€ 4.194.000,-	€ 4.047.000,-
Begrote ontvangsten	-	-	-
Realisatie ontvangsten	-	-	-
Belang	B aandelen totaal 1.305; waarvan 108 in bezit gemeente Harderwijk		
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen:	€ 0		

Verbonden partij:	Alliander N.V.		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Utrechtseweg 68, 6812 AH		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	W. Mazier		
Ambtelijke accounthouder:	T.J. Stuart		
Openbaar belang:	<p>Alliander is als netwerkbedrijf verantwoordelijk voor de distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio)gas en warmte. Als nutsbedrijf opereert zij vanuit een monopolie positie in een sector die beschouwd wordt van openbaar nut te zijn, omdat het belangrijke producten of diensten levert die in het algemeen openbaar belang zijn. Hier worden de elektriciteits-, gas- en drinkwatervoorziening toe gerekend.</p> <p>Alle aandelen van Alliander zijn direct in handen van Nederlandse provincies en gemeenten. De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland (44,68%), Friesland (12,65%) en Noord-Holland (9,16%) en de gemeente Amsterdam (9,16%). Hiermee bezitten deze aandeelhouders gezamenlijk 76% van de aandelen. De overige aandeelhouders, die elk minder dan 3% van de aandelen bezitten, zijn een 70-tal kleinere gemeenten en de provincie Flevoland.</p> <p>De gemeente kan door het zeer geringe aandelenpakket feitelijk zelf geen invloed uitoefenen op het functioneren van Alliander. Samenwerking is daarom gezocht (beleidsmatig en organisatorisch) via het NUON, Vitens, Alliander-platform (NUVAL).</p>		
Soort:	Naamloze vennootschap volgens Nederlands recht.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 0 Bestuur en ondersteuning, taakveld 0.5 Treasury		
Doelstelling verbonden partij	De belangrijkste taak is om gas en elektriciteit te distribueren naar consumenten, bedrijven en instellingen. Netbeheerder Liander leidt de energiedistributie over alle netwerken dagelijks in goede banen. Liander voorziet ruim drie miljoen consumenten en bedrijven zo efficiënt mogelijk van gas en elektriciteit.		
Ontwikkelingen:	De energietransitie gaat gepaard met aanzienlijke uitdagingen voor Alliander. Dit leidt tot een grotere investeringsopgave en een teruggang in de dividenduitkeringen. Om deze investeringen mogelijk te maken is door de gemeente Harderwijk (en een groot aantal andere gemeenten en de provincie) eind 2021 een lening verstrekt aan Alliander. Dit is net genoeg gebleken. Er wordt een afsprakenkader voorbereid om toetreding door de Staat mogelijk te maken in de toekomst.		
Risico:	Er is een kans op een lagere dividenduitkering door de omvangrijke investeringen die eraan komen. Alliander doet standaard in haar beleid geen uitspraken over de hoogte van het dividend. Gezien de resultaten uit afgelopen jaren worden de risico's als beperkt beoordeeld.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eigen vermogen	4.570 miljoen	-	-
Vreemd vermogen	6.106 miljoen	-	-
Resultaat	198 miljoen	-	-
Begrote ontvangsten	€ 350.000,-	€ 350.000,-	€ 350.000,-
Realisatie ontvangsten	€ 460.000,-	-	-
Belang	Belang 0,405%. Aantal aandelen 553.624. Nominale waarde € 2,77 miljoen (€ 5 per stuk)		
Bedrag waarvoor de verbonden partij	is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0		

Verbonden partij:	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (N.V. BNG)		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Den Haag, Koninginnegracht 2 2514 AA		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	W. Mazier		
Ambtelijke accounthouder:	T.J. Stuart		
Openbaar belang:	Alle aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang, is de gemeente gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.		
Soort:	Naamloze vennootschap		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 0 Bestuur en ondersteuning, taakveld 0.5 Treasury		
Doelstelling verbonden partij:	BNG Bank is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank biedt haar klanten een breed pakket van financiële dienstverlening aan: onder andere kredietverlening, betalingsverkeer, gebiedsontwikkeling, duurzame projectfinanciering en participaties in publiek-private samenwerkingen. Daarmee draagt de bank zowel bij aan lagere kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de Nederlandse burger als aan een duurzamer Nederland.		
Ontwikkelingen:	Geen relevante ontwikkelingen		
Risico:	Er is een kans op een lagere uitkering aan dividend dan begroot. De bank hanteert standaard de beleidslijn geen tussentijdse uitspraken te doen over de verwachte nettowinst, gezien de veelal onvoorspelbare bewegingen op de (internationale) financiële markten.		

Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eigen vermogen	4.615 miljoen euro	-	
Vreemd vermogen	107.459 miljoen euro	-	
Resultaat	300 miljoen euro	-	
Begrote ontvangsten	€ 160.000,-	€ 160.000,-	€ 160.000,-
Realisatie ontvangsten	€ 134.000,-	-	
Belang	58.968 aandelen; nominale waarde van € 147.420,- (€ 2,50 per stuk)		
Bedrag waarvoor de verbonden partij	is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0		
Toelichting indien gewenst:	De bijdrage betreft dividend. Er is geen sprake van een gemeentelijke bijdrage		

Verbonden partij:	Coöperatie Gastvrije Randmeren
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Havendam 58, 3841 AA Harderwijk
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	M. Pijnenburg
Ambtelijke accounthouder:	S. de Groot
Openbaar belang:	De Coöperatie Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband tussen 15 gemeenten (Almere, Blaricum, Bunschoten, Dronten, Eemnes, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Huizen, Kampen, Gooise Meren, Nijkerk, Nunspeet, Putten en Zeewolde) die als doel heeft het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van recreatie en natuur, en het bevorderen van het natuurschoon en de watersport binnen het gebied van de Randmeren. Het werkgebied van de Coöperatie Gastvrije Randmeren strekt zich uit van de Hollandse Brug tot Ketelbrug, een langgerekte merenreeks van ruim tachtig kilometer.
Soort:	Coöperatie
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij:	Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat Taakveld 2.4 Economische havens en waterwegen
Doelstelling verbonden partij:	De coöperatie heeft als doel het kwaliteitsniveau van het natuur- en recreatiegebied Randmeren te optimaliseren en het positioneren van de Randmeren in (inter)nationaal perspectief. De coöperatie zorgt namens de gemeenten voor het beheer en onderhoud van de recreatieve functies van de meren. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar het maaien van waterplanten in vaarwater, en recreatie bij aanlegplaatsen en eilanden.
Ontwikkelingen:	De Coöperatie Gastvrije Randmeren is in 2013 opgericht en heeft daarmee de werkzaamheden van het Natuur- en Recreatieschap Veluwerandmeren overgenomen. Naast het beheren en onderhouden van recreatieve voorzieningen en het promoten van het gebied, wordt ingezet op gebiedsontwikkeling. Zo hebben ze een vaarknooppuntennetwerk ontwikkeld en een waterplanten- app. Ook richten zij zich op de Lange afstand Zuiderzeefietsroute en ontwikkelen hierbij rustpunten, routeborden en informatiepanelen voor locaties langs het water. Onlangs zijn ze gestart met het ontwikkelen van een toekomstvisie voor de lange termijn.
Risico:	Er zijn geen substantiële risico's. Het risico voor de gemeente is beperkt.

Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eigen vermogen	€11.523.581	-	-
Vreemd vermogen	€1.090.235	-	-
Resultaat	€505.148 -/-	-	-
Begrote bijdrage	€28.985	€ 29.536	€ 30.009
Realisatie bijdrage	€28.985	-	-
Belang:	Aandeel 1,24%	Aandeel 1,24%	Aandeel 1,24%
Bedrag waarvoor de verbonden partij	is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0		

Verbonden partij:	GGD Noord- en Oost Gelderland (GGD NOG)
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Rijksstraatweg 65, 7231 AC Warnsveld (kantoorlocatie)
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	M. Reckman
Ambtelijke accounthouder:	T. Ufkes
Openbaar belang:	De GGD faciliteert gemeenten op basis van de Wet publieke gezondheid, Wet Kinderopvang, Wet Veiligheidsregio's en op basis van autonome gemeentelijke taken, maar verzorgt ook taken in opdracht van derden zoals Rijk, politie en burgers. De GGD NOG is een samenwerkingsverband tussen 22 gemeenten (Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hatter, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen) in de provincie Gelderland. De GGD NOG heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten te behartigen op het terrein van de publieke gezondheidszorg, toezicht kinderopvang en veiligheidsregio's. Wettelijke GGD taken die voor de gemeenten worden uitgevoerd (A-taken) - Kerntaken Wet publieke gezondheid - Infectieziektebestrijding

Verbonden partij:	GGD Noord- en Oost Gelderland (GGD NOG)		
	<ul style="list-style-type: none"> - Medische milieukunde - Technische hygiënezorg - Psychosociale hulp bij rampen - Beleidsadvisering Jeugdgezondheidszorg - Onderzoek gezondheidssituatie bevolking - Beleidsadvisering - Preventieprogramma's en gezondheidsbevordering - Preventieve ouderengezondheidszorg - Toezicht kinderopvang op basis van de Wet kinderopvang - GGD-taak in de Wet veiligheidsregio's <p>Wettelijke gemeentelijke taken vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling (B1) of op basis van subsidiëring en/of dienstverleningsovereenkomsten (B2).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar (B1 taak) - Kwaliteitstoezicht, toegang beschermd wonen en maatschappelijke zorg op basis van de Wmo 2015 (B2 taak) - Preventieve activiteiten op basis van de Jeugdwet (B2 taak) - Lijkschouw op basis van de Wet op de Lijkbezorging (B2 taak) <p>Autonome gemeentelijke taken (C-taken)</p> <ul style="list-style-type: none"> - (Extra) onderzoek door Academische Werkplaats AGORA. (samenwerking GGD NOG en Wageningen University & Research Centre - (Extra) Onderzoek en advies door Evaluatiebureau Publieke Gezondheid GGD NOG <p>De GGD voert ook externe taken uit in opdracht van derden zoals Rijk, politie of burgers (D-taken)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rijksvaccinatieprogramma - Arrestantenzorg - Reizigersvaccinatie - Vergunningen tattooshops - Publieke gezondheidszorg asielzoekers - Aanvullende seksuele gezondheidszorg 		
soort:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen (A en B1 taken). Subsidiëring en/of dienstverleningsovereenkomst (B2, C en D taken).		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 7 Volksgezondheid en milieu taakveld 7.1 volksgezondheid		
Doelstelling verbonden partij:	De GGD NOG heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten te behartigen op het terrein van de publieke gezondheidszorg, toezicht kinderopvang en veiligheidsregio's.		
Ontwikkelingen:	De kosten zijn opgelopen als gevolg van een hoger inwoneraantal, een hoge indexatie, de functiewaardering van de verpleegkundigen in dienst van de GGD NOG en het programma NOG Robuust.		
Risico:	<p>De jaarrekening van 2022 sluit met een negatief saldo van €487.000. Dit is voornamelijk het gevolg van de nawerking van het Hoffmann-onderzoek over ongewenst gedrag. Dit negatieve saldo wordt verrekend met de algemene reserve.</p> <p>Het besluit om het negatieve resultaat uit 2022 te dekken uit de algemene reserve heeft mogelijk invloed op de omvang van het weerstandsvermogen. De weerstandscapaciteit neemt hiermee af naar ongeveer 70%.</p> <p>In 2023 stopt de COVID-19-financiering vanuit het ministerie van VWS. Tijdens de coronapandemie kon de GGD onvoldoende tijd en aandacht besteden aan de reguliere taken. Deze achterstanden worden nu ingehaald. Er wordt geprobeerd dit via bestaande middelen op te lossen, maar het is niet zeker of dit lukt. Dit brengt risico's voor het resultaat over 2023 en 2024 met zich mee.</p>		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eigen vermogen	€ 2.656.000	€ 2.205.000	€ 2.411.000
Vreemd vermogen	€ 8.787.000	€ 2.485.000	€ 2.629.000
Resultaat	€ 487.000 -/-	-	-
Begrote bijdrage	€ 825.139	€ 926.805	€ 1.003.924 € 23.550 incidenteel
Realisatie bijdrage	€ 817.881	-	
Belang	% 6,50	% 6,30%	% 6,5
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0			

Verbonden partij:	Inclusief Groep		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Nunspeet, Postbus 87, 8070 AB		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	W. Mazier		
Ambtelijke accounthouder:	V. Schouten		
Openbaar belang:	Inclusief Groep voert primair de WSW uit en voor Meerinzicht de re-integratie. Hiermee draagt Inclusief Groep actief bij aan een inclusieve arbeidsmarkt.		
Soort:	N.V.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 6 Sociaal domein taakveld 6.4 begeleide participatie		
Doelstelling verbonden partij:	<p>De essentie van Inclusief Groep is: Werken leer je door te werken. Inclusief Groep vindt het belangrijk dat mensen écht aan het werk gaan, op de werkplek met elkaar en van elkaar leren. Mensen met allerlei verschillende achtergronden en met verschillende leerdoelen werken samen. De 'academies' van Inclusief Groep zijn daarin de onmisbare schakel. Inclusief Groep is verbonden met de subregio FactorWerk Noord Veluwe en de arbeidsmarktregio FactorWerk. Zij werken daarin nauw samen met gemeenten, onderwijs, zorg en het bedrijfsleven: door de gezamenlijke inspanning kunnen we onze maatschappelijke ambities realiseren.</p> <p>De missie: Inclusief Groep streeft naar een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen duurzaam kan deelnemen en waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt optimaal kunnen participeren.</p> <p>De visie: In samenwerking met partners realiseert Inclusief Groep trajecten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Van diagnose, via ontwikkeling, naar uitstroom in werk. Bij het vormgeven hiervan speelt de infrastructuur een belangrijke rol. Op deze wijze geeft Inclusief Groep uitvoering aan Wet sociale werkvoorziening en re-integratie en draagt actief bij aan een inclusieve arbeidsmarkt.</p>		
Ontwikkelingen:	<ul style="list-style-type: none"> De Inclusief Groep ervaart, evenals andere werkgevers, moeilijk te vervullen vacatures en krapte op de arbeidsmarkt. Dat maakt dat Inclusief Groep minder inschrijft op opdrachten en aanbestedingen, wat gevolgen heeft voor het brutoresultaat. Veel mensen die nu in de bijstand zitten, hebben een erg grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dit gaat verder dan het missen van recente werkervaring of niet voldoen aan de gevraagde (opleidings-)eisen. Er wordt steeds meer ingezet op technische innovatie, waaronder robotica en beamer-technologie zodat mensen met een beperking ingewikkelder werk kunnen doen of het langer vol houden. <ul style="list-style-type: none"> Inclusief Groep wordt onderzocht op toekomstbestendigheid. De uitwerking van scenario's zal onderdeel zijn van een bestuurlijk traject bij de aandeelhoudende gemeenten. 		
Risico:	De Inclusief Groep (IG) heeft inmiddels niet meer voldoende eigen vermogen om verliezen en risico's op te vangen. De meerjarenbegroting van IG laat geen positief resultaat meer zien.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eigen vermogen	€ 6.919.000	-	-
Vreemd vermogen	€ 9.401.000	-	-
Resultaat	€ 1.936.000 -/-	€ 1.311.000 -/-	nog niet bekend
Begrote bijdrage	€4.661.890	€ 4.511.434	€ 4.366.874
Realisatie bijdrage	€ 4.661.967	-	-
Belang	23,4%	23,4%	23,4%
Bedrag waarvoor de verbonden partij is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandvermogen: € 0			

Verbonden partij:	Meerinzicht (MIZ)		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Ermelo, Postbus 300, 3850 AH		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	W. Mazier		
Ambtelijke accounthouder:	M. van Ittersum		
Openbaar belang:	<p>Meerinzicht is een samenwerkingsverband op het gebied van uitvoeringstaken op het gebied van de bedrijfsvoering en het Sociaal Domein voor de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde.</p> <p>Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. de bedrijfsvoering:</p> <ul style="list-style-type: none"> Informatisering en automatisering Personeel en organisatie (HRM) Facilitaire zaken/documentaire informatievoorziening/gebouwbeheer/inkoop Belastingen, daaronder begrepen de heffing en invordering Financiën & administratie Juridische zaken Communicatie Geo-informatie <p>Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. het Sociaal Domein:</p> <ul style="list-style-type: none"> Participatiewet Wmo, waaronder Beschermd Wonen Jeugdwet en jeugdstrafketen Leerplicht RMC Sociale recherche Beleidsvoorbereiding 		
Soort:	Gemeenschappelijke regeling; bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen		

Verbonden partij:	Meerinzicht (MIZ)
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 0 Bestuur en Ondersteuning en programma 6 Sociaal Domein
Doelstelling verbonden partij:	Meerinzicht, domein Bedrijfsvoering, faciliteert de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde, maar ook het domein Sociaal, door advisering, uitvoering, beheer en administratie voor genoemde bedrijfsvoeringstaken. Daarnaast voert Meerinzicht, domein Sociaal het door het gemeentebestuur vastgestelde beleid uit op de genoemde taakvelden behorend tot het Sociaal Domein. De beleidsbepaling en -vaststelling is en blijft op beide domeinen voorbehouden aan de gemeentebesturen. Daarnaast verzorgt Meerinzicht de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen
Ontwikkelingen:	<p><u>Domein Bedrijfsvoering</u> De bedrijfsvoeringstaken zijn in Meerinzicht ondergebracht. Binnen domein bedrijfsvoering wordt een groot deel van de middelen ingezet voor reguliere taken ter ondersteuning van de bedrijfsvoering van de vier organisaties. Bijvoorbeeld op het terrein van personeel, juridische dienstverlening, inkoop en communicatie. De dienstverlening blijft zich wel ontwikkelen, hieronder noemen we een aantal voorbeelden:</p> <p><i>Transformatie-, standaardisatie- en harmonisatieopgave</i> De bedrijfsvoeringstaken zijn in Meerinzicht ondergebracht. Hier zijn veel stappen in gezet de afgelopen jaren, bijvoorbeeld door één gezamenlijke bezwaarschriftencommissie voor de drie gemeenten en Meerinzicht in te stellen. Vanuit het project bestuurlijke besluitvorming is getracht te zoeken naar de mogelijkheid om binnen de vier organisaties een digitaal en uniform bestuurlijk besluitvormingsproces in te richten. Dit is tot op heden nog niet gelukt. Daarnaast wordt er gekeken of er een mogelijkheid is om met de vier organisaties vanuit dezelfde formats en sjablonen te werken.</p> <p><i>Investeren in versteviging ICT architectuur en trend naar SaaS-diensten</i> Om de dienstverlening vanuit I&A betrouwbaar en voorspelbaar te houden moet de basis op orde zijn. Doelstelling hierbij is het neerzetten van- en werken onder architectuur (en op basis daarvan) verder werken aan applicatie rationalisatie. Deze doelen dragen eraan bij om het I&A landschap beter in beeld te krijgen (en te houden), in samenhang te vereenvoudigen, de kosten te beheersen en de effectiviteit van het gehele systeem in relatie tot de omgeving te vergroten. Werken onder architectuur moet de standaard worden bij de aanschaf en inrichting van nieuwe applicaties, het inrichten van de (digitale) processen en het beleggen van rollen in dit kader. In verlengde van het werken onder architectuur blijft er een continue focus op het rechtmatig inkopen en houden van ICT-contracten en de bijbehorende financiële middelen.</p> <p>Zoals reeds opgenomen en aangekondigd in de kadernota 2023-2026 wordt in 2024 een verdere verSaaSing ingezet. SaaS staat voor Software as a Service, en is software die als een online dienst wordt aangeboden. De klant hoeft de software niet aan te schaffen, maar sluit bijvoorbeeld een contract per maand per gebruiker af. De SaaS-aanbieder zorgt voor installatie, onderhoud en beheer. Steeds meer ICT-leveranciers bieden hun softwareoplossingen (die wij afnemen) alleen nog aan als een dergelijke beheerde dienst. Naar verwachting wordt in 2024 een grote transitie uitgevoerd waarbij de belastingen applicatie van Meerinzicht wordt omgezet naar een SaaS dienst. Een groot project met de nodige capaciteit en beheersing op risico. Tevens starten in 2024, naar verwachting, de voorbereidende werkzaamheden voor de verSaaSing van de Domein Sociaal applicatie. De SaaS ontwikkeling heeft een positief effect op de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening, doordat de leverancier sneller en wendbaarder kan inspelen op de laatste ontwikkelingen. Tegelijkertijd zal het beheren en beheersen van (veilige) koppelingen meer aandacht vragen.</p> <p><i>Realisatie van de strategische HRM kalender</i> Een belangrijk onderdeel van de door de netwerkdirectie EHZM vastgestelde strategische HRM kalender is het project 'aantrekkelijk werkgeverschap EHZM'. In 2023 wordt gestart met o.a. het bouwen aan een sterk werkgeversmerk. Het project wordt afgerond in 2024. Daarmee wordt helder waar de vier organisaties zich in onderscheiden én waarom de EHZM-samenwerking zo aantrekkelijk is voor onze medewerkers en voor te werven collega's. Daarnaast komen ook andere onderwerpen op de agenda die in 2024 verder aandacht krijgen, zoals vitaliteit en inclusie.</p> <p><u>Domein Sociaal</u> In najaar 2023 stellen de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde de nota sociaal domein vast. Het sociaal domein wordt vormgegeven langs vier maatschappelijke opgaven: Kansrijk opgroeien, Samenredzaamheid, Bestaanszekerheid en Perspectief op (on)betaald werken en Zelfstandig thuis. In deze visie worden strategische doelen vastgesteld die richting geven aan de uitvoering door Meerinzicht en andere partners in het sociaal domein zo als het Centrum voor Jeugd en Gezin, lokale welzijnsorganisaties en aanbieders van individuele voorzieningen. Monitoring, sturing en verantwoording vormen onderdeel van deze nota. Voor Meerinzicht geeft de visie een basis waar vanuit ze kan handelen en gemeenten zullen de opdracht aan Meerinzicht Domein Sociaal, aan de hand van de nota, herijken.</p> <p>Ook landelijk zijn er beleidsontwikkelingen, die impact hebben op de dienstverlening en bedrijfsvoering van domein sociaal. Hieronder wordt een aantal in het oog springende ontwikkelingen genoemd. <i>Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams)</i> De verwachting is dat er bij wetten rondom het sociaal domein wijzigingen worden doorgevoerd. Een voorbeeld hiervan is de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams). Het doel van de Wams is om knelpunten weg te nemen die gemeenten en andere organisaties in het sociaal</p>

Verbonden partij:	Meerinzicht (MIZ)		
	<p>domein ervaren als zij persoonsgegevens uitwisselen bij het aanpakken van meervoudige problematiek. De gevolgen van de Wams zijn breed in het sociaal domein voelbaar en raken de hele organisatie: het beleid, de werkprocessen en de bedrijfsvoering. Na de implementatiefase zijn ook de financiële effecten voorzien op de uitvoering. Aan de ene kant leidt de Wams - na de juiste implementatie - tot een beperkte stijging van de uitvoeringskosten vanwege verschillende nieuwe taken. Tegelijk is het ook de verwachting dat meervoudige problematiek beter wordt herkend, waardoor inwoners meer hulpverlening ontvangen van de gemeenten.</p> <p><i>Afschaffing abonnementstarief Wmo</i> Het abonnementstarief in de Wmo wordt waarschijnlijk op 1 januari 2026 afgeschaft. In plaats daarvan wordt de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo 2015 heringevoerd. Anders dan beoogd in het Coalitieakkoord verdwijnt het abonnementstarief niet alleen voor de huishoudelijke hulp, maar voor alle Wmo-voorzieningen. De verwachting is dat dit zal leiden tot minder aanvragen Wmo. Op het moment dat er concrete gevolgen van deze maatregel bekend zijn, zal dit financieel verwerkt worden.</p> <p><i>Hervormingsagenda Jeugd</i> Met de Hervormingsagenda wordt de jeugdzorg de komende jaren sterk verbeterd. Voor de meest kwetsbare kinderen en gezinnen wordt de toegankelijkheid en beschikbaarheid van de zorg verbeterd. Papierwerk en administratie worden zeer ingrijpend verminderd. De Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) is een stevige stap in de goede richting op de knelpunten die in het jeugdstelsel werden ervaren. Hiervoor formuleerde de VNG samen met de jeugdregio's een aantal verbeterpunten. Thema's die in de hervormingsagenda worden afgesproken, hebben gevolgen voor de benodigde beleidsontwikkeling bij de gemeenten. De vertaling van die landelijke kaders, die door onderhandelingen tot stand komen, heeft gevolgen voor de werklust.</p> <p><u>Samenwerking EZH-gemeenten en Meerinzicht</u> Op 21 april 2022 heeft de gemeenteraad de aanbevelingen uit het "Rekenkameronderzoek naar Meerinzicht" overgenomen. De kernboodschap is om tot meer sturingsinformatie en gestructureerde informatievoorziening te komen. Via een twee sporen aanpak (beleid sociaal domein en bedrijfsvoering Meerinzicht) krijgt de inrichting van dashboards, het opstellen van informatieprotocollen en het formuleren van kritische prestatie indicatoren vorm. Voor de begeleiding van het gezamenlijke traject met de raden van Ermelo en Zeewolde is een externe adviseur aangetrokken. In 2023 wordt dit traject afgerond.</p> <p><u>Financiën</u> Er is de laatste jaren een trend zichtbaar waarbij de indexatiepercentages van gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden niet op dezelfde lijn liggen als het percentage waar de gemeente zelf mee rekent. Voor onze gemeenschappelijke regelingen geldt dat Harderwijk verwacht dat zij meebewegen met de (financiële) ruimte van de gemeente. Wij zien gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden als 'verlengd lokaal bestuur' en daarmee ook onderdeel van onze financieringssystematiek.</p> <p>Met het vaststellen van de Kadernota 2024 is besloten om de materiële budgetten niet te indexeren. Wij zullen dan ook onze gemeenschappelijke regelingen, die wij als verlengd lokaal bestuur zien, vragen om hierin dezelfde lijn te volgen.</p>		
Risico:	Meerinzicht heeft in haar begroting de belangrijkste risico's benoemd en de beheersmaatregelen daarbij opgenomen. De risico's zijn echter niet gekwantificeerd waardoor er een kans bestaat dat het risicobedrag dat de gemeente opneemt in haar weerstandsvermogen voor Meerinzicht onvoldoende is. Het risicobedrag voor de gemeente bestaat voornamelijk het risico op begrotingsoverschrijding zoals in voorgaande jaren het geval was. Hiervoor is een bedrag opgenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente. Risicobeheersing binnen Meerinzicht maakt onderdeel uit van de invulling van de te realiseren controlfunctie. Een nadere toewijzing en borging van deze taak binnen de organisatie van Meerinzicht zal nog moeten plaatsvinden.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eigen vermogen	-	-	-
Vreemd vermogen	-	-	-
Resultaat	€ 233.000 (deel HWK)	-	-
Begrote bijdrage	€ 16.686.000	€ 17.036.000	€ 17.646.000
Realisatie bijdrage	€ 16.452.000	-	-
Belang Domein Bedrijfsvoering	Aandeel 39,39%	Aandeel 39,39%	Aandeel 39,39%
Belang Domein Sociaal	Aandeel 57,26%	Aandeel 57,26%	Aandeel 57,26%
Toelichting indien gewenst:			
Bedrag waarvoor de verbonden partij	is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 225.000		

Verbonden partij:	Centrumregeling Meten en Monitoren Afvalwaterketen en Grondwater Vallei en Veluwe		
Algemene informatie	Waterschap Vallei en Veluwe		
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn; Steenbokstraat 51		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	M. Pijnenburg		
Ambtelijke accounthouder:	M. Geerdink		
Openbaar belang:			
Soort:	Centrumregeling		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Volksgezondheid en milieu		
Doelstelling verbonden partij:	<p>Het Waterschap Vallei en Veluwe heeft tezamen met 21 gemeenten een centrumregeling aangegaan op het gebied van meten en monitoren in de afvalwaterketen en het grondwater in het beheergebied van Waterschap Vallei en Veluwe. In deze regeling is het waterschap aangewezen als centrumorganisatie. Het waterschap geeft (vanuit de rol van centrumorganisatie) onderdak aan de UVT (Uitvoeringsteam) en regelt de bemensing ervan. De medewerkers van de UVT zijn in dienst van het waterschap. De kosten hiervan worden gedragen door het waterschap en de deelnemende gemeenten.</p> <p>De taken van de centrumorganisatie omvatten het meten en monitoren van de gemeentelijke rioolstelsels, het systeem van de afvalwaterketen, het stedelijk oppervlaktewatersysteem en het grondwater, alsmede daaraan verbonden advisering in opdracht.</p> <p>Doelstelling is een efficiënte uitvoering van een aantal specialistische operationele beheertaken voor de gemeentelijke rioleringszorg (datavalidatie en -analyse). Operationele taken op het gebied van meten en monitoren van de afvalwaterketen en grondwater voeren we gezamenlijk en gebundeld uit. Dat scheelt in tijd en kosten voor alle gemeenten indien zij dit ieder voor zich zouden moeten oppakken. En er wordt gebruik gemaakt van elkaar kennis en kunde.</p>		
Ontwikkelingen:	<p>De toetreding van gemeente Harderwijk is administratief nog niet afgehard. Naast Harderwijk zijn er nog 5 andere gemeenten die zich willen aansluiten bij de centrumregeling (waarvan 3 uit regio Noord Veluwe). Hiermee komt er meer evenwicht tussen het aantal deelnemende gemeenten vanuit de verschillende regio's.</p> <p>Tegelijkertijd vraagt het waterschap zich af of het juridische construct van een centrumregeling nog wel passend is, aangezien er diverse veranderingen op stapel staan. Zo is er de uitwerking van de ontwikkelingsscenario's, de terughoudendheid bij Elburg, Nunspeet en Oldebroek voor deze juridische structuur en staan er aanpassingen vanwege wijzigingen in de WGR op stapel. Een heroverweging lijkt op zijn plaats. In het najaar 2023 leggen alle aangesloten deelnemers een besluit voor in de colleges van B&W en D&H over instemming met toetreding tot de centrumregeling van de gemeenten Eemnes, Harderwijk, Wageningen, Elburg, Nunspeet en Oldebroek. Het waterschap als centrumorganisatie gaat de mogelijke juridische alternatieven uitwerken en te vergelijken met de huidige centrumregeling, ter bespreking voor het bestuurlijk overleg van november.</p>		
Risico:	Mocht er aanleiding zijn tot eenzijdige opzegging vanuit een gemeente, dan is de uittrekkende deelnemer éénmalig een extra vergoeding aan de centrumorganisatie verschuldigd, ter hoogte van de jaarlijkse bijdrage voor de basiskosten, ter dekking van eventuele directe of indirecte kosten als gevolg van uittrekking. Voor de gemeente Harderwijk bedraagt de basisbijdrage ca. €13.000.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eigen vermogen	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>
Vreemd vermogen	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>
Resultaat	€854 -/- (deel Harderwijk)		
Begrote bijdrage	€ 13.349	€ 16.019	n.n.t.b.
Realisatie bijdrage	€ 14.203		
Belang	o.b.v. inwoneraantal van 1/1/2020. 48.414 van gemeente Harderwijk, totaal inwoners alle deelnemende gemeenten: 924.159.		
Bedrag waarvoor de verbonden partij	is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0		

Verbonden partij:	Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV)		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Oosteinde 17 3842 DR		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	M. Pijnenburg		
Ambtelijke accounthouder:	R. van Druenen		
Openbaar belang:	In opdracht van 8 gemeenten op de Noord Veluwe en de provincie Gelderland bijdragen aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving.		
Soort:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 7 Volksgezondheid en milieu taakveld 7.4 milieubeheer		
Doelstelling verbonden partij:	Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV) draagt bij aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. In opdracht van de gemeenten en de provincie Gelderland adviseren vergunningverleners over omgevingsvergunningen en zien toezichthouders erop toe dat bedrijven voldoen aan actuele wet- en regelgeving op het gebied van milieu(veiligheid). Daarnaast adviseren de experts over verschillende (milieu)onderwerpen, zoals energie, bodem, ruimtelijke ordening, duurzaamheid, lucht, geluid, externe veiligheid, natuur en ecologie.		
Ontwikkelingen:	<p>Oprichten ODVeluwe</p> <p>De in 2022 gestarte voorbereiding van de fusie van ODNV en OVIJ heeft in 2023 een vervolg gekregen. De verwachting is dat conform de planning de fusie op 1 januari 2024 een feit is. In 2023 is aan diverse onderdelen gewerkt waaronder de nieuwe gemeenschappelijke regeling. De raad heeft in juni '23 met het ontwerp van de gemeenschappelijke regeling ingestemd. In de tweede helft van 2023 ronden wij bijvoorbeeld de nieuwe mandaatregeling en legesverordening verder af. Alles is gericht op de start van de ODVeluwe op 1 januari 2024.</p> <p>Interbestuurlijk programma (Aanbeveling commissie Van Aartsen)</p> <p>Het ministerie van IenW is in 2022 gestart met de uitwerking van de aanbevelingen van de Commissie Van Aartsen. Voor de uitwerking is het ministerie gestart het Interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel waarin diverse onderwerp (pijlers) zijn ondergebracht. Voor ons zijn de drie belangrijkste onderwerpen die nu spelen het bepalen van robuustheid van de omgevingsdienst, de wijze van financiering en de aanpak / inhoud van de onderlinge visitaties. De fusie van ODNV en OVIJ levert een belangrijke bijdrage aan de landelijke discussie over de robuustheid van omgevingsdiensten. Hoe de robuustheid op landelijk niveau uitpakt en hoe dit zich verhoudt tot de fusie is op dit moment nog niet bekend.</p> <p>Jaarprogramma 2024</p> <p>Net als voor 2023 werken wij aan het Jaarprogramma 2024. Bijzonder aan dit programma is de integratie die wij beogen met het programma dat OVIJ voor 2024 opstelt. De werkwijze van beide omgevingsdiensten wijkt namelijk van elkaar af. Voor de opdrachtgevers van ODNV stellen wij een integraal jaarprogramma op. OVIJ stelt in overleg met de opdrachtgevers jaarlijks een samenwerkingsovereenkomst op. Wij gaan samen met ODNV na of wij het Jaarprogramma 2024 kunnen coverteren naar samenwerkingsovereenkomsten met de verschillende opdrachtgevers.</p> <p>Omgevingswet</p> <p>De Omgevingswet treedt op 1-1-2024 in werking. Voor de implementatie van de Omgevingswet hebben wij in 2023 de omgevingsregisseur aangesteld. De omgevingsregisseur vervult een cruciale aanjaagfunctie voor de implementatie van de Omgevingswet. Dat geldt ook voor de samenwerking met de omgevingswet.</p>		
Risico:	De ODNV geeft in hun begroting ieder jaar weer wat de belangrijkste risico's zijn. Er zijn geen substantiële risico's aanwezig in de begroting 2024 / MJB 2025-2027. Over het algemeen is het risico voor de gemeente zeer beperkt. Speciale aandacht gaat uit naar de financiële gevolgen van de invoering van de Omgevingswet. Om het risico te beheersen houdt de ODNV hier in de nog op te stellen begroting rekening mee.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eigen vermogen	€ 712.820	-	-
Vreemd vermogen	€ 1.608.533	€ 854.053	€ 1.278.217
Resultaat	€ 697.806	-	-
Begrote bijdrage	€ 1.492.911	€ 1.465.157	€ 1.706.694
Realisatie bijdrage	€ 1.391.291	-	-
Belang	22,9%	23,7%	23,3%
Bedrag waarvoor de verbonden partij	is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0		

Verbonden partij:	Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Elburg, Postbus 70 8080 AB		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	W. Mazier		
Ambtelijke accounthouder:	B. Brons		
Openbaar belang:	De streekarchivaris beheert de naar de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten Elburg (centrumgemeente), Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Oldebroek overgebrachte archiefbescheiden en houdt toezicht op het beheer van de niet overgebrachte archiefbescheiden.		
Soort:	Gemeenschappelijke regeling, centrumgemeente op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 5. Sport, cultuur en recreatie taakveld 5.4 musea		
Doelstelling verbonden partij:	Het doel van het Streekarchivariaat - zoals verwoord in de gemeenschappelijke regeling - is het beheer van de naar de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten overgebrachte archiefbescheiden en het toezicht op het beheer van de niet overgebrachte archiefbescheiden.		
Ontwikkelingen:	<p>Er zijn in 2022 twee ontwikkelingen in gang gezet. Namelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het omzetten van het SNWV van een centrumgemeenteregeling naar een bedrijfsvoeringsorganisatie. • Het mogelijk fuseren van de SNWV met de archiefdienst Epe, Hattem en Heerde. <p>De inspanningen zijn er op gericht om per 1 juli 2024 beide ontwikkelingen afgerond te hebben.</p>		
Risico:	De nieuwe verdelingssystematiek leidt tot een hogere bijdrage van de gemeente. Het risico voor de gemeente is gezien de hoogte van de bijdrage zeer beperkt.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eigen vermogen	-	-	-
Vreemd vermogen	-	-	-
Resultaat	-	-	-
Begrote bijdrage	€ 221.176	€ 277.657	€ 313.063
Realisatie bijdrage	€ 222.515	-	-
Belang	23,31%	23,31%	23,31%
Toelichting	Omdat jaarlijks het verschil tussen bevoorschotting en rekening wordt afgerekend heeft deze instelling geen eigen en vreemd vermogen.		
Bedrag waarvoor de verbonden partij	is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0		

Verbonden partij:	Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn, Europaweg 79 7336 AK		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	J. Joon		
Ambtelijke accounthouder:	L. Groen		
Openbaar belang:	De gemeente Harderwijk valt onder de Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland voor de onderdelen brandweer en geneeskundige hulp in de Regio (GHOR). De VNOG is verantwoordelijk voor de organisatie van de brandweerzorg in de gemeente Harderwijk. Tevens wordt binnen de VNOG door de afdeling crisisbeheersing ondersteunend opgetreden ten aanzien van de gemeentelijke processen (bevolkingszorg) die op regionaal niveau uniform worden vorm gegeven.		
Soort:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma 0. Bestuur en ondersteuning en programma 1. Veiligheid		
Doelstelling verbonden partij:	Meer veiligheid in de regio, dat is de ambitie van de VNOG. In de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland werken GHOR en brandweer nauw samen. Zij werken ieder vanuit een eigen invalshoek, maar met een gezamenlijke missie: een veilige leefomgeving.		
Ontwikkelingen:	De gemeente Harderwijk werkt op vele vlakken samen met de VNOG, zoals aan het risicoprofiel, het project natuurbrandbestrijding, het project demarcatie, waterongevallen en duiken, de overgang van de brandweerkazerne Harderwijk en het proces Bevolkingszorg. Zie ook programmatekst veiligheid. In 2024 loopt het Regionaal Beleidsplan af. Er komt een nieuw beleidsplan voor de periode 2025-2028. De VNOG is bezig om de speerpunten en de excelleerpunten te verwoorden; zaken waarvoor de VNOG de komende jaren extra aandacht wil hebben. Daarnaast zal in 2024 de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling worden vastgesteld.		
Risico:	De VNOG geeft in hun begroting ieder jaar weer wat de belangrijkste risico's zijn.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eigen vermogen	€17.183.000	€ 12.325.000	€12.691.000
Vreemd vermogen	€ 35.715.000	€ 46.620.000	€56.607.000
Resultaat	€2.360.000 voordeel	-	-
Begrote bijdrage	€2.476.000	€ 2.538.000	€ 2.733.000
Realisatie bijdrage	€2.476.000	-	-
Belang:	5,13%	5,13%	5,13%
Bedrag waarvoor de verbonden partij	is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 90.900		

Verbonden partij:	Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken		
Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem,		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	E. Enklaar		
Ambtelijke accounthouder:	S. Duschka		
Openbaar belang:	De Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken is een besloten vennootschap, waarvan de aandelen worden gehouden door 11 gemeenten (Apeldoorn, Ede, Barneveld, Nunspeet, Putten, Epe, Harderwijk, Elburg, Oldebroek, Heerde en Ermelo) en de provincie Gelderland (de zogenaamde publieke aandeelhouders). Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang voor de versterking en ontwikkeling van de verblijfsrecreatie is de gemeente Ermelo gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.		
Soort:	Besloten Vennootschap		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij:	Programma 8 Ruimte en wonen, taakveld 8.1 Programma 5 Sport, cultuur en recreatie, taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie		
Doelstelling verbonden partij:	Doel van het programma Vitale Vakantieparken is: een divers en kwalitatief goed aanbod van vakantieparken te realiseren, dat een sterke schakel vormt in het hele toeristisch-recreatieve aanbod van de Veluwe. Op die manier draagt de Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken bij aan de gezamenlijke ambitie om van de Veluwe de meest gastvrije vakantiebestemming van Nederland te worden.		
Ontwikkelingen:	<p>Het programma is gestart in 2013. In 2017 kwam een bestuursakkoord tot stand dat als onderlegger diende voor de samenwerking. Vervolgens is in 2019 het programmaplan Vitale Vakantieparken 2019-2022 vastgesteld door de colleges van de elf gemeenten en provincie Gelderland (zie bijlage).</p> <p>Om het gezamenlijk doel van het programma Vitale Vakantieparken toch te bewerkstelligen, is besloten tot de oprichting van de Besloten Vennootschap 'Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken' (verder de OMVV) waarbij de Provincie en de gemeenten gezamenlijk aandeelhouders zijn. Voorafgaand aan deze keuze is gekeken naar velerlei organisatievormen. De OMVV bestaat uit een fonds en een ontwikkelbedrijf. Het ontwikkelbedrijf kan projecten uitvoeren als verwerving, investeren in vastgoed, beheer en verkoop. Het fonds stelt geld (garanties, leningen, bijdragen) beschikbaar voor projecten. De provincie bezit de helft van de aandelen en de gemeenten de andere helft van de aandelen. Basis voor de verdeling van aandelen over de gemeenten is de verdeelsleutel die ook is gehanteerd in het bestuursakkoord Vitale Vakantieparken van april 2017.</p> <p>De Gedeputeerde Staten en de Provinciale Staten van de Provincie Gelderland hebben ingestemd met het voorstel om het benodigde startkapitaal (€ 4 miljoen) voor de OMVV beschikbaar te stellen. Vooralsnog zullen de deelnemende gemeenten geen geld inleggen. Op 14 februari 2019 is de Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken (OMVV) opgericht en op 16 juni 2019 is de directeur benoemd. In 2019 zijn de interne processen verder afgerond en is de vennootschap in 2020 operationeel geworden.</p> <p>Er is door de betrokken partijen voor gekozen om praktisch te starten en gaandeweg te leren van de ervaringen over wat (minder) goed werkt en aan welk type activiteit meer of minder behoefte is. Om de OMVV ook op langere termijn goed te kunnen laten functioneren moeten meerder onderwerpen verder worden uitgewerkt. De tien gemeenten en provincie hebben in de samenwerkingsovereenkomst (SOK) OMVV vastgelegd dat zij onderwerpen in de Samenwerkingsagenda binnen twee jaar na ondertekening van de SOK gezamenlijk zullen uitwerken. De resultaten zullen worden gekoppeld aan de evaluatie van de OMVV.</p> <p>Op dit moment wordt gekeken hoe de samenwerking voor de komende jaren vorm gaat krijgen en dat betekent voor 2024 nog geen bijdrage vanuit de gemeente.</p>		
Risico:			
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Eigen vermogen	-	-	-
Vreemd vermogen	-	-	-
Resultaat	-	-	-
Begrote bijdrage	-	-	-
Realisatie bijdrage	-	-	-
Belang:	Aandeel 2.60%, aandelen 1.300, nominale waarde € 1.300,- (€ 1,- per stuk)		
Bedrag waarvoor de verbonden partij	is opgenomen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0		

Verbonden partij:		Warmtenetwerk Harderwijk B.V.		
Algemene informatie				
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Koningstraat 28 1, 6811 DG Arnhem			
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	M. Pijnenburg			
Ambtelijke accounthouder:	M. Karels			
Openbaar belang:	Warmtenetwerk Harderwijk B.V. is een besloten vennootschap, waarvan 50% van de aandelen gehouden wordt door gemeente Harderwijk. De deelneming wordt door de gemeente Harderwijk beschouwt als onderdeel van haar publieke taak ter realisering van haar duurzaamheidsdoelen.			
Soort:	Besloten Vennootschap			
Beleidsinformatie				
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij:	Programma 7 Duurzaamheid en Milieu			
Doelstelling verbonden partij:	WHW heeft voornamelijk tot doel: het realiseren, in stand houden en (doen) exploiteren van een warmte infrabedrijf, ten behoeve van een duurzame energievoorziening door middel van een warmtenet in de gemeente Harderwijk			
Ontwikkelingen:	Aansluiting Waterfront fase 3, Stadhuis. Er wordt onderzocht of ook de Zeebuurt kan aansluiten.			
Risico:	Aanleg- en exploitatieisico's ten aanzien van het warmtenet. Deze risico's worden primair door WHW zelf gedragen, maar de kans bestaat dat de gemeente wordt aangesproken of op eigen initiatief een rol pakt bij het oplossen van eventuele problemen.			
Financiële informatie				
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	
Eigen vermogen	€ 3.000.000	€ 3.500.000	€ 3.500.000	
Vreemd vermogen	-	-	-	
Resultaat	€ 18.000 -/-	€ 18.014 -/-	€ 13.914 -/-	
Begrote bijdrage	-	-	n.v.t.	
Realisatie bijdrage	-	-	-	
Belang:	Aandeel 50%			
Bedrag waarvoor verbonden partij is opgenomen in berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 0				

Verbonden partij:		Zonnepark Harderwijk B.V.		
Algemene informatie				
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Deventerweg 2A, 3843 GD Harderwijk			
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	M. Pijnenburg			
Ambtelijke accounthouder:	T. Meuwissen			
Openbaar belang:	Zonnepark Harderwijk B.V. is een besloten vennootschap, waarvan 51% van de aandelen gehouden wordt door gemeente Harderwijk. De overige 49 % wordt gehouden door Endura. De deelneming wordt door de gemeente Harderwijk beschouwt als onderdeel van haar publieke taak ter realisering van haar duurzaamheidsdoelen.			
Soort:	Besloten Vennootschap			
Beleidsinformatie				
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij:	Programma 7 Duurzaamheid en Milieu			
Doelstelling verbonden partij:	Het doel is de realisatie en exploitatie/onderhoud van een zonnepark. Dit in het kader van het realiseren van de duurzaamheidsdoelen van gemeente Harderwijk. Doordat het zonnepark is gerealiseerd op een carport op een parkeerterrein is er sprake van het realiseren van duurzaamheidsdoelstellingen zonder dat landbouwgrond wordt opgeofferd (dubbel oppervlaktegebruik).			
Ontwikkelingen:	Het zonnepark is in juni 2022 in gebruik genomen. Intern betekent dit dat het van een ontwikkelfase is overgegaan naar een gebruikersfase.			
Risico:	In het eerste jaar 2021 is een risicoberekening uitgevoerd en t.a.v. de borgstelling is de volgende risicoberekening gedaan: € 2.000.000,- * 50% / 2 = € 500.000,-.			
Financiële informatie				
Boekjaar:	Jaarstukken 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	
Eigen vermogen	N.n.b.	n.v.t.	n.v.t.	
Vreemd vermogen	N.n.b.	n.v.t.	n.v.t.	
Resultaat	N.n.b.	n.v.t.	n.v.t.	
Begrote bijdrage	N.n.b.	n.v.t.	n.v.t.	
Realisatie bijdrage	N.n.b.	n.v.t.	n.v.t.	
Belang:	Aandeel 51%			
Bedrag waarvoor verbonden partij is opgenomen in berekening van het benodigde weerstandsvermogen: € 500.000,- (t.a.v. borgstelling)				

3.8 Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Met grondbeleid kan de gemeente invloed uitoefenen op de grond- en vastgoedmarkt. Op basis van haar rol en inzet van instrumenten kan de gemeente hiermee uitvoering geven aan gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. Hierbij is grondbeleid geen doel op zich maar ondersteunend aan uitvoering van gemeentelijke doelstellingen zoals het versterken van de woonbalans en het realiseren van CO2 reductie.

Toepassing grondbeleid

De gebiedsontwikkeling vindt plaats in een dynamisch speelveld, welke voortdurend aan verandering onderhevig is. De veranderingen raken de uitvoering van grondbeleid. De kernelementen uit de veranderende omstandigheden betreffen:

- Marktomstandigheden (vastgoed- en grondmarkt);
- Maatschappelijke opgaven;
- Wijzigingen wet- en regelgeving.

Conform de Nota Grondbeleid 2019 zet de gemeente Harderwijk zich in om ruimtelijke ontwikkelingen te faciliteren en de focus te leggen op haar publiekrechtelijke rol. Wel vindt er per geval (project of gebied) een afweging plaats om voor een andere rolinvulling te kiezen indien hiermee maatschappelijke meerwaarde kan worden gerealiseerd. Beslissingen hierover worden verantwoord door middel van een ontwikkelingsstrategie.

De nota grondbeleid zal in 2024 bijgesteld / herzien worden en ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.

Nieuwe omgevingswet

Per 1 januari 2024 treed de nieuwe omgevingswet in werking. Het doel is regels voor ruimtelijke ontwikkelingen te vereenvoudigen en samen te voegen. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur.

Woondeals

Om de in de woningbehoefte ook in de toekomst te voorzien moeten er tot en met 2030 tussen de 900.000 en 1.000.000 nieuwe woningen in Nederland worden opgeleverd. Om dit doel te halen heeft het Rijk woondeals met 35 regio's gesloten waarin prestatie afspraken zijn gemaakt. Gemeente Harderwijk valt onder de regio Noord-Veluwe. In deze regio moeten 12.740 woningen gebouwd en opgeleverd worden tot en met 2030. Gemeente Harderwijk moet hiervan 5.557 woningen (ofwel 43,6%) voor haar rekening nemen.

Onroerendgoedmarkt

De Nederlandse Vereniging voor makelaars (N.V.M.) ziet over het 2^e kwartaal 2023 zowel in de bestaande koopmarkt als de nieuwbouwmarkt opveren. De vraag naar woningen blijft groot en het aanbod blijft beperkt. De krapte indicator die aangeeft uit hoeveel woningen een potentiële koper kan kiezen daalde in het 2^e kwartaal 2023 ligt ten opzicht van het 1^e kwartaal, maar steeg ten opzichte van het 2^e kwartaal 2022. De prijzen in de bestaande woningen zijn in een jaar tijd met gemiddeld 8,9% gedaald. Dat de verkoopprijzen onder druk staan, komt ook naar voren in het percentage woningen dat boven vraagprijs werd verkocht. In het tweede kwartaal 2023, 39% (2^e kwartaal 2022 82%). De VON-prijs van nieuwbouw woningen daalde in dezelfde periode met 2,9%.

Jaar	Kwartaal	Nieuwbouw		Bestaande bouw				Krapte indicator
		Gemiddelde transactie-prijs	Stijging jaar %	Gemiddelde transactie prijs	Stijging jaar %	Boven vraagprijs		
						% van totale verkoop	Gemiddeld %	
2020	1	400.000	13,7%	327.000	10,1%	44%	1,0%	2,7
	2	401.000	8,6%	337.000	9,3%	52%	1,5%	2,7
	3	410.000	9,0%	356.000	12,1%	55%	1,7%	2,0
	4	421.000	9,2%	366.000	11,6%	59%	2,4%	1,5
2021	1	433.000	8,0%	384.000	14,7%	65%	3,9%	1,5
	2	450.000	12,2%	411.000	21,1%	78%	7,7%	1,5
	3	455.000	13,6%	420.000	19,8%	81%	8,8%	1,6
	4	466.000	13,9%	440.000	21,2%	82%	9,1%	1,3
2022	1	466.000	11,5%	431.000	14,6%	81%	8,6%	1,7
	2	479.000	12,0%	451.000	9,8%	82%	7,8%	2,1
	3	498.000	8,0%	427.000	2,0%	64%	3,0%	2,8
	4	498.000	6,0%	409.000	-6,3%	45%	0,1%	3,2
2023	1	472.000	-2,5%	395.000	-8,2%	31%	-1,2%	3,2
	2	468.000	-2,9%	410.000	-8,9%	39%	-0,5%	2,8

Uit de cijfers komt naar voren dat prijsverlagingen in de bestaande woningmarkt met enige vertraging doorwerken in de nieuwbouw.

Prognose

Voor de prognose is gebruik gemaakt van De Nederlandse Bank (DNB) haar halfjaarlijkse Economische Ontwikkelingen en Vooruitzichten, juni 2023 (nummer 25). DNB verwacht dat over heel 2023 de woningprijzen met 5,1% dalen. In 2024 wordt een daling van 3,8% voorspeld. De totale verwachte prijsdaling ten opzichte van de piek zomer 2022 bedraagt ongeveer 10%. Deze daling komt vooral door de hogere hypotheekrentes, waardoor huizenkopers minder kunnen lenen. Voor het jaar 2025 wordt weer een licht prijsherstel verwacht met gemiddeld 0,2%. Deze stijging wordt mogelijk door verwacht inkomens herstel voor huishoudens vanaf 2024. Wel geeft de DNB aan dat de onzekerheid rondom de raming van de woningmarktcijfers groot is doordat vertrouwen in de woningmarkt een belangrijke rol speelt bij de ontwikkeling van de woningprijzen en vertrouwen laat zich moeilijk voorspellen.

Jaar	Economische ontwikkelingen en vooruitzichten			
	Juni 2023 (nr.25)	Juni 2022 (nr.23)	Juni 2021 (nr.21))	Juni 2020 (nr.19)
2021	15,2%	15,2%	10,0%	-2,1%
2022	13,6%	13,9%	5,5%	-3,7%
2023	-5,1%	3,7%	3,5%	-----
2024	-3,8%	2,5%	-----	-----
2025	0,2%	-----	-----	-----

Grondexploitaties Gemeente Harderwijk

In onderstaande tabel wordt de prognose voor uitgifte van gronden voor woningbouwgebieden (aantal woningen) en bedrijventerreinen (aantal ha.) weergegeven op basis van de vastgestelde grondexploitaties 2023.

Jaar	Woningbouwgebieden (aantal woningen)		Bedrijventerreinen (aantal ha.)			
	Drielanden	Waterfront 3 ^e fase	Groene Zoom	Tonsel/Sypel	Lorentz III	Lorentzhaven
2023	192	402	0	0,5	0,8	0
2024	173	212	0,2	1,4	0,9	0
2025	172	122	0,3	0	0,7	1,5
2026	173	141	0,3	0	0	1,5
2027	172	0	0,2	0	2,2	1,5
2028	0	0	0	0	6,1	1,5

Fiscale ontwikkelingen

Vanaf 1 januari 2016 valt de gemeente voor zover ze deelneemt aan bedrijfsmatige activiteiten, een winststreven heeft en in concurrentie treedt met de markt onder de vennootschapsbelasting (VPB). Met een winststreven wordt bedoeld dat er bij een (clustering van) activiteit(en) structureel sprake moet zijn van vermogensoverschotten.

Bij de toets van het winststreven voor het onderdeel grondexploitaties is voor de gemeente Harderwijk gebleken dat, wanneer de gehele looptijd van de lopende grondexploitaties in ogenschouw wordt genomen, er geen sprake is van structurele vermogensoverschotten. Het gemeentelijke standpunt is dan ook dat er geen VPB verschuldigd is.

Wel zal jaarlijks op basis van alle dan lopende grondexploitaties getoetst moeten worden of dit nog steeds geldt. Op basis van de laatst vastgestelde grondexploitatieberekeningen in 2023, is het de verwachting dat er in 2024 geen VPB verschuldigd zal zijn over de activiteiten binnen de grondexploitaties.

Financiële resultaten

Rente

In het Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) staat opgenomen dat alleen de werkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen aan de grondexploitatie mag worden doorberekend. Over het deel wat gefinancierd is met eigen vermogen mag geen rente worden doorberekend.

De werkelijke doorberekende rente aan de grondexploitatie was in 2022 0,09%. Om de begrote rente voor grondexploitaties stabiel te houden mag er in de grondexploitatieberekening gerekend worden met een rentepercentage dat maximaal 0,5% afwijkt van de werkelijk door te berekenen rente. Vanwege een nieuw aangetrokken lening in 2023 is het rentepercentage in de vigerende grondexploitatieberekeningen verhoogd naar 0,40%. Hiermee valt het percentage binnen de maximale afwijking.

Verantwoording resultaten grondexploitatie

De resultaten van een grondexploitatie worden verantwoord tegen eindwaarde. De volgende tabel geeft per grondexploitatie een overzicht van de eindwaarde en looptijd o.b.v. de grondexploitatieberekeningen 2023. Jaarlijks vindt een herziening plaats van deze berekeningen.

Complex	2023	
	Eindwaarde	Looptijd
Drielanden	€ 9.007	31-12-2028
Waterfront *1	€ -65.836	31-12-2029
Lorentz III	€ 8.282	31-12-2031
Restkavels Lorentz II	€ 410	31-12-2023
Restkavels Sypel *1	€ -185	31-12-2025
Restkavels Tonsel	€ 1.607	31-12-2026
Totaal	€ -46.715	

*De grondexploitatie kent een nadelige eindwaarde. Ter dekking van dit nadeel is een voorziening getroffen.

Tussentijds Winst/Verlies nemen

Iedere grondexploitatieberekening sluit met een verwacht financieel resultaat. Bij de jaarrekening wordt, afhankelijk van dit resultaat en rekening houdend met gekwantificeerde risico's, tussentijds winst of verlies genomen.

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt bij een winstgevende grondexploitatie tussentijds winst genomen volgens de Percentage of Completion (POC) methode. Dit betekent concreet dat er gekeken wordt in hoeverre de kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd. De uitkomst hiervan wordt vermenigvuldigd met de te verwachte winst, rekening houdend met de gekwantificeerde risico's. Tenslotte wordt de in het verleden genomen winst hierop in mindering gebracht. De boekwaarde speelt bij deze methode geen rol.

Voorbeeld

80% kosten gerealiseerd, 60% opbrengsten gerealiseerd, verwachte winst, rekening houdend met de gekwantificeerde risico's € 5,0 miljoen. In vorige jaren is al € 1.600.000 winst genomen. De te nemen winst bedraagt in dit voorbeeld € 800.000 $((0,8 \times 0,6 \times € 5.000.000) - € 1.600.000)$.

Wanneer een grondexploitatie verliesgevend is, wordt een voorziening gevormd ter grootte van het volledige te verwachten verlies. De POC-methode wordt niet toegepast bij verliesgevende grondexploitaties. Wanneer uit de jaarlijkse herziening van een verliesgevende grondexploitatie blijkt dat het verlies is toe-/afgenomen, dient de voorziening hierop te worden aangepast.

4 Financiële begroting

4.1 Resultaatbepaling en –bestemming

Algemeen

bedragen x € 1.000,-

Resultaat begroting		Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Resultaat voor bestemming	Baten	-199.540	-195.478	-187.555	-184.151
	Lasten	201.368	194.807	194.293	189.003
Resultaat voor bestemming - Totaal		1.828	-670	6.738	4.852
Mutaties reserves	Dotaties aan reserves	1.660	1.299	512	1.320
	Onttrekkingen uit reserves	-5.429	-2.581	-1.632	-687
Mutaties reserves - Totaal		-3.769	-1.282	-1.120	633
Resultaat na bestemming		-1.941	-1.952	5.618	5.485
		Voordeel	Voordeel	Nadeel	Nadeel

(-/- is voordeel)

Resultaat	Omschrijvingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Resultaat na bestemming		-1.941	-1.952	5.618	5.485
Mutaties reserves	Dotaties	-1.660	-1.299	-512	-1.320
	Onttrekkingen (incidenteel)	4.938	2.016	1.087	96
	Onttrekking (structureel)	491	565	544	591
Resultaat voor bestemming		1.828	-670	6.738	4.852
Incidentele baten en lasten	Onttrekking (structureel)	-491	-565	-544	-591
	Incidenteel baten en lasten	-4.914	-4.114	-2.187	
Resultaat na bestemming - Totaal		-5.405	-4.679	-2.731	-591
Structurele begrotingssaldo		-3.577	-5.349	4.006	4.261

(-/- is voordeel)

Dit structurele saldo zal voor de provincie geen aanleiding zijn de vorm van toezicht te wijzigen. Het totale begrotingssaldo is hierbij het uitgangspunt. Onttrekkingen uit reserves ter dekking van kapitaallasten mogen worden toegerekend aan de structurele baten. In het eerste deel van de tabel wordt het begrotingssaldo gecorrigeerd met alle mutaties reserves. In het tweede deel van de tabel wordt het begrotingssaldo van bestemming vervolgens gecorrigeerd met de onttrekkingen aan de bestemmingsreserves kapitaallasten en het saldo van de incidentele baten en lasten (zie hiervoor 4.2 Totaaloverzichten van baten, lasten en resultaatbestemming).

In de hiernavolgende tabel zijn de dotaties en onttrekkingen aan reserves per programma uitgesplitst:

Programma niv 2	Omschrijvingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
PROG0 Bestuur en ondersteuning	Dotaties	12	12	12	12
	Onttrekkingen	-3.434	-1.435	-627	-78
PROG2 Verkeer, vervoer en waterstaat	Dotaties	381	517	142	142
	Onttrekkingen	-336	-335	-373	-373
PROG3 Economie	Dotaties	0	0	0	0
PROG4 Onderwijs	Dotaties	12	12	12	12
	Onttrekkingen	-36	-36	-36	-36
PROG5 Sport, cultuur en recreatie	Dotaties	5	20	20	20
	Onttrekkingen	-153	-152	-114	-120
PROG6 Sociaal domein	Dotaties	0	0	0	0
	Onttrekkingen	-33	-6	0	0
PROG7 Duurzaamheid en milieu	Dotaties	1.213	701	289	1.097
	Onttrekkingen	-895	-305	-290	-81
PROG8 Ruimte en wonen	Dotaties	38	38	38	38
	Onttrekkingen	-543	-313	-193	0
Geheel - Totaal		-3.769	-1.282	-1.120	633

4.2 Totaaloverzicht baten, lasten en resultaatbestemming

Algemeen

Overzicht baten, lasten en mutaties van reserves per programma.

Programma Niv 2	Resultaat	Omschrijvingen	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
PROG0 Bestuur en ondersteuning	Resultaat voor bestemming	Lasten	35.028	28.054	-31.417	30.324	21.764	21.314
		Baten	-117.704	-115.466	-124.729	-125.310	-116.981	-116.325
	Resultaat voor bestemming - Totaal	-82.676	-87.412	-93.311	-94.986	-95.216	-95.011	
	Resultaat na bestemming	Dotaties	3.563	5.458	12	12	12	12
		Ontrekkingen	-9.347	-28.252	-3.432	-1.434	-625	-77
Resultaat na bestemming - Totaal	-5.783	-22.794	-3.421	-1.422	-613	-65		
PROG0 Bestuur en ondersteuning - Totaal			-88.459	-110.206	-96.732	-96.408	-95.829	-95.076
PROG1 Veiligheid	Resultaat voor bestemming	Lasten	4.536	4.943	5.452	5.591	5.760	5.751
		Baten	-119	-28	-25	-25	-25	-25
	Resultaat voor bestemming - Totaal	4.417	4.915	5.427	5.566	5.735	5.726	
PROG1 Veiligheid - Totaal			4.417	4.915	5.427	5.566	5.735	5.726
PROG2 Verkeer, vervoer en waterstaat	Resultaat voor bestemming	Lasten	9.508	9.743	10.202	9.942	10.054	10.352
		Baten	-1.310	-2.110	-1.223	-1.012	-971	-1.288
	Resultaat voor bestemming - Totaal	8.199	7.634	8.978	8.929	9.083	9.064	
	Resultaat na bestemming	Dotaties	1.172	1.231	381	517	142	142
		Ontrekkingen	-1.510	-263	-336	-335	-373	-373
Resultaat na bestemming - Totaal	-337	968	45	182	-231	-231		
PROG2 Verkeer, vervoer en waterstaat - Totaal			7.861	8.602	9.023	9.111	8.852	8.833
PROG3 Economie	Resultaat voor bestemming	Lasten	2.932	4.585	1.882	1.893	2.125	1.995
		Baten	-2.055	-3.124	-1.121	-1.197	-1.604	-1.558
	Resultaat voor bestemming - Totaal	877	1.461	760	695	521	437	
	Resultaat na bestemming	Dotaties	500	0	0	0	0	0
		Ontrekkingen	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming - Totaal	500	0	0	0	0	0		
PROG3 Economie - Totaal			1.377	1.461	760	695	521	437
PROG4 Onderwijs	Resultaat voor bestemming	Lasten	8.428	9.174	8.913	8.870	10.089	10.040
		Baten	-3.562	-4.237	-2.886	-2.886	-2.886	-2.886
	Resultaat voor bestemming - Totaal	4.866	4.937	6.028	5.984	7.204	7.155	
	Resultaat na bestemming	Dotaties	892	2.421	12	12	12	12
		Ontrekkingen	-1.152	-1.153	-36	-36	-36	-36
Resultaat na bestemming - Totaal	-260	1.268	-24	-24	-24	-24		
PROG4 Onderwijs - Totaal			4.606	6.205	6.004	5.960	7.180	7.131
PROG5 Sport, cultuur en recreatie	Resultaat voor bestemming	Lasten	13.726	14.418	15.226	15.682	15.110	14.822
		Baten	-2.437	-2.533	-2.477	-2.477	-2.477	-2.477
	Resultaat voor bestemming - Totaal	11.289	11.884	12.749	13.204	12.633	12.345	
	Resultaat na bestemming	Dotaties	180	20	5	20	20	20
		Ontrekkingen	-102	-302	-153	-152	-114	-120
Resultaat na bestemming - Totaal	78	-282	-148	-132	-94	-100		
PROG5 Sport, cultuur en recreatie - Totaal			11.367	11.602	12.601	13.072	12.539	12.245
PROG6 Sociaal domein	Resultaat voor bestemming	Lasten	86.261	96.788	96.441	95.543	95.026	94.534
		Baten	-34.042	-40.337	-39.818	-39.858	-39.728	-39.721
	Resultaat voor bestemming - Totaal	52.219	56.451	56.623	55.685	55.299	54.813	
	Resultaat na bestemming	Dotaties	5.590	6.992	0	0	0	0
		Ontrekkingen	-5.269	-2.100	-33	-6	0	0
Resultaat na bestemming - Totaal	321	4.892	-33	-6	0	0		
PROG6 Sociaal domein - Totaal			52.540	61.343	56.590	55.680	55.299	54.813
PROG7 Duurzaamheid en milieu	Resultaat voor bestemming	Lasten	13.794	19.098	15.851	15.531	15.415	14.738
		Baten	-9.874	-12.495	-12.146	-11.964	-11.964	-11.964
	Resultaat voor bestemming - Totaal	3.920	6.603	3.706	3.567	3.451	2.774	
	Resultaat na bestemming	Dotaties	118	5.445	1.213	701	289	1.097
		Ontrekkingen	-1.084	-3.001	-895	-305	-290	-81
Resultaat na bestemming - Totaal	-966	2.444	318	396	-1	1.016		
PROG7 Duurzaamheid en milieu - Totaal			2.954	9.047	4.024	3.963	3.450	3.789
PROG8 Ruimte en wonen	Resultaat voor bestemming	Lasten	11.229	19.360	17.925	13.384	13.329	9.971
		Baten	-8.242	-16.395	-15.115	-10.748	-10.919	-7.906
	Resultaat voor bestemming - Totaal	2.987	2.965	2.810	2.636	2.410	2.065	
	Resultaat na bestemming	Dotaties	399	5.151	38	38	38	38
		Ontrekkingen	-47	-1.084	-543	-313	-193	0
Resultaat na bestemming - Totaal	352	4.067	-506	-276	-156	38		
PROG8 Ruimte en wonen - Totaal			3.338	7.032	2.304	2.361	2.255	2.102
TPROG Totaal Programma's - Totaal			0	0	0	0	0	0

Incidentele baten en lasten

De incidentele baten en lasten bestaan uit posten die naar zijn aard geen terugkerend karakter hebben. Veruit de meeste begrotingsposten zijn structureel van aard. Dit geldt niet voor reserve mutaties, die zijn in beginsel incidenteel van aard. Uitzondering hierop vormen bestemmingsreserves die bedoeld zijn om kapitaallasten in de exploitatie te dekken.

In onderstaande tabellen wordt inzicht gegeven in welke incidentele middelen in de begroting zijn opgenomen. Om onnodige complexiteit te voorkomen wordt - in lijn met de richtlijnen van de commissie BBV - een grensbedrag gehanteerd van € 50.000.

Totalen incidentele baten en lasten		Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Mutaties reserves	Dotatie aan reserves (incidenteel)	1.660	1.299	512	1.320
	Onttrekking uit reserves (incidenteel)	-4.938	-2.016	-1.087	-96
Mutaties reserves (incidenteel)		-3.278	-717	-575	1.224
Incidentele baten en lasten	Incidentele baten	-183	-183		
	Incidentele lasten	5.097	4.297	2.187	
Saldo incidentele baten en lasten		4.914	4.114	2.187	0
Incidentele baten en lasten - totaal		1.636	3.397	1.612	1.224

De reservemutaties zijn waar nodig toegelicht bij de betreffende programma's. De overige incidentele baten en lasten worden hieronder verder toegelicht.

Programma	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma 0	BG23 Archieven Harderwijk	64	116	239	
	BG23 Bedrijfsvoering specifiek	70	70	70	
	Coll.pr. Integrale economische visie	70			
	Coll.pr. Onderbez. Progr.wonen FTE	163	163	163	
	Coll.pr. Organisatie inf.beveiliging	63	63		
	Coll.pr. Regisseur Gebiedsagenda	159	159		
	Coll.pr. Speelruimtebeleid	0	50		
	Coll.pr. Subsidie expert (verwerver)	97	97		
	Coll.pr. toekomstbestendig wegennet	65			
	Coll.pr. Uitv.agenda binnenstadvisie	200	200		
	Coll.pr. Verkiezingsuren VIB	77	77		
	Coll.pr. Versterking Openbare Orde	97	97		
	KN24 Appl. BehII Burgerzaken 0,89fte	73	73	73	
	KN24 Appl.BehIII Burgerzaken 0,89fte	64	64	64	
	KN24 form. Adviseurs Ruimte Ordening	69	68		
	KN24 formatie accountman. bedrijven	56	56	56	
	KN24 Formatie jurist grondz.vastgoed	103	103	103	
	KN24 formatie recreatie en toerisme	75	75	75	
	KN24 formatie toezicht Bouwen en RO	150	150	150	
	KN24 Verkiezingsuren0.7fte Adv. IV	57	60	60	
KN24 Verkiezingsuren1 fte Bel.II			77		
KN24 Voortzetting Procesregisseur	68	68	68		
Totaal programma 0		2.065	2.034	1.198	0
Programma 2	BG23 Uitvoeringsverkeersveiligheidsplan	175	175		
	Coll.pr. Regionaal Mobiliteitsfonds	100			
	Coll.pr. Uitv. Verkeersveiligheidspl	175	175		
	KN24 Uitw. maatregelen Verkeersweg	50	200		
	Toegankelijkh buitenruimte 1e fase	60	60	60	
Totaal programma 2		560	610	60	0
Programma 3	KN24 Detailhandelsvisie	50	0	0	
	KN24 Contin. Heerlijk Harderwijk	150	150	0	
Totaal programma 3		200	150	-	0
Programma 5	BG23 Project samen mooier	65	65		
	Coll.pr. Beweegcoach	65	65		
	Coll.pr. Brede school	57	57		
	Coll.pr. Popschool toekomstbestendig	225	225		
	KN24 Bibliotheek op school	132	94	94	
	KN24 herplant-, Bomenfonds	50			
	KN24 Subsidie aanvraag Willem Tell	68			
KN24 voortzet. senioren beweegcoach			65		
Totaal programma 5		662	506	159	0

Programma	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma 5	Coll.pr. Beweegcoach	65	65	0	
	KN24 voortzet. senioren beweegcoach	0	0	65	
	KN24 Subsidie aanvraag Willem Tell	68	0	0	
	KN24 Bibliotheek op school	132	94	94	
	KN24 herplant-, Bomenfonds	50	0	0	
	Project samen mooier BG2023	65	65	0	
Totaal programma 5		380	224	159	0
Programma 6	KN24 Odensehuis	0	0	165	
	KN24 Verbeteragenda inclusie	60	60	0	
	KN24 Uitbr. clientondersteuning	50	0	0	
	KN24 Individuele begeleid. jongeren	135	0	0	
	KN24 Budgetsubsidie MFC Harderwijk	288	0	0	
	KN24 Preventie Jongeren VO	110	0	0	
Totaal programma 6		643	60	165	0
Programma 7	KN24 Financiering OKO 2024 tm 2026	0	5	50	
	KN24 Structurele borging JOGG	0	0	55	
	Regionaal warmtenet	55	0	0	
	KD 2023 Circulaire Economie	100	100	100	
	KD 2023 Transitieve Warmte	150	150	150	
Totaal programma 7		305	255	355	0
Programma 8	KN24 Visie Eendengebied	0	100	0	
	Coll.pr. Werkbudget Ruimtelijk PB	75	75	0	
	Coll.pr. Regisseur Gebiedsagenda	67	67	0	
	KN24 Implementatie progr.Omgevingswet	75	0	0	
	Coll.pr. Regisseur Gebiedsagenda	-83	-83	0	
	Coll.pr. Regisseur Gebiedsagenda	-100	-100	0	
	KN24 Verhuiscoach geschikt wonen	50	0	0	
	KN24 uitvoering fase 3 woonwagenloc.	200	0	0	
Totaal programma 8		284	59	0	0
Totaal incidenteel		4.914	4.114	2.187	0

4.3 Toelichting baten en lasten

Algemeen

De begroting 2024-2027 is opgesteld binnen de bestaande beleidsmatige en financiële kaders. Verder zijn voor de samenstelling de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Bestaand beleid begroting 2023 voor jaarschijf 2024 - 2027 inclusief wijzigingen t/m juli 2023.
- Meicirculaire Gemeentefonds 2023.
- Loonsom toegestane formatie per 1 mei 2023.
- Loonontwikkeling 5,2% als stelpost voor een nieuw af te sluiten cao.
- Materiële budgetten zijn niet geïndexeerd (besluit kadernota 2024-2027)
- Trendmatige verhoging van de baten met 3,0%, behalve leges en kostendekkende tarieven, daar is de mate van kostendekkendheid leidend voor een eventuele stijging.
- Aanpassing van budgetten die gebaseerd zijn op areaal (uitbreiding).

4.4 Toelichting op reserves en voorzieningen

De reserves kunnen naar aard en doel als volgt worden onderverdeeld:

- Algemene Reserves.
- Bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten.
- Bestemmingsreserves ter dekking van overige exploitatielasten.

De algemene reserves hebben een tweeledig doel. Enerzijds wordt minimaal het vloerbedrag beschikbaar gehouden in het kader van de weerstandscapaciteit. Anderzijds is er sprake van een bufferfunctie. De bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten hebben als doel de in de exploitatie opgenomen kapitaallasten van de geactiveerde investeringen budgettair neutraal te verantwoorden. Deze bestemmingsreserves zijn niet vrij aanwendbaar. Voorzieningen zijn bedoeld om te egaliseren en/of toekomstige verplichtingen op te kunnen vangen. Voorzieningen zijn niet vrij aanwendbaar.

Onderstaand een meerjarig overzicht van reserves en voorzieningen:

	Naam Reserve	Prognose eindbalans 2024	Prognose eindbalans 2025	Prognose eindbalans 2026	Prognose eindbalans 2027
Algemene Reserves	RES0000 Algemene reserve	-22.948.866	-21.576.824	-21.028.242	-21.028.242
Algemene Reserves - Totaal		-22.948.866	-21.576.824	-21.028.242	-21.028.242
Bestemmingsreserves	RES0003 BRKL Uitvoeringsagenda	-205.443	-191.028	-176.613	-162.198
Kapitaallasten	RES0005 BRKL Havenwerken kapitaallasten	-1.467.651	-1.427.277	-1.386.903	-1.340.029
	RES0006 BRKL Leerpakketten AZC	-23.000	-15.000	-7.000	0
	RES0007 BRKL Nieuwe werf Graaf Ottolaan	-199.000	-183.000	-167.000	-151.000
	RES0008 BRKL Install.techn.vz.gem.geb.	-460.581	-381.016	-331.677	-283.410
	RES0009 BRKL Aanlichten Zeebeer	-36.574	-34.431	-32.288	-30.145
	RES0010 BRKL Verkeersveiligheid Wittenhagen	-225.000	-219.000	-212.000	-206.000
	RES0011 BRKL Bankjes voor ouderen	-8.000	-64	0	0
	RES0012 BRKL Rev.bedrijvent.Lorentz 2e fase	-866.000	-798.000	-729.000	-661.000
	RES0013 BRKL Vlot bij strandeiland	-26.194	-19.291	-12.388	-5.485
	RES0016 BRKL Gebied wellen - de stille wei	-1.557.402	-1.502.802	-1.448.202	-1.393.602
	RES0017 BRKL Aanpassingen rond N302	-93.767	-71.267	-48.767	-26.267
	RES0018 BRKL Herinrichting Melis Stokelaan	-586.533	-557.658	-528.783	-499.908
	RES0043 BRKL Geluidswerende maatregelen A28	-2.047.000	-2.047.000	-2.047.000	-2.006.060
	RES0047 BRKL Herinr. Stationslaan	-1.212.800	-1.179.920	-1.147.040	-1.114.160
	RES0048 BRKL Reconstructie Vondellaan	-377.114	-359.114	-341.114	-323.114
	RES0056 BRKL Civiele projecten	-973.000	-934.080	-895.160	-856.240
	RES0060 BRKL Reconstructie Scheepsingel	-299.200	-285.600	-272.000	-258.400
	RES0062 BRKL Restauratie Catharinakapel	-196.650	-186.300	-175.950	-165.600
	RES0063 BRKL Installatie Keider Markt 1	-153.403	-146.486	-139.569	-132.652
	RES0068 BRKL Laad-Hub Waterfront	-114.009	-105.865	-97.721	-89.577
	RES0069 BRKL parkeren Waterfront	-607.500	-565.000	-522.500	-480.000
	RES0071 Reconstructie Ceintuurbaan - Korhoenlaan	-902.500	-866.400	-830.300	-794.200
	RES0072 Herontwikkeling Zeeplein	-191.000	-451.000	-433.000	-415.000
	RES0074 Schoolgebouw Sytel 2	-1.003.275	-977.550	-951.825	-926.100
Bestemmingsreserves Kapitaallasten - Totaal		-13.832.595	-13.504.148	-12.933.799	-12.320.146
Bestemmingsreserves	RES0021 BR Parkeren Waterfront	-17.653.845	-17.653.845	-17.653.845	-17.653.845
Overige	RES0022 BR Havenwerken	-309.000	-450.000	-592.000	-734.000
	RES0023 BR Laad en loskade Kelvinstraat	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
	RES0025 BR Aandelen Afvalwerken Friesland	-48.600	-48.600	-48.600	-48.600
	RES0026 Reserve aandelen Inclusiefgroep	-622.110	-622.110	-622.110	-622.110
	RES0030 BR Archeologiefonds	-45.860	-53.660	-61.460	-69.260
	RES0031 BR Multifunctioneel theater (09/15)	-3.199.000	-3.199.000	-3.199.000	-3.199.000
	RES0033 BR Sociaal domein	-5.043.000	-5.038.000	-5.038.000	-5.038.000
	RES0034 BR Nieuwe Energiemaatregelen	-45.840	-53.567	-61.294	-69.021
	RES0035 BR Duurzaamheidsmaatr. LorentzIII	-897.000	-897.000	-897.000	-897.000
	RES0037 BR Stimulering sociale huur	-600.337	-600.337	-600.337	-600.337
	RES0038 BR Tijd. huisvesting oud Struikterr.	-263.000	-300.000	-338.000	-375.000
	RES0040 BR Stadsvernieuwing	-136.339	-136.339	-136.339	-136.339
	RES0041 BR Monumenten	-102.000	-102.000	-102.000	-102.000
	RES0042 Implementatie omgevingswet	-146.155	-101.155	-101.155	-101.155
	RES0045 BR Egalisatiereserve automatisering	-42.000	-42.000	-42.000	-42.000
	RES0057 BR Opschaling Warmtenet	-117.000	-117.000	-117.000	-117.000
	RES0058 BR Duurzaamheid	-96.166	-96.166	-96.166	-96.166
	RES0059 BR Organisatieontwikkeling MIZ	-277.000	-277.000	-277.000	-277.000
	RES0061 BR Internationale Hanzedagen	-500.000	-500.000	-500.000	-500.000
	RES0064 Duurzaamheidsfonds	-3.692.564	-3.442.564	-3.192.564	-3.192.564
	RES0065 Woonfonds	-3.714.000	-3.446.000	-3.253.000	-3.253.000
	RES0066 Gemeentelijke energielasten	-4.200.000	-4.200.000	-4.200.000	-4.200.000
	RES0070 Duurzaam vastgoed	-1.490.096	-2.168.096	-2.434.081	-3.507.979
	RES0073 Renovatie Binnenstad 23-26	-390.602	-505.602	-485.366	-465.130
	RES0075 IHP vanuit OHBA middelen	-500.000	-500.000	-500.000	-500.000
	RES0076 Opvang Oekraïne	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000
	RES0077 Programma Dienstverlening	-147.000	-147.000	-147.000	-147.000
Bestemmingsreserves Overige - Totaal		-44.928.514	-44.450.041	-44.448.317	-45.696.506
TRES Totaal Reserves - Totaal		-81.709.975	-79.531.013	-78.410.358	-79.044.895

Naam Voorziening		Prognose eindbalans 2024	Prognose eindbalans 2025	Prognose eindbalans 2026	Prognose eindbalans 2027
Onderhoudsegalisatie voorzieningen	VRZ0012 VZ Onderh. inrichting begraafplaats	-96.360	-105.360	-114.360	-123.360
	VRZ0013 VZ Onderhoud gemeentelijke gebouwen	-2.593.176	-2.335.608	-2.078.040	-1.820.472
	VRZ0016 VZ Havenwerken	-174.888	-290.221	-446.604	-286.182
Onderhoudsegalisatievoorzieningen - Totaal		-2.864.424	-2.731.189	-2.639.004	-2.230.014
Voorzieningen derden beklemmende middelen	VRZ0002 VZ Egalisatie Onderh. gem.watertaken	-5.505.848	-6.135.535	-6.765.222	-7.394.909
	VRZ0003 VZ Egalisatie riolering	-	-	-	-
	VRZ0004 VZ Afkoop onderhoud graven	-1.473.037	-1.458.100	-1.443.163	-1.428.226
	VRZ0006 VZ Ruimtelijke ontwikkeling	-734.766	-734.766	-734.766	-734.766
	VRZ0015 VZ Verevening Vitale Vakantieparken	-1.629.594	-1.629.594	-1.629.594	-1.629.594
Voorzieningen derden beklemmende mid - Totaal		-9.343.245	-9.957.995	-10.572.745	-11.187.495
Voorzieningen lopende verplichtingen en risico's	VRZ0009 VZ Pensioengelden wethouders	-5.055.490	-4.876.508	-4.697.526	-4.518.544
	VRZ0010 VZ Afmoedingsregeling personeel	-656.280	-656.280	-656.280	-656.280
	VRZ0011 VZ Soc. uitker. voormalig personeel	-375.754	-375.754	-375.754	-375.754
	VRZ0017 VZ Verlofsparen	-19.580	-19.580	-19.580	-19.580
Voorzieningen LV, Verpl. en Risico's - Totaal		-6.107.104	-5.928.122	-5.749.140	-5.570.158
TVRZ Totaal Voorzieningen - Totaal		-18.314.772	-18.617.305	-18.960.888	-18.987.666

5 Bijlagen

5.1 Meerjareninvesteringsplan

Inleiding

Conform de Nota Waarderings- en Afschrijvingsbeleid 2019, zoals vastgesteld bij raadsbesluit van 9 april 2019, wordt jaarlijks, als onderdeel van de Kadernota, een meerjarig investeringsplan voorgelegd. Deze werkwijze heeft als doel een transparante integrale afweging te bevorderen in combinatie met alle andere voorstellen voor nieuwe budgetuitgaven, die bij de Kadernota worden gedaan. In onderstaande tabellen zijn zowel de investeringen nieuw beleid als vervangingsinvesteringen opgenomen.

De kapitaallasten van de daarin opgenomen investeringen zijn verwerkt in het meerjarenperspectief. Dit heeft als gevolg dat de kapitaallasten van afgeschreven investeringen niet meer vrijvallen maar beschikbaar blijven ter dekking van vervangingsinvesteringen. Het voordeel hiervan is dat er op lange termijn in de begroting geen grote schommelingen ontstaan ten aanzien van de kapitaallasten. Een ander voordeel is dat het besluitvormingsproces aanzienlijk vereenvoudigd wordt omdat bij het vaststellen van de begroting ook de meerjareninvesteringsplanning wordt vastgesteld. Het is dan niet meer nodig voor investeringen die worden genoemd in het meerjareninvesteringsplan afzonderlijk kredietaanvragen te doen. Voor nieuwe investeringen kan een afzonderlijk raadsbesluit nodig zijn.

Overeenkomstig de vastgestelde systematiek van waarderen en afschrijven worden de kapitaallasten volgens de formule t+1 berekend vanaf één jaar na het jaar van de investering.

Investerings nieuw beleid

In onderstaande tabellen zijn de investering nieuw beleid weergegeven voor de begrotingsjaren 2024-2027. Voor onderstaande investeringen kan nog een afzonderlijk raadsbesluit benodigd zijn. Dit is aangegeven in onderstaande tabel. Onderstaande bedragen in de tabellen betreft bedragen in euro's inclusief eventuele niet-verrekenbare btw. De kredieten in het eerste jaar worden definitief vastgesteld ter uitvoering, indien geen aanvullend advies aan de raad benodigd is. Bij deze kredieten is de krediethouder vermeld.

Activasoort	Omschrijving	2024	Advies aan raad volgt?	Krediethouder
Gebouwen	DMJOP Gymlokaal Deventerweg	268.546	Nee (raadsbesluit 16-02-2023)	A. Koopmans
Gebouwen	DMJOP Gemeentewerf	113.208	Nee (raadsbesluit 16-02-2023)	A. Koopmans
Gebouwen	DMJOP Huis van de Stad	823.342	Nee (raadsbesluit 16-02-2023)	A. Koopmans
Tractie	Professionalisering handhaving – tractie	10.000*	Nee (zie vervangingsinvesteringen)	Zie tabel vervangingsinvesteringen
Verkeer en vervoer	Aanvullend krediet herinrichting Vondelpark (INV0075)	100.000	Nee (bestaand krediet)	A. Verweij
Verkeer en vervoer	Herinrichting Boomkamp	550.000	Ja	Advisering volgt
Verkeer en vervoer	Herinrichting Boomkamp (subsidie)	- 250.000	Ja	Advisering volgt
Verkeer en vervoer	Aanpassen fietspad Vitringasingel	271.000	Ja	Advisering volgt
Onderwijs	Middelen OLP en 1 ^e inrichting	109.000	Nee (juridische verplichting)	K. Traas
Onderwijs	IHP Leonardo Harderwijk	2.312.492	Nee (raadsbesluit 20-04-2023)	K. Traas
Totaal		4.307.588		

*De aanmelding nieuw beleid tractie betreft een extra gevraagd bedrag 'nieuw beleid' bij het reeds in het vervangingsinvesteringen opgenomen krediet. Dit extra bedrag ziet op het duurzaamheidsaspect en afschrijvingstermijn van de aan te schaffen tractiemiddelen handhaving en is opgenomen in het overzicht van vervangingsinvesteringen.

Activasoort	Omschrijving	2025	Advies aan raad volgt?
Gebouwen	DMJOP Begraafplaats Oostergaarde	33.516	Nee (raadsbesluit 16-02-2023)
Gebouwen	DMJOP Begraafplaats Elzenhof	87.971	Nee (raadsbesluit 16-02-2023)
Gebouwen	DMJOP Gymlokaal Bosboom Toussaintstraat	285.462	Nee (raadsbesluit 16-02-2023)
Gebouwen	DMJOP Gymlokaal Houtkamp	286.051	Nee (raadsbesluit 16-02-2023)
Onderwijs	IHP Alfons Ariens Kamillemeen 1 + Klaproospad 2	7.597.779	Nee (raadsbesluit 20-04-2023)
Onderwijs	IHP Sportzaal Stadsweiden	7.128.000	Nee (raadsbesluit 20-04-2023)
Onderwijs	IHP GBS Fontanus	4.354.998	Nee (raadsbesluit 20-04-2023)
Totaal		19.773.777	

Activasoort	Omschrijving	2026	Advies aan raad volgt?
Gebouwen	DMJOP MFC de Bogen sporthal	114.725	Nee (raadsbesluit 16-02-2023)
Gebouwen	DMJOP MFC de Bogen school en wijkcentrum	166.260	Nee (raadsbesluit 16-02-2023)
Onderwijs	IHP De Springplank	5.405.796	Nee (raadsbesluit 20-04-2023)
Onderwijs	IHP Gymzaal De Springplank/Vliepad	2.376.000	Nee (raadsbesluit 20-04-2023)
Onderwijs	IHP Vrijeschool Valentijn	4.179.713	Nee (raadsbesluit 20-04-2023)
Totaal		12.242.494	

Activasoort	Omschrijving	2027	Advies aan raad volgt?
Gebouwen	DMJOP Buurthuis de Tweeling	129.483	Nee (raadsbesluit 16-02-2023)
Gebouwen	DMJOP Begraafplaats Oostergaarde	64.439	Nee (raadsbesluit 16-02-2023)
Gebouwen	DMJOP Begraafplaats Elzenhof	37.970	Nee (raadsbesluit 16-02-2023)
Gebouwen	DMJOP Sportzaal Stadsweiden	537.236	Nee (raadsbesluit 16-02-2023)
Gebouwen	DMJOP Gymlokaal Vliepad	319.770	Nee (raadsbesluit 16-02-2023)
Totaal		1.088.898	

Duurzaam meerjarenonderhoudsplan gemeentelijk vastgoed (DMJOP)

Door het toepassen van energiebesparende maatregelen en maatregelen voor opwekking van duurzame energie op-, om- of aan ons gemeentelijk vastgoed kunnen we exploitatiekosten verlagen en zorgen we voor een forse reductie van de CO₂-uitstoot. Daarnaast zorgt het voor behoud en verlenging van de levensduur van de gebouwen.

Op 16 februari 2023 heeft de raad kennisgenomen van het duurzaam meerjarenonderhoudsplan gemeentelijk vastgoed en besloten de geraamde kosten van duurzame investeringen van € 3.424.398,- incl. niet-verrekenbare btw vanaf 2024 aan te melden voor behandeling bij de kadernota 2024-2027. Dit betreft een bedrag van € 3.267.979,- in de jaarschijven 2024-2027. Het resterende bedrag valt buiten de begrotingsjaren.

Integraal Huisvestingsplan Onderwijsgebouwen (IHP) voor het (Speciaal) Basisonderwijs

Met het raadsbesluit op 4 april 2023 is besloten de benodigde investeringskredieten te betrekken bij de kadernota 2024-2027, evenals de structurele lasten. In de jaren 2024 t/m 2029 wordt er voor een bedrag van € 42,5 miljoen geïnvesteerd en beginnen de netto lasten vanuit het IHP ingaande 2028 fors op te lopen van € 323.000,- per jaar in 2028 naar € 1.127.000,- per jaar in 2037. In bovenstaande tabellen zijn de investeringskredieten voor de begrotingsjaren weergegeven conform het vastgestelde IHP.

Professionalisering Handhaving

De aanvraag ziet toe op twee nieuwe voertuigen voor de BOA's. Dit worden volledig elektrische voertuigen waarvan één voertuig geschikt is voor het vervoer van meerdere personen en waarmee een aanhangwagen kan worden getrokken. Dit komt ten goede van de duurzaamheid en de inzetbaarheid van de BOA's. Het betreft een twee kredieten ter grootte van respectievelijk € 50.000,-, waarvan € 45.000,- reeds opgenomen in de vervangingsinvesteringen. Het effect van het extra krediet van tweemaal € 5.000,- en het aanpassen van de afschrijvingstermijn van 10 naar 8 jaar is een extra jaarlijkse kapitaallast van € 3.500,- met ingang van 2025.

Aanvullend krediet Vondelpark (fietspad Vondelpad)

Er is reeds krediet beschikbaar voor de herinrichting van het park. Echter komen we tekort. Er was gerekend op een subsidie vanuit de provincie Gelderland, maar deze wordt helaas niet beschikbaar gesteld. We richten het westelijke deel van het Vondelpark opnieuw in. Onderdeel van deze herinrichting is het realiseren van het resterende deel van het fietspad Vondelpad. Door het realiseren van dit resterende stukje fietspad ontstaat een veiligere route die diverse functies in Stadsdennen met elkaar verbindt (zoals winkelcentrum, scholen, De Aanleg, De Sypel). Ook ontstaat een veilige entree voor fietsers bij de basisscholen. De aanleg van het fietspad door het park maakt fietsen aantrekkelijker. Op deze manier geven we invulling aan het collegeprogramma (realiseren ontbrekende schakels fietsstructuur) en dit sluit aan op het Verkeersveiligheidsplan en het Integraal Fietsbeleid. Voor het ophogen van het bestaande krediet wordt in 2024 € 100.000 gevraagd. De bijbehorende structurele kapitaallasten bedragen vanaf 2025 jaarlijks € 4.500,-.

Herinrichting Boomkamp (fietsstraat)

In het collegeprogramma staat dat we een snelle fietsroute realiseren tussen Harderwijk en Nunspeet. Dit sluit aan op ons Integraal Fietsbeleid (2019) en op ons streven om meer Harderwijkers op de fiets te krijgen en de mobiliteit te verduurzamen. De eerste stap om de snelle fietsroute tussen Harderwijk en Nunspeet vorm te geven is het herinrichten van de Boomkamp als volwaardige fietsstraat. Er wordt een krediet gevraagd van per saldo € 300.000,-. Er is sprake van een bijdrage vanuit de provincie van € 250.000,-. De structurele kapitaallasten zijn € 14.750,- vanaf het jaar 2025.

Aanpassen fietspad Vitringasingel

Sinds de coronaperiode staat de weekmarkt opgesteld op het fietspad langs de Vitringasingel. Het doorgaande fietsverkeer moet via de rijbaan fietsen. In 2022 is (mede n.a.v. motie) onderzocht hoe de verkeerssituatie verbeterd kan worden. Door het aanpassen van het fietspad hoeft het fietspad niet meer afgesloten te worden tijdens de weekmarkt. Op 28 maart 2023 heeft het college besloten deze kosten te betrekken bij de Kadernota. We verleggen het fietspad langs de Vitringasingel. Zo ontstaat er meer ruimte (breder voetpad) waar de marktcramen opgesteld kunnen worden. Het fietspad hoeft niet meer afgesloten te worden. Doorgaand fietsverkeer hoeft niet meer via de rijbaan te fietsen. Om de verplaatsing van het fietspad te realiseren, heffen we een aantal parkeervakken op en passen we de bushalte aan. De aanpassing van het fietspad langs de Vitringasingel vraagt om een eenmalige investering in 2024 van € 271.000,- met een structurele kapitaallast vanaf 2025 van € 10.840,- per jaar.

Middelen onderwijsleerpakketten en 1^e inrichting meubilair

Hiermee voldoen we aan de juridische verplichtingen uit de Verordening huisvesting onderwijs. Het aanschaffen van middelen voor onderwijsleerpakketten en de inrichting van school meubilair vraagt om een eenmalige investering van € 109.000,- in 2024. Vanaf 2025 brengt dit een structurele kapitaallast met zich mee van € 7.267,- per jaar.

Vervangingsinvesteringen

Voor de in het investeringsplan opgenomen vervangingsinvesteringen is geen afzonderlijk besluit van de raad nodig. Binnen de in de begroting beschikbare financiële kaders kan direct tot uitvoering worden overgegaan door het college. De vervangingsinvesteringen zijn geheel geactualiseerd voor de jaren 2024-2027 wat betreft fasering en bedragen op basis van reëel ramen. Onderstaande bedragen in de tabel betreft de bedragen inclusief eventuele niet-verrekenbare btw. De kredieten in het eerste jaar worden definitief vastgesteld ter uitvoering. Voor 2024 betreft het een totaalkrediet van € 705.000,-.

Activasoort	Omschrijving	2024	Krediethouder
Tractie (Werf / Verkeer en vervoer)	Vrachtwagen	300.000	J. van der Meer
Tractie (Reiniging)	Veegmachine (Groot)	250.000	J. van der Meer
Tractie (Parkeren)	Schrobmachine	55.000	J. van der Meer
Tractie (Openbare orde en veiligheid)	Werkvoertuig	50.000*	J. van der Meer
Tractie (Openbare orde en veiligheid)	Werkvoertuig	50.000*	J. van der Meer
Totaal		705.000	

*Het bedrag van € 50.000,- is opgebouwd uit het bestaande bedrag in de vervangingsinvesteringen van € 45.000 en € 5.000 vanuit de kadernota 2024 aanmelding m.b.t. professionalisering handhaving – tractie.

Activasoort	Omschrijving	2025
Tractie (BWT)	Personenvoertuig	37.500
Tractie (Openbaar groen)	Gazonmaaier	150.000
Tractie (Openbaar groen)	Werkvoertuig buitengebied	70.000
Overige onderwijsuitgaven	Brandveiligheidsvoorz. schoolgebouwen	625.000
Burgerzaken	Aanschaf ID scanners	25.000
Kunst en muziek	Renovatie oude stadhuis deeltkrediet (koppeling MJOP)	72.000
Totaal		979.500

Activasoort	Omschrijving	2026
Tractie (Begraven)	Portaalkraan	73.000
Tractie (Openbaar groen)	Werkvoertuig buitengebied	75.000
Tractie (Openbaar groen)	Werkvoertuig buitengebied	75.000
Tractie (Reiniging)	Veegmachine (klein)	210.000
Beheerplan Openbare Ruimte	Vervanging opslagsysteem camera's politie	45.000
Openbare orde en veiligheid	Mobiel Camera Systeem	43.000
Huis van de Stad	Verbouwing Raadzaal Audiovis. Mid.	75.000
Openbare orde en veiligheid	Verv. Cameratoezicht Binnenstad	107.000
Sport	Uitbr. Athlos 2 sprintlanen	144.000
Huisvestingskosten	Aanschaf Koffieautomaten	38.000
Totaal		885.000

Activasoort	Omschrijving	2027
Tractie	Verv. Blad-gras-zuigwagen Trilo SG 6	45.000
Tractie	Verv. Zout strooimachine Stratos B08	25.000
Tractie	Veegmachine Cleango500 2021	152.000
Huis van de Stad	Renovatie stadhuis inrichting (koppeling MJOP)	875.000
MFC de Bogen	MFC de Bogen installaties (koppeling MJOP)	202.000
Openbare orde en veiligheid	Cameratoezicht Hortuspark	27.000
Sport	Verv. Armaturen sportpark de Strokel	62.000
Totaal		1.388.000

5.2 Overzicht baten en lasten per taakveld naar indeling lv3

In onderstaand overzicht zijn de baten en lasten per taakveld gepresenteerd op basis van de lv3-indeling (Informatie voor Derden). De lv3-indeling is landelijk voorgeschreven en wordt gebruikt voor het uitwisselen van financiële informatie met onder andere de Rijksoverheid en het CBS. Deze informatie kan ook gebruikt worden voor een vergelijking met andere gemeenten.

Onderstaande informatie wijkt op onderdelen af van de taakvelden zoals toegelicht onder hoofdstuk 2 Programmaplan. In het programmaplan zijn reservemutaties voor het inzicht verantwoord onder de betreffende programma's. In de lv3-indeling worden alle reservemutatie verantwoord op taakveld 0.10 Mutaties reserves. De totale baten, lasten en het Saldo zijn gelijk.

Programma	Taakveld	B / L	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
0 - Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Lasten	3.252.615	3.224.915	3.187.515	3.146.015
		Baten	-411.300	-411.300	-411.300	-411.300
	0.2 Burgerzaken	Lasten	2.826.350	2.685.653	2.670.224	2.339.543
		Baten	-845.665	-845.665	-845.665	-845.665
	0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	Lasten	1.741.031	1.862.834	1.855.812	1.854.790
		Baten	-999.919	-999.919	-999.919	-999.919
	0.4 Overhead	Lasten	19.830.991	19.821.928	19.652.239	19.106.417
		Baten	-2.207.622	-2.136.602	-2.081.789	-2.035.866
	0.5 Treasury	Lasten	1.381.995	1.312.695	1.243.395	1.180.995
		Baten	-2.174.502	-2.069.945	-1.914.756	-1.796.768
	0.61 OZB woningen	Baten	-7.747.000	-7.823.000	-7.898.500	-7.974.000
	0.62 OZB niet-woningen	Baten	-5.626.500	-5.626.500	-5.626.500	-5.626.500
	0.63 Parkeerbelasting	Baten	-2.338.380	-2.345.496	-2.445.496	-2.445.496
	0.64 Belastingen overig	Lasten	792.318	792.318	792.318	792.318
		Baten	-630.215	-630.215	-630.215	-630.215
	0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	Lasten	360.380	-696.898	-1.264.613	-1.002.007
		Baten	-103.189.000	-103.792.000	-95.442.092	-94.829.028
	0.8 Overige baten en lasten	Onbekend	0	0	0	0
		Lasten	732.400	739.116	561.167	651.104
Baten		0	0	0	0	
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Lasten	0	0	0	0	
0.10 Mutaties reserves	Lasten	1.659.992	1.298.870	511.855	1.319.768	
	Baten	-5.428.966	-2.580.514	-1.631.661	-686.904	
0.11 Res. v.de rek. van baten lasten	Lasten	1.940.526	1.951.989	-5.618.019	-5.485.321	
0 - Bestuur en ondersteuning - Totaal			-97.080.471	-96.267.736	-96.336.000	-94.378.039
1 - Veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	3.340.409	3.481.328	3.778.246	3.889.166
		Baten	0	0	0	0
	1.2 Openbare orde en veiligheid	Lasten	2.111.567	2.109.633	1.981.888	1.862.075
		Baten	-25.385	-25.385	-25.385	-25.385
1 - Veiligheid - Totaal			5.426.591	5.565.576	5.734.749	5.725.856
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	6.595.002	6.613.133	6.527.613	6.520.413
		Baten	-139.685	-139.685	-139.685	-139.685
	2.2 Parkeren	Lasten	1.987.780	1.974.266	2.233.027	2.228.018
		Baten	-42.949	-19.849	-19.849	-19.849
	2.3 Recreatieve havens	Lasten	5.625	5.600	5.575	5.550
	2.4 Economische havens en waterwegen	Lasten	1.514.825	1.285.278	1.230.684	1.542.610
		Baten	-1.040.676	-852.779	-811.729	-1.128.534
2.5 Openbaar vervoer	Lasten	98.481	63.481	57.481	55.481	
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat - Totaal			8.978.403	8.929.445	9.083.117	9.064.004
3 - Economie	3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	277.658	212.658	212.658	212.658
		Baten	-95.687	-95.687	-95.687	-95.687
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	649.239	725.351	1.132.190	1.085.937
		Baten	-649.239	-725.351	-1.132.190	-1.085.937
	3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	Lasten	398.527	398.527	381.527	317.527
		Baten	-42.418	-42.418	-42.418	-42.418
	3.4 Economische promotie	Lasten	556.132	556.105	399.077	379.049
		Baten	-333.908	-333.908	-333.908	-333.908
3 - Economie - Totaal			760.304	695.277	521.249	437.221
4 - Onderwijs	4.1 Openbaar basisonderwijs	Lasten	429.145	422.145	421.145	421.145
		Baten	0	0	0	0
	4.2 Onderwijshuisvesting	Lasten	4.002.279	4.008.171	5.265.362	5.233.400
		Baten	-198.512	-198.512	-198.512	-198.512
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lasten	4.481.814	4.439.711	4.402.877	4.385.845
Baten		-2.687.131	-2.687.131	-2.687.131	-2.687.131	
4 - Onderwijs - Totaal			6.027.595	5.984.384	7.203.741	7.154.747

Hoofdtakveld	Groep naam	B / L	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
5 - Sport, cultuur en recreatie	5.1 Sportbeleid en activering	Lasten	1.075.836	1.058.836	1.056.886	991.886
		Baten	0	0	0	0
	5.2 Sportaccommodaties	Lasten	3.831.328	4.481.954	4.325.290	4.288.716
		Baten	-2.046.495	-2.046.495	-2.046.495	-2.046.495
	5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	Lasten	3.191.335	3.106.152	2.813.225	2.720.093
		Baten	-51.500	-51.500	-51.500	-51.500
	5.4 Musea	Lasten	850.841	850.345	843.670	843.174
		Baten	-84.103	-84.103	-84.103	-84.103
	5.5 Cultureel erfgoed	Lasten	662.332	647.058	595.735	590.462
		Baten	-164.981	-164.981	-164.981	-164.981
	5.6 Media	Lasten	790.288	760.288	760.288	760.288
		Baten	0	0	0	0
	5.7 Openbaar groen en recreatie	Lasten	4.824.537	4.777.195	4.715.392	4.627.460
		Baten	-130.237	-130.237	-130.237	-130.237
5 - Sport, cultuur en recreatie - Totaal			12.749.181	13.204.512	12.633.170	12.344.763
6 - Sociaal domein	6.1 Samenkracht en burgerparticip.	Lasten	6.607.748	6.018.684	5.773.411	5.525.224
		Baten	-714.903	-754.903	-624.903	-618.483
	6.2 Toegang en eerste lijnsvoorz.	Lasten	5.128.675	5.000.675	4.985.675	4.985.675
		Baten	0	0	0	0
	6.3 Inkomensregelingen	Lasten	21.036.463	21.011.229	21.057.606	21.015.003
		Baten	-14.880.000	-14.880.000	-14.880.000	-14.880.000
	6.4 WSW en beschut werk	Lasten	4.388.124	4.295.376	4.169.195	3.962.409
	6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	1.644.565	1.642.484	1.671.515	1.671.795
		Baten	0	0	0	0
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	2.173.377	2.170.167	2.170.200	2.170.496
		Baten	-2.558	-2.558	-2.558	-2.558
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Lasten	0	0	0	0
		Baten	0	0	0	0
	6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	Lasten	5.486.171	5.479.353	5.479.455	5.480.371
		Baten	-276.000	-276.000	-276.000	-276.000
	6.71b Begeleiding (WMO)	Lasten	4.272.211	4.267.508	4.267.578	4.268.210
	6.71c Dagbesteding (WMO)	Lasten	1.011.284	1.009.995	1.010.014	1.010.187
	6.71d Overige maatw.arrang. (WMO)	Lasten	136.288	136.288	136.288	136.288
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	0	0	0	-2.773
		Baten	0	0	0	0
	6.72a Jeugdhulp begeleiding	Lasten	1.628.092	1.626.160	1.626.189	1.626.448
	6.72b Jeugdhulp behandeling	Lasten	4.059.652	4.056.805	4.056.847	4.060.086
	6.72c Jeugdhulp dagbesteding	Lasten	2.614.982	2.611.748	2.611.797	2.612.231
	6.72d Jeugdhulp z/verblijf overig	Lasten	1.152.732	1.131.974	1.131.985	1.132.087
	6.73a Pleegzorg	Lasten	794.245	793.232	793.248	793.384
	6.73b Gezinsgericht	Lasten	482.790	481.867	481.881	482.005
	6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	Lasten	1.359.337	1.357.568	1.357.594	1.357.832
	6.74a Jeugdhulp beh. GGZ z/verblijf	Lasten	2.956.709	2.950.417	2.950.511	2.951.355
	6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	Lasten	3.310.019	3.305.797	3.305.860	3.306.427
	6.74c Gesloten plaatsing	Lasten	114.767	114.621	114.623	114.643
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Lasten	0	0	0	0
		Baten	0	0	0	0
	6.81a Beschermde wonen (WMO)	Lasten	19.645.230	19.645.230	19.645.230	19.645.230
		Baten	-20.300.000	-20.300.000	-20.300.000	-20.300.000
6.81b Maatsch. en vrouwenopv. (WMO)	Lasten	5.207.313	5.207.313	5.001.313	5.001.313	
	Baten	-3.644.230	-3.644.230	-3.644.230	-3.644.230	
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Lasten	0	0	0	0	
6.82a Jeugdbescherming	Lasten	1.151.389	1.149.960	1.149.981	1.150.173	
6.82b Jeugdreclassering	Lasten	78.397	78.297	78.298	78.312	
6 - Sociaal domein - Totaal			56.622.869	55.685.057	55.298.603	54.813.140
7 - Volksgezondheid en milieu	7.1 Volksgezondheid	Lasten	3.127.955	3.057.081	3.047.378	2.868.316
		Baten	-365.957	-365.957	-365.957	-365.957
	7.2 Riolering	Lasten	2.598.482	2.599.966	2.579.340	2.567.276
		Baten	-3.798.676	-3.798.676	-3.798.676	-3.798.676
	7.3 Afval	Lasten	5.234.121	5.172.910	5.133.400	5.126.889
		Baten	-5.893.354	-5.893.354	-5.893.354	-5.893.354
	7.4 Milieubeheer	Lasten	3.816.124	3.603.574	3.565.574	3.088.014
		Baten	-1.025.673	-843.986	-843.986	-843.986
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	1.074.649	1.097.518	1.089.363	1.087.011
		Baten	-1.061.865	-1.061.865	-1.061.865	-1.061.865
7 - Volksgezondheid en milieu - Totaal			3.705.806	3.567.211	3.451.217	2.773.668
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijk	8.1 Ruimtelijke ordening	Lasten	1.522.701	1.515.701	1.177.441	1.027.181
		Baten	-493.289	-492.289	-305.809	-305.809
	8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	Lasten	13.738.117	9.371.621	9.729.370	6.716.414
		Baten	-13.738.117	-9.371.621	-9.729.370	-6.716.414
	8.3 Wonen en bouwen	Lasten	2.664.240	2.496.792	2.422.452	2.227.198
		Baten	-883.930	-883.930	-883.930	-883.930
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing - Totaal			2.809.722	2.636.274	2.410.154	2.064.640
Geheel - Totaal			0	0	0	0

5.3 Kerngegevens

		Peildatum					
		1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023
Sociale structuur	Aantal inwoners totaal	46.832	47.581	48.414	48.726	48.857	48.906
	0 - 14 jaar	8.523	8.517	8.569	8.527	8.403	8.363
	15 - 29 jaar	8.149	8.327	8.521	8.527	8.550	8.461
	30 – 44 jaar	8.992	9.088	9.247	9.355	9.381	9.341
	45 – 64 jaar	12.832	12.990	13.169	13.156	13.191	13.205
	65 jaar en ouder	8.336	8.660	8.908	9.160	9.332	9.537
	0 - 14 jaar	18,0%	17,9%	17,7%	17,5%	17,2%	17,1%
	15 - 29 jaar	17,4%	17,5%	17,6%	17,5%	17,5%	17,3%
	30 – 44 jaar	19,2%	19,1%	19,1%	19,2%	19,2%	19,1%
	45 – 64 jaar	27,4%	27,3%	27,2%	27,0%	27,0%	27,0%
	65 jaar en ouder	17,8%	18,2%	18,4%	18,8%	19,1%	19,5%
	Aantal huishoudens totaal	19.848	20.181	20.531	20.778	20.891	**
	% alleenstaand	33,0%	33,1%	33,0%	33,4%	33,6%	**
	% samenwonend zonder kinderen	29,3%	29,5%	29,4%	29,3%	29,5%	**
	% samenwonend met kinderen	37,7%	37,4%	37,6%	37,3%	29,7%	**
	Uitkeringen sociale zekerheid						
	AOW uitkeringen	7.810	**	**	**	**	**
	WAO ontvangers	825	771	723	597	**	**
	WIA uitkeringen	752	810	865	1001	**	**
	Wajong ontvangers	708	715	727	725	**	**
	WAZ ontvangers	**	**	**	**	**	**
	WW uitkeringen	901	685	579	445	**	**
	Bijstandsuitkeringen (personen)	1.132	1.112	**	**	**	**
Bijstandsuitkeringen (huishoudens)	890	870	850	920	870*	840*	
Werkloosheid							
% werkzoekenden van de beroepsbevolking	4,3%	4,0%	4,3%	3,8%	3,2%	**	
Aantal leerlingen basisonderwijs	4.683	4.664	4.658	4.606	**	**	
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	4.199	4.168	3.990	3908	**	**	
Fysieke structuur	Oppervlakte gemeente in ha	4.827	4.827	4.827	4.827	4.827	4.827
	oppervlakte land	3.892	3.896	3.895	3.895	3.892	3.891
	oppervlakte water	935	931	932	932	935	936
	oppervlakte land	80,6%	80,7%	80,7%	80,7%	80,6%	80,6%
	oppervlakte water	19,4%	19,3%	19,3%	19,3%	19,4%	19,4%
	Woonruimten totaal (excl. recreatie)	19.289	19.450	19.942	20.677	21.143	21.553
	% koopwoningen	57,9%	59,2%	59,1%	59,2%	60%	**
	% sociale huurwoningen	29,8%	29,8%	29,5%	28,7%	28,4%	**
	% particuliere sector	10,7%	10,2%	10,7%	12,1%	11,5%	**
	Lengte wegennet totaal	269	269	271	272	**	**
	Lengte wegennet gemeentelijke- en waterschapswegen	245	245	247	248	**	**
	Lengte wegennet provinciale wegen	10	10	10	11	**	**
	Lengte wegennet rijkswegen	14	14	14	14	**	**
Lengte wegennet gemeentelijke- en waterschapswegen	91,1%	91,1%	91,1%	90,8%	**	**	
Lengte wegennet provinciale wegen	3,7%	3,7%	3,7%	4,0%	**	**	
Lengte wegennet rijkswegen	5,2%	5,2%	5,2%	5,1%	**	**	

T.o.v. van de Begroting 2023 kunnen er afwijkingen in de cijfers zitten, dit komt doordat er nieuwe informatie beschikbaar is.

* Deze gegevens zijn, bij het samenstellen van de begroting, nog niet definitief, maar een schatting.

** Bij het samenstellen van de begroting zijn deze cijfers (nog) niet beschikbaar.

5.4 Totaaloverzicht voorgesteld nieuw beleid

Nr.	Taakveld	Categorie	Onderwerp	I/S	2024	2025	2026	2027
1	0.1 Bestuur	3	Enquête bestuur van de stad	I	15.000		15.000	
2	0.1 Bestuur	3	Midterm Review Collegeprogramma en Strategische Raadsagenda 2022-2026	I	7.500			
3	0.1 Bestuur	3	Verdieping samenwerking EHZ	I	10.000	10.000	10.000	
4	0.2 Burgerzaken	3	Voortzetting StermbureauApp verkiezingen	I			25.000	
5	0.2 Burgerzaken	3	Verhogen representatiekosten Naturalisatieceremonie	S	7.500	7.500	7.500	7.500
6	0.2 Burgerzaken	3	Organisatie van de verkiezingen	I			76.840	
	0.2 Burgerzaken	3	Organisatie van de verkiezingen	I	56.880	59.605	59.605	
7	0.2 Burgerzaken	3	Applicatiebeheer Burgerzaken	I	64.422	64.422	64.422	
	0.2 Burgerzaken	3	Applicatiebeheer Burgerzaken	I	72.527	72.527	72.527	
8	0.4 Overhead	3	Arbeidsdeskundige	I			46.000	
9	0.4 Overhead	3	Bulkaanvragen minimaregelingen	S			29.000	29.000
10	0.4 Overhead	3	Strategisch advisering communicatie	I			22.000	
11	0.4 Overhead	3	Coördinator Social Return on Investment	I	19.000	19.000	19.000	
12	0.4 Overhead	3	Human Resource Management (HRM)	I			22.000	
13	0.4 Overhead	3	ICT dienstverlening in een digitale samenleving	S			28.000	28.000
14	0.4 Overhead	3	Uitwisseling van gegevens	S			32.000	32.000
15	0.4 Overhead	3	Toenemende inkoop van ICT als beheerde dienst (verSaaSing)	S	83.000	93.000	110.000	91.000
18	0.4 Overhead	3	Professionalisering handhaving – opleiding	S	3.000	3.000	3.000	3.000
61	0.7 Algemene Uitkering	3	Inzet middelen hervormingsagenda jeugd	I	-135.000			
62	0.7 Algemene Uitkering	3	Inzet middelen hervormingsagenda jeugd	I	-110.000			
Totaal programma 0					93.829	329.054	641.894	190.500
16	1.2 Openbare orde en veiligheid	3	Voortzetting Procesregisseur Persoonsgerichte Aanpak	I	68.000	68.000	68.000	
17	1.2 Openbare orde en veiligheid	3	Professionalisering handhaving – tractie	S		3.500	3.500	3.500
18	1.2 Openbare orde en veiligheid	3	Professionalisering handhaving – formatie	S	37.000 - 37.000	37.000 -37.000	37.000 - 37.000	37.000 - 37.000
Totaal programma 1					68.000	71.500	71.500	3.500
19	2.1 Verkeer en vervoer	2	Onderzoek uitwerking kruispuntontwerpen Verkeersweg	I	50.000	200.000		
20	2.1 Verkeer en vervoer	2	Aanpassen fietspad Vitringsingel	S		10.840	10.840	10.840
21	2.1 Verkeer en vervoer	3	Onderhoud verdeelkasten voor de feestverlichting in de binnenstad	S	3.500	3.500	3.500	3.500
22	2.1 Verkeer en vervoer	3	Aanvullend krediet Vondelpark (fietspad Vondelpad)	S		4.500	4.500	4.500
23	2.1 Verkeer en vervoer	3	Herinrichting Boomkamp (fietsstraat)	S		14.750	14.750	14.750

Nr.	Taakveld	Categorie	Onderwerp	I/S	2024	2025	2026	2027
24	2.1 Verkeer en vervoer	3	Onderzoek ontbrekende schakels fietsroutes	I	30.000			
25	2.1 Verkeer en vervoer	3	Promoten fietsgebruik scholieren	I	30.000			
26	2.2 Parkeren	3	Onderzoek en realisatie fietsparkeercapaciteit	I	35.000			
27	2.2 Parkeren	3	Realisatie sensor en exploitatie parkeersensoren t.b.v. optimalisatie parkeerrouteinformatiesysteem	S	13.500	4.500	4.500	4.500
28	2.5 Openbaar Vervoer	3	Stimuleren Openbaar Vervoer	S	37.000	2.000	2.000	2.000
Totaal programma 2					199.000	240.090	40.090	40.090
	3.1 Economische ontwikkeling	3	Detailhandelsvisie	I	50.000			
29	3.1 Economische ontwikkeling	3	Dienstverlening koopzondag	S	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
30	3.1 Economische ontwikkeling	3	Regionaal Programma Werklocaties (RPW)	I	15.000			
31	3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	3	Uitbreiding formatie accountmanagement bedrijven	I	57.000	57.000	57.000	
32	3.4 Economische promotie	3	Beheer en onderhoud aantrekkelijke routenetwerken	I	17.000	17.000	17.000	
33	3.4 Economische promotie	3	Continuering taken en financiën Heerlijk Harderwijk	I	150.000	150.000		
34	3.4 Economische promotie	3	Continuering Toeristische Informatie Punt (TIP) in het Oude Stadhuis	S	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal programma 3					339.000	274.000	124.000	50.000
35	4.2 Onderwijshuisvesting	1	Middelen voor onderwijsleerpakketten en eerste inrichting meubilair	S		7.267	7.267	7.267
36	4.2 Onderwijshuisvesting	1	Verhoging indexatie doordecentralisatie	S	15.000	30.250	46.000	62.100
37	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2	Brede schoolbeleid	S			57.000	57.000
38	4.2 Onderwijshuisvesting	2	Integraal Huisvestingplan Harderwijk voor het (Speciaal) Basisonderwijs	S	Vanaf 2028, nu al een beslag			
40	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3	Stimuleren samenwerking onderwijs-arbeidsmarkt	I	10.000			
Totaal programma 4					25.000			
41	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1	Gastvrije Randmeren	S	2.857	2.857	2.857	2.857
54	5.1 Sportbeleid en Activering	2	Subsidie Scouting Harderwijk	S	10.000	10.000	10.000	10.000
42	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1	Klompennpaden	S	4.100	4.100	4.100	4.100
43	5.2 Sportaccommodaties	2	Kapitaallasten uitbreiding Krediet nieuwbouw Sypel	S		31.375	31.375	31.375
44	5.6 Media	2	Bibliotheek op school	I	132.400	93.600	93.600	
45	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2	Uitvoering herplant-, compensatieplicht en Bomenfonds	I	50.000			
46	5.1 Sportbeleid en activering	3	Voortzetten senioren beweegcoach	I			65.000	
47	5.2 Sportaccommodaties	3	3x3 basketveld	I	10.000			
48	5.2 Sportaccommodaties	3	Subsidie aanvraag Willem Tell	I	68.000			
49	5.5 Cultureel Erfgoed	3	Actualisatie Archeologische waarden en verwachtingenkaart en inzet reserve archeologiefonds	I	15.000 -15.000			
50	5.6 Media	3	Co-financiering 2024 aanvraag verdichting lokaal bibliotheeknetwerk	I	30.000			
51	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	Uitbreiding formatie taakveld recreatie en toerisme	I	75.000	75.000	75.000	
Totaal programma 5					382.357	216.932	281.932	48.332

Nr.	Taakveld	Categorie	Onderwerp	I/S	2024	2025	2026	2027
52	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2	Budgetsubsidie MFC Harderwijk	I	288.433			
53	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2	Onderhoudslasten Kiekmure	S	80.162	80.162	80.162	80.162
55	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3	Odensehuis	I			165.000	
56	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3	Uitbreiding onafhankelijke cliëntondersteuning	I	50.000			
57	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3	Verbeteragenda inclusie: 2026	I			45.000	
58	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3	Verbeteragenda inclusie: ontwikkelspoor	I	60.000	60.000		
59	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3	Borging Maatschappelijke Diensttijd (MDT) voor jongeren	I	20.000	20.000	20.000	
60	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3	Thuishuis – Automaatje (ANWB)	I	41.038	41.038	41.038	
60	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3	Dekking binnen bestaande budgetten voor Thuishuis – Automaatje (ANWB)	I	-41.038	-41.038	-41.038	
61	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3	Individuele begeleiding jongeren in het voorveld	I	135.000			
62	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3	Preventie Jongeren Voortgezet Onderwijs	I	110.000			
63	6.3 Inkomensregelingen	3	Onderzoek naar een mogelijk extra regeling om armoede te bestrijden	I	10.000			
63	6.3 Inkomensregelingen	3	Inzet middelen vanuit meicirculaire 2023	I	-10.000			
Totaal programma 6					743.595	160.162	310.162	80.162
64	7.1 Volksgezondheid	2	Financiering Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)	I		5.000	50.000	
65	7.1 Volksgezondheid	3	Uitbreiding uren gezondheidsbeleid	I	32.000	32.000	32.000	
66	7.1 Volksgezondheid	3	Structurele borging Nu Niet Zwanger	I	40.000	40.000	40.000	
67	7.1 Volksgezondheid	3	Structurele borging JOGG Harderwijk	I			55.000	
68	7.1 Volksgezondheid	3	Schoolfruit en schoolgroente	I	46.500			
69	7.4 Milieubeheer	3	Duurzaam Meerjaren onderhoudsplan gemeentelijke vastgoed (DMJOP)	I	1.205.096	693.000	280.985	1.088.898
70	7.4 Milieubeheer	3	Inzet bestemmingsreserve Duurzaamheid	I	-500.000			
Totaal programma 7					823.596	770.000	457.985	1.088.898
71	8.1 Ruimtelijke Ordening	3	Tijdelijke uitbreiding formatie Adviseurs Ruimtelijke Ordening en Leefomgeving	I	68.500	68.500		
72	8.1 Ruimtelijke Ordening	3	Visie Eendengebied	I		100.000		
74	8.1 Ruimtelijke ordening	3	Formatiebudget jurist grondzaken en vastgoed	I	102.500	102.500	102.500	
77	8.3 Wonen en Bouwen	3	Programma Vitale Vakantieparken	I	15.300	15.300		
78	8.3 Wonen en Bouwen	3	Uitbreiding formatie toezicht en handhaving Bouwen en Ruimtelijke Ordening	I	149.500	149.500	149.500	
76	8.3 Wonen en Bouwen		Verhuiscoach levensloop geschikt wonen	I	50.000			
73	8.1 Ruimtelijke ordening		Implementatie programma's in het kader van Omgevingswet	I	75.000			
75	8.1 Ruimtelijke ordening		Gebiedsagenda EHZ en Regioarrangement EHPZ	I			42.760	
79	8.3 Wonen en Bouwen	3	Uitvoering fase 3 nieuwe woonwagenlocatie: Toewerken naar definitief ontwikkelbesluit	I	200.000			
79	8.3 Wonen en Bouwen	3	Dekking vanuit Woonfonds	I	-200.000			
Totaal programma 8					460.800	435.800	294.760	-

5.5 Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
2-W	'Wat willen we bereiken?' en 'Wat doen we daarvoor?'
Alg.	Algemeen
ANWB	Algemene Nederlandsche Wielrijders Bond
AOW	Algemene Ouderdomswet
APV	Algemeen plaatselijke verordening
AVE	Aanpak Voorkoming Escalatie
AZC	Asielzoekerscentrum
B&O	Bestuur en Organisatie
B&W	Burgemeesters en Wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
Berap	Bestuursrapportage
BG	Begroting
Bibob	bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BR	Bestemmingsreserve
BRKL	Bestemmingsreserve Kapitaallasten
BRP	Basisregistratie personen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	Gebundelde Uitkering
BV	Besloten Vennootschap
BWMO	Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang
BZK	Binnenlandse Zaken en Koningsrelaties
CBS	Centraal Bureau Statistiek
CISO	Chief Information Security Officer
CJG	Centrum voor Jeugd en gezin
Co2	Koolstofdioxide
Coelo	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
Coll.	College
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek.
D&H	Dijkgraaf en Hoogheemraden
d.m.v.	Door middel van
Diftar	Gedifferentieerde Tarieven
DigiD	Digitale Identiteit
DIV	Documentaire Informatievoorziening
DMJOP	Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan
DNB	De Nederlandse Bank
DOK	Dynamisch, Onderzoekend en Kindergericht
DSO	digitaal Stelsel Omgevingswet
DUO	Dienst uitvoering Onderwijs
EBS	Energieregistratie- en Bewakingssysteem
EHPZ	Ermelo, Harderwijk, Putten, de waterschappen Vallei, Veluwe en Zuiderzeeland.
EHZ	Ermelo, Harderwijk en Zeewolde
EHZM	Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht

Afkorting	Betekenis
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidig Normatiek Single Information Audit
Etc.	Et cetera
Fido	Financiering Decentrale Overheden
FM	Frequentie Modulatie
FTE	Fulltime Equivalent
GALA	Gezond Actief Leven Akkoord
GEM	Ecosysteem en mentale gezondheid
Geo	Geografisch
GFT	Groente- Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke/Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGI	Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de Regio
GVVP	Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan
Ha	Hectare
HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
HRM	Human Resource Management
Hwijk	Harderwijk
HWK	Harderwijk
I	Incidenteel
I&A	Informatievoorziening en automatisering
I.h.k.v.	in het kader van
I.s.m	in samenspraak met
IBOR	Integraal Beheerplan Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IenW	Infrastructuur en Waterstaat
IG	Inclusief Groep
IHP	Integraal Huisvestingsplan
Incl.	Inclusief
IPV	Integraal Veiligheidsplan
i.s.m	In samenspraak met
ISNV	Inkoop samenwerking Noordwest-Veluwe
Iv3	Informatie voor derden
JGGZ	Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	jongeren op gezond gewicht
KCC	Klant Contact centrum
KEC	Klant Expertise Centrum
KIOS	Kunstwerken Informatie Onderhoudssysteem
KN	Kadernota
KNAU	Koninklijke Nederlandse Atletiek Unie
KNHB	Koninklijke Nederlandse Hockey Bond
KNVB	Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond
LISA	Landelijk Informatiesysteem Arbeidsplaatsen en vestigingen
LTA	Landelijke transitie arrangement
LVB	Licht verstandelijke beperking
m.b.t.	met betrekking tot
m.u.v.	met uitzondering van

Afkorting	Betekenis
MAP	Module Arbeidsmarkt Participatie
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MDT	Maatschappelijke Diensttijd
MFC	Multi functioneel centrum
MIZ	Meerinzicht
MJB	Meerjarenbegroting
MJBP	Meerjarenbeleidsplan Politie
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MKB	Midden Kleine Bedrijven
MPvE	mobiliteitsprogramma van eisen
MVOI	Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen
N.a.v.	Naar aanleiding van
N.B.	Niet Beschikbaar
N.n.b.	Nog niet bekend
N.n.t.b.	Nog niet te berekenen
N.V.M.	Nederlandse Vereniging voor Makelaars
N.v.t.	Niet van toepassing
NIS	Netwerken en Informatiesystemen
NOG	Noord- en Oost Gelderland
NS	Nederlandse Spoorwegen
NSVV	Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde
NUVAL	Nuon, Vitens, Alliander-platform
NV	Naamloze Vennootschap
NvO	Norm voor opdrachtgeverschap
O.a.	Onder andere
O.b.v.	Op basis van
OAB	Onderwijs Achterstanden beleid
ODNV	Omgevingsdienst Noord Veluwe
ODV	Omgevingsdienst Veluwe
OKO	Opgroeien in een Kansrijke Omgeving
OLP	Object Language Program
OM	Openbaar ministerie
OMP	Operationeel Maatregelen Programma
OMVV	Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken
Ov.	Overig
OV	Openbaar Vervoer
OVV	Onderzoeksraad voor Veiligheid
OVIJ	Omgevingsdienst Veluwe IJssel
OZB	Onroerende zaak belasting
OZB E	Onroerende zaak belasting eigenaren
OZB G	Onroerende zaak belasting gebruikers
P.M.	Pro Memorie
PGA	Persoonsgerichte aanpak
PGB	Persoonsgebonden budget
PIOFACH	Projecten, Informatie, Organisatie, Financiën, Applicaties, Communicatie, Huisvesting
PLOOI	Platform Open Overheidsinformatie
PMD	Plastic, Metaal en Drankkartons
POC	Percentage of Completion
PRIS	Parkeerroute Informatie systeem

Afkorting Betekenis

PROG/pr.	Programma
Proo	Primair openbaar onderwijs
PVT	Participatie Verklaringstraject
Rek.	Rekening
RIEC	Regionale informatie- en expertise centra
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
RO	Ruimtelijke Ordening
RPW	Regionaal Programma Werklocaties
RS4	Regionale samenwerking van 4 Gelderse Gemeenten: Tiel, Harderwijk, Doetinchem en Zutphen
RSG	Rijksscholen gemeenschap
RWS	Rijkswaterstaat
S	Structureel
SaaS	Software as a Service
SAP	Systeemanalyse Programmaontwikkeling
SISA	Single Information Single Audit
SNWV	Stichting Nieuwe Woonvormen
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SPUK	Specifieke uitkering
SROI	Social Return on Investment
STOMP	Stappen, Trappen, OV, MaaS en Prive-auto
T.a.v.	ter attentie van
T.b.v.	ten behoeve van
T.o.v.	ten opzichte van
t/m	tot en met
TIP	Toeristische Informatie Punt
Turap	Tussentijdserapportage
TV	Taakveld
Uitbr.	Uitbreiding
UVT	Uitvoeringsteam
V(S)O	Voortgezet (Speciaal) Onderwijs
VANG	Van afval naar Grondstof
VIB	Vergunningverlening, Informatievoorziening en Beheer
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VNOG	Veiligheidsregio Noord- en Oost- Gelderland
VO	Voortgezet Onderwijs
VON	Vrij Op Naam
VPB	Vennootschapsbelasting
VRZ	Voorziening
VSV	Voortijdig schoolverlaters
VVN	Veilig verkeer Nederland
VV	Voetbal Vereniging
VVOG	Voetbal Vereniging Ons Genoegen
VWO	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet Werk en Arbeidsondersteuning Jonggehandicapten
Wams	Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein
WAO	Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAZ	Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen

Afkorting Betekenis

WGR	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
WHEP	Waterschap Vallei en Veluwe Harderwijk, Ermelo en Putten
WHW	Warmtenetwerk Harderwijk
WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WKP	Water- en Klimaatadaptieprogramma
WLZ	Wet langdurige zorg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOB	Wet Openbaarheid van Bestuur
WOO	Wet Open Overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WPG	Wet Politiegegevens
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening
WSP	Werkgevers Service Punt
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WW	Werkloosheidsuitkering
ZAP	Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan